

IV

(Informazzjoni)

INFORMAZZJONI MINN ISTITUZZJONIJIET, KORPI, UFFIĊĊJI U AĠENZJI
TAL-UNJONI EWROPEA

IL-KUMMISSJONI EWROPEA

AVVIŻ TAL-KUMMISSJONI

Gwida dwar l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni tad-Direttiva 2011/83/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar drittijiet tal-konsumatur

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

(2021/C 525/01)

WERREJ

Pagna

INTRODUZZJONI	5
1. Kamp ta' applikazzjoni	6
1.1. Il-kunċetti ta' "kummerċjant" u ta' "konsumatur"	6
1.2. Il-kunċett ta' "kuntratt"	7
1.3. Kuntratti koperti	8
1.4. Kuntratti b'diversi skopijiet	9
1.5. Id-distinzjoni bejn is-servizzi diġitali u l-kontenut diġitali online	10
1.6. Kuntratti li jinvolve ħlas u kuntratti li fihom il-konsumatur jipprovdi data personali	12
1.6.1. Kuntratti bi ħlas	12
1.6.2. Kuntratti fejn il-konsumatur jipprovdi data personali	13
1.7. Kuntratti li għalihom ma tapplikax id-Direttiva	14
1.7.1. Kuntratti ta' kiri u kuntratti ta' bini	14
1.7.2. Pakkett tal-ivvjaġġar	15
1.7.3. Kuntratti stabbiliti minn detentur ta' kariga pubblika	16
1.7.4. Kuntratti għall-oġġetti intiżi għall-konsum kurrenti	16
1.7.5. Trasport ta' passiġġieri	16
1.7.6. Bejgħ awtomatizzat	17
1.7.7. Ċerti kuntratti relatati mal-komunikazzjoni elettronika	17
1.8. Eżenzjoni possibbli ta' kuntratti b'valur baxx lil hinn mill-post tan-negozju	18
1.9. Regoli għall-irkanti pubbliċi	19

2.	Kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju	19
2.1.	Kuntratti konklużi barra mill-post tan-negozju tal-kummerċjant	19
2.2.	Kuntratti konklużi wara li l-konsumatur jiġi avvċinat barra mill-post tan-negozju	20
2.3.	Kuntratti konklużi waqt vjaġġ promozzjonali organizzat mill-kummerċjant	21
3.	Informazzjoni għall-konsumatur	22
3.1.	Rekwiżiti ġenerali	22
3.1.1.	Introduzzjoni	22
3.1.2.	Ċarezza tal-informazzjoni u r-rabta mal-UCPD	22
3.1.3.	Informazzjoni "diġà evidenti mill-kuntest"	23
3.1.4.	Rekwiżiti ta' informazzjoni f'leġiżlazzjoni oħra tal-UE	23
3.1.5.	Impożizzjoni ta' rekwiżiti ta' informazzjoni addizzjonali	24
3.1.6.	Eżenzjoni tat-tranżazzjonijiet "ta' kuljum"	25
3.1.7.	In-natura vinkolanti tal-informazzjoni prekuntrattwali	25
3.1.8.	Rekwiżiti addizzjonali tal-lingwa	25
3.1.9.	Oneru tal-provi	26
3.2.	Rekwiżiti komuni għall-kuntratti fil-post tan-negozju u mill-bogħod/lil hinn mill-post tan-negozju	26
3.2.1.	Karatteristiċi ewlenin	26
3.2.2.	Identità u dettalji ta' kuntatt tal-kummerċjant	27
3.2.3.	Prezz	30
3.2.4.	Kunsinna u eżekuzzjoni tal-kuntratt	31
3.2.5.	L-arranġamenti għall-hlas	32
3.2.6.	Garanziji u servizzi ta' wara l-bejgħ	32
3.2.7.	Durata u terminazzjoni tal-kuntratt	34
3.2.8.	Funzjonalità, kompatibbiltà u interoperabbiltà	34
3.3.	Rekwiżiti addizzjonali għall-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju u mill-bogħod	36
3.3.1.	Ipprezzar personalizzat	36
3.3.2.	Kost għall-użu tal-mezzi ta' komunikazzjoni mill-bogħod	36
3.3.3.	Depożiti u garanziji finanzjarji	37
3.3.4.	Mekkaniżmi ta' rimedju barra mill-qorti	37
3.4.	Rekwiżiti addizzjonali għas-swieq online	38
3.4.1.	Kriterji ta' klassifikazzjoni	38
3.4.2.	L-istatus tal-parti kuntrattwali l-oħra	40
3.4.3.	Informazzjoni dwar in-nuqqas ta' applikabbiltà tad-dritt tal-UE dwar il-konsumatur	40
3.4.4.	Allokazzjoni tar-responsabbiltajiet għall-kuntratt	41
3.4.5.	Possibbiltà li jiġu imposti rekwiżiti ta' informazzjoni addizzjonali	41

4.	Rekwiziti speċjali għall-kuntratti mill-bogħod	42
4.1.	Definizzjoni ta' kuntratt mill-bogħod	42
4.2.	Informazzjoni prekuntrattwali	43
4.2.1.	Informazzjoni li għandha tiġi pprezentata direttament qabel ma ssir l-ordni	43
4.2.2.	Buttuna ta' konferma ta' ordni	44
4.2.3.	Informazzjoni dwar ir-restrizzjonijiet fuq il-kunsinna u fuq il-mezzi ta' pagamenti	44
4.2.4.	Kuntratti konklużi fuq mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod bi spazju jew b'ħin limitat	45
4.3.	Kuntratti konklużi bit-telefon	46
4.4.	Konferma tal-kuntratt	47
5.	Dritt ta' reċess	49
5.1.	Kalkolu tal-perjodu tad-dritt ta' reċess	49
5.1.1.	Introduzzjoni	49
5.1.2.	Punt tal-bidu tal-perjodu ta' reċess	50
5.2.	Informazzjoni dwar id-dritt ta' reċess	51
5.3.	Eżerċizzju tad-dritt ta' reċess	52
5.4.	Konsegwenzi tar-reċess fir-rigward tad-data	53
5.5.	Dritt ta' reċess fir-rigward tal-oġġetti	54
5.5.1.	Oġġetti multipli jew difettużi	54
5.5.2.	Ritorn tal-oġġetti	54
5.5.3.	Rimborż tal-pagamenti riċevuti mill-konsumatur	55
5.5.4.	Responsabbiltà tal-konsumatur għall-immanigġjar ħazin tal-oġġetti	56
5.5.5.	Riskju meta l-oġġetti jiġu rritornati lill-kummerċjant	58
5.6.	Dritt ta' reċess minn kuntratti għal servizzi u għal utilitajiet pubbliċi	58
5.6.1.	Kunsens tal-konsumatur għal prestazzjoni immedjata	58
5.6.2.	Obbligu ta' kumpens tal-konsumatur	60
5.7.	Dritt ta' reċess minn kuntratti għal kontenut diġitali online	61
5.8.	Konsegwenzi tan-nuqqas ta' informar dwar id-dritt ta' reċess	62
5.8.1.	Konsegwenzi fir-rigward tal-oġġetti	63
5.8.2.	Konsegwenzi fir-rigward tas-servizzi u tal-utilitajiet pubbliċi	63
5.8.3.	Konsegwenzi fir-rigward tal-kontenut diġitali online	64
5.9.	Terminazzjoni tal-kuntratt wara l-eżerċizzju tad-dritt ta' reċess	64
5.10.	Kuntratti ancillari	65

5.11. Eċċezzjonijiet mid-dritt ta' reċess	65
5.11.1. Oġġetti jew servizzi li għalihom il-prezz jiddependi fuq iċ-ċaqliq fis-suq finanzjarju	65
5.11.2. Oġġetti li saru skont l-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew personalizzati b'mod ċar	66
5.11.3. Oġġetti li jistgħu jiddeterjoraw jew jiskadu malajr	67
5.11.4. Oġġetti ssigillati għall-protezzjoni tas-saħħa ta' raġunijiet ta' iġjene	67
5.11.5. Oġġetti li jithalltu b'mod inseparabbli ma' oġġetti oħrajn	68
5.11.6. Kuntratti b'data speċifika jew b'perjodu speċifiku ta' eżekuzzjoni	68
5.11.7. Tiswijiet mitlubin mill-konsumatur	69
5.12. Għażliet regolatorji f'każ ta' żjarat jew ta' vjaġġi promozzjonali mhux mitlubin	69
5.12.1. Introduzzjoni	69
5.12.2. Estensjoni tal-perjodu tad-dritt ta' reċess	70
5.12.3. Derogi mill-eċċezzjonijiet mid-dritt ta' reċess	71
6. Kunsinna	71
7. Trasferiment tar-riskju	72
8. Tariffi għall-użu tal-mezz ta' pagament	73
8.1. Introduzzjoni	73
8.2. Definizzjoni ta' "tariffi"	73
8.3. Definizzjoni tal-"kost" imġarrab mill-kummerċjant	74
8.3.1. It-Tariffa għas-Servizzi tan-Negożjant u kostijiet diretti oħrajn	74
8.3.2. Kostijiet ġenerali tat-tmexxija ta' negozju	74
8.3.3. Kostijiet eliġibbli li jiġġustifikaw tariffa għall-użu ta' mezz ta' pagament	74
8.4. Pagamenti fi flus kontanti barranin	75
9. Komunikazzjoni bit-telefon	76
10. Pagamenti addizzjonali	77
11. Infurzar	77
11.1. Infurzar pubbliku u privat	77
11.2. Applikazzjoni għal kummerċjanti ta' pajjiżi terzi	78
11.3. Penali	79
11.3.1. Kriterji għall-impożizzjoni ta' penali	79
11.3.2. Penali fil-kuntest ta' azzjonijiet ta' infurzar koordinati tas-CPC	80
ANNEX	82

INTRODUZZJONI

L-iskop tad-Direttiva 2011/83/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾ dwar drittijiet tal-konsumatur (minn hawn 'il quddiem imsejha s-“CRD” jew id-“Direttiva”) huwa li tikseb livell għoli ta' protezzjoni tal-konsumatur madwar l-UE kollha u li tikkontribwixxi għall-funzjonament tajjeb tas-suq intern billi tagħmel approssimazzjoni ta' ċerti aspetti tal-ligijiet, tar-regolamenti u tad-dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri dwar kuntratti konklużi bejn konsumaturi u kummerċjanti ⁽²⁾.

L-iskop ta' dan l-Avviż ta' Gwida (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ “Avviż”) huwa li jiffaċilita l-applikazzjoni effettiva tad-Direttiva. L-Avviż għandu wkoll l-għan li jżid l-għarfien tad-Direttiva fost il-partijiet interessati kollha, bħall-konsumaturi, in-negozji, l-awtoritajiet tal-Istati Membri, inklużi l-qrati nazzjonali, u l-prattikanti legali, madwar l-UE. Ikopri l-emendi introdotti mid-Direttiva (UE) 2019/2161 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽³⁾ fir-rigward tal-infurzar u tal-modernizzazzjoni ahjar tar-regoli tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tal-konsumatur li jidhlu fis-sehh fit-28 ta' Mejju 2022. Għaldaqstant, parti minn din il-gwida tirrifletti u tiddiskuti r-regoli li għadhom ma dahlux fis-sehh fid-data tal-hruġ ta' dan l-Avviż. It-taqsimiet u l-punti rilevanti huma indikati b'mod ċar.

L-Avviż jirrifletti l-gurisprudenza tal-Qorti tal-Gustizzja tal-Unjoni Ewropea (minn hawn 'il quddiem imsejha l-“QĠUE” jew “il-Qorti”) dwar id-Direttiva mid-dhul fis-sehh tagħha fit-13 ta' Ġunju 2014. Mid-data tal-applikazzjoni tagħha, id-Direttiva ssostitwiet id-Direttiva tal-Kunsill 85/577/KEE ⁽⁴⁾ biex thares lill-konsumatur rigward kuntratti nnegozjati barra mill-lok tan-negozju u d-Direttiva 97/7/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁵⁾ dwar il-protezzjoni tal-konsumaturi in rigward ta' kuntratti li jsiru mill-bogħod. Is-CRD żammet ċerti dispożizzjonijiet tad-Direttivi preċedenti 85/577/KEE u 97/7/KE. Għalhekk, il-gurisprudenza rilevanti tal-Qorti relatata mal-interpretazzjoni ta' daww id-Direttivi hija msemmija f'dan id-dokument ukoll, fejn applikabbli.

L-Avviż ma janalizzax l-applikazzjoni tad-Direttiva fl-Istati Membri individwali, inklużi d-deċiżjonijiet tal-qrati nazzjonali u ta' korpi kompetenti oħrajn. Minbarra s-sorsi differenti ta' informazzjoni disponibbli fl-Istati Membri, l-informazzjoni dwar id-dispożizzjonijiet nazzjonali li jittrasponu d-Direttiva, dwar il-gurisprudenza u dwar il-letteratura legali hija disponibbli fil-Bażi tad-Data dwar il-Ligi tal-Konsumatur aċċessibbli permezz tal-portal tal-Gustizzja elettronika ⁽⁶⁾.

Dan l-Avviż huwa indirizzat lill-Istati Membri tal-UE u lill-Iżlanda, lil-Liechtenstein u lin-Norveġja bħala firmatarji tal-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea ⁽⁷⁾ (ŻEE). Għalhekk, ir-referenzi għall-UE, għall-Unjoni jew għas-Suq Uniku għandhom jinftehm bħala referenzi għaž-ŻEE jew għas-suq taž-ŻEE.

Dan l-Avviż huwa maħsub bħala dokument ta' gwida biss – it-test tal-leġiżlazzjoni tal-UE nnifisha biss għandu forza legali. Kwalunkwe qari awtorevoli tal-ligi jrid jinkiseb mit-test tad-Direttiva u b'mod dirett mid-deċiżjonijiet tal-Qorti. Dan l-Avviż iqis is-sentenzi tal-Qorti ppubblikati sa Ottubru 2021 u ma jistax jippreġudika żviluppi ulterjuri tal-gurisprudenza tal-Qorti.

L-opinjoni espressa f'dan l-Avviż ma jistgħux jippreġudikaw il-pożizzjoni li l-Kummissjoni Ewropea tista' tiehu quddiem il-Qorti. L-informazzjoni li tinsab f'dan l-Avviż hija ta' natura ġenerali u ma tindirizzax speċifikament lil xi individwu jew entità partikolari. La l-Kummissjoni Ewropea u lanqas xi persuna li tagħxi fisem il-Kummissjoni Ewropea ma hija responsabbli għal kwalunkwe użu li jista' jsir mill-informazzjoni li ġejja.

Peress li dan l-Avviż jirrifletti l-ogħla livell ta' żvilupp tekniku fiż-żmien tal-abbozzar, il-gwida offruta tista' tiġi mmodifikata f'data aktar tard.

⁽¹⁾ Id-Direttiva 2011/83/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ottubru 2011 dwar drittijiet tal-konsumatur, li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE u d-Direttiva 1999/44/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u li thassar id-Direttiva tal-Kunsill 85/577/KEE u d-Direttiva 97/7/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 304, 22.11.2011, p. 64).

⁽²⁾ Ara l-Artikolu 1 tad-Direttiva.

⁽³⁾ Id-Direttiva (UE) 2019/2161 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' Novembru 2019 li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE u d-Direttivi 98/6/KE, 2005/29/KE u 2011/83/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-infurzar ahjar u mmodernizzar tar-regoli tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tal-konsumatur (ĠU L 328, 18.12.2019, p. 7).

⁽⁴⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill 85/577/KEE tal-20 ta' Diċembru 1985 biex thares lill-konsumatur rigward kuntratti nnegozjati barra mill-lok tan-negozju (ĠU L 372, 31.12.1985, p. 31).

⁽⁵⁾ Id-Direttiva 97/7/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Mejju 1997 dwar il-protezzjoni tal-konsumaturi in rigward ta' kuntratti li jsiru mill-bogħod - Dikjarazzjoni mill-Kunsill u mill-Parlament rigward l-Artikolu 6(1) - Dikjarazzjoni mill-Kummissjoni rigward l-Artikolu 3(1), l-ewwel inċiż (ĠU L 144, 4.6.1997, p. 19).

⁽⁶⁾ https://e-justice.europa.eu/591/MT/consumer_law_database

⁽⁷⁾ ĠU L 1, 3.1.1994, p. 3

1. Kamp ta' applikazzjoni

1.1. Il-kunċetti ta' "kummerċjant" u ta' "konsumatur"

Kif stabbilit fl-Artikolu 1 tagħha, is-CRD tapplika għal "kuntratti konklużi bejn konsumaturi u kummerċjanti". Għalhekk, sabiex kuntratt ikun kopert mid-Direttiva, huwa neċessarju li jiġi stabbilit li parti wahda għalih tkun kummerċjant, kif iddefinit fl-Artikolu 2(2), u l-parti l-oħra tkun konsumatur, kif iddefinit fl-Artikolu 2(1).

Skont l-Artikolu 2(1), "**konsumatur**" hija kwalunkwe persuna fiżika li, f'kuntratti koperti mid-Direttiva, tkun qiegħda taġixxi għal skopjiet li jkunu lil hinn mis-sengħa, min-negozju jew mill-professjoni tagħha. Minn dik id-dispożizzjoni jirriżulta li jridu jiġu ssodisfati **żewġ kundizzjonijiet kumulattivi** sabiex persuna taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dak il-kunċett, jiġifieri li: (i) il-persuna tkun persuna fiżika, u (ii) il-persuni jaġixxu għal skopjiet mhux professjonali.

Kif spjegat fil-Premessa 13, l-Istati Membri jistgħu jżommu jew jintroduċu legizlazzjoni nazzjonali li tikkorrispondi għad-dispożizzjonijiet tad-Direttiva fir-rigward ta' kuntratti li jaqgħu barra mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva, pereżempju, billi jestendu l-applikazzjoni tar-regoli nazzjonali wkoll għal persuni fiżiċi li ma humiex konsumaturi skont it-tifsira tal-Artikolu 2(1) jew għal persuni ġuridici, bħal organizzazzjonijiet mhux governattivi, negozji godda jew intrapriżi żgħar u ta' daqs medju.

F'dan ir-rigward, fil-Kawża C-329/19 *Condominio di Milano* ⁽⁸⁾, il-Qorti kkonfermat li l-kunċett ta' "konsumatur" jista' jitwessa' mill-ġurisprudenza nazzjonali b'tali mod li r-regoli protettivi tiegħu jkunu japplikaw ukoll għal kuntratt bejn kummerċjant u suġġett tal-liġi, li ma jkunx persuna fiżika, bħall-"*condominio*" (assoċjazzjoni ta' koproprietarji) fid-dritt Taljan.

Barra minn hekk, il-Qorti ddikjarat li l-kunċett ta' "konsumatur" jirreferi għal individwu mhux involut f'attivitajiet kummerċjali jew ta' negozju ⁽⁹⁾. Dan it-tieni kriterju għandu jiġi interpretat fid-dawl tal-Premessa 17, li tintroduċi l-kwalifika ta' "użu predominanti": "[...] fil-każ ta' kuntratti għal żewġ għanijiet, fejn il-kuntratt huwa konkluż għal skopjiet parzjalment fl-ambitu jew parzjalment barra mill-ambitu tal-kummerċ ta' persuna u l-iskop ta' **kummerċ tant huwa limitat li mhuwiex predominanti fil-kuntest kumplessiv tal-kuntratt, dik il-persuna wkoll għandha titqies bħala konsumatur**".

Għalhekk, persuna fiżika li, f'kuntratti koperti minn din id-Direttiva, qed taġixxi għal skopjiet li *primarjament* ikunu barra mill-kummerċ, min-negozju, mis-sengħa jew mill-professjoni tagħha taqa' wkoll taht id-definizzjoni ta' "konsumatur". Tali klassifikazzjoni għandha tkun ibbażata fuq valutazzjoni każ b'każ ⁽¹⁰⁾.

"**Kummerċjant**" huwa ddefinit fl-Artikolu 2(2) bħala persuna fiżika jew ġuridika li taġixxi, "fisimha jew għall-interessi tagħha, għall-iskopjiet relatati mal-kummerċ, in-negozju, is-sengħa jew il-professjoni tagħha". Mhux biss persuni bi sjieda privata, iżda wkoll persuni bi sjieda pubblika jistgħu jiġu kkwalifikati bħala kummerċjant.

Fil-Kawża C-105/17 *Kamenova* ⁽¹¹⁾, il-Qorti nnotat li l-kunċett ta' "kummerċjant" huwa ddefinit kważi b'mod identiku kemm fis-CRD kif ukoll fid-Direttiva 2005/29/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar Prattiċi Kummerċjali Żleali ⁽¹²⁾ (minn hawn 'il quddiem imsejja l-"UCPD") u, għalhekk, irid jiġi interpretat b'mod uniformi. Fuq il-bażi tal-ġurisprudenza żviluppata skont il-UCPD, il-Qorti interpretat il-kunċett ta' "kummerċjant" b'mod wiesa' meta kkunsidrat li dan irid jiġi ddeterminat fir-rigward tal-kunċett relatat iżda dijametrikament oppost ta' "konsumatur". Fir-rigward ta' kummerċjant, il-konsumatur huwa f'pożizzjoni aktar dgħajfa, u jehtieġu jitqies li huwa anqas infurmat, ekonomikament aktar dgħajef u legalment anqas esperjenzat mill-parti l-oħra għall-kuntratt. Il-klassifikazzjoni bħala "kummerċjant" tehtieġ valutazzjoni ta' każ b'każ ta' dawn, filwaqt li jitqiesu l-kriterji indikattivi li ġejjin:

- (i) jekk il-bejgħ twettaqx b'mod organizzat;
- (ii) jekk dak il-bejgħ kienx mahsub sabiex jiġġenera profit;
- (iii) jekk il-bejjieġh kellux informazzjoni teknika u għarfien espert relatat mal-prodotti li offra għall-bejgħ li l-konsumatur mhux bilfors li kellu, bir-riżultat li l-bejjieġh kien f'pożizzjoni aktar vantaġġuża mill-konsumatur;
- (iv) jekk il-bejjieġh kellux status legali li kien jippermettilu jinvolvi ruhu f'attivitajiet kummerċjali;

⁽⁸⁾ Ara C-329/19, *Condominio di Milano*, ECLI:EU:C:2020:263, il-punt 34.

⁽⁹⁾ C-105/17, *Kamenova*, ECLI:EU:C:2018:808, il-punt 33.

⁽¹⁰⁾ B'analogija C-105/17 *Kamenova*, il-punti 36 – 37.

⁽¹¹⁾ C-105/17, *Kamenova*, ECLI:EU:C:2018:808, il-punti 27 – 29, 34.

⁽¹²⁾ Id-Direttiva 2005/29/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Mejju 2005 dwar prattiċi kummerċjali żleali fin-negozju mal-konsumatur fis-suq intern li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 84/450/KEE, id-Direttivi 97/7/KE, 98/27/KE u 2002/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, u r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (Direttiva dwar Prattiċi Kummerċjali Żleali) (ĠU L 149, 11.6.2005, p. 22).

- (v) sa liema punt il-bejgħ kien konness mal-attività kummerċjali jew professjonali tal-bejjiegh;
- (vi) jekk il-bejjiegh kienx soġġett għall-VAT;
- (vii) jekk il-bejjiegh, li jaġixxi f'isem kummerċjant partikolari jew f'ismu stess jew permezz ta' persuna oħra li taġixxi f'ismu u għan-nom tiegħu, irċieviex remunerazzjoni jew inċentiv;
- (viii) jekk il-bejjiegh xtrax oġġetti godda jew użati sabiex jerga' jbigħhom, u b'hekk għamel din l-attività waħda regolari, frekwenti u/jew simultanja meta mqabbla mal-attività kummerċjali jew tan-negozju normali tiegħu;
- (ix) jekk l-oġġetti għall-bejgħ kinux kollha tal-istess tip jew tal-istess valur; u
- (x) jekk l-offerta kinitx ikkonċentrata fuq numru żgħir ta' oġġetti.

Il-QĠUE enfasizzat li dawn il-kriterji la huma eżawrjenti u lanqas esklużivi, u, fil-prinċipju, il-konformità ma' wiehed jew aktar mill-kriterji ma hijiex biżżejjed, waħedha, sabiex tikklassifika lil dik il-persuna bħala "kummerċjant". Is-sempliċi fatt li l-bejgħ huwa maħsub sabiex jiġġenera profitt jew li persuna fiżika tippubblika, fl-istess hin, fuq pjattaforma online numru ta' reklami li joffru oġġetti godda u użati għall-bejgħ ma jistax ikun biżżejjed, waħdu, sabiex dik il-persuna tiġi kklassifikata bħala "kummerċjant" ⁽¹³⁾.

F'sitwazzjonijiet li fihom ikun involut intermedjarju (bħal suq online) jew kummerċjant li jirrappreżenta lil kummerċjant ieħor, dawn il-kummerċjanti differenti għandhom jagħmluha ċara lill-konsumatur **liema kummerċjant ikun il-parti kuntrattwali għall-konsumatur** u x'inhuma r-rwoli u r-responsabbiltajiet rispettivi tal-kummerċjanti differenti. Din il-mistoqsija hija trattata aktar fit-taqsima 3.2.2.1.

F'dan ir-rigward, id-Direttiva (UE) 2019/2161 emendat is-CRD, billi introduċiet rekwiżit għall-fornituri tas-swieq online sabiex jinformat lill-konsumatur jekk il-fornitur terz ikunx qed jaġixxi bħala "kummerċjant" jew "mhux kummerċjant" (konsumatur par), fuq il-bażi ta' dikjarazzjoni mill-fornitur terz lill-fornitur tas-suq online. Ir-rekwiżiti ta' informazzjoni għas-swieq online huma indirizzati fit-taqsima 3.4.2.

1.2. Il-kunċett ta' "kuntratt"

Il-fattur skattatur għall-applikazzjoni tad-Direttiva huwa l-offerta sabiex jiġi konkluż kuntratt bejn kummerċjant u konsumatur. Id-Direttiva ma tiddefinixxi "il-kuntratt" u ma tiddeterminax iċ-ċirkostanzi meta jitqies li jkun ġie konkluż kuntratt li għalih tapplika d-Direttiva. Huwa fidejn il-qrati nazzjonali u l-awtoritajiet tal-infurzar fl-Istat Membru kkonċernat li jivvalutaw jekk relazzjoni legali **tikkostitwixxi "kuntratt"**. Skont l-Artikolu 3(5) tagħha:

Artikolu 3

5. Din id-Direttiva ma għandhiex taffettwa l-liġi kuntrattwali ġenerali nazzjonali, bħar-regoli dwar il-validità, il-formazzjoni jew l-effett ta' kuntratt, sakemm l-aspetti relatati mal-liġi kuntrattwali ġenerali mhumiex regolati minn din id-Direttiva.

Pereżempju, id-Direttiva hija mingħajr preġudizzju għar-regoli nazzjonali dwar il-liġi kuntrattwali dwar it-**trasferiment ta' drittijiet u ta' obbligi kuntrattwali** minn konsumatur għal ieħor.

Għandu jiġi nnotat li **kuntratt uniku jista' jkopri diversi oġġetti**, kemm oġġetti ta' merkanzija kif ukoll oġġetti ta' kontenut diġitali. Pereżempju, skont it-termini tiegħu, kuntratt ta' abbonament uniku jista' jkopri l-provvista ta' firxa ta' kontenut diġitali. Għaldaqstant, jekk tkun koperta minn kuntratt ta' abbonament, kull provvista ta' kontenut diġitali individwali f'dak l-kuntratt ma tkunx tikkostitwixxi kuntratt gdid għall-finijiet tad-Direttiva.

F'C-922/19 *Stichting Waternet* ⁽¹⁴⁾, il-Qorti indirizzat il-kwistjoni dwar jekk il-provvista kontinwa tal-ilma f'abitazzjoni fil-każ ta' bidla fl-okkupazzjoni mingħajr it-talba espressa tal-okkupant il-gdid tikkostitwixxi "bejgħ mhux mitlub" skont it-tifsira tal-punt 29 tal-Anness I tal-UCPD ("lista sewda"), li jirriżulta fi dritt għall-konsumatur li ma jhallasx għal tali provvista f'konformità mal-Artikolu 27 tas-CRD. Il-każ kien jehtieg, fost l-oħrajn, determinazzjoni dwar jekk kuntratt jistax jitqies bħala konkluż bejn kumpanija li ttipprovdi l-ilma u konsumatur, fin-nuqqas tal-kunsens espliċitu ta' dak il-konsumatur.

⁽¹³⁾ C-105/17, *Kamenova*, ECLI:EU:C:2018:808, il-punti 27 – 29, 34 – 40 u 45.

⁽¹⁴⁾ C-922/19, *Stichting Waternet*, ECLI:EU:C:2021:91.

Il-Qorti rrikonoxxiet li l-provvista tal-ilma **mhux dejjem tista' tehtieg l-eżistenza ta' kuntratt**. Huwa possibbli wkoll li r-relazzjoni legali bejn il-fornitur rispettiv u l-konsumatur tkun **irregolata kompletament mil-legiżlazzjoni nazzjonali, fir-rigward kemm tal-provvista tal-ilma [minn dan il-professionist], kif ukoll tal-ispejjeż marbuta ma din il-provvista li għandhom jiġu sostnuti mill-konsumatur** ⁽¹⁵⁾.

F'każ bħal dan fejn ma jkun hemm l-ebda kuntratt, id-Direttiva ma tapplikax għar-relazzjoni bejn il-fornitur u l-konsumatur. Fi kwalunkwe każ, jibqa' deċiżiv jekk ir-relazzjoni rispettiva titqiesx bħala "kuntratt" skont id-dritt nazzjonali applikabbli.

1.3. **Kuntratti koperti**

Id-Direttiva tirregola ċerti aspetti tal-kuntratti bejn kummerċjant u konsumatur. L-ewwel nett, tiddistingwi bejn kuntratti differenti skont iċ-ċirkustanzi tal-konklużjoni tagħhom:

- (1) kuntratti konklużi barra mill-bini tan-negozju tal-kummerċjant (**kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju**);
- (2) kuntratti konklużi bl-użu ta' mezzi ta' komunikazzjoni mill-bogħod – fuq l-Internet, inkluż permezz tas-swieq online, bit-telefon eċċ. (**kuntratti mill-bogħod**); u
- (3) kuntratti għajr kuntratti mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju (tipikament dawn ikunu kuntratti konklużi fi hwienet tradizzjonali, minn hawn 'il quddiem imsejhin "**kuntratti "fil-post tan-negozju"**).

Id-Direttiva tagħmel distinzjoni ulterjuri bejn it-tipi ta' kuntratti li ġejjin fuq il-bażi tas-suġġett:

- (1) **kuntratti ta' bejgħ**;
- (2) **kuntratti ta' servizzi**, inklużi **kuntratti għal servizzi diġitali**;
- (3) kuntratti għall-provvista ta' kontenut diġitali li ma huwiex ipprovdut fuq mezz tangibbli ("**kuntratti għall-kontenut diġitali online**";) u
- (4) kuntratti għall-provvista ta' ilma, ta' gass jew ta' elettriku, meta ma jinbiegħux f'volum limitat ta' kwantità stabbilita, jew ta' tishin distrettwali ("**kuntratti għall-provvista ta' utilitajiet pubbliċi**").

Il-kuntratti tal-bejgħ u l-kuntratti tas-servizzi huma ddefiniti fl-Artikolu 2(5) u (6) tad-Direttiva. Il-kuntratti għall-kontenut diġitali online u għall-provvista tal-utilitajiet pubbliċi ma humiex iddefiniti espressament, iżda l-Premessa 19 tispjega li, għall-finijiet tad-Direttiva, **ma humiex ikklassifikati bħala kuntratti ta' bejgħ jew ta' servizzi**.

Għalkemm hafna mid-dispożizzjonijiet tad-Direttiva japplikaw b'mod ġenerali għall-erba' tipi ta' kuntratti, hemm regoli li japplikaw biss għal tip speċifiku ta' kuntratt. B'mod partikolari, il-kuntratti differenti (ara l-Artikolu 9) għandhom regoli differenti dwar il-kalkolu tal-perjodu li matulu jista' jiġi eżerċitat id-dritt ta' reċess (ara wkoll it-taqsimha 5 dwar id-dritt ta' reċess).

Il-Premessa 19 tiċċara wkoll li **d-Direttiva tqis bħala "oġġetti" kontenut diġitali fornut fuq mezz tangibbli**. Tirreferi għall-kontenut diġitali fornut fuq CD jew fuq DVD bħala eżempji iżda l-istess approċċ japplika wkoll għal kontenut diġitali pprovdut fuq mezzi oħrajn jew fuq apparat intelligenti, bħal pereżempju console tal-logħob b'logħob installat minn qabel. Irrispettivament mit-tip ta' mezz tangibbli ⁽¹⁶⁾, il-kuntratt għal tali kontenut diġitali jaq' taht ir-regoli tas-CRD dwar id-dritt ta' reċess applikabbli għal kuntratti ta' bejgħ ⁽¹⁷⁾.

Peress li d-definizzjoni tal-kuntratt tal-bejgħ (ara aktar 'il quddiem) tirreferi għat-trasferiment ta' sjieda tal-oġġetti mill-kummerċjant lill-konsumatur (jiġifieri kuntratti min-negozju għall-konsumatur), id-Direttiva ma tapplikax għall-kuntratti li tahtom huwa l-konsumatur li jittrasferixxi oġġetti lill-kummerċjant, pereżempju, karozza jew ġojjellerija użata.

⁽¹⁵⁾ Ibid, il-punt 39.

⁽¹⁶⁾ B'kontrast ma' dan, it-tip ta' mezz huwa importanti għall-applikazzjoni tad-Direttiva (UE) 2019/770 dwar il-Kontenut Diġitali u tad-Direttiva (UE) 2019/771 dwar il-Bejgħ ta' Oġġetti peress li tal-ewwel tapplika għall-kontenut diġitali li jiġi pprovdut fuq mezz tangibbli, bħal DVDs, CDs, USB sticks u kards tal-memorja, kif ukoll għall-mezz tangibbli nnifsu, sakemm il-mezz tangibbli jservi esklussivament bħala trasportatur ta' kontenut diġitali tal-kontenut diġitali (ara l-Premessa 20 tad-Direttiva dwar il-Kontenut Diġitali).

⁽¹⁷⁾ Japplikaw ukoll il-limitazzjonijiet rilevanti, bħall-eċċezzjoni għal dritt ta' reċess skont il-punt (i) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 fir-rigward tal-provvista ta' registrazzjonijiet tal-awdjio jew tal-vidjo ssiġillati jew ta' software tal-komputer issiġillat, li jitnehhieu s-siġill wara l-kunsinna.

1.4. Kuntratti b'diversi skopijiet

Artikolu 2

- (5) “kuntratt ta’ bejgh” tfisser kwalunkwe kuntratt li tahtu l-kummerċjant jittrasferixxi jew jimpenja ruhu li jittrasferixxi l-proprjetà ta’ oġġetti lil konsumatur, inkluż kwalunkwe kuntratt li għandu bhala s-sugġett tiegħu kemm oġġetti kif ukoll servizzi;
- (6) “kuntratt ta’ servizz” tfisser kwalunkwe kuntratt li mhuwiex kuntratt ta’ bejgh li tahtu l-kummerċjant iforni jew jimpenja ruhu li jforni servizz, inkluż servizz diġitali, lill-konsumatur;

Fil-prattika, hafna kuntratti konklużi bejn il-kummerċjanti u l-konsumaturi, li għalihom tapplika d-Direttiva, fihom elementi kemm ta’ servizzi kif ukoll ta’ oġġetti. F’dawn il-każijiet, l-aħhar parti tad-definizzjoni skont l-Artikolu 2(5) hija rilevanti peress li tiddefinixxi kuntratt ta’ bejgh ukoll bhala “kwalunkwe kuntratt li għandu bhala l-oġġett tiegħu kemm l-oġġetti kif ukoll is-servizzi”.

Skont id-definizzjoni fl-Artikolu 2(5), il-kriterju għall-klassifikazzjoni ta’ kuntratt bhala “kuntratt ta’ bejgh” huwa t-**trasferiment tas-sjeda tal-oġġetti** lill-konsumatur. Għalhekk, jekk l-iskop prinċipali ta’ kuntratt huwa t-**trasferiment tas-sjeda** ta’ ċerti oġġetti, għandu jiġi kklassifikat bhala kuntratt ta’ bejgh anki jekk ikopri wkoll servizzi relatati pprovduti mill-bejjiegh, bhall-installazzjoni, il-manutenzjoni jew kull ipproċessar iehor, irrISPettivament mill-valur relattiv tal-oġġetti u tas-servizzi.

Eżempji ta’ kuntratti li jkopru kemm oġġetti kif ukoll servizzi u li normalment għandhom jitqiesu bhala kuntratti ta’ bejgh minhabba l-iskop ewlieni tagħhom:

- ix-xiri ta’ sett tal-kiina gdid, inkluża l-installazzjoni tiegħu fil-appartament tal-konsumatur;
- ix-xiri ta’ elementi speċifiċi ta’ kostruzzjoni, bhal twieqi u bibien, inkluża l-installazzjoni tagħhom fid-dar tal-konsumatur;
- ix-xiri ta’ smartphone mobbli flimkien ma’ abbonament għal servizz ta’ komunikazzjoni elettronika.

B’kuntrast, jekk it-trasferiment tas-sjeda ta’ oġġetti speċifiċi ma jkunx l-iskop prinċipali tal-kuntratt imhallat, il-kuntratt ma għandhomx jitqiesu bhala kuntratt ta’ bejgh.

Eżempji ta’ kuntratti li jkopru kemm is-servizzi kif ukoll l-oġġetti li għandhom jiġu kklassifikati bhala kuntratti ta’ servizzi minhabba l-iskop ewlieni tagħhom:

- kuntratt għat-tiswija, għar-rinnovazzjoni u għall-kostruzzjoni ta’ anness għal bini (ara l-Premessa 26);
- kuntratt sabiex wiehed jattendi lekċer, inkluż it-tqassim ta’ pinen u ta’ fowlders lill-partecipanti;
- kuntratt għal kors ta’ tahriġ, inkluż it-tqassim ta’ ktieb tal-kors għal kull partecipant.

Din l-interpretazzjoni hija sostnuta mill-ġurisprudenza stabbilita sew tal-QĠUE dwar il-moviment liberu tal-oġġetti u l-libertà li jiġu pprovduti servizzi, li għadha pertinenti wkoll fil-kuntest ta’ din id-Direttiva.

Pereżempju, fil-kawża C-20/03 *Marcel Burmanjer* il-Qorti ddikjarat li attività ekonomika għandha tiġi eżaminata fil-kuntest **jew** tal-moviment liberu tal-oġġett **jew inkella** tal-libertà li jiġu pprovduti servizzi jekk wahda minn dawn **“hija kompletament sekondarja meta mqabbla mal-oħra u li tista’ tiġi assoċjata magħha”** ⁽¹⁸⁾.

Dan ifisser ukoll li kuntratt imhallat għandu jitqies bhala kuntratt ta’ bejgh jekk il-fatti juru li l-iskop attwali tiegħu jkun it-trasferiment tas-sjeda tal-oġġetti:

- Pereżempju, jekk il-bejgh tal-ktieb tal-kors kellu post partikolarment prominenti fl-offerta tal-kummerċjant għal kors ta’ tahriġ u fil-komunikazzjoni bejn il-partijiet, u jekk dan il-ktieb tal-kors kellu valur relattiv sinifikanti meta mqabbel mal-prezz totali tat-tahriġ, il-kuntratt jista’ jiġi kklassifikat bhala kuntratt ta’ bejgh aktar milli kuntratt ta’ servizz għall-iskopijiet tad-Direttiva.

⁽¹⁸⁾ C-20/03, *Marcel Burmanjer*, ECLI:EU:C:2005:307, il-punti 24–35. L-istess approċċ ġie kkonfermat mill-Qorti fil-Kawża C-108/09, *Ker-Optika bt*, ECLI:EU:C:2010:725 (ara l-punt 43).

Min-naħa l-oħra, anki meta kuntratt imhallat jirrizulta fil-produzzjoni ta' xi haġa f'forma tangibbli, għandu jitqies bħala kuntratt ta' servizz sakemm **is-suġġett tal-kuntratt ikun servizz intellettuali jew tas-sengħa** u l-kunsinna sussegwenti jkollha biss funzjoni anċillari ⁽¹⁹⁾:

- *Pereżempju, il-kuntratt ma' perit sabiex jiddisinja dar u l-kuntratt ma' avukat sabiex ihejji u jipprezenta kawża t-tnejn huma kuntratti ta' servizz, għalkemm fl-aħħar hemm riżultat tangibbli (eż. pjanti għall-kostruzzjoni, talba, jew rikors). Bl-istess mod, il-kuntratt ma' artist sabiex ipitter u l-kuntratt ma' fotograflu għal sessjoni ta' ritratti għal tiegħ huma kuntratti ta' servizz.*

Fil-qosor, kull kuntratt imhallat għandu jiġi klassifikat fuq il-bażi tal-iskop ewlieni reali tiegħu. Il-fatt li l-kuntratt jista' jinkludi għażla sabiex wiehed jidhol fi ftehimiet sussegwenti minnu nnifsu ma għandux ibiddel il-karatteristiċi tiegħu. Pereżempju:

- *Jekk kuntratt għall-kiri ta' oġġetti jinkludi biss għażla li tiġi ttrasferita s-sjieda, mhux obbligu, għandu jiġi kklassifikat bħala kuntratt ta' servizz għall-iskopijiet tad-Direttiva.*

Il-klassifikazzjoni ta' kuntratt bħala kuntratt ta' bejgħ jew kuntratt ta' servizz tiddetermina kif jiġi kkalkolat il-perjodu ta' recess (l-Artikolu 9). Għall-**kuntratti ta' servizz**, il-perjodu ta' recess ta' 14-il jum jibda jiddekorri mill-konkluzjoni tal-kuntratt. Għall-**kuntratti ta' bejgħ**, il-perjodu ta' recess jibda jiddekorri biss wara li jkunu waslu l-oġġetti. Barra minn hekk, uħud mid-dispożizzjonijiet tad-Direttiva, bħall-Artikoli 18 u 20 dwar it-twassil u t-trasferiment tar-riskju, japplikaw għal kuntratti ta' bejgħ biss.

L-istess kuntratt ta' bejgħ jew ta' servizz jista' jkopri wkoll servizzi li ma humiex irregolati bid-Direttiva dwar Drittijiet tal-Konsumatur. Pereżempju, kuntratt ta' bejgħ jew ta' servizz jista' jagħmilha possibbli li jithallas il-prezz f'pagamenti parzjali b'rata tal-imghax speċifika. Kuntratt bħal dan ikun soġġett ukoll għar-regoli speċifiċi li jirregolaw is-servizzi finanzjarji għall-konsumatur ⁽²⁰⁾. Ir-regoli dwar kuntratti anċillari fl-Artikolu 15 tad-Direttiva jkunu japplikaw b'analoġija (ara t-taqsima 5.10).

1.5. **Id-distinzjoni bejn is-servizzi diġitali u l-kontenut diġitali online**

Id-Direttiva (UE) 2019/2161 iċċarat id-definizzjoni ta' "kuntratt ta' servizzi" fis-CRD bħala li tinkludi wkoll kuntratti għal "servizzi diġitali" (ara d-definizzjoni fit-taqsima preċedenti). Barra minn hekk, id-Direttiva (UE) 2019/2161 introduċiet, fl-Artikolu 2(16), **definizzjoni ta' "servizz diġitali"**, li tirreferi għad-definizzjoni tagħha fil-punt (2) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva dwar il-Kontenut Diġitali (UE) 2019/770 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽²¹⁾ ("DCD").

L-Artikolu 2 tad-Direttiva dwar il-Kontenut Diġitali jistipula hekk:

Artikolu 2

- (1) "kontenut diġitali" tfisser data li tiġi prodotta u pprovduta f'forma diġitali;
- (2) "servizz diġitali" tfisser:
 - (a) servizz li jippermetti lill-konsumatur johloq, jipproċessa, jaħžen jew li jkollu aċċess għal data f'forma diġitali; jew
 - (b) servizz li jippermetti l-kondiviżjoni ta' data f'format diġitali jew il-kondiviżjoni magħha, li tkun imtelligħa jew mahluga mill-konsumatur jew utenti oħra ta' dak is-servizz;

Il-Premessa 19 tad-DCD tispjega li "[b]il-lgħan li taħseb għal żviluppi teknoloġiċi mgħaġġlin u biex il-kuncett ta' kontenut diġitali jew servizzi diġitali jibqa' validu fil-futur, jenhtiegħ li din id-Direttiva tkopri, inter alia, programmi tal-kompjuter, applikazzjonijiet, video files, audio files, logħob diġitali, kotba elettronici jew pubblikazzjonijiet elettronici oħra, u wkoll servizzi diġitali [...] **inkluz software bħala servizz**, bħall-video sharing u l-audio sharing u l-ospitar ta' fajls oħra, il-word processing jew il-logħob offrut fl-ambjent tal-cloud computing u l-midja soċjali." Ta' min jinnota li filwaqt li t-tieni sett ta' eżempji huwa attribwit b'mod ċar għall-kategorija ta' servizzi diġitali, il-klassifikazzjoni tal-ewwel sett ta' eżempji bħala kontenut jew servizzi diġitali tiddependi fuq il-modalità ta' trażmissjoni jew ta' aċċess kif ukoll speċifiċitajiet oħrajn tal-mudell tan-negożju.

⁽¹⁹⁾ Ara f'dak ir-rigward C-208/19, NK, il-punti 58 – 59.

⁽²⁰⁾ B'mod partikolari, id-Direttiva 2002/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Settembru 2002 li tikkonċerna t-tqegħid fis-suq b'distanza ta' servizzi finanzjarji ta' konsumaturi u li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 90/619/KEE u d-Direttivi 97/7/KE u 98/27/KE (ĠU L 271, 9.10.2002, p. 16) u d-Direttiva 2008/48/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' April 2008 dwar ftehim ta' kreditu għall-konsumatur u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 87/102/KEE (ĠU L 133, 22.5.2008, p. 66).

⁽²¹⁾ Id-Direttiva (UE) 2019/770 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Mejju 2019 dwar ċerti aspetti li jikkonċernaw kuntratti għall-provvista ta' kontenut diġitali u servizzi diġitali (ĠU L 136, 22.5.2019, p. 1).

Il-Premessa 30 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 tipprovdi gwida ulterjuri dwar id-distinzjoni tal-kuntratti għall-kontenut digitali online minn kuntratti għal servizzi digitali. B'mod partikolari, “[e]żempji ta' **servizzi digitali** huma servizzi ta' kondivizzjoni ta' vidjo u awdjo u l-ospitar ta' fajls oħra, word processing jew loġhob offruti fl-ambjent tal-cloud, cloud storage, posta web, midja soċjali u applikazzjonijiet tal-cloud”. B'kuntrast ma' dan, “[h]afna kuntratti għall-forniment ta' **kontenut digitali [online]** [...] huma kkaratterizzati minn att uniku ta' forniment lill-konsumatur ta' biċċa jew biċċiet speċifiċi ta' kontenut digitali, bħal fajls speċifiċi tal-mużika jew tal-vidjo.”

Għaldaqstant, is-servizzi digitali huma, pereżempju:

- abbonamenti għall-ħażna fuq l-Internet ta' stampi mahluqa mill-konsumatur, għal networks soċjali jew għat-telefonija fuq l-Internet bil-vuċi/vidjo;
- abbonamenti għal servizzi online dwar it-temp jew it-traffiku;
- abbonamenti għal gazzetti/bullettini online (ara wkoll l-eċċezzjoni mid-dritt ta' recess fil-punt (j) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16, li tapplika għall-provvista ta' gazzetta iżda mhux għall-abbonamenti ta' gazzetta).

Il-Premessa 30 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 tirrikonoxxi li madankollu jista' jkun diffiċli li ssir distinzjoni bejn ċerti tipi ta' kontenut digitali online u ta' servizzi digitali. Għalhekk, “[f]ejn **ikun hemm dubju** dwar jekk il-kuntratt huwiex kuntratt ta' servizz jew kuntratt għall-forniment ta' kontenut digitali li mhuwiex fornutt fuq mezz tangibbli, **jienhtieg li japplikaw ir-regoli tad-dritt ta' recess għas-servizzi.**”

Id-distinzjoni bejn il-kuntratti għall-kontenut digitali online u l-kuntratti għas-servizzi digitali hija importanti minhabba r-regimi differenti tad-dritt ta' recess. Ir-regoli dwar **id-dritt ta' recess għal kuntratti ta' servizz jippermettu lill-konsumatur jittestja s-servizz b'mod effettiv** u jiddeċiedi, matul il-perjodu ta' 14-il jum mill-konklużjoni tal-kuntratt, jekk iżommux jew le.

B'kuntrast ma' dan, fil-punt (m) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 **ma hemm l-ebda dritt ta' recess fil-każ tal-provvista ta' kontenut digitali online**, soġġett għal diversi kundizzjonijiet. F'konformità mal-emendi introdotti mid-Direttiva (UE) 2019/2161, dawn il-kundizzjonijiet huma li l-eżekuzzjoni tkun bdiet bil-kunsens esplicitu minn qabel tal-konsumatur u bir-rikonoxximent li, b'din, il-konsumatur jitlef id-dritt ta' recess u li l-kummerċjant ikun ipprova konferma tal-kuntratt konkluz (ara wkoll it-taqsima 5.7).

Il-Qorti ċċarat f'C-641/19 *PE Digital* li l-eċċezzjoni għad-dritt ta' recess skont l-Artikolu 16(m) tas-CRD applikabbli għal kuntratti għal kontenut digitali online għandha tigi interpretata b'mod strett⁽²²⁾. Il-każ kien jikkonċerna r-recess minn fehim ta' sottoskrizzjoni tal-primjum għal sit web ta' dating, iżda biss wara li l-konsumatur ikun ha test tal-personalità li pprova għażla ta' rakkomandazzjonijiet għal shab fuq il-bażi ta' algoritmu proprjetarju.

Il-Qorti ddikjarat li l-Artikolu 16(m), moqri flimkien mal-Artikolu 2(11) tas-CRD, irid jiġi interpretat bħala li jfisser li l-ġenerazzjoni ta' tali rapport dwar il-personalità ma tikkostitwixxi l-provvista ta' “kontenut digitali”. Il-Qorti nnotat ukoll b'mod aktar ġenerali li, fid-dawl tal-Premessa 19 tad-Direttiva, **servizz, bħal dak ipprovdut mis-sit Internet ta' appuntamenti inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li jippermetti lill-konsumatur li joħloq, jipproċessa jew li jahzen data f'forma digitali, jew li jaċċedi għaliha, u li jippermetti l-qsim jew kwalunkwe interazzjoni oħra ma' data fil-forma digitali li tittella' jew tinholoq mill-konsumatur jew minn utenti oħra ta' dan is-servizz, ma jistax jitqies, bħala tali, bħala l-provvista ta' “kontenut digitali”** skont it-tifsira tal-Artikolu 16(m)⁽²³⁾.

Pereżempju, il-forniment ta' **loġhob vidjo** jista' jinvolvi kemm kuntratti għall-kontenut digitali online kif ukoll kuntratti għas-servizzi digitali. **Loġhob li jista' jitnizzel** normalment jikkwalifika bħala kontenut digitali online meta l-użu tiegħu ma jiddependix fuq l-involvement kontinwu tal-fornitur tal-loġhob. B'kuntrast ma' dan, il-**loġhob online pprovdut f'ambjent tal-cloud** ikun jikkwalifika bħala servizzi digitali.

Il-mikrotranzazzjonijiet fil-loġhob (xiri fl-applikazzjoni) f'tali loġhob li jtejbu l-esperjenza tal-utenti rispettivi, bħal oġġetti virtwali, normalment jikkwalifikaw bħala kuntratti għal kontenut digitali online. Barra minn hekk, ix-xiri fl-applikazzjoni ta' **kontenut li jista' jintuża barra mil-loġhba** (eż. rekordjar tas-sessjoni tal-loġhob li tista' titnizzel jew tigi kondiviza fuq pjattaforma ta' video-sharing) normalment jikkostitwixxi kuntratt għall-kontenut digitali online. B'kuntrast ma' dan, ix-xiri ta' kontenut primjum li **jespandi l-ambjent tal-loġhob online** ikun jirrappreżenta servizz digitali għid li jikkomplementa dak originali.

⁽²²⁾ C-641/19, *PE Digital*, ECLI:EU:C:2020:808, il-punti 41 – 46.

⁽²³⁾ *Ibid*, il-punt 44.

1.6. Kuntratti li jinvolvu hlas u kuntratti li fihom il-konsumatur jipprovdi data personali

L-Artikolu 3 tas-CRD li jiddefinixxi l-kamp ta' applikazzjoni tiegħu gie emendat bid-Direttiva (UE) 2019/2161. Il-paragrafu 1 emendat issa jirreferi għall-**“hlas ta' prezz”** bhala kundizzjoni għall-applikazzjoni tad-Direttiva.

Fl-istess hin, żdied paragrafu 1a ġdid li jestendi l-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva għal kuntratti għal kontenut diġitali online u għal kuntratti għal servizzi diġitali li fihom il-konsumatur jipprovdi data personali lill-kummerċjant (soġġett għal xi eċċezzjonijiet).

Artikolu 3

1. **Din id-Direttiva għandha tapplika**, taht il-kundizzjonijiet u sal-punt stabbiliti fid-dispożizzjonijiet tagħha, għal kwalunkwe kuntratt konkluż bejn kummerċjant u konsumatur **fejn il-konsumatur iħallas jew jimpenja ruhu li jhallas il-prezz**. Hija għandha tapplika għal kuntratti għall-provvista ta' ilma, gass, elettriku jew tishin distrettwali, inkluż min-naħa ta' fornituri pubbliċi, sa fejn dawn il-komoditajiet huma fornuti fuq bażi kuntrattwali.

1a. **Din id-Direttiva għandha tapplika wkoll f'każ fejn il-kummerċjant iforni jew jimpenja ruhu li jforni kontenut diġitali li mhuwiex fornut fuq mezz tangibbli jew servizz diġitali lill-konsumatur u l-konsumatur jipprovdi jew jimpenja ruhu li jipprovdi data personali lill-kummerċjant**, hlief fejn id-data personali pprovduta mill-konsumatur tkun ipproċessata esklussivament mill-kummerċjant għall-finijiet tal-provvista tal-kontenut diġitali li mhuwiex fornut fuq mezz tangibbli jew servizz diġitali skont din id-Direttiva jew għall-kummerċjant biex jikkonforma mar-rekwiżiti legali li għalihom ikun soġġett, u l-kummerċjant ma jipproċessa dik id-data għal ebda fini oħra.

1.6.1. Kuntratti bi hlas

Id-Direttiva (UE) 2019/2161 emendat **id-definizzjonijiet ta' kuntratti ta' bejgħ u ta' servizzi** stabbiliti fl-Artikolu 2(5) u (6) tas-CRD li ma għadhomx jirreferu għall-konsumatur li jhallas “prezz”. Madankollu, filwaqt li jitqiesu l-emendi fl-Artikolu 3, **dawn il-kuntratti għadhom soġġetti għad-Direttiva biss meta l-konsumatur ikollu jhallas prezz** (sakemm is-suġġett ta' kuntratt ta' servizz ma jkunx servizz diġitali – ara aktar 'il quddiem).

Il-**“hlas ta' prezz”** għandu jinftehem b'mod wiesa', u jkopri wkoll strumenti b'ċertu valur konvertibbli jew monetarju (anki jekk jista' jvarja fiż-żmien), bħal vawċers, ⁽²⁴⁾ kupuni li jissarrfu, il-punti ta' lealtà, kif ukoll rappreżentanza diġitali tal-valur ⁽²⁵⁾ bħal vawċers elettronici, kupuni elettronici u muniti virtwali.

Id-Direttiva tapplika irrispettivament mill-valur tat-tranzazzjoni, u għalhekk huma koperti wkoll servizzi ta' abbonament b'valur baxx (eż. EUR 5 fix-xahar jew fis-sena sabiex wiehed jirċievi aċċess għal prodotti jew għal offerti primjum). Id-Direttiva tidher li tapplika għal kuntratti ta' servizz li jinkludu kuntratti għal servizzi diġitali, li jinkludu **perjodu ta' prova bla hlas** u huma awtomatikament konvertiti f'kuntratti bi hlas ladarba jintemm il-perjodu ta' prova (sakemm il-konsumatur ma jwaqqafx il-kuntratt qabel ma jintemm il-perjodu ta' prova).

Meta (verżjoni limitata) tas-servizz diġitali tkun disponibbli minghajr hlas, u wara dan il-konsumatur ikun jista' jagħżel li jakkwista s-servizz (shih) bi hlas, jiġi konklużi żewġ kuntratti separati suċċessivi. F'dan il-każ, id-Direttiva tapplika għall-kuntratt bi hlas, filwaqt li l-applikabbiltà tagħha għall-ewwel kuntratt għall-verżjoni (limitata) minghajr hlas tas-servizz diġitali se tiddependi fuq jekk il-konsumatur jipprovdi data personali skont il-kundizzjonijiet previsti fl-Artikolu 3(1a).

⁽²⁴⁾ Ara l-Premessa 46, li, meta tispjega l-Artikolu 13(1) dwar ir-rimborż tal-ammonti riċevuti mill-konsumatur, tirreferi b'mod esplicitu għall-hlas tal-konsumatur permezz ta' vawċers. Il-kuntratt għall-akkwist ta' vawċer innifsu se jkun soġġett għar-rekwiżiti tas-CRD, inkluż b'mod partikolari fir-rigward tal-ghoti ta' informazzjoni prekuntrattwali dwar it-terminu ta' validità, il-kundizzjonijiet ta' skambju għal oġġetti u għal servizzi, u t-trasferibbiltà.

⁽²⁵⁾ Il-kunċett ta' “rappreżentanza diġitali tal-valur” huwa ċċarat mill-Premessa 23 tad-Direttiva dwar il-Kontenut Diġitali (UE) 770/2019 b'referenza għall-eżempji ta' vawċers elettronici, ta' kupuni elettronici u ta' muniti virtwali, sa fejn dawn tal-ahhar huma rikonoxxuti mid-dritt nazzjonali.

Id-Direttiva **ma tapplikax** għal rigali jew għal servizzi pprovduti mill-kummerċjant mingħajr il-hlas tal-prezz, jiġifieri “mingħajr hlas” ⁽²⁶⁾.

1.6.2. Kuntratti fejn il-konsumatur jipprovdi data personali

Id-Direttiva tapplika għal kuntratti għal kontenut diġitali online u għal kuntratti għal servizzi diġitali li tahtom il-konsumatur jipprovdi *data* personali lill-kummerċjant ⁽²⁷⁾. F'dan ir-rigward, is-CRD issegwi l-istess approċċ bħad-Direttiva dwar il-Kontenut Diġitali (“DCD”).

— *Pereżempju, is-CRD se tapplika għal kuntratti li jipprovdu aċċess mingħajr hlas għall-kontenut diġitali online jew għas-servizzi diġitali u l-konsumatur jagħti l-kunsens tiegħu għall-proċessar ta' data personali wkoll għal finijiet ta' kummerċjalizzazzjoni.*

Madankollu, bħad-DCD, is-CRD **ma tkoprix kuntratti** għal kontenut diġitali online u kuntratti għal servizzi diġitali **fejn id-data personali tiġi pproċessata biss għall-finijiet tal-eżekuzzjoni tal-kuntratt u tal-konformità mar-rekwiżiti legali**. Il-Premessa 34 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 tiċċara li tali rekwiżiti legali jistgħu jinkludu, pereżempju, **ir-registrazzjoni tal-konsumatur għal finijiet ta' sigurtà u ta' identifikazzjoni** fejn tkun stabbilita speċifikament mid-dritt applikabbli.

Barra minn hekk, kif spjegat fil-Premessa 35 tad-Direttiva (UE) 2019/2161, id-Direttiva **ma tapplikax** għal sitwazzjonijiet li fihom il-konsumatur, mingħajr ma jkun ikkonkluda kuntratt mal-kummerċjant, **ikun espost għal reklami** esklussivament sabiex jikseb aċċess għal kontenut diġitali jew għal servizz diġitali ⁽²⁸⁾.

Tiċċara wkoll li d-Direttiva **ma tapplikax** għal sitwazzjonijiet li fihom il-kummerċjant **jiġbor biss metadata**, bħal informazzjoni dwar l-apparat jew il-brawżer tal-konsumatur (“it-tehid tal-marki tas-swaba’ tal-apparat” jew “it-tehid tal-marki tas-swaba’ tal-brawżer”) jew il-kronoloġija tal-ibbrawżjar, hlief meta din is-sitwazzjoni titqies bħala kuntratt skont id-dritt nazzjonali ⁽²⁹⁾.

Meta l-kuntratt jinvolvi l-ipproċessar ta' *data* personali, il-kummerċjant jehtieġli jikkonforma mal-obbligi tiegħu skont il-liġi tal-konsumatur kif ukoll – fil-kapaċità tiegħu ta' kontrollur – mal-obbligi skont ir-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-*Data* (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (“GDPR”) ⁽³⁰⁾. **Iż-żewġ oqfsa legali japplikaw għar-relazzjoni bejn in-negozju u l-konsumatur simultanjament u b'mod komplementari.**

Għall-kuntratti kollha li fihom il-konsumatur jipprovdi *data* personali (irrispettivament minn jekk ikunx involut hlas jew le), **il-kummerċjant jehtieġli jinforma lill-konsumatur dwar l-għanijiet tal-proċessar** fiż-żmien meta tinkiseb id-*data* personali. Barra minn hekk, il-kontrollur irid juri li l-proċessar ta' *data* personali jista' jkun ibbażat fuq wahda mir-raġunijiet legali stabbiliti fl-Artikolu 6(1) tal-GDPR. “Kuntratt” (l-Artikolu 6(1)(b) tal-GDPR) huwa wahda mill-bażijiet legali awtorizzati hemmhekk. Madankollu, din il-bażi ġuridika hija valida biss għall-proċessar **“mehtieġ għat-twettiq ta' kuntratt”** li huwa interpretat strettament ⁽³¹⁾.

⁽²⁶⁾ Madankollu, il-leġiżlazzjoni tal-UE speċifika għas-setturi tista' tagħmel (ċerti dispożizzjonijiet ta') is-CRD applikabbli wkoll għal tali kuntratti “mingħajr hlas”. Jiġifieri, l-Artikolu 102 tad-Direttiva (UE) 2018/1972 li tistabbilixxi l-Kodiċi Ewropew tal-Komunikazzjonijiet Elettronici (“EECC”) jirrikjedi li l-informazzjoni msemmija fl-Artikoli 5 u 6 tas-CRD tiġi pprovduta wkoll fir-rigward tas-servizzi tal-komunikazzjonijiet elettronici li jiġu pprovduti mingħajr hlas monetarju dirett, iżda li jimponu obbligi oħrajn fuq l-utenti. F'dawn il-każijiet, ir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2019/2243 li jistabbilixxi mudell għas-sommarju tal-kuntratt li għandhom jużaw il-fornituri tas-servizzi tal-komunikazzjoni elettronika disponibbli pubblikament skont id-Direttiva (UE) 2018/1972 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill jirrikjedi li l-kummerċjanti jindikaw fit-taqsimha tal-“prezz” li s-servizz ikun ipprovdut soġġett għal ċerti obbligi għall-utenti.

⁽²⁷⁾ Sabiex jiġi evitat id-dubju, kuntratt bi hlas jista' jinvolvi wkoll il-forniment ta' *data* personali mill-konsumatur, iżda għall-finijiet ta' klassifikazzjoni jitqies bħala kuntratt bi hlas.

⁽²⁸⁾ F'dawn is-sitwazzjonijiet, il-kummerċjant jehtieġli jipproċessa *data* personali f'konformità mal-GDPR.

⁽²⁹⁾ It-tehid tal-marki tas-swaba' jista' jintuża sabiex jiġu identifikati bis-shih jew parzjalment utenti jew apparati individwali anke meta l-cookies ikunu mitfijin. Fi kwalunkwe każ, kwalunkwe għir ta' informazzjoni (kemm jekk *data* personali, bħal *data* dwar il-post jew l-abbonati, jew *data* oħra, bħal informazzjoni dwar it-tip u l-verżjoni tal-brawżer, is-sistema operattiva, il-plugins attivi, iż-żona tal-hin, il-lingwa, eċċ.) mit-tagħmir terminali tal-utent irid jikkonforma mad-Direttiva dwar il-Privatizza Elettronika, b'mod partikolari mal-Artikolu 5(3) tagħha.

⁽³⁰⁾ Ir-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' *data* personali u dwar il-moviment liberu ta' tali *data*, u li jhassar id-Direttiva 95/46/KE (Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-*Data*) (ĠU L 119 4.5.2016, p. 1). L-Artikolu 4(7) jiddefinixxi l-“kontrollur”.

⁽³¹⁾ Il-linji gwida tal-EDPB (Ottubru 2019) dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 6(1)(b) tal-GDPR jikkonfermaw il-pożizzjoni preċedenti tad-WP29 rigward id-Direttiva 95/46/KE preċedenti li “mehtieġ għall-eżekuzzjoni ta' kuntratt mas-suġġett tad-*data*”: ... trid tiġi interpretata strettament u ma tkoprix sitwazzjonijiet fejn l-ipproċessar ma jkunx ġenwinament mehtieġ għall-eżekuzzjoni ta' kuntratt, iżda minflok jiġi impost unilateralmment fuq is-suġġett tad-*data* mill-kontrollur. Minbarra dan, il-fatt li xi pproċessar ikun kopert minn kuntratt ma jfissirx awtomatikament li l-ipproċessar huwa mehtieġ għall-eżekuzzjoni tiegħu.

Ghaldaqstant, għall-operazzjonijiet ta' pproċessar li ma humiex meħtieġa għat-twettiq tal-kuntratt, il-kummerċjant jeħtieġu jibbaża wkoll fuq bażi ġuridika awtorizzata oħra għall-ipproċessar skont il-GDPR, pereżempju, il-kunsens liberu u informat tal-konsumatur (l-Artikolu 6(1)(a)) ⁽³²⁾. F'konformità mal-GDPR, il-kunsens tal-konsumatur ijkun validu biss jekk jingħata b'mod liberu, speċifiku, informat u mhux ambigwu. Fil-kuntest ta' relazzjoni kuntrattwali, il-kunsens jista' jingħata liberament biss jekk ma jkunx kundizzjonali għall-eżekuzzjoni tal-kuntratt (l-Artikolu 7(4) tal-GDPR). Għalhekk, li wiehed ikun jista' jirtira l-kunsens mingħajr detriment huwa rekwizit essenzjali għall-validità tal-kunsens (il-Premessa 42 tal-GDPR). Wara r-reċess tal-kunsens, il-kummerċjant ma jistax ikompli jipproċessa legalment id-*data* personali li l-ipproċessar tagħha kien ibbażat fuq dak il-kunsens.

Ghaldaqstant, għall-operazzjonijiet ta' pproċessar li ma humiex meħtieġa għall-eżekuzzjoni tal-kuntratt, il-kontrollur tal-kummerċjant jeħtieġu jiżgura li jkun hemm bażi ġuridika oħra għall-ipproċessar skont il-GDPR. B'kuntrast ma' dan, il-**"kuntratt" skont it-tifsira tas-CRD jinkludi d-drittijiet u l-obbligi kollha tal-partijiet**, irrISPettivament mid-distinzjoni fil-bażi ġuridika għall-ipproċessar ta' *data* personali skont il-GDPR.

L-identifikazzjoni tal-attivitàjiet ta' pproċessar fil-kuntest ta' kuntratti mal-konsumatur u l-bażi ġuridika korretta skont il-GDPR tista' tgħin lill-kummerċjant jifhem jekk il-"kuntratt" li jikkonkludi mal-konsumatur ikunx soġġett għas-CRD. **Fil-prattika, meta l-kummerċjant ikollu jiddependi fuq kunsens separat tal-konsumatur jew fuq bażi ġuridika oħra skont il-GDPR (hlief obbligu legali) għall-ipproċessar ta' data personali tal-konsumatur, il-kuntratt li fil-kuntest tiegħu jkun qed isehh dan l-ipproċessar ikun soġġett għar-rekwiziti tas-CRD.**

1.7. Kuntratti li għalihom ma tapplikax id-Direttiva

Kif spjegat fit-taqsima preċedenti, skont l-emenda miġjuba mid-Direttiva (UE) 2019/2161 għall-Artikolu 3 tas-CRD, id-Direttiva ma tapplikax għal kuntratti fejn il-konsumatur ma jhallasx prezz jew, fil-każ ta' kuntratti għal kontenut diġitali online jew għal servizzi diġitali, fejn il-konsumatur la jhallas il-prezz u lanqas ma jipprovdi *data* personali lill-kummerċjant.

Barra minn hekk, l-Artikolu 3(3) jelenka kategoriji speċifiċi ta' kuntratti esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva. Pereżempju, id-Direttiva ma tapplikax għall-kuntratti għal servizzi finanzjarji, li jinkludu l-assigurazzjoni u l-investment. Is-servizzi soċjali u tal-kura tas-saħħa, il-logħob tal-azzard, it-timeshare u s-servizzi relatati tal-vaganzi huma esklużi wkoll. Is-servizzi tat-trasport tal-passiġġieri u l-kuntratti ta' pakketti tal-ivvjaġġar ⁽³³⁾ huma esklużi fil-prinċipju, għalkemm għadhom japplikaw dispożizzjonijiet speċifiċi.

Aktar spjegazzjonijiet huma pprovduti hawn taht. Bhala regola ġenerali, dawn l-eċċezzjonijiet iridu jiġu interpretati b'mod ristrett ⁽³⁴⁾.

1.7.1. Kuntratti ta' kiri u kuntratti ta' bini

Artikolu 3

3. Din id-Direttiva ma għandhiex tapplika għal kuntratti:

- (e) għall-holqien, l-akkwist jew it-trasferiment ta' proprjetà immobbli jew tad-drittijiet fuq proprjetà immobbli;
- (f) għall-kostruzzjoni ta' bini ġdida, it-trasformazzjoni sostanzjali ta' bini eżistenti u għall-kiri ta' akkomodazzjoni għal skop residenzjali;

L-eċċezzjoni taht il-punt (e) tikkonċerna l-kategorija ġenerali ta' proprjetà immobbli, inkluża l-art, filwaqt li l-punt (f) jitratta l-bini.

Filwaqt li l-kiri ta' akkomodazzjoni għal skopijiet residenzjali huwa eskluż mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva, il-**kiri ta' akkomodazzjoni mhux għal skopijiet residenzjali** huwa kopert. Dan huwa wkoll spjegat fil-Premessa 26: "[...] Il-kuntratti ta' servizzi partikolarment dawk li jikkonċernaw il-kostruzzjoni ta' annessi għall-bini (pereżempju garaxx jew veranda) u

⁽³²⁾ Minbarra l-kunsens, l-Artikolu 6 tal-GDPR jipprovdi għadd ta' bażijiet ġuridici oħrajn għall-ipproċessar tad-*data* li jistgħu jintużaw skont iċ-ċirkostanzi tal-każ speċifiku.

⁽³³⁾ Ara l-Artikolu 27(2) tad-Direttiva (UE) 2015/2302 dwar il-pakketti tal-ivvjaġġar u l-arrangamenti tal-ivvjaġġar marbutin.

⁽³⁴⁾ Ara, pereżempju, il-Kawża C-215/08, E. Friz GmbH, ECLI:EU:C:2010:186, il-punt 32: "F'dan ir-rigward, qabel kollox għandu jinfakkar li hija ġurisprudenza stabbilita li d-derogi mid-dritt tal-Unjoni intiżi sabiex jipproteġu lill-konsumatur għandhom jiġu interpretati b'mod strett (ara, inter alia, il-kawża C-481/99, Heiningen [2001], ECR I-9945, il-punt 31)".

dawk li jikkonċernaw it-tiswija u r-rinnovazzjoni ta' bini apparti dak ta' konverżjoni sostanzjali, għandhom ikunu inklużi fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, kif ukoll kuntratti li jikkonċernaw servizzi ta' aġenziji immobbljari u kuntratti li jikkonċernaw il-kiri ta' akkomodazzjoni mhux għal skopijiet residenzjali.”

— *Pereżempju, il-kiri ta' spazju għall-parkeġġ jew sala għall-festi huwa soġġett għad-Direttiva.*

Għandha ssir distinzjoni bejn il-kuntratti tal-kostruzzjoni u l-kuntratti ta' servizz relatati mal-kostruzzjoni. Fil-Kawża C-208/19 NK, il-Qorti nnotat li l-eċċezzjoni skont l-Artikolu 3(3)(f) ma tapplikax għal kuntratt bejn perit u konsumatur, li skont din tal-ewwel huwa meħtieġ ihejji d-disinji għall-kostruzzjoni ta' bini ġdid. Għalkemm id-disinn jiġi qabel ix-xoghlijiet ta' kostruzzjoni, huwa proċess separat, u fil-fatt ma jkun hemm l-ebda certezza li l-bini fil-fatt se jinbena ⁽³⁵⁾.

Barra minn hekk, fuq il-bażi tal-Artikolu 2(3) u (4) u tal-punt (c) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16, tali kuntratt ma jistax jitqies bħala il-forniment ta' oġġetti li saru għall-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew personalizzati b'mod ċar, skont it-tifsira tad-dispożizzjoni msemmija l-aħħar. Għalkemm id-disinji jistgħu jiġu pprovduti f'forma tangibbli fuq karta jew bħala kontenut diġitali, is-sugġett tal-kuntratt huwa servizz intellettuali – disinn arkitettoniku, u l-kunsinna sussegwenti għandha biss funzjoni aċċessarja ⁽³⁶⁾.

Skont il-logika ta' hawn fuq, is-CRD għandha tapplika għal ftehimiet ta' servizz li jistgħu jkunu relatati mal-kostruzzjoni iżda jikkostitwixxu proċess separat b'riżultat indipendenti, bħal kuntratti konklużi ma' ġeometri, kuntratti għad-disinn intern, ippjanar tal-pajsaġġ, eċċ.

1.7.2. Pakkett tal-ivvjaġġar

Artikolu 3

3. Din id-Direttiva m'għandhiex tapplika għal kuntratti:

(g) *dwar pakketti kif definiti fil-punt 2 tal-Artikolu 3 tad-Direttiva (UE) 2015/2302 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.*

L-Artikolu 6 (7), l-Artikolu 8(2) u (6) u l-Artikoli 19, 21 u 22 ta' din id-Direttiva għandhom japplikaw mutatis mutandis għal pakketti kif definiti fil-punt 2 tal-Artikolu 3 tad-Direttiva (UE) 2015/2302 fir-rigward ta' vjaġġaturi kif definiti fil-punt 6 tal-Artikolu 3 ta' dik id-Direttiva;

Ċerti dispożizzjonijiet tad-Direttiva japplikaw għal **kuntratti ta' pakketti tal-ivvjaġġar**, kif definiti mid-Direttiva (UE) 2015/2302 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽³⁷⁾ dwar il-Pakketti tal-Ivvjaġġar, jiġifieri l-għażla regolatorja tal-Istati Membri sabiex jistabbilixxu rekwiżiti lingwistiċi għall-informazzjoni kuntrattwali (l-Artikolu 6(7)); informazzjoni li l-kummerċjanti jehtigilhom jipprovdu lill-konsumaturi direttament qabel ma jikkonkludu kuntratt b'mezzi elettronici, inkluż dwar l-obbligu tal-konsumatur li jhallas (l-Artikolu 8(2)); l-għażla regolatorja tal-Istati Membri rigward il-konferma tal-offerta fil-każ ta' kuntratti mill-bogħod konklużi bit-telefon (l-Artikolu 8(6)); il-projbizzjoni tat-tariffi għall-użu ta' mezzi ta' pagamenti (l-Artikolu 19); il-projbizzjoni tal-użu tan-numri tat-telefon b'rati oghla minn dik bażika (l-Artikolu 21); u r-rekwiżit għal kunsens esplicitu tal-konsumaturi għal pagamenti addizzjonali (l-Artikolu 22).

Għandu jiġi nnotat li d-Direttiva dwar il-Pakketti tal-Ivvjaġġar tirregola wkoll l-hekk imsejha “**arrangamenti tal-ivvjaġġar marbutin**” ⁽³⁸⁾, li jinkludu tal-anqas żewġ tipi differenti ta' servizzi tal-ivvjaġġar mixtrijin għall-finijiet tal-istess vjaġġ jew btala, iżda ma jikkostitwixxux pakkett (skont it-tifsira ta' dik id-direttiva) u jirriżultaw mill-konkluzjoni ta' kuntratti separati ma' fornituri individwali ta' servizzi tal-ivvjaġġar. Is-CRD tistabbilixxi r-rekwiżiti ta' informazzjoni prekuntrattwali

⁽³⁵⁾ C-208/19, NK (Ippjanar għall-kostruzzjoni ta' dar għal familja waħda ġdida), ECLI:EU:C:2020:382, il-punt 43.

⁽³⁶⁾ *Ibid.*, il-punti 58 – 59.

⁽³⁷⁾ Id-Direttiva (UE) 2015/2302 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2015 dwar pakketti tal-ivvjaġġar u arrangamenti tal-ivvjaġġar marbuta, li temenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 u d-Direttiva 2011/83/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 90/314/KEE (ĠU L 326, 11.12.2015, p. 1).

⁽³⁸⁾ Iddefiniti fl-Artikolu 3(5) tad-Direttiva dwar il-Pakketti tal-Ivvjaġġar.

u tapplika għall-kuntratti ta' servizzi individwali li jinkludu arrangament tal-ivvjaġġar marbut, soġġetti għal-limitazzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 3(3) u fil-punt (l) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 tagħha. Pereżempju, fir-rigward tal-kuntratti għas-servizzi tat-trasport tal-passiġġieri, japplikaw biss ir-rekwiżiti skont l-Artikolu 8(2) u l-Artikoli 19, 21 u 22 (ara t-taqsima 1.7.5 aktar 'il quddiem għal aktar informazzjoni).

1.7.3. Kuntratti stabbiliti minn detentur ta' kariga pubblika

Artikolu 3

3. Din id-Direttiva ma għandhiex tapplika għal kuntratti:

- (i) li, skont il-liġijiet tal-Istati Membri, huma stabbiliti bl-intervent ta' uffiċjali pubbliki, obbligat mil-liġi li jkun indipendenti u imparzjali, li għandu jggarantixxi, billi jipprovdi informazzjoni ġuridika kompluta, li l-konsumatur jikkonkludi l-kuntratt fuq il-bażi biss ta' deċizzjoni ġuridika għaqlija u bil-għarfien tar-rilevanza ġuridika tagħha;

Id-Direttiva ma tidentifikax id-detenturi ta' kariga pubblika msemminjin f'din id-dispożizzjoni. Madankollu, hija tistabbilixxi l-kriterji li huma jehtigilhom jissodisfaw sabiex il-kuntratt jaq' barra mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva. Din l-eċċezzjoni tapplika biss għall-kuntratti stabbiliti mid-detentur ta' kariga pubblika (pereżempju nutar pubbliku) li jkun soġġett, skont id-dritt nazzjonali, għall-kundizzjonijiet kollha taht l-Artikolu 3(3)(i):

— Pereżempju, l-eċċezzjoni ma tkunx applikabbli għal kuntratt li għalih detentur ta' kariga pubblika, li għandu l-obbligu statutorju li jkun indipendenti u imparzjali, ikun sempliċement iċċertifika l-identità tal-partijiet.

Sabiex din l-eċċezzjoni tkun applikabbli, ma jidhrix neċessarju li d-dritt nazzjonali **jirrikjedi** li l-kuntratt inkwistjoni jiġi konkluż permezz tas-servizzi ta' detentur ta' kariga pubblika. L-eċċezzjoni għandha tapplika wkoll jekk wahda jew iż-żewġ partijiet fil-kuntratt **volontarjament jitolbu** li detentur ta' kariga pubblika jistabbilixxi l-kuntratt tagħhom ⁽³⁹⁾.

1.7.4. Kuntratti għall-oġġetti intizi għall-konsum kurrenti

Artikolu 3

3. Din id-Direttiva ma għandhiex tapplika għal kuntratti:

- (j) ta' provvista ta' ikel, xorb u oġġetti ohra intizi għall-konsum kurrenti fil-familja u fizikament fornuti minn kummerċjant f'dawriet frekwenti u regolari fid-djar, residenzi jew post tax-xogħol tal-konsumatur;

Din l-eċċezzjoni tehtieg li jiġu ssodisfati żewġ kundizzjonijiet, jiġifieri:

- (a) li l-kummerċjant iwassal l-oġġetti permezz ta' "dawriet frekwenti u regolari", u
(b) li dawn l-oġġetti jkunu għall-"konsum kurrenti fil-familja".

Ir-referenza esplicita għall-kunsinna fil-"post tax-xogħol" tal-konsumatur f'din id-dispożizzjoni tissuggerixxi li l-konsum proprju tal-oġġetti mhux bilfors jehtieg li jsehh fid-dar.

1.7.5. Trasport ta' passiġġieri

Artikolu 3

3. Din id-Direttiva m'għandhiex tapplika għal kuntratti:

- (k) ta' servizzi tat-trasport ta' passeġġieri, għajr għall-Artikolu 8(2) u l-Artikoli 19 u 22;

⁽³⁹⁾ Ara l-approċċ differenti fid-Direttiva 2008/48/KE dwar ftehim ta' kreditu għall-konsumatur, li fl-Artikolu 14 dwar id-dritt ta' reċess jirreferi għal ftehimiet li "bil-liġi jehtieg jiġu konklużi" permezz tas-servizzi ta' nutar: "6. L-Istati Membri jistgħu jipprovdu li l-paragrafi 1 sa 4 ta' dan l-Artikolu ma għandhomx japplikaw għal ftehim ta' kreditu li **bil-liġi jehtieg jiġu konklużi permezz tas-servizzi ta' nutar**, dment li n-nutar jikkonferma li l-konsumatur huwa garantit id-drittijiet previsti fl-Artikoli 5 u 10."

Id-Direttiva (UE) 2019/2161 emendat din l-eċċezzjoni u għamlet l-Artikolu 21 dwar ir-rekwiżit tar-“rata bażika” għall-komunikazzjonijiet bit-telefon postkuntrattwali applikabbli wkoll għat-trasport tal-passiġġieri (ara t-taqsima 9 għal aktar informazzjoni).

Fil-Kawża C-583/18 *DB Vertrieb*, il-Qorti ddikjarat li din l-eċċezzjoni ma tapplikax għall-bejgħ ta' **karti ta' skont għat-trasport**, li, għaldaqstant, jaqgħu taht il-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva.

Il-Qorti kkwalifikat lil dan tal-aħħar bħala tip ta' “kuntratt ta' servizz” b'ogġett speċjali li fih innifsu ma huwiex **intiż direttament sabiex jippermetti t-twettiq ta' trasport ta' passiġġieri**. Minflok, il-kuntratt b'ghan li jagħti d-dritt lill-konsumatur għal tnaqqis fil-prezz meta l-kuntratti ta' trasport tal-passiġġieri jigu sussegwentement konklużi u l-kuntratt għax-xiri ta' biljett tal-passiġġieri huma żewġ kuntratti li huma legalment distinti minn xulxin, b'tali mod li l-ewwel ma jistax jitqies bħala kuntratt marbut b'mod inseparabbli ma' dan tal-aħħar. Ix-xiri ta' kard li tagħti lid-detentur tagħha l-intitolament għal tnaqqis fil-prezzijiet meta jixtri biljetti tat-trasport mhux neċessarjament jinvolti l-konklużjoni sussegwenti ta' kuntratt li l-ogġett tiegħu jkun it-trasport tal-passiġġier innifsu ⁽⁴⁰⁾.

1.7.6. Bejgħ awtomatizzat

Artikolu 3

3. Din id-Direttiva m'għandhiex tapplika għal kuntratti:

(l) konklużi permezz ta' magni awtomatiċi tal-bejgħ jew bini kummerċjali awtomatizzat;

Din l-eċċezzjoni tapplika għal kuntratti konklużi fil-preżenza fiżika tal-konsumatur u fil-post fejn jinbiegħ/jigi pprovdut l-ogġett jew is-servizz b'mezzi awtomatizzati, bħal magni awtomatiċi tal-bejgħ, stazzjonijiet awtomatizzati tal-fjuwil jew faċilitajiet ta' parkeġġ.

1.7.7. Ċerti kuntratti relatati mal-komunikazzjoni elettronika

Artikolu 3

3. Din id-Direttiva m'għandhiex tapplika għal kuntratti:

(m) konklużi mal-operaturi tat-telekomunikazzjonijiet permezz ta' telefons pubbliċi bi hlas għall-użu tagħhom jew konklużi għall-użu ta' kollegament wiehed biss permezz tat-telefon, Internet jew fax, stabbilit minn konsumatur.

Din id-dispożizzjoni teżenta żewġ tipi ta' kuntratti mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva.

L-ewwel tip imsemmi fis-CRD huwa **kuntratti konklużi ma' fornituri ta' servizzi ta' komunikazzjoni elettronika permezz ta' telefons pubbliċi bi hlas għall-użu tagħhom**. It-terminu “telefon pubbliku bi hlas” tfisser telefon disponibbli għall-pubbliku ġenerali, li għall-użu tiegħu l-mezz ta' hlas jista' jinkludi muniti u/jew karti ta' kreditu/debitu u/jew karti mħallsin bil-quddiem, inklużi karti għall-użu b'kodiċi taċ-ċempil ⁽⁴¹⁾.

- *Peress li din l-eċċezzjoni tapplika għal kuntratti konklużi permezz ta' telefons pubbliċi bi hlas, għandha tkopri l-każijiet li fihom il-kuntratt jigi konkluż billi, pereżempju, jiddaħhlu muniti jew bi swipe ta' karta ta' kreditu fit-telefon pubbliku bi hlas, sabiex issir telefonata bil-vuċi jew sabiex jinkiseb aċċess għal direttorju tat-telefon jew għal servizz ta' referenza iehor, offrut mill-istess operatur;*
- *L-eċċezzjoni ma għandhiex tapplika għall-kuntratti konklużi mal-operaturi ta' telefons pubbliċi bi hlas, pereżempju, permezz tax-xiri minn qabel ta' kard għat-telefonati mħallsa minn qabel.*

It-tieni parti tal-Artikolu 3(3)(m) dwar **kuntratti konklużi għall-użu ta' “kollegament wiehed biss” stabbilit mill-konsumatur** għandha kamp ta' applikazzjoni usa'. B'differenza mill-kuntratti għall-użu ta' telefons pubbliċi bi hlas, ma hija speċifikata l-ebda parti f'dan it-tip ta' kuntratt, li jissuggerixxi li l-kuntratti mal-fornituri ta' servizzi tal-komunikazzjoni elettronika biss huma koperti. Barra minn hekk, xejn ma huwa speċifikat dwar l-iskop jew il-kontenut ta' dan it-tip ta' kuntratt.

⁽⁴⁰⁾ C-583/18, *DB Vertrieb*, ECLI:EU:C:2020:199, il-punt 35.

⁽⁴¹⁾ “Telefon pubbliku bi hlas” gie ddefinit fl-Artikolu 2 tad-Direttiva dwar is-Servizzi Universali 2002/22/KE, li giet irrevokata bil-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettronici (id-Direttiva (UE) 2018/1972, l-EECC). L-EECC ma tipprovdix definizzjoni separata għal “Telefon pubbliku bi hlas”, iżda l-Premessa 235 tuża l-formulazzjoni tal-Artikolu 2 tad-Direttiva dwar is-Servizzi Universali.

Ghalhekk, din l-eċċezzjoni tkopri, pereżempju:

— Kuntratt għall-użu ta' *punt tal-aċċess bla fili (WAP)* għal sessjoni waħda tal-Internet.

B'kuntrast ma' dan, l-eċċezzjoni ma għandhiex tapplika għal **kuntratti għal servizzi ta' komunikazzjoni elettronika** ⁽⁴²⁾, li jkopru ċertu perjodu u/jew ċertu volum ta' użu, pereżempju:

— *Kuntratti konklużi permezz tax-xiri minn qabel ta' kard SIM imħallsa minn qabel għas-servizzi tal-mobile jew ta' kodiċi ta' aċċess għal użu multiplu jew għal servizzi ta' aċċess tal-Wi-Fi għal hin twil.*

Din l-eċċezzjoni tapplika wkoll għall-kuntratti konklużi mal-fornituri ta' Servizzi ta' Rata Primjum (PRS), jiġifieri, servizzi mħallsin permezz tal-kont tat-telefon tal-konsumatur ⁽⁴³⁾ f'każijiet li fihom il-kuntratt **jiġi konkluż u simultanjament eżegwit bis-shih mit-telefonata wahdanija magħmula jew bl-SMS mibgħut mill-konsumatur għan-numru PRS**, pereżempju:

— *Telefonata magħmula lid-direttorju tat-telefon jew it-televotazzjoni fi spettaklu.*

B'kuntrast ma' dan, is-CRD hija applikabbli għal kuntratti li fihom is-sejha bil-vuċi jew l-SMS għal numru tal-PRS ikun **mezz ta' konklużjoni u ta' hlas għal kuntratt**, li jitwettaq b'mod sussegwenti:

— *Pereżempju, kuntratti konklużi permezz ta' SMS mibgħut lil fornitur ta' servizzi ta' parkeġġ.*

F'dawn il-każijiet, il-kummerċjant jehtieglu jinforma lill-konsumatur dwar il-kost tas-sejha bil-vuċi jew tal-SMS għan-numru tal-PRS peress li dan il-kost jikkostitwixxi l-*"prezz"* għall-kuntratt ikkonċernat, skont it-tifsira tal-Artikolu 6(1)(e). Barra minn hekk, informazzjoni dwar il-kost bl-użu tal-mezzi ta' komunikazzjoni mill-bogħod 'il fuq mir-*"rata bażika"* għall-konklużjoni ta' kuntratt hija meħtieġa skont l-Artikolu 6(1)(f) tad-Direttiva. L-interpretazzjoni tal-kunċett ta' *"rata bażika"* hija diskussa aktar fit-taqsimha 8.

Il-fatt li d-Direttiva ma tapplikax għal ċerti kuntratti li jinvolvu PRS skont l-Artikolu 3(3)(m) ma jfissirx li dawn ma humiex soġġetti għar-regoli dwar il-protezzjoni tal-konsumatur. Il-qafas regolatorju tal-UE għall-komunikazzjoni elettronika, b'mod partikolari l-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettroniċi (id-Direttiva (UE) 2018/1972 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁴⁴⁾), jippermetti lill-Istati Membri u lill-Awtoritajiet Regolatorji Nazzjonali rilevanti jadottaw miżuri speċifiċi sabiex jiproteġu lill-konsumaturi fir-rigward tal-PRS. Għaldaqstant, numru ta' Stati Membri implimentaw salvagwardji addizzjonali f'dan il-qasam, inklużi, pereżempju, limiti fuq il-konsum, obbligu li jithabbar il-prezz fil-bidu tat-telefonata, eċċ.

1.8. **Eżenzjoni possibbli ta' kuntratti b'valur baxx lil hinn mill-post tan-negozju**

L-Artikolu 3(4) jippermetti lill-Istati Membri ma japplikawx id-Direttiva għal kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju, li għalihom il-hlas li għandu jsir mill-konsumatur ma jaqbiżx il-EUR 50 jew valur aktar baxx kif iddefinit fid-dritt nazzjonali. Jekk Stat Membru jagħżel li juża din l-għażla regolatorja, hemm riskju li d-Direttiva tiġi evitata mill-kummerċjanti li jistgħu jiddeċiedu li jaqsmu artifiċjalment kuntratt wiehed li huwa oġġett mil-limitu stabbilit f'diversi kuntratti. Kif spjegat fil-Premessa 28: *"[...] Fejn żewġ jew aktar kuntratti b'suġġetti relatati huma konklużi fl-istess hin min-naha tal-konsumatur, l-ispiża totali ma għandhiex taqbeż dan il-limitu."* Dan il-prinċipju jkun japplika għal:

— *Pereżempju, il-bejgħ ta' kull ktieb separat minn sett ta' tlieta taht tliet kuntratti separati jew il-bejgħ ta' par imsielet taht żewġ kuntratti separati fl-istess hin.*

Għal kuntratti fit-tul (abbonamenti), l-ammont rilevanti għall-applikazzjoni ta' din l-eċċezzjoni huwa l-ammont totali li l-konsumatur jimpenja ruhu li jhallas meta jikkonkludi l-kuntratt. Jiġifieri l-ammont totali ta' pagamenti parzjali fix-xahar jew ta' imposti matul il-perjodu kuntrattwali miftiehem, inkluż kwalunkwe perjodu *"mingħajr hla"*.

⁽⁴²⁾ Ara wkoll il-legiżlazzjoni settorjali, b'mod partikolari l-EECC li tinkludi dispożizzjonijiet dwar kuntratti ta' servizzi ta' komunikazzjoni elettronika, eż. l-Artikoli 102–107.

⁽⁴³⁾ Dawn jistgħu jkunu ċerti *"Servizzi b'Valur Miżjud"* jew *"Servizzi b'Rata Speċjali"*. Skont il-proposta tal-Kummissjoni tal-24.2.2021 għal Regolament dwar ir-Roaming (Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar roaming fuq networks pubbliċi ta' komunikazzjoni mobbli fi hdan l-Unjoni, COM/2011/0402 final - 2011/0187 (COD)), is-Servizzi b'Valur Miżjud (VAS) għandhom jinftehm bħala daww ipprovduti bl-użu ta', pereżempju, numri b'rati primjum, numri ta' telefonati bla hla jew numri bi spejjeż maqsumin, u huma soġġetti għal kundizzjonijiet partikolari ta' pprezzar fil-livell nazzjonali (ara l-Premessa 36 ta' dik il-proposta). Għalhekk, il-PRS huma biss kategorija waħda tal-VAS, li huwa kunċett usa' li jkopri wkoll telefonati fuq hotlines/helplines li jkunu mingħajr hla għall-konsumatur.

⁽⁴⁴⁾ Id-Direttiva (UE) 2018/1972 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2018 li tistabbilixxi l-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettroniċi (ĠU L 321, 17.12.2018, p. 36).

1.9. **Regoli għall-irkanti pubbliċi**

Id-Direttiva tapplika għall-irkanti, soġġetta għal regoli speċifiċi dwar l-“irkant pubbliku”, iddefiniti taħt l-Artikolu 2(13) bhala “metodu ta’ bejgħ fejn oġġetti u servizzi huma offruti mill-kummerċjant lill-konsumaturi, **li jattendu jew jinghataw il-possibilità li jattendu l-irkant fiżikament**, permezz ta’ proċedura trasparenti kompetittiva ta’ offerti mmexxija minn irkantatur u fejn l-offertant rebbieħ huwa obbligat li jixtri l-oġġetti jew is-servizzi”.

Għall-irkanti pubbliċi, l-Artikolu 6(3) jagħmilha possibbli li jiġu ssostitwiti l-identità, id-dettalji ta’ kuntatt u l-indirizz ġeografiku tal-istabbiliment u tal-post tan-negozju tal-kummerċjant li jbigħ l-oġġetti jew is-servizzi ma’ dawg tal-irkantatur. Barra minn hekk, ma hemm l-ebda dritt ta’ reċess mill-kuntratti konklużi waqt irkant pubbliku skont l-eċċezzjoni fil-punt (k) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16.

Rkant pubbliku għandu jagħti lill-konsumaturi l-possibbiltà li jattendu personalment, anki jekk ikun ukoll possibbli li jagħmlu offerti online jew bit-telefon. B’kuntrast, rkanti online minghajr il-possibbiltà li jattendu personalment ma għandhomx jitqiesu bhala rkanti pubbliċi.

Il-Premessa 24 tispeċifika li “[...] l-jużi ta’ pjattaformi online għal skopijiet ta’ rkant li huma għad-dispożizzjoni tal-konsumaturi u tal-kummerċjanti ma jitqiesx bhala rkant pubbliku fis-sens ta’ din id-Direttiva.” Għaldaqstant, l-irkanti online għandhom ikunu kompletament soġġetti għad-Direttiva dwar, pereżempju, l-informazzjoni prekuntrattwali li għandha tiġi pprovduta qabel ma l-konsumatur ikun marbut bil-kuntratt (l-offerta) u d-dritt ta’ reċess.

— Eżempju tal-limiti tal-eċċezzjoni ta’ hawn fuq huwa pjattaforma online li toffri għall-bejgħ lill-konsumaturi diversi oġġetti, bhal partijiet ta’ vetturi, magni żgħar, għodod, prodotti elettronici u għamara. Minkejja li t-tranzazzjonijiet jistgħu jiġu konklużi fil-forma ta’ rkant li fih il-prezz tal-bejgħ tal-oġġetti jiġi ddeterminat fuq il-bażi tal-offerti magħmulin b’mod supplimentari għal prezz tal-bidu, dan ma jkunx jikkwalifika bhala “rkant pubbliku”. Għalhekk, il-konsumaturi jkunu jzommu d-dritt ta’ reċess ta’ offerta ladarba ssir fi hdan it-termini stabbiliti mis-CRD.

2. **Kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju**

2.1. **Kuntratti konklużi barra mill-post tan-negozju tal-kummerċjant**

Il-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju huma ddefiniti fl-Artikolu 2(8) kif ġej:

Artikolu 2

(8) “kuntratt lil hinn mill-post tan-negozju” tfisser kwalunkwe kuntratt bejn il-kummerċjant u l-konsumatur:

- (a) konkluż fil-preżenza simultanja u fiżika tal-kummerċjant u l-konsumatur, fpost li mhuwiex dak tan-negozju tal-kummerċjant;
- (b) li saret offerta għalih mill-konsumatur f’ċirkostanzi simili kif imsemmi fil-punt (a); [...]

Il-post tan-negozju huwa ddefinit fl-Artikolu 2(9) kif ġej:

Artikolu 2

(9) “post tan-negozju” tfisser:

- (a) kwalunkwe post fejn isir bejgħ bl-imnut immobbli fejn il-kummerċjant jiżvolgi l-attività tiegħu fuq bażi permanenti; jew
- (b) kwalunkwe post fejn isir bejgħ bl-imnut mobbli fejn il-kummerċjant jiżvolgi l-attività tiegħu fuq bażi tas-soltu;

Il-Premessa 22 tipprovi diversi eżempji ta’ x’għandu jitqies bhala “bini tan-negozju”. Minn naħa waħda, il-kuncett ikopri “**hwienet, posti tal-monti jew trakkijiet, kif ukoll armar tal-monti u tal-fieri**”, li jservi bhala **post permanenti jew tas-soltu ta’ negozju għall-kummerċjant**”.

B’mod simili, il-**postijiet ta’ bejgħ bl-imnut** fejn il-kummerċjant jiżvolgi l-attività tiegħu fuq bażi staġunali, pereżempju matul l-istaġun turistiku fpost tal-villegġatura tal-muntanja jew tal-baħar, għandhom jitqiesu bhala postijiet tan-negozju billi l-kummerċjant iwettaq l-attivitajiet tiegħu f’dak il-post fuq bażi tas-soltu.

Min-naħa l-oħra, **spazji aċċessibbli għall-pubbliku**, bħat-toroq, ċentri kummerċjali, bajjiet, faċilitajiet sportivi u trasport pubbliku, **li l-kummerċjant juża fuq bażi eċċezzjonali** għall-attivitajiet kummerċjali tiegħu ma humiex bini tan-negozju. **Djar privati jew postijiet tax-xogħol (tal-konsumaturi)** lanqas ma għandhom jitqiesu bhala postijiet tan-negozju.

Il-kuntratti konklużi matul iż-żjara tal-kummerċjant fid-dar jew fil-post tax-xogħol tal-konsumatur huma kuntratti lil hinn mill-post tax-xogħol **irrispettivament minn jekk iż-żjara ntalbitx mill-konsumatur jew le**. Tali kuntratt lil hinn mill-post tan-negożju jista' jiġi ppreċedut minn stadji preparatorji:

- *Pereżempju, żjara tar-rappreżentant (tekniku) tal-kummerċjant fir-residenza tal-konsumatur sabiex ibiġh u jinstalla fl-istess hin biċċa tagħmir jew apparat se tkun kuntratt ta' servizz lil hinn mill-post tan-negożju, irrispettivament mill-fatt li l-konsumatur kien talab (irreġistra) tali żjara qabel wara żjara personali fil-hanut tal-kummerċjant.*
- *B'kuntrast ma' dan, jekk il-kuntratt jiġi fil-fatt konkluż matul iż-żjara tal-klijent fil-hanut jew permezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod, iż-żjara sussegwenti tat-tekniku sabiex jinstalla t-tagħmir neċessarju fir-residenza tal-konsumatur ma tbiddilx il-kwalifika tal-kuntratt f'kuntratt lil hinn mill-post tan-negożju.*

Fil-Kawża C-485/17 *Verbraucherzentrale Berlin* ⁽⁴⁵⁾, il-Qorti kkonfermat li l-espressjoni **“fuq bażi tas-soltu”** skont it-tifsira tal-Artikolu 2(9)(b) trid tintfiehemi bħala li tirreferi għall-fatt li l-attività inkwistjoni li qed titwettagħ fil-bini inkwistjoni hija **“attività normali”**. L-applikazzjoni ta' dan il-kunċett tehtieg valutazzjoni każ b'każ, filwaqt li jitqiesu b'mod partikolari t-tip ta' oġġetti jew ta' servizzi mibjugħin u l-prattika kummerċjali tal-kummerċjant speċifiku.

B'mod aktar speċifiku, il-Qorti indirizzat is-sitwazzjoni ta' stand miżmum minn kummerċjant ffiera kummerċjali, fejn iwettagħ l-attività tiegħu għal ftit jiem kull sena. Hija ddikjarat li tali stand **tikkostitwixxi “post tan-negożju” jekk**, fid-dawl ta' ċirkustanzi fattwali kollha li jikkonċernaw dik l-attività, b'mod partikolari d-dehra tal-istand u l-informazzjoni mghoddija fil-bini tal-fiera stess, konsumatur normalment informat u raġonevolment attent u avżat **jista' raġonevolment jassumi li l-kummerċjant jeżerċita l-attività tiegħu hemmhekk u se j avvīcinah sabiex jikkonkludi kuntratt** ⁽⁴⁶⁾.

Barra minn hekk, il-Qorti rrikonoxxiet ir-rilevanza kontinwa tal-konkluzjonijiet preċedenti tagħha fil-Kawża C-423/97 *Travel-Vac, S.L.* dwar l-interpretazzjoni tal-eks Direttiva tal-Kunsill 85/577/KEE. F'dik is-sentenza, il-Qorti ddikjarat speċifikament li:

*“Fir-rigward tal-kwistjoni jekk il-kuntratt giex konkluż barra mill-post tan-negożju tal-kummerċjant, irid jiġi osservat li dan il-kunċett jirreferi għall-post fejn il-kummerċjant normalment iwettagħ in-negożju tiegħu u **li huwa identifikat b'mod ċar bħala l-post għall-bejgħ lill-pubbliku**”.* ⁽⁴⁷⁾

Għaldaqstant, jekk il-kummerċjant juża post għall-bejgħ ta' oġġetti u ta' servizzi li ma “jintużawx normalment” għal dan l-ghan u li ma jkunx identifikati b'mod ċar bħala post għall-bejgħ lill-pubbliku, il-kuntratti konklużi mal-konsumaturi x'aktarx li jkunu kuntratti lil hinn mill-post tan-negożju.

- *Pereżempju, il-bejgħ ta' oġġetti matul avvenimenti (konvenzjonijiet, seminars, festini, eċċ.) organizzati f'ristoranti, f'kafetteriji jew f'lukandi mikrijin għall-fini tal-avveniment rispettiv x'aktarx li jkun kuntratt lil hinn mill-post tan-negożju.*

Il-klassifikazzjoni ta' kuntratt bħala kuntratt lil hinn mill-post tan-negożju tiddependi miċ-ċirkustanzi tal-konkluzjoni tal-kuntratt. Kummerċjant ikun konxju tan-natura tal-attività tiegħu u għandu jaġixxi skont ir-regoli li jirregolaw il-kuntratti fil-post tan-negożju jew lil hinn mill-post tan-negożju. Kull tilwima dwar jekk, pereżempju, id-dritt ta' reċess kienx applikabbli minhabba li l-kuntratt kellu jiġi kkunsidrat bħala kuntratt lil hinn mill-post tan-negożju, ikollha tiġi vvalutata fuq bażi ta' każ b'każ.

2.2. Kuntratti konklużi wara li l-konsumatur jiġi avvīcinat barra mill-post tan-negożju

Artikolu 2

(8) “kuntratt lil hinn mill-post tan-negożju” tfisser kwalunkwe kuntratt bejn il-kummerċjant u l-konsumatur: [...]

- (c) konkluż fil-post tan-negożju tal-kummerċjant iżda permezz ta' kwalunkwe mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod immedjatament wara li l-konsumatur gie avvīcinat personalment u individwalment f'post differenti minn dak tan-negożju tal-kummerċjant, fil-preżenza fiżika tal-kummerċjant u l-konsumatur simultanjament; jew [...]

⁽⁴⁵⁾ C-485/17, *Verbraucherzentrale Berlin*, ECLI:EU:C:2018:642.

⁽⁴⁶⁾ *Ibid*, il-punt 46.

⁽⁴⁷⁾ C-423/97, *Travel-Vac, S.L.*, ECLI:EU:C:1999:197, il-punt 37.

Is-subparagrafu (c) tal-Artikolu 2(8) jipprovi eżempju ieħor ta' kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju. It-terminu "ġie avviċinat personalment u individwalment" f'din id-dispożizzjoni għandu japplika għall-offerti u għall-komunikazzjoni kummerċjali simili (irrispettivament mill-klassifikazzjoni legali tagħhom) li huma fformalizzati f'kuntratt immedjatament wara fil-post tan-negozju tal-kummerċjant jew permezz ta' kull mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod.

Sabiex tkun tapplika din id-dispożizzjoni, l-offerta tal-kummerċjant għandha tiġi indirizzata lil konsumatur partikolari, pereżempju:

- *Ir-rappreżentant tal-kummerċjant javviċina lill-konsumatur partikolari fit-triq b'offerta għal abbonament għal rivista ta' kull xahar u l-kuntratt jiġi ffirmat immedjatament fil-bini tan-negozju tal-kummerċjant li jinsab fl-inhawi.*
- *B'kuntrast ma' dan, is-semplici distribuzzjoni ta' fuljetti pubbliċitarji fit-triq hdejn il-bini tal-kummerċjant mingħajr immirar individwali ta' konsumaturi individwali ma tghoddx bhala avviċinament "personalment u individwalment" tal-konsumatur għall-finijiet ta' din id-dispożizzjoni.*

Barra minn hekk, sabiex tapplika din id-dispożizzjoni, il-kuntratt għandu jiġi konkluż minnufih. Il-kuntratt ma jiġix konkluż immedjatament jekk il-konsumatur iħalli l-bini tal-kummerċjant wara li jkun ġie mistieden fih, u jirritorna aktar tard fuq l-inizjattiva tiegħu stess, pereżempju, l-ghada, wara li jkun ikkunsidra l-offerta.

Fil-Kawża C-465/19 B & L Elektrogeräte GmbH, il-Qorti ddecidiet li **passaġġ komuni għad-diversi stands preżenti f'sala ta' espożizzjoni tal-fiera**, li fiha tkun tinsab l-istand tal-kummerċjant (li huwa stess kien rikonoxxut bhala "bini tan-negozju"), **ma jistax jitqies bhala "bini tan-negozju"**, peress li dak il-passaġġ ipprova aċċess għall-istands kollha tal-kummerċjant f'dik is-sala. Għalhekk, meta kummerċjant javviċina klijent fi spazju komuni bhal dan tal-fiera, u b'riżultat tal-avviċinament jiġi konkluż kuntratt fi stand miżmum mill-kummerċjant immedjatament wara, dan ikun "kuntratt lil hinn mill-post tan-negozju" skont it-tifsira tal-Artikolu 2(8) tas-CRD ⁽⁴⁸⁾.

2.3. Kuntratti konklużi waqt vjaġġ promozzjonali organizzat mill-kummerċjant

Artikolu 2

- (8) "kuntratt lil hinn mill-post tan-negozju" tfisser kwalunkwe kuntratt bejn il-kummerċjant u l-konsumatur: [...]
- (d) konkluż waqt vjaġġ promozzjonali organizzat mill-kummerċjant bil-ghan u bl-effett li jippromwovi u jbigħ il-oġġetti jew is-servizzi lill-konsumatur;

Is-subparagrafu (d) tal-Artikolu 2(8) tad-Direttiva jiddefinixxi l-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju bhala kuntratti konklużi waqt vjaġġ promozzjonali organizzat mill-kummerċjant **irrispettivament minn jekk tali kuntratti jkunux konklużi lil hinn mill-post tan-negozju ta' kummerċjant jew fih**.

Barra minn hekk, id-Direttiva tispeċifika li tkopri l-vjaġġi promozzjonali bl-"ghan" u l-"effett" tal-promozzjoni u tal-bejgħ ta' prodotti lill-konsumatur, jiġifieri, **għandux ikun importanti jekk il-konsumatur ikunx informat minn qabel dwar il-bejgħ intenzjonat tal-prodotti matul il-vjaġġ promozzjonali**.

Il-kunċett ta' "vjaġġ" jinkludi vjaġġi li jinvolvu zjarat f'siti jew attivitajiet oħrajn relatati mad-divertiment, jew vjaġġi f'postijiet bhal ristoranti, kafetteriji jew lukandi fejn jiġi organizzat avveniment ta' bejgħ lil hinn mill-post tan-negozju. Fl-applikazzjoni ta' dan il-kunċett, ma għandux ikun importanti jekk il-kummerċjant li jbigħ il-prodotti waqt vjaġġ jorganizzax it-trasport huwa stess jew ikunx għamel arrangamenti ma' kumpanija tat-trasport:

- *Pereżempju, jekk kummerċjant ikun għamel arrangamenti mal-organizzatur tal-vjaġġ sabiex jiżgura li, matul il-vjaġġ promozzjonali tagħhom, it-turisti jiġu fil-hanut tiegħu wkoll, il-kuntratti konklużi fil-hanut x'aktarx ikunu kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju minkejja l-fatt li l-hanut ikkonċernat huwa l-post tan-negozju ta' dak il-kummerċjant.*
- *B'kuntrast ma' dan, servizz ta' xarabank regolari organizzat minn ċentru tax-xiri bl-iskop uniku li jgħibu l-klijenti potenzjali fiċ-ċentru tax-xiri huwa semplicement anċillari għall-ghan ewlieni tal-attività (jiġifieri li jinbiegħu l-oġġetti u s-servizzi) u ma għandux jitqies bhala "vjaġġ" għall-finijiet tal-Artikolu 2(8).*

⁽⁴⁸⁾ C-465/19, B & L Elektrogeräte GmbH, ECLI:EU:C:2019:1091, il-punti 29 u 34.

3. Informazzjoni għall-konsumatur

3.1. Rekwiżiti ġenerali

3.1.1. Introduzzjoni

Ir-rekwiżiti ta' informazzjoni prekontrattwali huma stabbiliti fl-Artikoli 5 sa 8 tad-Direttiva. Dawn huma ddefiniti separatament għall-kuntratti fil-post tan-negozju fl-Artikolu 5(1) u għall-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju u mill-bogħod fl-Artikolu 6(1). Ir-rekwiżiti għall-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju u mill-bogħod huma aktar estensivi u jibnu fuq daww prewisti għall-kuntratti fil-post tan-negozju. Ir-rekwiżiti ta' informazzjoni speċifiċi addizzjonali għall-kuntratt konkluz fis-swieq online huma stabbiliti fl-Artikolu 6a li żdied mas-CRD bid-Direttiva (UE) 2019/2161.

Ir-rekwiżiti ta' informazzjoni dwar **id-dritt ta' reċess** skont l-Artikolu 6(1)(h)–(k) huma indirizzati separatament fit-taqsimha 5.

3.1.2. Ċarezza tal-informazzjoni u r-rabta mal-UCPD

L-Artikolu 7 tal-UCPD jipprojbixxi omissjonijiet qarrieqa, jiġifieri Prattiki kummerċjali li jhallu barra jew li jipprovdu **“tagħrif importanti”** mhux ċar, li ma jistax jinftehem, ambigwju jew mhux tempestiv li “l-konsumatur medju għandu bżonn [...] sabiex jiehu deċiżjoni tranżazzjonali informata” meta tali Prattika twassal sabiex il-konsumatur medju jiehu deċiżjoni tranżazzjonali li kieku ma kienx jiehu. L-Artikolu 7(4) jistabbilixxi rekwiżiti ta' informazzjoni għal “stedina għax-xiri”, li hija komunikazzjoni kummerċjali li tinkludi informazzjoni dwar il-karatteristiċi u l-prezz tal-prodott, u għalhekk tkopri wkoll l-istadju prekontrattwali tat-tranżazzjoni.

Is-CRD tirregola l-istadju prekontrattwali f'aktar dettall mill-UCPD. L-Artikoli 5 u 6 tas-CRD ikopru r-rekwiżiti kollha ta' informazzjoni stabbiliti fl-Artikolu 7(4) tal-UCPD⁽⁴⁹⁾. Għalhekk, meta jipprovdi informazzjoni prekontrattwali f'konformità mas-CRD, kummerċjant jikkonforma wkoll mar-rekwiżiti speċifiċi ta' informazzjoni għall-istedina għax-xiri skont l-Artikolu 7(4) tal-UCPD. Dan huwa mingħajr preġudizzju għall-applikazzjoni ta' rekwiżiti oħra ta' trasparenza u ta' ġustizzja skont il-UCPD.

Kemm l-Artikolu 5(1) kif ukoll l-Artikolu 6(1) tas-CRD jirrikjedu li l-informazzjoni tiġi pprovduta *“b'mod ċar u komprensibbli”*. Il-Premessa 34 tispeċifika li, fl-għoti tal-informazzjoni prekontrattwali, “[...] il-kummerċjant għandu jikkunsidra l-htigijiet speċifiċi ta' konsumaturi li huma partikolarment vulnerabbli minhabba l-infermità mentali, fiżika jew psikoloġika, età jew inġenwità tagħhom b'tali mod li l-kummerċjant jista' raġonevolment jipprevedi. Madankollu, il-kunsiderazzjoni ta' dawn il-htigijiet speċifiċi ma għandhiex twassal għal livelli differenti ta' harsien tal-konsumaturi.”

Barra minn hekk, skont ir-regoli ġenerali tal-Artikolu 7(2) tal-UCPD, il-kummerċjanti jehtigilhom jiżguraw li l-informazzjoni tkun tinftehem u fwaqtha, jiġifieri l-metodu u l-mument li fih tiġi pprovduta l-informazzjoni prekontrattwali rilevanti jridu jippermettu lill-konsumatur medju jiehu deċiżjoni tranżazzjonali informata.

Għall-**kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju**, l-Artikolu 7(1) tas-CRD jirrikjedi wkoll li l-informazzjoni prekontrattwali tkun *“leġġibbli u pprezentata b'lingwaġġ sempliċi u li jinftehem”* u, għall-**kuntratti mill-bogħod**, l-Artikolu 8(1) tas-CRD jehtieg li l-informazzjoni tkun disponibbli għall-konsumatur *“f'mod adegwat għall-mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod użat b'lingwaġġ sempliċi u li jinftehem. Sakemm dik l-informazzjoni tiġi pprovduta fuq mezz li jservi għal żmien twil, hija għandha tkun leġġibbli.”*

Ma huwiex biżżejjed li tiġi pprovduta l-informazzjoni prekontrattwali obbligatorja sempliċiment bhala parti mit-termini u mill-kundizzjonijiet ġenerali li l-konsumatur jista' jkollu jaċċetta qabel ma jimxi fil-proċess tat-tranżazzjoni⁽⁵⁰⁾. Ir-rekwiżit li tingħata informazzjoni *“b'mod ċar u komprensibbli”* jfisser li l-elementi individwali tal-informazzjoni obbligatorja jridu jingiebu għall-attenzjoni tal-konsumatur.

Fil-kuntest online, il-kummerċjanti jehtigilhom jagħmlu l-informazzjoni obbligatorja faċilment aċċessibbli u viżibbli b'mod prominenti għall-konsumaturi. Minhabba l-volum tiegħu, jista' ma jkunx possibbli li l-informazzjoni obbligatorja għall-konsumatur tiġi pprovduta b'mod *“ċar u komprensibbli”* fuq paġna waħda. Għandhom jiġu evitati paġni twal wisq, fejn il-konsumaturi jkollhom jiskrolljaw b'mod estensiv sabiex jaqraw il-kontenut kollu.

⁽⁴⁹⁾ Skont l-Artikolu 7(4) tal-UCPD, stedina għax-xiri jrid ikun fiha, jekk ma tkunx diġà evidenti mill-kuntest, informazzjoni dwar: il-karatteristiċi ewlenin tal-prodott sa fejn xieraq għall-mezz u għall-prodott; l-indirizz u l-identità tal-kummerċjant; il-prezz inkluzi t-taxxi; l-arranġamenti għall-ħlas, għall-kunsinna u għall-eżekuzzjoni, jekk dawn ma jikkonformawx mar-rekwiżiti tad-diligenza professjonali; u, fejn applikabbli, l-eżistenza tad-dritt ta' reċess.

⁽⁵⁰⁾ Il-Kawża C-536/20, *Tiketa*, pendenti fiż-żmien tal-pubblikazzjoni, tittratta jekk ir-rekwiżiti tas-CRD jistgħux jiġu ssodisfati, fil-każ ta' kuntratt konkluz fuq pjattaforma tal-biljetti (jiġifieri suq online), billi taċċetta t-termini u l-kundizzjonijiet ġenerali.

Minflok, għandhom jiġu pprovduti d-diversi elementi ta' informazzjoni prekuntrattwali **meta jkunu l-aktar rilevanti matul il-proċess tal-konklużjoni tal-kuntratt** hekk kif il-konsumatur jiċċaqtaq minn paġna waħda tal-interfaċċa online għal oħra. Fejn ikun meħtieġ, l-informazzjoni dwar suġġetti speċifiċi għandha tkun fl-ivell differenti, b'indikatur prominenti fuq il-paġna ta' quddiem li jwassal għall-paġna marbuta li ttipprovdi d-dettalji kollha dwar is-suġġett rispettiv ⁽⁵¹⁾.

Ir-rekwiżiti ta' preżentazzjoni addizzjonali għall-kuntratti mill-bogħod konkluzi b'mezzi elettronici huma stabbiliti fl-Artikolu 8(2) tad-Direttiva, kif diskuss aktar fit-taqsim 4.2.4.

3.1.3. Informazzjoni “diġà evidenti mill-kuntest”

Għall-kuntratti **fil-post tan-negożju**, l-Artikolu 5 jippermetti lill-kummerċjanti sabiex ma jipprovdux informazzjoni li hija “*diġà evidenti mill-kuntest*”.

Il-kunċett tal-informazzjoni “*diġà evidenti mill-kuntest*” jintuża wkoll fl-Artikolu 7(2) tal-UCPD ⁽⁵²⁾. Pereżempju, l-indirizz geografiku u l-identità tal-kummerċjant jistgħu jitqiesu bħala “*ovvj i jew evidenti mill-kuntest*”, peress li l-konsumaturi normalment ikunu jafu l-indirizz ta' hanut jew ta' ristoranti li jkunu fih.

3.1.4. Rekwiżiti ta' informazzjoni f'leġiżlazzjoni oħra tal-UE

Id-Direttiva hija ta' natura trażversali. Din tikkomplementa r-regoli dwar il-protezzjoni tal-konsumatur speċifiċi għall-prodott u għas-settur, b'mod partikolari fir-rigward tar-rekwiżiti tal-informazzjoni.

Skont l-Artikolu 3(2) tiegħu ⁽⁵³⁾, is-CRD ma taffettwax l-applikazzjoni tar-rekwiżiti ta' informazzjoni skont leġiżlazzjoni oħra tal-UE speċifika għas-setturi. Dan jinkludi r-Regolament Ġenerali (UE) 2016/679 dwar il-Protezzjoni tad-Data u d-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁵⁴⁾ dwar il-Privatezza Elettronika, li huma partikolarment rilevanti fil-bejgħ online għal kwistjonijiet bħall-informazzjoni dwar l-ipproċessar tad-data u l-kunsens tas-suġġetti tad-data għall-ipproċessar ta' data personali tagħhom, fejn meħtieġ.

Barra minn hekk, ir-rekwiżiti addizzjonali ta' informazzjoni għas-servizzi ta' komunikazzjoni elettronika huma stabbiliti fil-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettronici (“EECC”, id-Direttiva (UE) 2018/1972) u fir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2019/2243 ⁽⁵⁵⁾ dwar mudell għas-sommarju tal-kuntratt.

L-Artikolu 102(1) tal-EECC jispeċifika l-informazzjoni, b'referenza għall-Artikoli 5 u 6 tas-CRD u għall-Anness VIII tal-EECC, li l-fornituri ta' servizzi ta' komunikazzjoni elettronika disponibbli għall-pubbliku għandhom jipprovdu qabel ma tal-kundizzjonijiet tal-kummerċjant. B'mod partikolari, tipproponi mudell (“Consumer journey”, jew “Vjaġġ għall-konsumatur”) għall-ghoti ta' informazzjoni lill-konsumatur fi stadji differenti tat-tranzazzjoni, inkluż permezz ta' elementi grafiċi. Disponibbli fuq: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/sr_information_presentation.pdf.

L-Artikolu 102(3) tal-EECC u r-Regolament ta' Implimentazzjoni (UE) 2019/2243. Madankollu, is-sempliċi **forniment tas-sommarju tal-kuntratt ma jissodisfax bis-shih l-obbligi kollha ta' informazzjoni prekuntrattwali**, kif previst fl-Artikolu 102(1) u fl-Anness VIII tal-EECC.

⁽⁵¹⁾ FLulju 2019, l-organizzazzjonijiet tan-negożju tal-UE ppubblikaw inizjattiva awtoregulatorja “Recommendations for a better presentation of information to consumers”. Tittratta l-preżentazzjoni kemm tal-informazzjoni obligatorja għall-konsumatur kif ukoll tat-termini u tal-kundizzjonijiet tal-kummerċjant. B'mod partikolari, tipproponi mudell (“Consumer journey”, jew “Vjaġġ għall-konsumatur”) għall-ghoti ta' informazzjoni lill-konsumatur fi stadji differenti tat-tranzazzjoni, inkluż permezz ta' elementi grafiċi. Disponibbli fuq: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/sr_information_presentation.pdf.

⁽⁵²⁾ Ara t-taqsim 2.9 tal-gwida dwar il-UCPD.

⁽⁵³⁾ L-Artikolu 3(2) huwa kif ġej: “F'każ ta' kunflitt bejn kwalunkwe dispożizzjoni ta' din id-Direttiva u dispożizzjoni ta' att ieħor tal-Unjoni li jirregola setturi speċifiċi, id-dispożizzjoni tal-att l-ieħor tal-Unjoni tirbah u għandha tapplika lil tali setturi speċifiċi”.

⁽⁵⁴⁾ Id-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Lulju 2002 dwar l-ipproċessar tad-data personali u l-protezzjoni tal-privatezza fis-settur tal-komunikazzjoni elettronika (Direttiva dwar il-privatezza u l-komunikazzjoni elettronika) (ĠU L 201, 31.7.2002, p. 37).

⁽⁵⁵⁾ Ir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2019/2243 tas-17 ta' Diċembru 2019 li jistabbilixxi mudell għas-sommarju tal-kuntratt li għandhom jużaw il-fornituri tas-servizzi tal-komunikazzjoni elettronika disponibbli pubblikament skont id-Direttiva (UE) 2018/1972 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 336, 30.12.2019, p. 274).

Ir-rekwiżiti addizzjonali ta' informazzjoni huma stabbiliti wkoll fid-Direttiva 2010/13/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁵⁶⁾ dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviżiva, fid-Direttiva 2009/72/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁵⁷⁾ għall-elettriku, fid-Direttiva 2009/73/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁵⁸⁾ għall-gass naturali eċċ ⁽⁵⁹⁾.

L-Artikolu 6(8) tas-CRD jindirizza speċifikament ir-relazzjoni bejn ir-rekwiżiti ta' informazzjoni stabbiliti f'din id-Direttiva u **dawk li jinsabu fid-Direttiva 2006/123/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁶⁰⁾ dwar is-Servizzi u fid-Direttiva 2000/31/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁶¹⁾. L-ewwel nett, jispeċifika li r-rekwiżiti ta' informazzjoni f'dawn it-tliet strumenti huma komplementari. It-tieni, jiċċara li jekk dispożizzjoni ta' dawn iż-żewġ direttivi dwar "il-kontenut u l-modalitajiet li bihom l-informazzjoni għandha tkun ipprovduta" tkun f'kunflitt ma' dispożizzjoni tas-CRD, din tal-aħħar għandha tipprevali ⁽⁶²⁾.**

3.1.5. Impożizzjoni ta' rekwiżiti ta' informazzjoni addizzjonali

Skont l-Artikolu 4 tas-CRD: "*L-Istati Membri m'għandhomx jippreservaw jew jintroduċu, fil-liġi nazzjonali tagħhom, dispożizzjonijiet diverġenti minn dawk stipulati f'din id-Direttiva, inklużi dispożizzjonijiet iktar jew inqas stringenti biex jiżguraw livell differenti ta' protezzjoni tal-konsumatur, sakemm din id-Direttiva ma tipprovdix mod ieħor*".

Wahda mid-derogi minn dan l-approċċ ta' armonizzazzjoni shiha hija l-Artikolu 5(4), li jippermetti lill-Istati Membri jadottaw jew iżommu r-rekwiżiti ta' informazzjoni prekuntrattwali addizzjonali għall-**kuntratti fil-post tan-negożju**.

Filwaqt li r-rekwiżiti ta' informazzjoni għall-kuntratti lil hinn mill-post tan-negożju u mill-bogħod huma, fil-prinċipju, eżawrjenti, fl-istess hin, f'konformità mal-Artikolu 6(8) u mal-Premessa 12 tad-Direttiva, **I-Istati Membri jistgħu jimponu rekwiżiti ta' informazzjoni addizzjonali f'konformità mad-Direttiva 2006/123/KE dwar is-Servizzi u mad-Direttiva 2000/31/KE dwar il-Kummerċ Elettroniku**.

Id-dispożizzjoni rilevanti tad-Direttiva dwar il-Kummerċ Elettroniku f'dan ir-rigward hija l-Artikolu 5, li jirrikjedi li l-Istati Membri jiżguraw li l-fornitur ta' servizz jagħmel aċċessibbli faċilment, direttament u b'mod permanenti għar-riċevituri tas-servizz u għall-awtoritajiet kompetenti tal-anqas l-informazzjoni stipulata f'dak l-Artikolu. L-Artikolu 10 tad-Direttiva dwar il-Kummerċ Elettroniku jistabbilixxi rekwiżiti ta' informazzjoni ulterjuri rigward il-proċedura għall-konklużjoni tal-kuntratt.

Fir-rigward tad-Direttiva dwar is-Servizzi, l-Artikolu 22(1) sa (4) tagħha jistabbilixxi rekwiżiti speċifiċi għall-informazzjoni li l-fornituri jehtgiġilhom jagħmlu disponibbli għar-riċevituri tas-servizzi, kif ukoll rekwiżit għal komunikazzjoni ċara, mhux ambigua u puntwali ta' dik l-informazzjoni. L-Artikolu 22(5) jistipula wkoll li "[*ma jwaqqafx*] lill-Istati Membri milli jimponu rekwiżiti oħrajn ta' informazzjoni li jkun applikabbli għall-fornituri stabbiliti fit-territorju tagħhom".

L-impożizzjoni ta' rekwiżiti addizzjonali ta' informazzjoni f'konformità mal-Artikolu 6(8) tas-CRD hija wahda mill-għażliet regolatorji, li dwarhom l-Istati Membri jehtgiġilhom jinformaw lill-Kummissjoni f'konformità mal-Artikolu 29. Il-Kummissjoni ppubblikat din l-informazzjoni online ⁽⁶³⁾.

⁽⁵⁶⁾ Id-Direttiva 2010/13/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-10 ta' Marzu 2010 dwar il-koordinazzjoni ta' ċerti dispożizzjonijiet stabbiliti bil-liġi, b'regolament jew b'azzjoni amministrattiva fi Stati Membri dwar il-forniment ta' servizzi tal-media awdjoviżiva (Direttiva dwar is-Servizzi tal-Media awdjoviżiva) (ĠU L 95, 15.4.2010, p. 1).

⁽⁵⁷⁾ Id-Direttiva 2009/72/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Lulju 2009 dwar ir-regoli komuni għas-suq intern fil-qasam tal-elettriku u li temenda d-Direttiva 2003/54/KE (ĠU L 211, 14.8.2009, p. 55).

⁽⁵⁸⁾ Id-Direttiva 2009/73/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Lulju 2009 dwar ir-regoli komuni għas-suq intern tal-gass naturali u li tħassar id-Direttiva 2003/55/KE (ĠU L 211, 14.8.2009, p. 94).

⁽⁵⁹⁾ Ara t-taqsima 1.2 tal-Gwida dwar il-UCPD għal lista aktar kompluta ta' leġiżlazzjoni speċifika għas-setturi u għall-prodotti.

⁽⁶⁰⁾ Id-Direttiva 2006/123/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru 2006 dwar is-servizzi fis-suq intern (ĠU L 376, 27.12.2006, p. 36).

⁽⁶¹⁾ Id-Direttiva 2000/31/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-8 ta' Ġunju 2000 dwar ċerti aspetti legali tas-servizzi minn soċjetà tal-informazzjoni, partikolarment il-kummerċ elettroniku, fis-Suq Intern ("id-Direttiva dwar il-kummerċ elettroniku") (ĠU L 178, 17.7.2000, p. 1).

⁽⁶²⁾ Ara l-Artikoli 5 u 10 tad-Direttiva dwar il-Kummerċ Elettroniku. Il-proposta tal-Kummissjoni għal Regolament dwar l-Att għas-Servizzi Diġitali (COM/2020/825 tal-15 ta' Diċembru 2020) tipprevedi s-sostituzzjoni ta' xi whud mid-dispożizzjonijiet tad-Direttiva dwar il-Kummerċ Elettroniku (l-Artikoli 12–15) mingħajr ma tippożi l-emendar tal-Artikolu 5 tagħha dwar ir-rekwiżiti ta' informazzjoni.

⁽⁶³⁾ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/consumer-contract-law/consumer-rights-directive/regulatory-choices-under-article-29-crd_mt

3.1.6. Eżenzjoni tat-tranzazzjonijiet “ta’ kuljum”

L-Artikolu 5(3) jippermetti lill-Istati Membri sabiex ma japplikawx ir-rekwiżiti ta’ informazzjoni prekuntrattwali skont l-Artikolu 5(1) għall-kuntratti fil-post tan-negozju “**li jinvolvu tranżazzjonijiet ta’ kuljum u li huma eżegwiti immedjatament fil-mument tal-konklużjoni tagħhom**”.

Min-natura tagħhom, dawn it-tranzazzjonijiet x’aktarx ikunu għal oġġetti bi prezz baxx. Eżempju ovvj u huwa x-xiri ta’ oġġetti tal-ikel u ta’ xorb maħsuba għall-konsum immedjat – eż. tnaqqir, ikliet take-away, eċċ.

Barra minn hekk, l-Artikolu 5(3) jista’ japplika wkoll għal ċerti servizzi u mhux biss għall-oġġetti. F’dak il-kuntest, it-tieni kriterju msemmi fl-Artikolu 5(3), jiġifieri r-rekwiżit biex il-kuntratt jiġi eżegwit immedjatament fil-mument meta jiġi konkluż, huwa ta’ importanza partikolari.

— Eżempji ta’ tali servizzi ta’ kuljum possibbli huma: servizzi ta’ tindif taż-żraben ipprovduti fit-triq, u servizzi taċ-ċinema fejn il-biljett jinxtra (jiġifieri fejn jiġi konkluż il-kuntratt) immedjatament qabel ma wiehed jara l-film.

3.1.7. In-natura vinkolanti tal-informazzjoni prekuntrattwali

L-Artikolu 6(5) jiddikjara dan li ġej fir-rigward tan-natura vinkolanti tal-informazzjoni prekuntrattwali li għandha tiġi provduta skont l-Artikolu 6(1): “5. L-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 għandha tiffirma parti integrali tal-kuntratti mill-bogħod jew daww lil hinn mill-post tan-negozju u ma għandhiex tkun modifikata għajr jekk mhux bil-ftehim espliċitu tal-partijiet kuntrattwali.”

Għaldaqstant, l-informazzjoni pprovduta fuq is-sit web tal-kummerċjant għandha tkun vinkolanti fuq il-partijiet u, jekk il-kummerċjant jixtieq ibiddel xi elementi tagħha, għandu jkseb il-kunsens espliċitu tal-konsumatur:

- Pereżempju, il-partijiet jistgħu espressament jaqblu, bl-iskambju ta’ emails, dwar żmien differenti tal-kunsinna tal-oġġetti minn dak speċifikat fuq is-sit web tal-kummerċjant;
- Madankollu, dispożizzjoni fit-termini u fil-kundizzjonijiet ġenerali li tiddikjara li l-kummerċjant jista’ jidderoga mill-informazzjoni pprovduta fuq is-sit web ma tikkonformax mar-rekwiżit għall-qbil espress tal-partijiet.

L-Artikolu 6(5) ma jkunx japplika għal bidliet fit-termini tal-kuntratt wara l-konklużjoni tiegħu. Meta tali bidliet ikunu bbażati fuq it-termini tal-kuntratt, tkun rilevanti d-Direttiva dwar il-Klawżoli Ingusti f’Kuntratti ⁽⁶⁴⁾.

3.1.8. Rekwiżiti addizzjonali tal-lingwa

Skont l-Artikolu 6(7), l-Istati Membri jistgħu jimponu rekwiżiti tal-lingwa dwar l-**informazzjoni kuntrattwali** fil-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju/mill-bogħod ⁽⁶⁵⁾.

Jekk din l-għażla regolatorja tkun ġiet eżerċitata, ir-rekwiżiti rilevanti, pereżempju, il-provvista tal-informazzjoni fil-lingwa uffiċjali tal-Istat Membru kkonċernat, ikunu japplikaw għall-kummerċjanti transfruntiera soġġetti għad-dispożizzjonijiet tar-Regolament (KE) Nru 593/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁶⁶⁾ dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet kuntrattwali (ir-Regolament Ruma I). L-Artikolu 6 tiegħu jistabbilixxi li, jekk il-kummerċjant iwettaq l-attivitajiet tiegħu fil-pajjiż tar-residenza abitwali tal-konsumatur jew jekk **jindirizza tali attivitajiet** għal dak il-pajjiż jew diversi pajjiżi inkluż dak il-pajjiż, il-liġi applikabbli għall-kuntratt tkun dik tal-pajjiż fejn il-konsumatur ikun abitwalment residenti.

Jekk il-partijiet ikunu għażlu liġi differenti, dik l-għażla ma tistax iċċaħhad lill-konsumatur mill-protezzjoni mogħtija mid-dispożizzjonijiet mandatorji tal-pajjiż ta’ residenza tal-konsumatur. Għalhekk, anke f’din is-sitwazzjoni, jekk il-kummerċjant jimmira l-attività tiegħu lill-konsumaturi fi Stat Membru li jkun impona rekwiżiti lingwistiċi skont l-Artikolu 6(7) tas-CRD, il-kummerċjant jehtieglu jipprovi lill-konsumaturi b’informazzjoni kuntrattwali bil-lingwa meħtieġa minn dak l-Istat Membru, jekk dak l-obbligu tal-lingwa jitqies bħala “obbligu kuntrattwali” obligatorju skont il-liġi nazzjonali.

⁽⁶⁴⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE tal-5 ta’ April 1993 dwar klawżoli ingusti f’kuntratti mal-konsumatur (ĠU L 95, 21.4.1993, p. 29).

⁽⁶⁵⁾ In-notifiki tal-Istati Membri ta’ din l-għażla regolatorja huma disponibbli fuq: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/consumer-contract-law/consumer-rights-directive/regulatory-choices-under-article-29-crd_mt

⁽⁶⁶⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 593/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta’ Ġunju 2008 dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet kuntrattwali (Ruma I) (ĠU L 177, 4.7.2008, p. 6).

Il-kunċett ta' "mmirar" tal-attivitajiet kummerċjali jew professjonali lejn il-pajjiż tal-konsumatur għe indirizzat mill-QGUE fil-kawża magħquda C-585/08 u C-144/09 *Peter Pammer u Hotel Alpenhof GmbH*. Din is-sentenza tistabbilixxi numru ta' kriterji sabiex jiġi stabbilit jekk sit web ikunx "immirat" lejn Stat Membru speċifiku, bħall-użu ta' lingwi jew ta' muniti differenti fuq is-sit web ⁽⁶⁷⁾.

Ta' min jinnota li din l-għażla regolatorja skont is-CRD hija komplementari għal-liġijiet tal-Unjoni speċifiċi għas-setturi u għall-prodotti, li jippermettu lill-Istati Membri jistabbilixxu rekwiżiti lingwistiċi dwar it-twissijiet jew l-istruzzjonijiet rigward, pereżempju, gùgarelli ⁽⁶⁸⁾ jew tagħmir tar-radju ⁽⁶⁹⁾. Barra minn hekk, id-Direttiva (UE) 2019/771 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁷⁰⁾ tippermetti l-istabbiliment ta' rekwiżiti lingwistiċi rigward il-garanziji kummerċjali għall-merkanzija.

3.1.9. Oneru tal-provi

Peress li n-nuqqas tal-kummerċjant li jipprovdi informazzjoni speċifika meħtieġa mid-Direttiva jwassal għal sanzjonijiet varji previsti fid-Direttiva (minbarra s-sanzjonijiet li jistgħu japplikaw skont il-liġijiet nazzjonali), l-Artikolu 6(9) fih dispożizzjoni importanti hafna, li tistipula li fir-rigward tal-konformità tal-kuntratti mill-bogħod u lil hinn mill-post tan-negozju, "[f]ir-rigward tal-konformità mar-rekwiżiti ta' informazzjoni stipulati f'dan il-Kapitolu, l-oneru tal-prova għandu jkun fuq il-kummerċjant".

Mingħajr ma tiġi eskluża l-possibbiltà li jiġu pprovati l-fatti b'mezzi oħrajn, il-każ tal-kummerċjant ovvjament isir aktar dgħajef jekk l-informazzjoni meħtieġa tkun nieqsa mill-konferma tal-kuntratt fuq mezz li jservi għal żmien twil, li skont l-Artikolu 7(1)–(2) jew 8(7) (diskussi fit-taqsima 4.4) dejjem għandha tinkludi l-informazzjoni prevista fl-Artikolu 6(1) sakemm ma tkunx diġà provduta fuq mezz li jservi għal żmien twil.

3.2. Rekwiżiti komuni għall-kuntratti fil-post tan-negozju u mill-bogħod/lil hinn mill-post tan-negozju

3.2.1. Karatteristiċi ewlenin

Artikolu 5(1)(a) u Artikolu 6(1)(a)

"il-karatteristiċi prinċipali tal-oġġetti jew tas-servizzi, sa fejn xieraq għall-mezz u għall-oġġett jew is-servizzi"

Għalkemm dan ir-rekwiżit ta' informazzjoni jirreferi espressament għal "oġġetti" u għal "servizzi", skont l-Artikoli 5(2) u 6(2) huwa japplika wkoll għall-utilitajiet pubbliċi u għall-kontenut diġitali online.

L-istess obbligu huwa impost mill-Artikolu 7(4) tal-UCPD li jistabbilixxi r-rekwiżiti ta' informazzjoni għal "stedina għax-xiri". Għaldaqstant, għall-għażla tal-karatteristiċi ewlenin li għandhom jiġu kkomunikati lill-konsumatur, il-kummerċjanti għandhom japplikaw l-istess approċċ bħal dak għall-finijiet tal-UCPD, jiġifieri jinformaw dwar dawk il-karatteristiċi li l-konsumaturi jeħtieġ li jiehdu deċiżjonijiet informati dwar ix-xiri. L-informazzjoni dwar il-karatteristiċi ewlenin għall-oġġetti tista' tkun disponibbli mill-imballaġġ jew mit-tikkettar tagħhom li l-konsumatur jista' jikkonsulta. Oġġetti aktar kumplessi jistgħu jeħtieġu l-komunikazzjoni ta' informazzjoni addizzjonali sabiex jiġu stabbiliti l-karatteristiċi ewlenin tagħhom.

⁽⁶⁷⁾ Ara C-585/08 u C-144/09, *Peter Pammer u Hotel Alpenhof GmbH*, ECLI:EU:C:2010:740, b'mod partikolari l-punti 92 u 93.

⁽⁶⁸⁾ Id-Direttiva 2009/48/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Ġunju 2009 dwar is-sikurezza tal-gùgarelli (ĠU L 170, 30.6.2009, p. 1) tirrikjedi li l-manifatturi u l-importaturi jiżguraw li **l-gùgarelli jkunu akkumpanjati minn struzzjonijiet u minn informazzjoni dwar is-sikurezza** f'lingwa jew f'lingwi li jinftehmha faċilment mill-konsumaturi, kif iddeterminat mill-Istat Membru kkonċernat.

⁽⁶⁹⁾ Id-Direttiva 2014/53/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' April 2014 dwar l-armonizzazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri marbuta mat-tqeghid fis-suq ta' tagħmir tar-radju u li tħassar id-Direttiva 1999/5/KE (ĠU L 153, 22.5.2014, p. 62). Teżiġi li **t-tagħmir tar-radju jkun akkumpanjat mill-istruzzjonijiet u mill-informazzjoni tas-sikurezza b'lingwa li tista' tinftiehem faċilment mill-konsumaturi u minn utenti aħharin oħrajn, skont kif stabbilit mill-Istat Membru kkonċernat**. Barra minn hekk, teħtieġ li d-dikjarazzjoni ta' konformità tal-UE jew id-dikjarazzjoni ta' konformità simplifikata tal-UE takkumpanja t-tagħmir tar-radju, u t-tnejn li huma jridu jiġu tradotti fil-lingwa jew fil-lingwi meħtieġa mill-Istat Membru li fih it-tagħmir tar-radju jitqiegħed jew isir disponibbli fis-suq.

⁽⁷⁰⁾ Id-Direttiva (UE) 2019/771 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Mejju 2019 dwar ċerti aspetti li jikkonċernaw kuntratti għall-bejgħ ta' oġġetti, li temenda r-Regolament (UE) 2017/2394 u d-Direttiva 2009/22/KE, u li tħassar id-Direttiva 1999/44/KE (ĠU L 136, 22.5.2019, p. 28). Tippermetti lill-Istati Membri jistabbilixxu regoli dwar il-lingwa jew il-lingwi li fihom id-dikjarazzjoni tal-garanzija kummerċjali għandha ssir disponibbli għall-konsumatur.

B'mod partikolari, il-karatteristiċi tal-prodott u l-kundizzjonijiet restrittivi kollha li l-konsumatur medju normalment ma jkunx jistenna mill-kategorija jew mit-tip ta' prodott jew ta' servizz partikolari jridu jiġu kkomunikati lill-konsumaturi, peress li dawk huma partikolarment probabbli li jaffettwaw id-deċiżjonijiet tranzazzjonali tagħhom ⁽⁷¹⁾.

Għall-kuntratti kollha li fihom il-konsumatur jipprovdi *data* personali, irrispettivament minn jekk ikunx involut hlaq jew le, **il-kummerċjant jehtieġli jinforma lill-konsumatur dwar l-għanijiet tal-proċessar** fiż-żmien meta tinkiseb id-*data* personali.

3.2.2. Identità u dettalji ta' kuntatt tal-kummerċjant

Artikolu 5(1)

(b) l-identità tal-kummerċjant, bhall-isem kummerċjali tiegħu, l-indirizz ġeografiku li fih huwa stabbilit u n-numru tat-telefon;

Artikolu 6(1)

(b) l-identità tal-kummerċjant, bhall-isem kummerċjali tiegħu;

(c) l-indirizz ġeografiku fejn il-kummerċjant huwa stabbilit kif ukoll in-numru tat-telefon u l-indirizz tal-posta elettronika tal-kummerċjant; barra minn hekk, fejn il-kummerċjant jipprovdi mezzi oħra ta' komunikazzjoni online li jggarantixxu li l-konsumatur jista' jzomm kwalunkwe korrispondenza bil-miktub, inklużi d-*data* u l-*hin* ta' tali korrispondenza, mal-kummerċjant fuq mezz li jservi għal żmien twil, l-informazzjoni għandha tinkludi wkoll dettalji ta' dawk il-mezzi l-oħra; dawk il-mezzi kollha ta' komunikazzjoni pprovduti mill-kummerċjant għandhom jippermettu lill-konsumatur biex jagħmel kuntatt malajr mal-kummerċjant u jikkomunika b'mod effikaċi miegħu; fejn applikabbli, il-kummerċjant għandu jagħti wkoll l-indirizz ġeografiku u l-identità tal-kummerċjant li f'ismu jkun qed jaġixxi;

(d) jekk differenti mill-indirizz ipprovdut skont il-punt (c), l-indirizz ġeografiku tal-post tan-negozju tal-kummerċjant, u fejn applikabbli dak tal-kummerċjant li f'ismu qed jaġixxi, fejn il-konsumatur jista' jirreferi kwalunkwe lment;

3.2.2.1. Identità tal-kummerċjant

Minbarra d-dispożizzjonijiet tas-CRD, l-Artikolu 7(4)(b) tal-UCPD jistipula li l-informazzjoni dwar l-indirizz ġeografiku u l-identità tal-kummerċjant hija meqjusa bħala informazzjoni materjali fil-każ ta' stedina għax-xiri. Fir-rigward ta' **kuntratti fil-post tan-negozju**, tali informazzjoni tista' tkun evidenti mill-kuntest (ara wkoll it-taqsima 3.1.3).

Fil-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju/mill-bogħod, is-CRD tehtieġ li **l-kummerċjant, li jaġixxi f'isem kummerċjant iehor**, jindika wkoll l-identità u l-indirizz ġeografiku tal-kummerċjant imsemmi l-ahħar. Barra minn hekk, is-swieq online, anke meta jkunu sempliciment intermedjarji u mhux "jaġixxu f'isem" ta' kummerċjant iehor, jehtieġhom jiehdu passi sabiex jiżguraw li **l-konsumatur ikun informat kif xieraq dwar l-identità tal-kummerċjant attwali li joffri l-oġġetti jew is-servizzi kkonċernati**, fuq il-bażi tal-informazzjoni pprovduta mill-kummerċjant innifsu. Fil-fatt, jekk in-nuqqas mis-suq li jinforma dwar l-identità tal-kummerċjant attwali joħloq l-impressjoni li s-suq huwa l-kummerċjant attwali, dan jista' jirriżulta fir-responsabbiltà tas-suq għall-obbligati tal-kummerċjant.

Fil-Kawża C-149/15 *Wathelet* ⁽⁷²⁾, il-Qorti indirizzat ir-responsabbiltà ta' intermedjarju offline (garaxx tal-karozzi) għall-konformità tal-oġġetti mibjugħin lill-konsumaturi skont id-Direttiva 1999/44/KE preċedenti tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁷³⁾ dwar il-Bejgħ ta' Oġġetti lill-Konsumaturi. Il-Qorti ddikjarat li, filwaqt li d-Direttiva 1999/44/KE ma tindirizzax il-kwistjoni tar-responsabbiltà tal-intermedjarji vis-a-vis il-konsumaturi, "ma teskludix per se li l-kunċett ta' "bejjiegh", fis-sens tal-Artikolu 1(2)(c) tad-Direttiva 1999/44/KE, jista' jiġi interpretat fis-sens li jinkludi professjonist li qed jaġixxi f'isem individwu fejn hu, mill-perspettiva tal-konsumatur [...], jippreżenta lilu nnifsu] bħala bejjiegh ta' oġġett tal-konsum skont kuntratt fil-kuntest tas-sengħa, negozju jew professjoni tiegħu. Fil-fatt, dan il-professjonist jista' joħloq konfużjoni f'moħħ il-konsumatur billi jwasslu lil dan tal-ahħar li jahseb b'mod żbaljat li qed jaġixxi bħala bejjiegh proprjetarju tal-oġġett" ⁽⁷⁴⁾.

⁽⁷¹⁾ Ara wkoll it-taqsima 2.9.5 tal-gwida tal-UCPD dwar "tagħrif importanti" fl-istediniet għax-xiri - l-Artikolu 7(4).

⁽⁷²⁾ C-149/15, *Starman*, ECLI:EU:C:2016:840.

⁽⁷³⁾ Id-Direttiva 1999/44/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Mejju 1999 dwar ċerti aspetti tal-bejgħ ta' oġġetti tal-konsum u garanziji assoċjati magħhom (ĠU L 171, 7.7.1999, p. 12).

⁽⁷⁴⁾ *Ibid*, il-punti 33 – 34.

Il-Qorti ddikjarat ukoll li “[l-]grad ta’ parteċipazzjoni u l-intensità tal-isforzi mill-intermedjarju fil-bejgħ, iċ-ċirkustanzi li fihom l-oġġetti ikun għe ppreżentat lill-konsumatur [...] kif ukoll l-aġir ta’ dan tal-aħhar, sabiex jiġi ddeterminat jekk dan setax jifhem li l-intermedjarju kienx qed jaġixxi f’isem l-individwu” ⁽⁷⁵⁾.

Il-konklużjonijiet ta’ din il-Qorti dwar ir-responsabbiltà tal-intermedjarju offline għall-konformità tal-oġġetti jistgħu jkunu rilevanti wkoll għal **intermedjarji ohrajn u għal obbligi ohrajn tal-kummerċjanti skont id-dritt tal-UE**, inkluż f’kuntast online. B’mod partikolari, is-swieq online jistgħu jinstabu **responsabbli għall-obbligi tal-kummerċjant** rigward informazzjoni prekuntrattwali jew eżekuzzjoni ta’ kuntratt skont is-CRD **fejn, mill-perspettiva tal-konsumatur, jipprezentaw irwiehhom bhala kummerċjanti skont il-kuntratt (propost)**.

Fil-Kawża C-149/15 *Wathelet*, il-Qorti enfasizzat li “l-għarfien mill-konsumatur tal-identità tal-bejjieġh u b’mod partikolari tal-kwalità tiegħu ta’ individwu jew ta’ professjonist, huwa imperattiv sabiex **jippermetti lil dan tal-aħhar li jibbenefika mill-protezzjoni li tagħti d-direttiva**.” ⁽⁷⁶⁾. Madankollu, anke meta l-fornitur attwali jkun ukoll kummerċjant u l-konsumatur ma jkunx imcaħhad mid-drittijiet tiegħu, il-konsumatur jaf ma kienx jikkonkludi l-kuntratt li kieku kien jaf bl-identità tal-kummerċjant attwali. B’mod partikolari, il-konsumatur jista’ jkollu tħassib dwar, pereżempju, l-affidabbiltà ta’ tali kummerċjant u l-possibbiltà li jiġu infurzati d-drittijiet tal-konsumatur fir-rigward tiegħu.

In-nuqqas li tiġi pprovduta informazzjoni dwar l-identità tal-kummerċjant, jew il-forniment ta’ *data* skorretta jikkostitwixxi ksur tas-CRD. Jista’ jikkostitwixxi wkoll prattika qarrieqa skont il-UCPD, sal-punt li jaffettwa d-deċiżjoni tranżazzjonali tal-konsumatur. Hemm ukoll dispożizzjonijiet settorjali fid-dritt tal-UE li jsaħħu dan ir-rekwiżit. Pereżempju, fil-każ ta’ bejgħ online ta’ prodotti mediċinali ⁽⁷⁷⁾ li jcajpru d-distinzjoni bejn is-suq u l-bejjieġh bl-imnut huwa strettament ipprobit. Suq li joffri prodotti mediċinali fis-suq tal-UE għandu jiżgura li l-konsumaturi jkunu jistgħu jivverifikaw li l-kummerċjant ikollu l-awtorizzazzjonijiet rilevanti u li jkun qed jopera f’konformità mal-liġi ⁽⁷⁸⁾.

Il-mod ta’ eżekuzzjoni tal-kuntratt li jinvolvi kummerċjant terz ma jaffettwax id-drittijiet u l-obbligi rigward il-kuntratt li jirriżulta mis-CRD. Pereżempju, fil-mudell tan-negozju “dropshipping”, il-kummerċjant ma jzommx fl-istokk ċerti oġġetti li jbigħ iżda, minflok, meta ordnat minn konsumatur, il-kummerċjant jixtrihom minn parti terza u jibgħathom direttament lill-klijent.

Madankollu, jekk il-kummerċjant jipproċessa l-ordni biss bhala intermedjarju u mbagħad jibgħatha lil kummerċjant iehor sabiex jiġi ssodisfat f’isem dak it-tieni kummerċjant stess, imbagħad skont il-Kawża *Wathelet*, l-ewwel kummerċjant jista’ jinżamm responsabbli quddiem il-konsumatur fejn, mill-perspettiva tal-konsumatur, dak il-kummerċjant ikun ippreżenta lilu nnifsu bhala l-bejjieġh ta’ oġġetti tal-konsum skont il-kuntratt. Sabiex tiġi evitata responsabbiltà bħal din, il-kummerċjant jehtieġu jinforma b’mod ċar lill-konsumatur li jaġixxi bhala intermedjarju u jipprovdi informazzjoni dwar l-identità tal-bejjieġh attwali b’mod prominenti ⁽⁷⁹⁾.

F’dan ir-rigward, ta’ min jinnota li l-Artikolu 6a(b), introdott mid-Direttiva (UE) 2019/2161, fiha rekwiżit addizzjonali speċifiku għall-fornituri ta’ swieq online sabiex jinformaw lill-konsumaturi dwar **l-istatus tal-parti terza** li toffri l-oġġetti, is-servizzi jew il-kontenut diġitali fuq il-bażi tal-informazzjoni pprovduta mill-parti terza (ara t-taqsima 3.4.2).

3.2.2.2. Mezzi ta’ komunikazzjoni

Fir-rigward ta’ kuntratti mill-bogħod u lil hinn mill-post tan-negozju, l-Artikolu 6(1)(c), kif emendat bid-Direttiva (UE) 2019/2161, jirrikjedi li l-kummerċjant jipprovdi lill-konsumatur b’informazzjoni dwar il-mezzi ta’ komunikazzjoni li gejjin bhala parti mill-informazzjoni prekuntrattwali:

— L-indirizz ġeografiku, in-numru tat-telefon u l-indirizz tal-posta elettronika tal-kummerċjant; u

⁽⁷⁵⁾ *Ibid.*, il-punt 4^a.

⁽⁷⁶⁾ *Ibid.*, il-punt 37.

⁽⁷⁷⁾ Id-Direttiva 2001/83/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta’ Novembru 2001 dwar il-kodiċi tal-Komunità li għandu x’jaqsam ma’ prodotti mediċinali għall-użu mill-bniedem (GU L 311, 28.11.2001, p. 67) tirrikjedi li huma biss spizjara fil-livell tal-konsumatur biss li jkunu awtorizzati (jew intitolati fuq il-bażi tal-liġi nazzjonali) li jistgħu jbigħu prodotti mediċinali online. Il-bejjieġh bl-imnut irid juri fuq il-paġna web tiegħu l-logo tal-UE li jippermetti li jiġi vverifikat li l-entità qed topera legalment.

⁽⁷⁸⁾ Ara l-Artikolu 85c tad-Direttiva 2001/83/KE.

⁽⁷⁹⁾ Il-prinċipju huwa ddikjarat ukoll b’mod espliċitu fir-rigward tal-intermedjarji online fl-Artikolu 5(3) tal-proposta dwar id-DSA. Tista’ tkun mistennija aktar gwida dwar il-kunċett ta’ “kummerċjant” fil-Kawża pendenti C-536/20 *Tiketa*, li tittratta l-kwistjoni ta’ jekk intermedjarju online (pjattaforma tal-biljetti) jistax jinżamm responsabbli b’mod kongunt mal-kummerċjant li fil-fatt jipprovdi s-servizz, speċjalment jekk l-intermedjarju jkun naqas milli jipprovdi informazzjoni ċara li jkun qed jaġixxi sempliċement bhala intermedjarju.

— Fejn disponibbli, mezzi online oħrajn ta' komunikazzjoni bil-miktub, li jippermettu li l-kontenut u d-data u l-hin tal-korrispondenza jinżammu fuq mezz durabbli.

“Mezz li jservi għal żmien twil” huwa ddefinit fl-Art. 2(10) tas-CRD bħala “kwalunkwe strument li jippermetti lill-konsumatur jew il-kummerċjant li jaħžen informazzjoni personalment indirizzata lilu b'mod aċċessibbli għal referenza futura għal perġodu ta' żmien adegwat għall-iskopijiet tal-informazzjoni u li jippermetti r-riproduzzjoni mhux mibdula tal-informazzjoni mahżuna” (ara wkoll it-taqsimha 4.4).

Pereżempju, fdak li għandu x'jaqsam mal-applikazzjonijiet tal-messaġġi, xi whud minnhom jippermettu lill-mittent, bħall-kummerċjant fil-kuntest ta' B2C, iħassar, anke mill-apparat tar-riċevitur, jew b'mod awtomatiku jew manwalment, il-messaġġi li jkun bagħat f'ċertu perġodu ta' żmien (qasir) wara l-kunsinna tagħhom. Għaldaqstant, dawn il-mezzi ta' komunikazzjoni ma jippermettux b'mod effettiv lill-konsumatur jaħžen il-messaġġ riċevut. Ir-riċevitur jaf ikun jista' jissejvja jew iżomm back up tal-messaġġi tiegħu, iżda dan ikun jehtiegħ hliet u għarfien tekniċi addizzjonali li ma jistgħux ikunu mistennija mill-konsumatur medju. Għaldaqstant, se tkun mehtieġa valutazzjoni individwali għal kull applikazzjoni tal-messaġġi sabiex jiġi stabbilit jekk hijiex konformi mal-kriterji stabbiliti, filwaqt li jitqies ukoll l-iżvilupp kontinwu ta' dawn l-applikazzjonijiet.

Fil-Kawża C-649/17 *Amazon EU*, il-Qorti nnotat speċifikament li l-possibbiltà, għall-konsumaturi, li jikkuntattjaw lill-kummerċjanti malajr u li jikkomunikaw magħhom b'mod effiċjenti huma ta' importanza fundamentali sabiex jiġu żgurati u implimentati b'mod effettiv id-drittijiet tal-konsumatur⁽⁸⁰⁾. Konsegwentement, kwalunkwe mezz ta' komunikazzjoni użat mill-kummerċjant irid ikun kapaċi jissodisfa l-kriterji ta' komunikazzjoni diretta u effettiva.

F'dik id-deċiżjoni, il-Qorti kkonfermat li l-Artikolu 6(1)(c) **ma jipprojbixxi l-użu mill-kummerċjant ta' mezzi oħrajn ta' komunikazzjoni li jiżguraw komunikazzjoni diretta u effettiva**, minbarra dawk elenkati fid-dispożizzjoni⁽⁸¹⁾.

Din l-interpretazzjoni għadha rilevanti wkoll wara l-emendi introdotti mid-Direttiva (UE) 2019/2161. Filwaqt li l-kummerċjant jehtieglu jinforma lill-konsumatur, qabel il-konklużjoni tal-kuntratt, dwar il-mezzi ta' komunikazzjoni elenkati u li jikkonformaw mal-kriterji stabbiliti fl-Artikolu 6(1)(c), **il-kummerċjant ma jkunx miżmum milli jagħmel disponibbli wkoll mezzi alternattivi ta' komunikazzjoni**. Dawn jistgħu jkunu, pereżempju, assistenti tal-vuċi awtomatizzati jew mezzi ta' komunikazzjoni bil-miktub online (chatbots) li ma jkollhomx il-karatteristiċi speċifikati fl-Artikolu 6(1)(c). Ir-regoli ġenerali tal-UCPD se japplikaw għal tali mezzi addizzjonali. B'mod partikolari, il-kummerċjanti għandhom jinformaw b'mod ċar u f'waqtu lill-konsumaturi dwar jekk dawn il-mezzi alternattivi jippermettux lill-konsumaturi jzommu kont tal-korrispondenza bil-miktub, inkluż tad-data u tal-hin.

Il-kummerċjant jehtieglu jiżgura wkoll li kwalunkwe mezz ta' komunikazzjoni online, li l-konsumatur ikun ġie informat bih qabel il-konklużjoni tal-kuntratt (u fil-konferma tal-kuntratt) f'konformità mal-Artikolu 6(1)(c), ikun faċilment aċċessibbli fuq l-interfaċċa tal-kummerċjant. Kwalunkwe mezz ta' komunikazzjoni addizzjonali ma għandux jiġi ppreżentat u promoss b'mod li jagħmilha diffiċli għall-konsumaturi sabiex jaċċessaw u jużaw il-mezzi ta' komunikazzjoni pprovduti f'konformità mal-Artikolu 6(1)(c).

L-iskop li jiġi pprovduti l-mezzi ta' komunikazzjoni huwa li l-konsumatur ikun jista' jikkuntattja lill-kummerċjant malajr u b'mod effiċjenti. Dan jimplika għandhom isiru arranġamenti sabiex jiżguraw, pereżempju, li t-telefonati jitwieġbu waqt il-hinijiet tal-uffiċċju u li l-komunikazzjonijiet bil-posta elettronika jitwieġbu fil-pront.

3.2.2.3. Post ta' stabbiliment

Il-kunċett ta' “stabbiliment” f'dan ir-rekwiżit ta' informazzjoni huwa l-istess bħal dak użat, pereżempju, fid-Direttiva 2006/123/KE dwar is-Servizzi fejn huwa ddefinit (fl-Artikolu 4) bħala “[s-]segwitu *effettiv ta' attività ekonomika, kif imsemmi fl-Artikolu 43 tat-Trattat, mill-fornitur għal perġodu indefinit u permezz ta' infrastruttura stabbli li minnu n-negozju ta' provvista ta' servizzi qiegħed tassew isehh*”. Il-Premessa 37 ta' dik id-Direttiva tispjega li “[...] Fejn fornitur għandu diversi postijiet ta' stabbiliment, huwa importanti li jiddetermina il-post ta' stabbiliment li minnu s-servizz *effettiv* ikkonċernat huwa pprovdut [...]”.

L-istess approċċ jista' jintuża sabiex jiġi ddeterminat il-post li l-indirizz ġeografiku tiegħu għandu jiġi pprovdut skont din id-Direttiva. Billi l-informazzjoni dwar l-indirizz “ġeografiku” hija mehtieġa, għandha tirreferi għal post fiżiku:

— Pereżempju, *ma huwiex biżżejjed li wiehed jipprovdi biss in-numru tal-Kaxxa postali bħala l-indirizz tal-kummerċjant*.

⁽⁸⁰⁾ C-649/17, *Amazon EU*, ECLI:EU:C:2019:576, il-punt 41.

⁽⁸¹⁾ *Ibid*, il-punt 52.

3.2.2.4. Post tan-negozju

Il-“post tan-negozju” għandha tfisser il-post fejn jittieħdu d-deċiżjonijiet essenzjali dwar il-ġestjoni ġenerali tal-kummerċjant u fejn jitwettqu l-funzjonijiet tal-amministrazzjoni ċentrali tiegħu. Din il-konklużjoni ssegwi, pereżempju, mis-sentenza tal-Qorti f'C-73/06 Planzer.

“Id-determinazzjoni ta’ fejn tinsab is-sede tal-attività ekonomika ta’ kumpanija jimplika l-kunsiderazzjoni ta’ numru ta’ fatturi, l-ewwel fosthom hemm l-uffiċċju rreġistrat, il-post tal-amministrazzjoni ċentrali, il-post fejn jiltaqgħu d-dirigenti tal-kumpanija u dak, li normalment ikun l-istess, fejn tiġi deċiża l-politika ġenerali ta’ din il-kumpanija. Elementi oħra, bħalma huma d-domicilju tad-dirigenti prinċipali, il-post fejn tiltaqa’ l-assemblea ġenerali, fejn jinżammu d-dokumenti amministrattivi u tal-kontabilità u l-post prinċipali fejn isiru l-attivitàjiet finanzjarji, partikolarment dawk bankarji, jistgħu wkoll jittieħdu in kunsiderazzjoni.”⁽⁸²⁾

3.2.3. Prezz

Artikolu 5(1)

- (c) il-prezz totali tal-oġġetti jew is-servizzi inkluzi t-taxxi, jew fejn in-natura tal-oġġetti jew tas-servizzi hija tali li l-prezz ma jistax b'mod raġonevoli jiġi kkalkolat minn qabel, il-mod li bih il-prezz għandha jiġi kkalkolat, kif ukoll, fejn hu applikabbli, kull imposta addizzjonali għat-trasport ta’ merkanzija, għall-kunsinna jew għall-posta jew, fejn dawk l-imposti ma jistgħux jiġu raġonevolment ikkalkulati minn qabel, il-fatt li tali imposti addizzjonali jistgħu jkunu dovuti;

Artikolu 6(1)

- (e) il-prezz totali tal-oġġetti jew servizzi inkluzi t-taxxi, jew fejn in-natura tal-oġġetti jew tas-servizzi hija tali li l-prezz ma jistax b'mod raġonevoli jiġi kkalkolat minn qabel, il-mod li bih il-prezz għandu jiġi kkalkolat, kif ukoll, fejn hu applikabbli, kull imposta addizzjonali għat-trasport ta’ merkanzija, għall-kunsinna jew għall-posta jew kwalunkwe spejjeż oħra jew, fejn dawk l-imposti ma jistgħux jiġu raġonevolment ikkalkulati minn qabel, il-fatt li tali imposti addizzjonali jistgħu jkunu dovuti. **Fil-każ ta’ kuntratt għal żmien indefinit jew ta’ kuntratt li jkun fih abbonament, il-prezz totali għandu jinkludi l-ispejjeż totali għall-perjodu ta’ kontijiet. Meta l-hlas għal tali kuntratti jkun tariffa fissa, il-prezz totali għandu jkun ekwivalenti anke għall-ispejjeż totali ta’ kull xahar. Jekk l-kostijiet totali ma jkunux jistgħu jiġu raġonevolment ikkalkolati minn qabel, għandhom jiġu pprovduti l-modalitajiet ta’ kalkolu tal-prezz;**

Il-partijiet sottolinjati tal-Artikolu 6(1)(e) jirrappreżentaw ir-rekwiżiti addizzjonali għall-informazzjoni dwar l-ipprezzar applikabbli biss għall-kuntratti mill-bogħod/lil hinn mill-post tan-negozju meta mqabblin ma’ dawk fl-Artikolu 5(1)(c) għall-kuntratti fil-post tan-negozju. B'mod partikolari, għall-kuntratti mill-bogħod/lil hinn mill-post tan-negozju, hija mehtieġa informazzjoni speċifika **għal abbonamenti u għal kuntratti għal żmien indefinit**.

Jekk il-prodott (jew wiehed mill-prodotti) ipprovduti b'kuntratt għal żmien indeterminat jew b'abbonament jiġi ċċarġjat b'rata fissa, għandha tiġi pprovduta informazzjoni dwar l-kost totali għal kull perjodu ta’ hlas **u** dwar il-kostijiet totali fix-xahar.

— Pereżempju, l-Internet jew l-abbonamenti tal-media awdjoviziva tipikament jiġu ċċarġjati b'rata fissa għal kull xahar/kull xahrejn/kull tliet xhur, irrispettivament mill-użu. Għalhekk, il-kost ta’ kull xahar u, jekk il-perjodu ta’ hlas ikun differenti, il-kostijiet għal kull perjodu ta’ hlas għandhom jiġu pprovduti lill-konsumatur li jkun jixtieq jikkonkludi abbonament online jew lil hinn mill-post tan-negozju.

Jekk kuntratt ikopri jew jinkludi prodott li għalih il-kost totali ma jistax jiġi kkalkolat minn qabel, il-kummerċjant għandu jinforma lill-konsumatur dwar il-mod li bih jiġu kkalkolati dawn il-kostijiet varjabbli:

— Pereżempju, għas-servizzi tat-telefonija bil-vuċi li l-kost tagħhom jiddependi fuq l-użu attwali, il-kummerċjant għandu jirreferi l-konsumatur għal lista dettaljata tal-prezzijiet tat-telefonati⁽⁸³⁾.

⁽⁸²⁾ C-73/06, Planzer, ECLI:EU:C:2007:397, il-punt 61.

⁽⁸³⁾ Għas-servizzi tal-komunikazzjonijiet elettronici, ara wkoll l-Art. 102(1) u l-Anness VIII tad-Direttiva 2018/1972 (il-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettronici), kif ukoll il-mudell tas-sommarju tal-kuntratt u d-dettalji tiegħu dwar il-prezz għas-servizzi tal-komunikazzjonijiet elettronici kif previst fir-Regolament ta’ Implimentazzjoni (UE) 2019/2243.

Skont l-Artikolu 6(6), għall-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju u l-kuntratti mill-bogħod, il-konsumaturi ma għandhomx iġarrbu imposti jew kostijiet addizzjonali li ma jkunux ġew informati bihom mill-kummerċjant. Dan jirrifletti l-obbligu tal-kummerċjant li jinforma lill-konsumatur dwar il-prezz sħiħ, inklużi t-taxxi, id-dazji u l-imposti addizzjonali applikabbli kollha, b'mod partikolari kwalunkwe VAT fuq l-importazzjoni, dazji doganali, awtorizzazzjoni doganali eċċ. applikabbli għal xiri minn kummerċjanti mhux fl-UE ⁽⁸⁴⁾.

Meta l-kontenut jew is-servizz diġitali jinkludi **akkwisti fakoltattivi addizzjonali u inklużi**, il-konsumatur għandu jiġi informat kif dovut li tali għażliet ta' xiri addizzjonali jistgħu jiġu offruti, qabel ma jakkwista l-prodott diġitali. Dan ir-rekwiżit jista' japplika, pereżempju, għal:

- apps li jinkludu xiri fl-app stess, bħal add-ons jew livelli żejda fil-logħob vidjo;
- abbonamenti għal servizzi ta' kontenut awdjoviziv li jinkludu kontenut fakultattiv pay-per-view (films) offruti bi hlas addizzjonali.

3.2.4. Kunsinna u eżekuzzjoni tal-kuntratt

Artikolu 5(1)

(d) fejn hu applikabbli, l-arrangamenti għall-hlas, kunsinna, eżekuzzjoni, id-data sa meta l-kummerċjant jimpenja ruħu li jikkunsinna l-oġġetti jew jagħti servizz, u l-politika tal-kummerċjant tal-ġestjoni tal-ilmenti;

Artikolu 6(1)

(g) l-arrangamenti għall-hlas, kunsinna, eżekuzzjoni, id-data sa meta l-[kummerċjant] jimpenja ruħu jikkunsinna l-oġġetti jew jagħti s-servizzi u, jekk ikun il-każ, il-politika ta' ġestjoni tal-ilmenti tal-kummerċjant;

Dan ir-rekwiżit ta' informazzjoni huwa simili għall-kuntratti fil-post tan-negozju u għal kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju/mill-bogħod bl-eċċezzjoni li għall-**kuntratti fil-post tan-negozju**, l-informazzjoni kollha rilevanti għandha tiġi pprovduta biss "fejn hu applikabbli", filwaqt li għall-**kuntratti barra mill-post tan-negozju/mill-bogħod** għandha tiġi pprovduta fil-każijiet kollha, hlief għall-informazzjoni dwar il-politika ta' ġestjoni tal-ilmenti tal-kummerċjant, li hija meħtieġa biss "fejn hu applikabbli".

Dan ir-rekwiżit ta' informazzjoni huwa simili għal dak fl-Artikolu 7(4)(d) tal-UCPD. Madankollu, skont il-UCPD, l-informazzjoni dwar it-termini tal-hlas, tal-kunsinna u tal-eżekuzzjoni trid tiġi pprovduta fl-istedina għax-xiri biss meta tkun ta' żvantagg għall-konsumatur meta mqabbla ma' prattiki tas-suq diligenti.

Il-kummerċjant ikun jissodisfa wkoll ir-rekwiżiti tal-Artikolu 5(1)(d) jew 6(1)(g) fir-rigward taż-żmien tal-kunsinna jew tal-eżekuzzjoni jekk jindika **perjodu (bħal pereżempju "10 ijiem" jew "gimaghatejn") mill-konklużjoni tal-kuntratt** (meta l-konsumatur jagħmel l-ordni). Il-kummerċjant mhux neċessarjament irid jindika data kalendarja speċifika, għaliex dan mhux dejjem jista' jkun prattikament fattibbli.

Għall-**kuntratti fil-post tan-negozju**, l-obbligu ta' informazzjoni dwar iż-żmien li fih il-kummerċjant jimpenja ruħu li jwassal l-oġġetti jew jagħti s-servizz ma tkunx applikabbli jekk il-**kunsinna jew l-eżekuzzjoni ssehh minnufih**.

Għall-**kuntratti ta' bejgħ fil-post tan-negozju**, ir-rekwiżit li jiġi indikat iż-żmien tal-kunsinna "fejn hu applikabbli" għandu jiġi interpretat ukoll fid-dawl tal-Artikolu 18. Jiġifieri, il-kummerċjant ma għandux ikollu jinforma dwar iż-żmien tal-kunsinna tal-oġġetti jekk l-intenzjoni tiegħu hija li jikkunsinnahom **fiż-żmien prestabbilit ta' 30 jum speċifikat fl-Artikolu 18**. Naturalment, dan ma jwaqqafx lill-kummerċjant milli jikkomunika lill-konsumatur żmien differenti għall-kunsinna jew milli jsir qbil bejn il-kummerċjant u l-konsumatur dwar data differenti. Imbagħad, id-data miftiehma tikkostitwixxi ż-żmien "miftiehem" tal-kunsinna, kif imsemmi fl-Artikolu 18 (ara wkoll it-taqsima 6 dwar il-kunsinna).

L-Artikolu 7 tar-Regolament (UE) 2018/644 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁸⁵⁾ dwar servizzi **tal-konsenja tal-pakketti transkonfini** jirrikjedi li l-kummerċjanti kollha li jikkonkludu kuntratti ta' bejgħ mal-konsumaturi li jinkludu l-bgħit ta' pakketti transfruntiera jagħmlu disponibbli fl-istadju prekuntrattwali, fejn possibbli u applikabbli, informazzjoni dwar l-għażliet ta' kunsinni transfruntiera fir-rigward tal-kuntratt tal-bejgħ speċifiku u tal-imposti pagabbli mill-konsumaturi għall-kunsinna transfruntiera tal-pakketti, kif ukoll, fejn applikabbli, il-politiki tagħhom stess dwar il-ġestjoni tal-ilmenti.

⁽⁸⁴⁾ Għal informazzjoni dwar ix-xiri ta' oġġetti online li ġejjin minn pajjiż mhux tal-Unjoni Ewropea, ara: https://ec.europa.eu/taxation_customs/buying-goods-online-coming-non-european-union-country_mt.

⁽⁸⁵⁾ Ir-Regolament (UE) 2018/644 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' April 2018 dwar servizzi tal-konsenja tal-pakketti transkonfini (ĠU L 112, 2.5.2018, p. 19).

Fir-rigward tal-kontenut u tas-servizzi diġitali online, għandu jiġi nnotat li, skont l-Artikolu 5(1) tad-Direttiva dwar il-Kontenut Diġitali, il-kummerċjant jehtieglu jipprovdihom lill-konsumatur **minghajr dewmien żejjed** wara l-konkluzjoni tal-kuntratt, sakemm ma jkunx miftiehem mod ieħor. Madankollu, f'konformità mal-Artikolu 7(3) u mal-Artikolu 8(8) tas-CRD dwar kuntratti għal servizzi (diġitali) (ara t-taqsimi 5.6) u mal-punt (m) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 tas-CRD dwar kuntratti għal kontenut diġitali online (ara t-taqsimi 5.7), il-fornitur għandu jkseb **it-talba/il-kunsens esplicitu minn qabel tal-konsumatur** għall-provvista ta' servizz diġitali jew ta' kontenut diġitali online qabel l-iskadenza tad-dritt ta' reċess. Inkella, il-konsumatur xorta jista' jirreċedi mill-kuntratti rispettivi u jkun intitolat li ma jhallasx (jew jitlob rimborż) għas-servizz diġitali jew għall-kontenut diġitali online riċevut f'konformità mal-Artikolu 14(4) tas-CRD (ara t-taqsimi 5.8).

Barra minn hekk, l-Artikolu 5(2) tad-Direttiva dwar il-Kontenut Diġitali jiċċara li l-kummerċjant ikkonforma mal-obbligu li jforni meta:

- (a) il-kontenut diġitali jew kwalunkwe mezz adattat għall-aċċess jew għat-tniżżil ta' kontenut diġitali jiġi magħmul disponibbli għall-konsumatur, jew għal faċilità fiżika jew virtwali magħżula mill-konsumatur għal dak l-iskop;
- (b) is-servizz diġitali jiġi magħmul aċċessibbli għall-konsumatur jew għal faċilità fiżika jew virtwali magħżula mill-konsumatur għal dak l-iskop.

3.2.5. L-arrangamenti għall-hlas

Eżempji ta' **arrangamenti għall-hlas** li għandhom jiġu spjegati b'mod partikolarment ċar lill-konsumatur huma:

— *Hlas permezz tal-kont tat-telefon tal-konsumatur;*

— *Fil-kuntratti ta' abbonament, bħal pereżempju l-logħob vidjo online, l-arrangament li permezz tiegħu l-kummerċjant juża l-informazzjoni dwar il-mezzi ta' hlas (bħad-dettalji tal-karti tal-kreditu) ipprovduti mill-konsumatur fil-mument tal-abbonament inizjali sabiex jithallas għax-xiri sussegwenti wkoll minghajr ma l-konsumatur jintalab jerga' jdahhal din l-informazzjoni.*

Il-pagamenti huma soġġetti għad-Direttiva (UE) 2015/2366 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁸⁶⁾ dwar is-servizzi ta' pagament (ara wkoll it-taqsimi 8 dwar l-Artikolu 19 dwar it-tariffi għall-użu ta' mezzi ta' pagament). L-Artikolu 64(1) tagħha jistipula li "L-Istati Membri għandhom jiżguraw li tranżazzjoni ta' pagament tiġi kkunsidrata bħala awtorizzata biss jekk il-pagatur ikun ta l-kunsens tiegħu għall-eżekuzzjoni tat-tranżazzjoni ta' pagament. Tranżazzjoni ta' pagament tista' tiġi awtorizzata mill-pagatur qabel jew, jekk maqbul bejn il-pagatur u l-fornitur ta' servizzi ta' pagament, wara l-eżekuzzjoni tat-tranżazzjoni ta' pagament".

Barra minn hekk, il-konsumaturi għandhom ikunu informati b'mod ċar, bil-quddiem u b'mod prominenti, dwar l-**arrangamenti ta' hlas** għal dawn ix-xirjiet addizzjonali qabel l-iffirmar għall-prodott diġitali prinċipali li fih jiġu offruti.

L-issettjar prestabbilit għall-hlasijiet ma għandux jippermetti li jsiru x-xirjiet addizzjonali minghajr il-kunsens esplicitu tal-konsumatur (eż. permezz ta' password jew mezzi xierqa oħrajn). Rigward ix-xiri fl-applikazzjonijiet, meta s-sistema tipprevedi perjodi ta' hin għall-validità tal-awtentikazzjoni (pereżempju perjodu ta' 15-il minuta), il-kummerċjanti ma għandhomx japplikaw awtomatikament l-issettjar prestabbilit, iżda jitolbu l-kunsens esplicitu tal-konsumatur ukoll fir-rigward tad-durata applikabbli tal-validità ⁽⁸⁷⁾.

3.2.6. Garanziji u servizzi ta' wara l-bejgħ

Artikolu 5(1)

- (e) *flimkien ma' tfakkira tal-eżistenza ta' garanzija legali ta' konformità għal oġġetti, kontenut diġitali u servizzi diġitali, l-eżistenza u l-kundizzjonijiet ta' servizzi ta' wara l-bejgħ u garanziji kummerċjali, fejn applikabbli;*

Artikolu 6(1)

- (l) *tfakkira tal-eżistenza ta' garanzija legali ta' konformità għal oġġetti, kontenut diġitali u servizzi diġitali;*
- (m) *fejn applikabbli, l-eżistenza u l-kundizzjonijiet ta' servizzi ta' wara l-bejgħ għall-klijenti, servizzi ta' wara l-bejgħ u garanziji kummerċjali;*

⁽⁸⁶⁾ Id-Direttiva (UE) 2015/2366 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2015 dwar is-servizzi ta' pagament fis-sug intern, li temenda d-Direttivi 2002/65/KE, 2009/110/KE u 2013/36/UE u r-Regolament (UE) Nru 1093/2010, u li tħassar id-Direttiva 2007/64/KE (ĠU L 337, 23.12.2015, p. 35).

⁽⁸⁷⁾ Ara IP/14/187 tas-27/02/2014 u l-Požizzjoni Komuni tal-awtoritajiet tal-infurzar nazzjonali għall-konsumaturi dwar il-protezzjoni tal-konsumaturi fir-rigward tax-"xirjiet fl-applikazzjonijiet" għal-logħob online, disponibbli fuq: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/mt/IP_14_187 u https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/common-position_of_national_authorities_within_cpc_2013_en_0.pdf.

Minkejja li huma ppreżentat b'mod kemxejn differenti, il-kuntratti fil-post tan-negozju u lil hinn mill-post tan-negozju/il-kuntratti mill-bogħod huma soġġetti għal rekwiżiti prattikament identiċi rigward l-informazzjoni dwar il-**garanzija legali u s-servizzi possibbli ta' wara l-bejgħ**.

Ir-regoli sostantivi dwar il-**garanzija legali** huma stabbiliti fl-Artikolu 10 tad-Direttiva dwar il-Bejgħ ta' Ogġetti ("SGD") u fl-Artikolu 11 tad-Direttiva dwar il-Kontenut Diġitali ("DCD"). Dawk ir-regoli jipprevedu:

- Fil-każ ta' **ogġetti**, ir-responsabbiltà tal-bejjiegh għan-nuqqas ta' konformità (difett) li kien jeżisti fiż-żmien tal-kunsinna u li jsir evidenti fi żmien sentejn mill-kunsinna (jew perjodu ta' responsabbiltà itwal kif applikabbli skont il-liġi nazzjonali rilevanti);
- Fil-każ ta' **kontenut diġitali jew servizz diġitali**, ir-responsabbiltà tal-fornitur għan-nuqqas ta' konformità li kien jeżisti fiż-żmien tal-provvista u li jsir evidenti fi żmien sentejn mill-provvista (jew perjodu ta' responsabbiltà itwal kif applikabbli skont il-liġi nazzjonali rilevanti) meta jiġi fornuta l-fatt wiehied ta' provvista, jew fil-perjodu ta' provvista kuntrattwali fil-każ ta' kontenut diġitali jew ta' servizz diġitali li jiġi fornuta kontinwament.

L-Artikolu 6(1)(l) tas-CRD juża t-terminu "tfakkira tal-eżistenza", u għalhekk ma huwiex neċessarju li tiġi pprovduta informazzjoni dettaljata dwar il-garanzija legali. Madankollu, sabiex jikkonforma mar-rekwiżiti ta' informazzjoni, il-kummerċjant jehtieglu tal-anqas jinforma lill-konsumaturi li hemm garanzija legali u jindika d-durata tagħha.

Fil-prinċipju, l-SGD u d-DCD jarmonizzaw bis-siġh ir-regoli fil-kamp ta' applikazzjoni tagħhom. F'xi aspetti biss, l-Istati Membri jistgħu jipprevedu protezzjoni tal-konsumatur aktar b'saħħitha, b'mod partikolari, perjodi itwal ta' responsabbiltà ⁽⁸⁸⁾.

Il-kummerċjanti, b'mod partikolari l-kummerċjanti online transfruntiera, jistgħu jimmiraw bl-offerti tagħhom is-swieq ta' diversi Stati Membri mingħajr ma jadattaw l-informazzjoni għal kull suq fil-mira. Għalhekk, sabiex jiġu koperti d-differenzi potenzjali fir-rekwiżiti legali nazzjonali, dawn il-kummerċjanti għandhom jirrikonoxxu wkoll ir-regoli aktar b'saħħithom possibbli li jistgħu jeżistu fi Stati Membri differenti li jimmiraw għalihom. B'mod speċifiku, għandhom jirreferu għall-fatt li **sentejn huma d-durata minima tal-garanzija legali u li l-liġi nazzjonali tal-pajjiż ta' residenza tal-konsumatur tista' tipprovdi għal drittijiet tal-konsumatur aktar b'saħħithom**.

Minbarra t-tfakkira tal-garanzija legali, il-kummerċjant li jforni l-ogġetti jew is-servizzi jehtieglu jipprovdi wkoll informazzjoni dwar kwalunkwe **benefiċċju ta' wara l-bejgħ** li jiġi pprovdut volontarjament mill-fornitur tal-ogġetti jew tas-servizzi jew minn kummerċjanti kkonċernati oħrajn, bħall-manifattur tal-ogġetti.

L-informazzjoni dwar l-eżistenza u l-kundizzjonijiet tal-**assistenza għall-klijenti wara l-bejgħ, is-servizzi ta' wara l-bejgħ u/jew il-garanziji kummerċjali** trid tiġi pprovduta biss jekk tali benefiċċji addizzjonali fil-fatt jiġu offruti.

Il-**garanzija kummerċjali** hija ddefinita b'mod wiesa' fl-Artikolu 2(14) tad-Direttiva bħala impenn ta' rimborż tal-prezz imħallas jew ta' sostituzzjoni, ta' tiswija jew ta' servizzar tal-ogġetti meta ma jkunux konformi jew ma jissodisfawx rekwiżiti oħrajn. Ma hemm l-ebda definizzjoni għall-forom l-oħrajn ta' benefiċċji. Fil-prattika, l-istess tip ta' benefiċċju jista' jiġi kkummerċjalizzat taht ismijiet differenti minn kummerċjanti differenti.

L-SGD tagħmel il-garanzija kummerċjali, li tista' tiġi pprovduta mill-bejjiegh jew minn parti oħra bħall-manifattur, legalment vinkolanti fuq l-emittent tal-garanzija. Minkejja dan, id-drittijiet tal-konsumatur taht il-garanzija kummerċjali jiġu stabbiliti b'kuntratti u, għalhekk, ivarjaw minn negozjant għal ieħor jew saħansitra għal ogġetti differenti offruti mill-istess kummerċjant ⁽⁸⁹⁾. Fejn, f'konformità mal-Artikolu 17 tal-SGD, il-produttur johroġ "**garanzija kummerċjali tad-durabbiltà**" għal ċertu perjodu ta' żmien, il-konsumatur huwa intitolat għal tiswija u għal sostituzzjoni kif stabbilit fl-SGD.

L-informazzjoni dwar dawn il-benefiċċji ta' wara l-bejgħ għandha tispjega b'mod partikolari fejn jitwettagħ is-servizz u min iġarrab il-kost tat-trasport (jekk applikabbli). Informazzjoni hażina jew qarrieqa dwar il-benefiċċji ta' wara l-bejgħ tista' ssarraf fi Prattika qarrieqa skont il-UCPD. Il-UCPD tipprojbixxi li l-kummerċjant "jippreżenta drittijiet mogħtija mil-liġi lill-konsumaturi bħala karatteristika distintiva tal-offerta tiegħu" (ara l-Artikolu 6(1)(g) u l-punt 10 tal-Anness I) ⁽⁹⁰⁾.

⁽⁸⁸⁾ Ara, pereżempju, it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 11(2) tal-SGD.

⁽⁸⁹⁾ Skont l-Artikolu 17(1) tad-Direttiva dwar il-Bejgħ ta' Ogġetti, kwalunkwe garanzija kummerċjali għandha tkun vinkolanti fuq il-garanti skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fid-dikjarazzjoni tal-garanzija kummerċjali u r-reklamar assoċjat disponibbli fiż-żmien tal-konkluzjoni tal-kuntratt jew qabilha.

⁽⁹⁰⁾ Il-punt sa fejn il-kummerċjant jehtieglu jinforma lill-konsumatur dwar il-garanzija kummerċjali pprovduta minn parti terza (manifattur) huwa s-suġġett ta' Kawża pendenti C-179/21, Victorinox.

3.2.7. *Durata u terminazzjoni tal-kuntratt*

Artikolu 5(1)(f) u Artikolu 6(1)(o)

it-tul ta' żmien tal-kuntratt fejn applikabbli, jew, jekk il-kuntratt huwa għal żmien indefinit jew kuntratt li jiġgedded awtomatika, il-kundizzjonijiet biex ittemm il-kuntratt;

Artikolu 6(1)

(p) fejn applikabbli, iż-żmien minimu tal-obbligi tal-konsumatur skont il-kuntratt;

L-informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet għat-terminazzjoni ta' kuntratt għal żmien indeterminat jew ta' kuntratt li jiġgedded awtomatikament (mehtieġa għall-kuntratti fil-post tan-negozju kif ukoll għall-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju/mill-bogħod) għandha tinkludi b'mod partikolari informazzjoni dwar:

- L-imposti applikabbli;
- Il-proċeduri ta' terminazzjoni, b'mod partikolari l-perjodu ta' avviż minn qabel u l-mezzi li bihom għandha tiġi nnotifikata t-terminazzjoni (eż., posta elettronika jew indirizz postali).

Għall-**kuntratti mill-bogħod u lil hinn mill-post tan-negozju**, l-Artikolu 6(1)(p) addizzjonalment jehtieġ informazzjoni dwar id-durata minima tal-obbligi tal-konsumatur, jiġifieri l-perjodu ta' żmien minimu li matulu l-konsumatur huwa mistenni li jhallas fuq il-bażi tat-termini u l-kundizzjonijiet offruti mill-kummerċjant:

- *Pereżempju kuntratt tat-telefonija ċellulari ta' 24 xahar jista' jinkludi durata minima ta' sitt xhur li trid tithallas fil-każ ta' terminazzjoni bikrija* ⁽⁹¹⁾.

Kull perjodu minimu bħal dan li matulu t-terminazzjoni tal-kuntratt ma tkunx permessa, għandu jkun ittrattat ukoll bħala waħda mill-**kundizzjonijiet ewlenin għat-terminazzjoni tal-kuntratt** b'durata indeterminata jew ta' kuntratt li jiġgedded awtomatikament skont it-tifsira tal-Artikolu 5(1)(f). Għalhekk, informazzjoni dwar id-durata minima għandha tkun ipprovduta wkoll għall-kuntratti b'durata indefinita u l-kuntratti li jiġgeddu awtomatikament, li jiġu konklużi fil-post tan-negozju u li huma soġġetti għall-Artikolu 5(1)(f).

Id-Direttiva tistabbilixxi biss rekwiżiti ta' informazzjoni dwar it-terminazzjoni u l-estensjoni tal-kuntratti. Il-valutazzjoni tal-gustizzja tal-klawżoli kuntrattwali rispettivi hija soġġetta għad-Direttiva 93/13/KEE dwar il-Klawżoli Inġusti f'Kuntratti ⁽⁹²⁾. Regoli speċifiċi dwar id-durata, l-estensjoni u t-terminazzjoni tal-kuntratti jistgħu jiġu stabbiliti fil-leġiżlazzjoni rilevanti tal-UE speċifika għas-setturi ⁽⁹³⁾.

3.2.8. *Funzjonalità, kompatibbiltà u interoperabbiltà*

F'konformità mal-emendi introdotti bid-Direttiva (UE) 2019/2161, il-kummerċjanti li joffru oġġetti b'elementi diġitali (apparati "intelligenti"), kontenut diġitali u b'servizzi diġitali jehtieġilhom jinformat lill-konsumatur ukoll dwar il-**funzjonalità, il-kompatibbiltà u l-interoperabbiltà tagħhom**. Ir-rekwiżiti rispettivi huma stabbiliti f'termini identiċi fl-Artikolu 6(1)(r) u (s) għal kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju u mill-bogħod u fl-Artikolu 5(1)(g) u (h) għal kuntratti fil-post tan-negozju.

Artikolu 5(1)(g) u Artikolu 6(1)(r)

fejn applikabbli, il-funzjonalità, inklużi l-miżuri tekniċi applikabbli ta' protezzjoni, ta' oġġetti b'elementi diġitali, ta' kontenut diġitali u ta' servizzi diġitali;

L-Artikolu 5(1)(h) u l-Artikolu 6(1)(s)

fejn applikabbli, kwalunkwe kompatibbiltà u interoperabbiltà rilevanti ta' oġġetti b'elementi diġitali, ta' kontenut diġitali u ta' servizzi diġitali li jkun jaf bihom il-kummerċjant jew li huwa jista' jkun raġonevolment mistenni li jaf bihom;

Il-kunċetti ta' funzjonalità, ta' kompatibbiltà u ta' interoperabbiltà huma ddefiniti fl-Artikolu 2 tad-Direttiva dwar il-Kontenut Diġitali ("DCD").

⁽⁹¹⁾ Ara l-Artikoli 105(1) u 107 tal-EECC.

⁽⁹²⁾ Ara wkoll l-Avviż tal-Kummissjoni "Gwida dwar l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE dwar klawżoli inġusti f'kuntratti mal-konsumatur" (ĠU C 323, 27.9.2019, p. 4).

⁽⁹³⁾ Pereżempju, fl-Artikoli 105 u 107 tad-Direttiva (UE) 2018/1972 (il-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettroniċi) fir-rigward tas-servizzi ta' komunikazzjoni elettronika.

“Ogġetti b'elementi diġitali” (jiġifieri apparati “intelliġenti”) huma subkategorija fid-definizzjoni aġġornata ta' “ogġetti” fid-Direttiva dwar il-Bejgħ ta' Ogġetti (“SGD”), li tapplika wkoll fil-kuntest tas-CRD. Il-Premessa 14 tal-SGD tispjega li “ogġetti b'elementi diġitali” jinkorporaw jew huma interkonnessi ma' kontenut diġitali jew ma' servizz diġitali b'tali mod li l-assenza ta' dak il-kontenut diġitali jew is-servizz diġitali ma tippermettix li l-ogġett iwettaq il-funzjonijiet tiegħu. Il-kontenut diġitali inkorporat f'ogġett jew interkonness miegħu jista' jkun kwalunkwe *data* li tiġi prodotta u fornuta f'forma diġitali, bħal sistemi operattivi, applikazzjonijiet u kwalunkwe software ieħor. Il-kontenut diġitali jista' jkun installat minn qabel meta jiġi konkluż il-kuntratt tal-bejgħ jew, f'każ li dak il-kuntratt jipprovi dan, jista' jiġi installat wara. Servizzi diġitali interkonnessi ma' ogġett jistgħu jinkludu servizzi li jippermettu l-holqien, l-ipproċessar jew il-ħżin ta' *data* f'forma diġitali, jew aċċess għaliha, bħal software bħala servizz offrut fl-ambjent tal-cloud computing, il-provvista kontinwa ta' *data* dwar it-traffiku f'sistema ta' navigazzjoni, jew il-provvista kontinwa ta' pjanijiet ta' tahrig adattati individwalment fil-każ ta' arloġġ intelliġenti.

Il-kummerċjant għandu jivvaluta l-htieġa li jipprovi informazzjoni dwar il-karatteristiċi tal-ogġetti b'elementi diġitali, tal-kontenut diġitali jew tas-servizz diġitali skont il-karatteristiċi partikolari tagħhom. Il-lista indikattiva u mhux eżawrjenti ta' elementi li ġejja, li tkopri wkoll **aspetti ta' funzjonalità, ta' kompatibbiltà u ta' interoperabbiltà**, tista' tintuża bħala lista ta' kontroll meta jiġi deċiż liema informazzjoni għandha tiġi pprovduta dwar ogġett speċifiku b'elementi diġitali, kontenut diġitali jew servizz diġitali (ara wkoll it-taqsima 3.2.1 rigward l-informazzjoni dwar il-karatteristiċi ewlenin):

- (1) Il-lingwa/i tal-interfaċċa tal-ogġetti b'elementi diġitali, tal-kontenut diġitali jew tas-servizz diġitali, u, jekk differenti, il-lingwa/i ta' kwalunkwe struzzjoni għall-utenti għat-thaddim tagħhom;
- (2) Il-metodu tal-forniment tal-kontenut jew tas-servizz diġitali: eż. streaming, online, tniżżil ta' darba, aċċess għat-tniżżil għal hin speċifikat;
- (3) Għall-fajls vidjo jew awdjo: id-durata tal-kontenut;
- (4) Għall-fajls li jistgħu jitniżżlu: it-tip u d-daqs tal-fajl;
- (5) Jekk hemmx impenn jew l-ebda impenn mill-kummerċjant jew minn parti terza li żżomm jew taġġorna l-ogġetti b'elementi diġitali, il-kontenut diġitali jew is-servizz diġitali;
- (6) Kundizzjonijiet mhux direttament marbutin mal-interoperabbiltà, bħal:
 - (a) trekkjar u/jew personalizzazzjoni;
 - (b) il-htieġa għal konnessjoni mal-Internet u r-rekwiziti tekniċi tagħha (bħall-veloċità minima għat-tniżżil u għat-tluġh);
 - (c) il-htieġa li utenti oħrajn ikollhom software speċifiku installat (eż. software għall-komunikazzjoni).
- (7) Limitazzjonijiet fuq l-użu, bħal:
 - (a) limiti fuq in-numru ta' drabi, jew it-tul ta' żmien li fih wiehed jista' jara, jaqra jew juża kontenut jew servizz diġitali;
 - (b) limiti fuq l-użu mill-ġdid għal skopijiet bħal kopji privati;
 - (c) restrizzjonijiet ibbażati fuq il-post tal-apparat tal-konsumatur;
 - (d) xi funzjonalitajiet li jiddependu fuq xiri addizzjonali, bħal kontenut imħallas, shubija fi klabbs jew hardware jew software addizzjonali.
- (8) Apparat li l-kontenut jew is-servizz diġitali jista' jintuża magħhom u, fejn applikabbli, is-sistema operattiva u s-software addizzjonali neċessarji, inkluż in-numru tal-verżjoni, u l-hardware, bħall-veloċità tal-proċessur u l-karatteristiċi tal-kard tal-grafika.
- (9) Kwalunkwe dettall relatat mal-funzjonalitajiet tal-“Internet tal-ogġetti” tal-ogġetti b'elementi diġitali.

3.3. Rekwiżiti addizzjonali għall-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju u mill-bogħod

3.3.1. Ipprezzar personalizzat

Artikolu 6(1)

(ea) fejn applikabbli, li l-prezz kien personalizzat abbażi ta' proċess deċiżjonali awtomatizzat;

Dan ir-rekwiżit ta' informazzjoni introdott bid-Direttiva (UE) 2019/2161 japplika għal kuntratti mill-bogħod u lil hinn mill-post tan-negozju. Fil-prattika, se jkun rilevanti biss għal kuntratti konklużi online li jippermettu l-użu ta' teħid awtomatizzat ta' deċiżjonijiet u t-tfassil ta' profili tal-imġiba tal-konsumatur sabiex il-prezz jiġi ppersonalizzat għal konsumaturi speċifiċi jew għal kategoriji speċifiċi ta' konsumaturi.

Meta tali tekniki jintużaw sabiex jippersonalizzaw il-prezz, il-konsumaturi għandhom ikunu informati b'mod ċar u prominenti, sabiex ikunu jistgħu jqisu r-riskji potenzjali fid-deċiżjoni tagħhom dwar ix-xiri.

Kif spjegat fil-Premessa 45 tad-Direttiva (UE) 2019/2161, “[dan] ir-rekwiżit ta' informazzjoni jenhtieg li ma japplikax għal tekniki bħal ipprezzar “dinamiku” jew “f’hin reali” li jinvolvu bidla fil-prezz b'mod flessibbli ħafna u ta' malajr b'rispons għad-domandi tas-suq meta dawk it-tekniki ma jkunux jinvolvu l-personalizzazzjoni abbażi ta' teħid ta' deċiżjonijiet awtomatizzat.

L-ipprezzar dinamiku jirreferi għall-bidla fil-prezzijiet minhabba varjabbli li ma humiex relatati mal-klijent, bħall-hin tal-gurnata, il-provvista disponibbli, il-prezzijiet tal-kompetituri. Meta l-ipprezzar dinamiku jintuża mingħajr personalizzazzjoni fil-prezzijiet, konsumaturi jew gruppi ta' konsumaturi differenti għandhom jaraw l-istess prezz jekk ikunu qed jixru l-istess prodott fl-istess hin, irrispettivament mill-profil u mill-karatteristiċi individwali tagħhom.

Id-differenzi fil-prezzijiet minhabba varjazzjonijiet fit-taxxi jew fl-imposti applikabbli (eż. id-differenza fir-rati tal-VAT fost l-Istati Membri) lanqas ma jirrappreżentaw ipprezzar personalizzat. B'mod simili, it-tnaqqis fil-prezzijiet li jiġi applikat b'mod ġenerali u li ma jkunx immirat lejn individwu jew grupp speċifiku magħżul permezz ta' tfassil awtomatizzat ta' profili lanqas ma jaqa' fil-kategorija ta' pprezzar personalizzat.

L-ipprezzar personalizzat jikkonċerna l-personalizzazzjoni. Il-kummerċjanti jiġbru *data* dwar il-konsumaturi individwali bl-użu ta' teħid awtomatizzat ta' deċiżjonijiet sabiex jidentifikaw l-imġiba tal-konsumaturi. Id-*data* dwar il-kronoloġija tat-tiftix jew l-apparat tal-computing hija wiehed mill-elementi li jistgħu jintużaw sabiex jiġi ddeterminat il-profil tal-konsumatur.

Pereżempju, kummerċjant online jista' jgħolli l-prezz meta jinnota zieda fit-traffiku fuq is-sit web bħala forma ta' pprezzar dinamiku. Madankollu, in-“numru ta' klikks” tal-konsumatur fuq paġna web partikolari jista' jintuża wkoll mill-algoritmu sabiex ifassal profil tal-imġiba tal-konsumatur u jippersonalizza l-prezz għal dak il-konsumatur.

Ir-rekwiżit tas-CRD huwa limitat għal informazzjoni dwar il-fatt tal-personalizzazzjoni. Dan huwa rekwiżit ta' informazzjoni addizzjonali li għandu jiġi osservat fil-waqt tal-offerta ta' prezz personalizzat. Huwa “mingħajr peregudizzju għar-Regolament (UE) 2016/679, li jipprovdi, fost oħrajn, għad-dritt tal-individwu li ma jkunx soġġett għal teħid ta' deċiżjonijiet individwali awtomatizzat, inkluż it-tfassil ta' profili” (il-Premessa 45 tad-Direttiva (UE) 2019/2161). L-ipprezzar personalizzat jista' jaqa' taħt ir-regoli speċifiċi dwar it-teħid awtomatizzat ta' deċiżjonijiet fl-Artikolu 22 tal-GDPR ⁽⁹⁴⁾. Rekwiżiti oħrajn tal-GDPR rilevanti f'dan il-kuntest jinkludu r-rekwiżit għal bażi ġuridika skont l-Artikolu 6, kif ukoll l-obbligi ta' informazzjoni skont l-Artikoli 12 sa 14.

L-ghoti ta' informazzjoni dwar it-teħid awtomatizzat ta' deċiżjonijiet fil-politika dwar il-privatezza tal-kummerċjant ma jkunx biżżejjed għall-konformità mar-rekwiżiti ta' informazzjoni prekuntrattwali dwar il-personalizzazzjoni fil-prezzijiet skont is-CRD. L-informazzjoni dwar il-personalizzazzjoni fil-prezzijiet għandha tiġi pprovduta qabel kull tranżazzjoni, mhux biss bħala parti mill-informazzjoni ġenerali dwar l-ipproċessar ta' *data* personali mill-kummerċjant.

3.3.2. Kost għall-użu tal-mezzi ta' komunikazzjoni mill-bogħod

Artikolu 6(1)

(f) l-ispiża tal-użu tal-mezz tal-komunikazzjoni mill-bogħod għall-konklużjoni tal-kuntratt meta tali kost huwa kkalkolat fuq bażi differenti mit-tariffa bażika;

⁽⁹⁴⁾ Għal aktar gwida, ara l-Grupp ta' Hidma tal-Artikolu 29 dwar il-Protezzjoni tad-Data: Linji gwida dwar it-Tehid ta' deċiżjonijiet individwali awtomatizzati u t-Tfassil ta' profili għall-finijiet tar-Regolament (UE) 2016/679.

Dan ir-rekwiżit ta' informazzjoni japplika b'mod partikolari f'każijiet li fihom il-kummerċjant jirreklama numru ta' Servizzi ta' Rata Primjum (PRS) li lill-konsumatur jehtieglu jċempel sabiex jikkonkludi l-kuntratt għall-oġġetti jew għas-servizzi offruti.

3.3.3. Depożiti u garanziji finanzjarji

Artikolu 6(1)

(q) *fejn applikabbli, l-eżistenza u l-kundizzjonijiet ta' depożiti jew garanziji finanzjarji ohra li għandhom jithallsu jew jingħataw mill-konsumatur fuq talba tal-kummerċjant;*

Id-depożiti u l-garanziji finanzjarji huma tipiċi fil-kuntratti ta' kiri li jinvolvu t-tqeghid ta' oġġetti ta' valur għad-dispożizzjoni tal-konsumatur, bħall-kiri ta' karozzi. Kif spjegat fil-Premessa 33: "Il-kummerċjanti għandhom ikunu obbligati jinformaw il-konsumaturi bil-quddiem bi kwalunkwe arrangament li jirriżulta mill-konsumaturi li jhallsu depożitu lill-kummerċjant, inkluż arrangament li fih ammont jiġi mblukkat fil-karta ta' kreditu jew debitu."

— *Pereżempju, l-informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tal-garanzija għandha tispjega b'mod partikolari jekk l-ammont inkwistjoni jkunx imblukkat jew iddebitat mill-kont tal-konsumatur u meta u taht liema kundizzjonijiet ikun żblukkat jew rimborzat lill-konsumatur.*

3.3.4. Mekkanizmi ta' rimedju barra mill-qorti

Artikolu 6(1)

(t) *fejn applikabbli, il-possibbiltà ta' rikors għal proċedura extraġudizzjarja ta' lment jew ta' rimedju li huwa sugġett għaliha l-kummerċjant kif ukoll il-metodi għall-aċċess għaliha.*

Ir-rekwiżit ta' informazzjoni ta' hawn fuq jirreferi għal kwalunkwe mekkanizmu ta' lment u ta' rimedju barra mill-qorti li għalih huwa soġġett il-kummerċjant, inklużi mekkanizmi, li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2013/11/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁹⁵⁾ dwar is-soluzzjoni alternattiva għat-tilwim, għat-tilwim tal-konsumaturi (id-"Direttiva dwar l-ADR tal-konsumaturi").

Id-Direttiva dwar l-ADR tal-konsumaturi tiżgura li r-residenti tal-UE jkollhom aċċess għal mekkanizmi għas-soluzzjoni barra mill-qorti għat-tilwim għas-soluzzjoni tat-tilwim tagħhom ma' kummerċjanti stabbiliti fl-UE. Tipprovdi għal rekwiżiti speċifiċi ta' kwalità għall-entitajiet u għall-proċeduri ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim. Huma biss il-korpi ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim li ġew ivvalutati mill-Istati Membri skont dawn ir-rekwiżiti u li ġew ikkomunikati lill-Kummissjoni li huma rikonoxxuti bħala "entitajiet tal-ADR" skont id-Direttiva dwar l-ADR tal-konsumaturi.

Id-Direttiva dwar l-ADR tal-konsumaturi tapplika għal tilwim domestiku u transfruntier dwar l-obbligi kuntrattwali li jirriżultaw minn kuntratti ta' bejgħ jew minn kuntratti ta' servizzi, irrISPettivament minn liema prodott jew servizz ikun xtara konsumatur (huma esklużi biss tilwimiet dwar is-saħħa u l-edukazzjoni għolja ⁽⁹⁶⁾), jekk il-prodott jew is-servizz inxtrax online jew offline u jekk il-kummerċjant ikunx stabbilit fl-Istat Membru tal-konsumatur jew fi Stat Membru ieħor.

Konsegwentement, fejn il-mekkanizmu barra mill-qorti li l-kummerċjant jinforma lill-konsumatur skont l-Artikolu 6(1)(t) tas-CRD huwa "entità tal-ADR" kif iddefinita mill-Artikolu 4(1)(h) tad-Direttiva dwar l-ADR tal-konsumaturi, il-kummerċjant jehtieglu jikkonforma wkoll mar-rekwiżiti stabbiliti mill-Artikolu 13 ta' dik id-Direttiva. Jirrikjedi li l-kummerċjanti jinformaw dwar l-entità/entitajiet tal-ADR li bihom ikunu koperti meta daww il-kummerċjanti jiehdu impenn jew ikunu obbligati li jużaw soluzzjoni alternattiva għat-tilwim biex isolvu t-tilwim mal-konsumaturi. Dik l-informazzjoni trid tinkludi l-indirizz tas-siti web tal-entitajiet rilevanti tal-ADR. Skont l-Artikolu 13(2) tad-Direttiva dwar l-ADR tal-konsumaturi, l-informazzjoni għandha tingħata b'mod ċar, li jinftehem u li jkun faċilment aċċessibbli fis-sit web tal-kummerċjant, jekk ikun jeżisti u, jekk applikabbli, fit-termini u fil-kundizzjonijiet generali tal-kuntratti ta' bejgħ jew ta' servizzi bejn il-kummerċjant u konsumatur.

⁽⁹⁵⁾ Id-Direttiva 2013/11/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' Mejju 2013 dwar is-soluzzjoni alternattiva għat-tilwim, għat-tilwim tal-konsumaturi u li temenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 u d-Direttiva 2009/22/KE (id-Direttiva dwar l-ADR tal-konsumaturi) (ĠU L 165, 18.6.2013, p. 63).

⁽⁹⁶⁾ Ara l-Artikolu 2(2) tad-Direttiva dwar l-ADR tal-konsumaturi għal eċċezzjonijiet għall-kamp ta' applikazzjoni tagħha.

F'dak ir-rigward, il-Qorti spjegat li skont l-Artikolu 13(2) tad-Direttiva dwar l-ADR tal-konsumaturi u l-Artikolu 6(1)(t) tas-CRD, ma huwiex biżżejjed li l-konsumatur jirċievi informazzjoni dwar is-soluzzjoni alternattiva għat-tilwim sempliċiment fiż-żmien li jiġi konkluż il-kuntratt mal-kummerċjant, kemm jekk fit-termini u fil-kundizzjonijiet ġenerali tal-kuntratt kif ukoll jekk f'dokument separat minn dawk it-termini u l-kundizzjonijiet ġenerali. Minflok, il-konsumatur jehtieġli jirċievi dik l-informazzjoni fi żmien xieraq qabel ma jiġi konkluż il-kuntratt u mhux sempliċiment fl-istadju tal-konklużjoni tal-kuntratt ⁽⁹⁷⁾.

Barra minn hekk, l-Artikolu 14(1) tar-Regolament (UE) Nru 524/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁹⁸⁾ dwar is-soluzzjoni online għal tilwim mal-konsumaturi (ir-Regolament dwar l-ODR mal-konsumaturi) jirrikjedi li l-kummerċjanti stabbiliti fl-Unjoni jinvolvu kuntratti ta' bejgħ jew ta' servizzi online, u swieq online stabbiliti fl-Unjoni, sabiejx jipprovdu fuq is-siti web tagħhom link elettroniku għall-pjattaforma tal-ODR ⁽⁹⁹⁾.

3.4. Rekwiżiti addizzjonali għas-swieq online

Id-Direttiva (UE) 2019/2161 temenda kemm is-CRD kif ukoll il-UCPD billi tintroduċi obbligi ta' informazzjoni għal **"swieq online"**. Is-swieq online huma ddefiniti fl-Artikolu 2(17) tas-CRD ⁽¹⁰⁰⁾.

Artikolu 2

(17) "suq online" tfisser servizz bl-użu ta' software, inklużi sit web, parti minn sit web jew applikazzjoni, operat minn kummerċjant jew f'ismu, li jippermetti lill-konsumaturi jikkonkludu kuntratti mill-bogħod ma' kummerċjanti jew konsumaturi oħra;

Id-Direttiva (UE) 2019/2161 żiedet mas-CRD Artikolu 6a għid "Rekwiżiti speċifiċi ta' informazzjoni addizzjonali għal kuntratti konklużi fuq swieq online".

L-Artikolu 6a jibda bi klawżola ġenerali li tistabbilixxi r-rekwiżiti rigward l-aċċessibbiltà tal-informazzjoni li għandha tiġi pprovduta mis-suq online – dawn ir-rekwiżiti formali jikkorrispondu għal dawk eżistenti fl-Artikoli 6(1) u 8(1) għall-kuntratti mill-bogħod kollha:

Artikolu 6a

1. Qabel ma konsumatur jintrabat b'kuntratt mill-bogħod, jew kwalunkwe offerta korrispondenti, f'suq online, il-fornitur tas-suq online għandu, minghajr preġudizzju għad-Direttiva 2005/29/KE, jipprovdi lill-konsumatur bl-informazzjoni li ġejja b'mod ċar u li jinftehem u b'mod adegwat għall-mezzi ta' komunikazzjoni mill-bogħod użati:

L-obbligi speċifiċi ta' informazzjoni huma pprovduti fl-Artikolu 6a(1). Il-punt (a) jirrikjedi t-trasparenza tal-parametri tal-klassifikazzjoni, filwaqt li l-obbligi fil-punti (b), (c) u (d) jehtieġu informazzjoni dwar l-istatus tal-parti kontraenti l-oħra, l-applikabbiltà tad-drittijiet tal-konsumatur u min huwa responsabbli għall-eżekuzzjoni tal-kuntratt.

3.4.1. Kriterji ta' klassifikazzjoni

Artikolu 6a(1)

(a) informazzjoni ġenerali, li ssir disponibbli fit-taqsimha speċifika tal-interfaċċa online li tkun aċċessibbli direttament u faċilment mill-paġna fejn l-offerti jiġu ppreżentati, dwar il-parametri ewlenin li jiddeterminaw il-klassifikazzjoni, kif definit fil-punt (m) tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2005/29/KE, ta' offerti ppreżentati lill-konsumatur bħala riżultat tal-mistoqsija ta' tftitxja u l-importanza relattiva ta' dawk il-parametri meta mqabbla ma' parametri oħra;

⁽⁹⁷⁾ C-380/19 Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, ECLI:EU:C:2020:498, il-punti 34 – 35.

⁽⁹⁸⁾ Ir-Regolament (UE) Nru 524/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' Mejju 2013 dwar is-soluzzjoni online għat-tilwim mal-konsumaturi u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 u d-Direttiva 2009/22/KE (Regolament dwar l-ODR tal-konsumaturi) (ĠU L 165, 18.6.2013, p. 1).

⁽⁹⁹⁾ <https://ec.europa.eu/consumers/odr/main/index.cfm?event=main.home2.show&lng=MT>

⁽¹⁰⁰⁾ Il-proposta tal-Kummissjoni għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar swieq kontestabbli u ġusti fis-settur diġitali, COM(2020) 842 final tal-15 ta' Diċembru 2020, 2020/0374(COD), (l-Att dwar is-Swieq Diġitali) tipprevedi obbligi addizzjonali fuq ċerti swieq li jithaddmu mill-hekk imsejha gwardjani.

Id-Direttiva (UE) 2019/2161 ziedet obbligu ta' informazzjoni simili wkoll għall-UCPD, bħala paragrafu 4a ġdid fl-Artikolu 7 dwar ommissjonijiet qarrieqa. Hija ziedet ukoll punt 11a ġdid mal-Anness I "lista sewda" tal-UCPD li jipprojbixxi reklamar u promozzjoni mħallsa moħbijin fir-riżultati tat-tiftix.

L-obbligu fis-CRD japplika għas-swieq online li jippermettu konkluzjoni diretta ta' kuntratti mill-konsumatur ma' partijiet terzi (kemm kuntratti B2C kif ukoll daww C2C). B'kuntrast ma' dan, l-obbligu ma japplikax għall-ghodod għat-tqabbil tal-prezzijiet u għall-magni tat-tiftix online, meta ma jkunux qed jaġixxu bħala swieq online – dawn l-intermedjarji huma soġġetti biss għar-rekwiżiti tal-UCPD.

Il-klassifikazzjoni hija ddefinita fl-Artikolu 2(m) tal-UCPD bħala "il-prominenza relattiva mogħtija lill-prodotti, kif ipprezentati, organizzati jew ikkomunikati mill-kummerċjant, irrispettivament mill-mezzi teknoloġiċi użati għal tali preżentazzjoni, organizzazzjoni jew komunikazzjoni". L-istess definizzjoni tapplika wkoll fil-kuntest tas-CRD.

Il-Premessa 19 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 tkompli tispjegaha bħala "...inkluzi daww li jirriżultaw mill-użu ta' sekwenzar algoritmiku, mekkaniżmi tal-ikklassifikar jew tar-riċensjoni, prominenza viżwali jew għodod oħra li jaġhtu prominenza, jew kombinamenti ta' dawn".

L-obbligu ta' informar dwar il-parametri ta' klassifikazzjoni jirriżulta meta s-suq jipprovdi, wara mistoqsija ta' tiftix tal-konsumatur, riżultati ta' tiftix li jirreferu għal prodotti offruti minn kummerċjanti jew minn konsumaturi differenti ospitati fis-suq. B'kuntrast ma' dan, **l-obbligu ma japplikax għall-organizzazzjoni prestabbilita tal-interfaċċa online li tintwera lill-konsumatur u li ma hijiex ir-riżultat ta' tftixija speċifika fuq dik l-interfaċċa online.**

Fir-rigward tal-kontenut tal-informazzjoni, is-suq jehtieġu jipprovdi informazzjoni "ġenerali" dwar il-parametri ewlenin li jiddeterminaw il-klassifikazzjoni tal-prodotti u dwar l-"importanza relattiva" ta' daww il-parametri għall-kuntrarju ta' parametri oħrajn.

Skont il-Premessa 22 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 "Parametri li jiddeterminaw il-klassifikazzjoni tfisser kwalunkwe kriterji ġenerali, proċessi, sinjali speċifiċi inkorporati fl-algoritmi jew mekkaniżmi oħra ta' aġġustament jew tnaqqis fil-klassifika użati fil-kuntest tal-ikklassifikar."

It-tagħrif dwar il-klassifikazzjoni huwa mingħajr preġudizzju għad-Direttiva (UE) 2016/943 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁰¹⁾ dwar is-sigriet kummerċjali. Kif spjegat fl-obbligu ta' trasparenza tal-klassifikazzjoni parallela għall-pjattaformi online kollha u għall-magni tat-tiftix online stabbiliti fl-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) 2019/1150 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁰²⁾ (ir-"Regolament P2B"), dan ifisser li kunsiderazzjoni tal-interessi kummerċjali tal-fornituri rilevanti qatt ma għandha twassal għal rifjut ta' żvelar tal-parametri ewlenin li jiddeterminaw il-klassifikazzjoni. Fl-istess hin, la d-Direttiva (UE) 2016/943 u lanqas ir-Regolament P2B ma jehtieġu l-iżvelar tal-funzjonament dettaljat tal-mekkanizmi ta' klassifikazzjoni tal-fornituri rilevanti, inkluzi l-algoritmi tagħhom ⁽¹⁰³⁾. L-istess approċċ japplika għar-rekwiżit ta' informazzjoni skont is-CRD.

Id-deskrizzjoni tal-parametri ta' klassifikazzjoni prestabbilita tista' tibqa' flivell ġenerali u ma għandhiex għalfejn tiġi pprezentata b'mod personalizzat għal kull tftixija individwali ⁽¹⁰⁴⁾. Minbarra r-rekwiżiti ġenerali dwar l-aċċessibbiltà tagħha, l-informazzjoni dwar il-parametri tal-klassifikazzjoni trid tkun disponibbli fit-taqsimha speċifika tal-interfaċċa online li tkun direttament u faċilment aċċessibbli mill-paġna fejn jiġu pprezentati l-offerti ⁽¹⁰⁵⁾.

L-obbligu ta' informazzjoni japplika wkoll meta kummerċjant jippermetti tftixijiet fuq interfaċċa online permezz ta' **ordnijiet bil-vuċi** (permezz ta' "assistenti diġitali"), minflok permezz ta' ttajppjar. Barra minn hekk, f'dan il-każ, l-informazzjoni trid tkun disponibbli għal konsultazzjoni fuq is-sit web/l-applikazzjoni tal-kummerċjant fuq "taqsimha speċifika tal-interfaċċa online".

Ir-regoli dwar il-klassifikazzjoni tat-trasparenza fir-rigward tal-konsumaturi (fis-CRD u fil-UCPD) jiddefinixxu "klassifikazzjoni" f'termini materjalment simili għar-Regolament P2B. Ir-Regolament P2B jirrikjedi li l-pjattaformi jinformaw lill-utenti kummerċjali tagħhom permezz ta' informazzjoni fit-Termini u fil-Kundizzjonijiet minn negozju għal negozju tal-pjattaforma, jew jaġhmlu l-informazzjoni disponibbli fl-istadju prekuntrattwali.

⁽¹⁰¹⁾ Id-Direttiva (UE) 2016/943 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-8 ta' Ġunju 2016 dwar il-protezzjoni ta' konnoxxenza u ta' informazzjoni kummerċjali kunfidenzjali (sigriet kummerċjali) kontra l-kisb, l-użu u l-iżvelar illegali tagħhom (ĠU L 157, 15.6.2016, p. 1).

⁽¹⁰²⁾ Ir-Regolament (UE) 2019/1150 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Ġunju 2019 dwar il-promozzjoni tal-korrekttezza u tat-trasparenza għall-utenti kummerċjali tas-servizzi tal-intermedjazzjoni online (ĠU L 186, 11.7.2019, p. 57).

⁽¹⁰³⁾ Ara l-Premessa 23 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 u l-Premessa 27 tar-Regolament P2B.

⁽¹⁰⁴⁾ Ara l-Premessa 23 tad-Direttiva (UE) 2019/2161.

⁽¹⁰⁵⁾ Ara l-Artikolu 7(4a) tal-UCPD.

Għalkemm ir-rekwiżiti ta' informazzjoni rispettivi huma simili, l-“udjenzi” tagħhom huma differenti. Għal din ir-raġuni, is-CRD (u l-UCPD) tehtieg biss informazzjoni “ġenerali” dwar il-parametri prinċipali tal-klassifikazzjoni u l-importanza relattiva tagħhom. Din id-differenza mir-Regolament P2B tirrifletti l-htigijiet ta' informazzjoni tal-**konsumaturi li jehtiegu informazzjoni konċiża li tkun faċli sabiex tinftehem**. Għall-istess raġuni, ir-regoli tas-CRD (u tal-UCPD) lanqas ma jehtiegu spjegazzjoni tar-“raġunijiet” għall-importanza relattiva tal-parametri ewlenin tal-klassifikazzjoni li hija mehtiega mir-Regolament P2B.

Fil-prattika, il-fornituri ta' servizzi ta' intermedjazzjoni online se jkunu jistghu jużaw l-informazzjoni aktar dettaljata li jipprovdu lill-utenti kummerċjali tagħhom skont ir-Regolament P2B bħala bażi sabiex ifasslu spjegazzjoni orjentata lejn il-konsumatur tal-parametri tal-klassifikazzjoni. Il-Kummissjoni harġet linji gwida dwar il-klassifikazzjoni tat-trasparenza skont ir-Regolament P2B ⁽¹⁰⁶⁾. Dawn il-linji gwida jindirizzaw diversi mistoqsijiet li huma wkoll indirettament rilevanti fl-applikazzjoni tar-regoli tas-CRD u tal-UCPD dwar il-klassifikazzjoni tat-trasparenza, bħall-kuncett ta' “parametri prinċipali”, ta' “prominenza relattiva” u ta' “remunerazzjoni diretta u indiretta”.

3.4.2. L-istatus tal-parti kuntrattwali l-oħra

Artikolu 6a(1)

(b) jekk il-parti terza li toffri l-oġġetti, servizzi jew kontenut diġitali hijiex kummerċjant jew le, fuq il-bażi tad-dikjarazzjoni ta' dik il-parti terza lill-fornitur tas-suq online;

Rekwiżit simili rigward l-istatus tal-fornitur terz huwa stabbilit fil-punt (f) il-ġdid tal-Artikolu 7(4) tal-UCPD li jitratta l-istedina għax-xiri.

L-għan ta' dan ir-rekwiżit ta' informazzjoni speċifikament għas-swieq online huwa li jiġi żgurat li l-konsumaturi dejjem ikunu jafu minn min ikunu qed jixtru oġġett jew servizz fis-suq online – kummerċjant jew konsumatur ieħor. Suppożizzjoni żbaljata li l-fornitur terz huwa kummerċjant tista' tikkawża problemi għall-konsumatur jekk xi haġa tmur hażin fix-xiri online (eż. nuqqas ta' konformità tal-oġġetti) u jekk imbagħad jirriżulta li r-regoli dwar il-protezzjoni tal-konsumatur, bħad-dritt ta' recess fi żmien 14-il jum jew il-garanzija legali, fil-fatt ma japplikawx għall-kuntratt.

Iż-żewġ dispożizzjonijiet fis-CRD u fil-UCPD jispeċifikaw li l-informazzjoni dwar l-istatus tal-fornitur terz għandha tkun ibbażata fuq dikjarazzjoni ta' dak il-fornitur li s-suq online mbagħad jitrażmetti lill-konsumatur. Għalhekk, is-suq online jista' jiddependi primarjament fuq id-dikjarazzjoni pprovduta mill-fornitur terz. Dan l-approċċ huwa allinjat mal-projbizzjoni fuq l-impożizzjoni ta' obbligi ta' monitoraġġ ġenerali fuq l-intermedjarji online skont id-Direttiva dwar il-Kummerċ Elettroniku ⁽¹⁰⁷⁾ sal-punt li d-dispożizzjonijiet rilevanti tad-Direttiva dwar il-Kummerċ Elettroniku japplikaw għas-suq online. Fl-istess hin, huwa mingħajr preġudizzju għall-obbligi tas-suq rigward il-kontenut illegali, bħal azzjoni fuq il-bażi ta' avviz, li jagħmel il-pjattaforma konxja ta' offerti frawdolenti speċifiċi mill-kummerċjanti ⁽¹⁰⁸⁾.

Għandu jiġi enfasizzat li l-Artikolu 6a(1)(b) jistabbilixxi rekwiżit ta' informazzjoni sabiex tiġi promossa ċ-ċarezza għall-konsumaturi li jixtru minn minn swieq online. L-awtodikjarazzjoni hija indikatur tajjeb tal-istatus legali tal-fornitur iżda ma tihux post id-definizzjoni ta' “kummerċjant” li għad trid tiġi applikata f'konformità mal-kriterji speċifikati. F'dan ir-rigward, għandha ssir referenza għall-punt 22 tal-Anness I tal-UCPD “lista sewda”, li tipprojbixxi lill-kummerċjanti milli jagħmluha tabirruhom li ma jkunux kummerċjanti. Din il-projbizzjoni tapplika għal kwalunkwe dikjarazzjoni skorretta jew mhux akkurata li ma jkunux kummerċjanti skont din ir-regola l-ġdida ta' informazzjoni.

3.4.3. Informazzjoni dwar in-nuqqas ta' applikabbiltà tad-dritt tal-UE dwar il-konsumatur

L-Artikolu 6a(1)(c) għandu l-għan li jstimola lill-kummerċjanti sabiex jiddikjaraw l-istatus tagħhom b'mod korrett. Jirrikjedi li l-fornitur tas-suq online iwissi lill-konsumaturi li ma jibbenefikawx mid-drittijiet tal-konsumatur meta l-fornitur terz ikun iddikjara l-istatus tiegħu bħala mhux kummerċjant.

⁽¹⁰⁶⁾ L-Avviz tal-Kummissjoni – Linji gwida dwar it-trasparenza tal-ikklassifikar skont ir-Regolament (UE) 2019/1150 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU C 424, 8.12.2020, p. 1).

⁽¹⁰⁷⁾ L-istess regola hija pprovduta fil-proposta tal-Kummissjoni għall-Att dwar is-Servizzi Diġitali, ara: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act-ensuring-safe-and-accountable-online-environment_mt

⁽¹⁰⁸⁾ Ara l-Artikolu 14(2) tad-Direttiva dwar il-Kummerċ Elettroniku.

Artikolu 6a(1)

(c) *fejn il-parti terza li toffri l-oġġetti, is-servizzi jew il-kontenut diġitali mhijiex kummerċjant, li d-drittijiet tal-konsumatur li jirriżultaw mil-liġi tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tal-konsumatur ma japplikawx għall-kuntratt;*

L-informazzjoni li d-drittijiet tal-konsumatur tal-UE ma japplikawx għall-kuntratt trid takkumpanja, b'mod konċiż u prominenti kemm jista' jkun, l-informazzjoni li l-fornitur terz ikun iddikjara l-istatus tiegħu bħala mhux kummerċjant. L-iskop ewlieni ta' din in-notifika huwa li l-konsumaturi jitwisew li ma jistgħux jiddependu fuq il-protezzjoni legali li normalment jistennew, bħad-dritt ta' reċess jew ta' garanzija legali, b'tali mod li huma jidhlu fil-kuntratt b'għarfien shih ta' dawn il-limitazzjonijiet.

3.4.4. Allokazzjoni tar-responsabbiltajiet għall-kuntratt

Artikolu 6a(1)

(d) *fejn applikabbli, kif l-obbligi relatati mal-kuntratt huma kondiviżi bejn il-parti terza li toffri l-oġġetti, is-servizzi jew il-kontenut diġitali u l-fornitur tas-suq online, fejn tali informazzjoni tkun minghajr preġudizzju għal kwalunkwe responsabbiltà li l-fornitur tas-suq online jew il-kummerċjant terz ikollu fir-rigward tal-kuntratt taht xi liġi ohra tal-Unjoni jew nazzjonali.*

Il-konsumaturi li jużaw suq online jidhlu f'kuntratti jew mal-fornitur tas-suq jew mal-fornitur terz għall-provvista ta' prodotti speċifiċi offruti fis-suq. Barra minn hekk, il-konsumatur għandu wkoll kuntratt (qafas) mal-fornitur tas-suq online u dan tal-aħhar għandu kuntratti mal-fornituri fis-suq. Dawn il-kuntratti jirregolaw it-termini tal-użu tas-servizz tas-suq għall-utenti, inklużi s-servizzi li s-suq joffri lill-konsumatur fir-rigward tal-kuntratti tiegħu mal-fornituri għal prodotti speċifiċi.

L-Artikolu 6a(1)(d) ifittex li jiżgura ċarezza għall-konsumaturi dwar "kif l-obbligi relatati mal-kuntratt huma kondiviżi bejn" il-fornitur terz u l-fornitur tas-suq meta jiġu konklużi kuntratti ma' fornituri terzi fis-suq. Jirrikjedi li s-suq ifakkar lill-konsumatur dwar kwalunkwe responsabbiltà li s-suq seta' assumi fir-rigward ta' tali kuntratti fir-rigward tal-konsumatur.

Din l-informazzjoni dwar id-diviżjoni tar-responsabbiltajiet bejn il-fornitur tas-suq online u l-fornitur terz trid tiġi pprovduta fuq bażi ta' "fejn applikabbli". Jiġifieri, dan ir-rekwiżit japplika biss meta jkun hemm responsabbiltajiet kondiviżi fir-rigward tal-konsumaturi bejn is-suq online u l-fornitur terz. Pereżempju, is-suq online jista' jassumi r-responsabbiltà għall-kunsinna tal-oġġetti, filwaqt li l-fornitur terz jibqa' responsabbli għall-konformità tal-oġġetti.

Is-CRD ma tirregolax kif ir-responsabbiltajiet għandhom jinqasmu bejn il-partijiet. Huwa f'idejn is-suq online u l-kummerċjant terz li jaqblu dwar ir-responsabbiltajiet rispettivi tagħhom fir-rigward tal-kuntratti konklużi fis-suq, soġġetti għad-dritt nazzjonali applikabbli, u s-suq irid jinforma lill-konsumaturi kif xieraq.

Il-Premessa 27 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 tipprovdi eżempju ta' kif is-suq online jista' jimplimenta dan l-obbligu ġdid ta' informazzjoni: "Il-fornitur tas-suq online jista' jindika li kummerċjant terz huwa unikament responsabbli biex ikunu żgurati d-drittijiet tal-konsumatur, jew jista' jiddeskrivi r-responsabbiltajiet speċifiċi tiegħu stess fejn dak il-fornitur jassumi r-responsabbiltà għal ċerti aspetti tal-kuntratt, pereżempju, għall-kunsinna jew matul l-eżerċizzju tad-dritt ta' reċess." Il-Premessa 27 issemmi wkoll li l-informazzjoni għandha tingħata b'mod ċar u komprensibbli u mhux biss fit-termini u fil-kundizzjonijiet standard jew f'dokumenti kuntrattwali simili.

3.4.5. Possibbiltà li jiġu imposti rekwiżiti ta' informazzjoni addizzjonali

L-Artikolu 6a(2) jippermetti li l-Istati Membri jimponu rekwiżiti ta' informazzjoni addizzjonali fuq is-swieq online, filwaqt li jqisu r-regoli tad-Direttiva 2000/31/KE dwar il-Kummerċ Elettroniku.

Artikolu 6a

2. Mingħajr preġudizzju għad-Direttiva 2000/31/KE, dan l-Artikolu ma jipprekludix lill-Istati Membri milli jimponu rekwiżiti ta' informazzjoni addizzjonali għal fornituri tas-swieq online. Tali dispożizzjonijiet għandhom ikunu proporzjonati, mhux diskriminatorji u ġustifikati għal raġunijiet ta' protezzjoni tal-konsumatur.

Għaldaqstant, din l-għażla regolatorja hija simili għall-għażla aktar ġenerali fl-Artikolu 6(8), li tippermetti lill-Istati Membri jimponu rekwiżiti ta' informazzjoni addizzjonali (kif diskuss fit-taqsima 3.1.5 aktar 'il fuq).

4. Rekwiżiti speċjali għall-kuntratti mill-bogħod

4.1. Definizzjoni ta' kuntratt mill-bogħod

L-Artikolu 2 jiddefinixxi l-kuntratti mill-bogħod kif ġej: “(7) “kuntratt mill-bogħod” tfisser kwalunkwe kuntratt konkluż bejn il-kummerċjant u l-konsumatur fil-qafas ta' skema ta' bejgħ mill-bogħod organizzat jew skema ta' forniment ta' servizzi, mingħajr il-preżenza simultanja u fiżika tal-kummerċjant u l-konsumatur, bl-użu esklużiv ta' mezz wiehed jew iktar tal-komunikazzjoni mill-bogħod, sal-konklużjoni tal-kuntratt, inkluża l-konklużjoni tal-kuntratt stess”.

Il-Premessa 20 tipprovdi spjegazzjonijiet ulterjuri ta' dan il-kunċett, inklużi eżempji ta' mezzi ta' komunikazzjoni mill-bogħod: “Id-definizzjoni ta' kuntratt mill-bogħod għandha tkopri l-każijiet kollha fejn il-kuntratt jiġi konkluż bejn il-kummerċjant u l-konsumatur fl-ambitu ta' skema ta' bejgħ mill-bogħod organizzat jew skema ta' forniment ta' servizzi, bl-użu esklużiv ta' mezz wiehed jew aktar ta' komunikazzjoni ta' distanza (**pereżempju bejgħ bil-posta, Internet, telefon jew faks**) saż-żmien meta l-kuntratt jiġi konkluż, u inkluż dan iż-żmien. Dik id-definizzjoni għandha wkoll tkopri sitwazzjonijiet li fihom il-konsumatur iżur il-post tan-negozju sempliċement biex jiġbor informazzjoni dwar il-oġġetti jew is-servizzi u biex sussegwentement jinnegożja u jikkonkludi l-kuntratt mill-bogħod. B' kuntrast, kuntratt innegożjat fil-post tan-negozju tal-kummerċjant u fl-aħħar konkluż permezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod ma għandux jitqies kuntratt mill-bogħod. Lanqas kuntratt mibdi permezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod, iżda fl-aħħar konkluż fil-post tan-negozju tal-kummerċjant ma għandu jitqies bħala kuntratt mill-bogħod. Bl-istess mod, il-kunċett ta' kuntratt mill-bogħod ma għandux jinkludi riservi li jsiru minn konsumatur permezz ta' mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod biex jitlob il-forniment ta' servizz minn professjonista, bhal fil-każ ta' konsumatur li jċempel lil parrukkier biex jitlob appuntamenti. [...]”.

Fil-konklużjoni ta' kuntratt mill-bogħod, il-partijiet jistgħu wkoll jużaw **tahlita ta' diversi mezzi ta' komunikazzjoni mill-bogħod** (eż. sit web, app għall-apparati mobbli jew telefonata). Il-fatt li l-partijiet jiltaqgħu ma' xulxin wara l-konklużjoni tal-kuntratt mill-bogħod, tipikament fiż-żmien tal-kunsinna jew tal-hlas, ma għandux ibiddel il-klassifikazzjoni ta' kuntratt bħala kuntratt mill-bogħod. Jekk il-konsumatur ikun biss żar il-post tan-negozju sabiex jiġbor informazzjoni dwar l-oġġetti jew is-servizzi, il-kuntratt li sussegwentement jinnegożja u jikkonkludi mal-kummerċjant mill-bogħod għandu jitqies bħala kuntratt mill-bogħod. Għalkemm it-tehida ta' appuntamenti mal-kummerċjant ma huwiex meqjus bħala kuntratt mill-bogħod, il-prenotazzjoni vinkolanti magħmula, pereżempju, permezz tat-telefon għall-ġbir ta' oġġetti jew għar-riċevuta ta' servizzi f'ċertu żmien x'aktarx tikkostitwixxi kuntratt mill-bogħod għall-finijiet tad-Direttiva.

Id-Direttiva tapplika biss għal kuntratti mill-bogħod konklużi taht **skema ta' bejgħ mill-bogħod organizzat jew ta' provvista ta' servizzi**. Pereżempju, jekk kummerċjant feċċezzjoni biss jikkonkludi kuntratt ma' konsumatur bil-posta elettronika jew bit-telefon, wara li jkun ġie kkuntattjat mill-konsumatur, tali kuntratt ma għandux jitqies bħala kuntratt mill-bogħod skont id-Direttiva. Madankollu, ma huwiex neċessarju li l-kummerċjant jistabbilixxi organizzazzjoni kumplessa, bhall-interfaċċa online, għall-bejgħ mill-bogħod. Arrangamenti aktar sempliċi wkoll, bhall-promozzjoni tal-użu tal-posta elettronika jew tat-telefon għall-konklużjoni ta' kuntratti mal-konsumaturi, jiskattaw l-applikazzjoni tar-rekwiżiti tas-CRD.

Il-kummerċjant jista' juża suq online għall-konklużjoni ta' kuntratti soġġetti għad-Direttiva. Kif spjegat fil-Premessa 20: “[...] Il-kunċett ta' skema ta' bejgħ mill-bogħod organizzat jew skema ta' forniment ta' servizzi għandu jinkludi dawk l-iskemi offruti minn parti terza li ma tkunx il-kummerċjant iżda użati mill-kummerċjant, bhal pjattaforma online. Madankollu, m'għandux jkopri każijiet li fihom is-siti web joffru biss informazzjoni dwar il-kummerċjant, il-oġġetti u/jew is-servizzi tiegħu u id-dettalji ta' kuntatt tiegħu.”

L-applikazzjoni tas-CRD ma tiddependix mit-teknoloġija użata minn kummerċjant. Huwa irrilevanti jekk konsumatur jikkonkludix kuntratt “normali” mill-bogħod fuq l-Internet jew jużax teknoloġija ta’ eżekuzzjoni tal-blockchain ⁽¹⁰⁹⁾.

4.2. Informazzjoni prekuntrattwali

4.2.1. Informazzjoni li għandha tiġi ppreżentata direttament qabel ma ssir l-ordni

Artikolu 8

2. Jekk kuntratt mill-bogħod li għandu jiġi konkluż b’mezzi elettronici jimponi lill-konsumatur l-obbligu li jhallas, il-kummerċjant jgħarrfu b’mod ċar u evidenti bl-informazzjoni msemmija fl-Artikolu 6(1) punti (a), (e), (o) u (p), immedjatament qabel ma l-konsumatur jagħmel l-ordni.

L-Artikolu 8(2) jirreferi għal informazzjoni li trid tiġi pprovduta lill-konsumaturi direttament qabel ma jikkonkludu kuntratti b’mezzi elettronici u qabel ma jsehh il-hlas ta’ prezz.

Id-Direttiva ma tiddefinixxi “mezzi elettronici”, iżda, fid-dawl tal-ispejgazzjoni mogħtija fil-Premessa 39, dan it-terminu għandu jiġi interpretat bħala li jirreferi għall-**kuntratti konklużi permezz ta’ siti web u interfaċċi online oħrajn**: “Huwa importanti li jiġi garantit li, fil-kuntratti mill-bogħod konklużi permezz ta’ siti web, il-konsumatur ikun jista’ jaqra u jifhem fit-totalità tagħhom l-elementi prinċipali tal-kuntratt qabel ma jagħmel l-ordni tiegħu. Għal dak il-ghan, jehtieg li jiġi previst f’ din id-Direttiva li dawn l-elementi ikunu murija fil-vicinanza immedjata tal-konferma meħtieġa biex issir l-ordni [...]”. Barra minn hekk, fid-dawl tad-definizzjoni ta’ “mezzi elettronici” fid-Direttiva (UE) 2015/1535 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹¹⁰⁾, l-Artikolu 8(2) jista’ japplika wkoll għal teknoloġiji oħrajn, bħall-kontenut diġitali pprovdut permezz tal-kaxxi tad-dekoder tat-TV.

L-Artikolu 8(2) tas-CRD għandu jitqies fil-kuntest tar-regoli nazzjonali li jittrasponu d-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2000/31/KE dwar il-Kummerċ Elettroniku dwar il-formazzjoni tal-kuntratti, li japplikaw jekk il-kuntratt jaq’ taht id-definizzjoni ta’ “servizz tas-soċjetà tal-informatika”, jiġifieri kull servizz normalment ipprovdut għal rimunerazzjoni, mill-bogħod, b’mezzi elettronici u fuq it-talba individwali ta’ riċevitur tas-servizzi.

L-Artikolu 8(9) tas-CRD jikkonferma espressament li huwa mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet stabbiliti fl-Artikoli 9 u 11 tad-Direttiva 2000/31/KE, li skont dawn il-kummerċjant huwa meħtieġ li **jippermetti lill-konsumatur jivverifika l-ordni elettronika qabel ma jagħmilha**.

Għaldaqstant, l-Artikolu 8(2) tas-CRD fil-prattika japplika fil-mument li fih il-konsumatur jintalab jivverifika l-ordni f’konformità mad-Direttiva dwar il-Kummerċ Elettroniku, jiġifieri jivverifika l-kontenut tal-basket tax-xiri qabel jikklikkja fuq il-buttuna “ixtri” ⁽¹¹¹⁾.

⁽¹⁰⁹⁾ Dan il-prinċipju huwa validu wkoll għal tranżazzjonijiet li fihom jintużaw l-hekk imsejhin “kuntratti intelligenti”. It-terminu “kuntratt intelligenti” jiddeskrivi programmi tal-kompjuter jew protokoll ta’ tranżazzjoni, li huwa mahsub sabiex iwettaq, jikkontrolla jew jiddokumenta b’mod awtomatiku avvenimenti u azzjonijiet legalment rilevanti. Għad trid tintlaħaq definizzjoni ta’ kunsens ta’ “kuntratti intelligenti”. Skont ir-Rapport dwar il-qafas legali u regolatorju tal-blockchains u tal-kuntratti intelligenti, prodott minn ConsenSys AG fisem l-Osservatorju u l-Forum tal-Blockchain tal-Unjoni Ewropea, it-terminu ġeneralment ifisser kodiċi tal-kompjuter li jinħażen fuq blockchain u li jista’ jiġi aċċessat minn parti waħda jew aktar (https://www.eublockchainforum.eu/sites/default/files/reports/report_legal_v1.0.pdf). Dawn il-programmi spiss ikunu ta’ awtoeżekuttivi u jagħmlu użu minn proprjetajiet tal-blockchain bħar-reżistenza għat-tbagħbis, l-ipproċessar deċentralizzat, u oħrajn simili. Għalhekk, filwaqt li “kuntratt intelligenti” jopera skont it-termini ta’ kuntratt speċifiku li jeżegwixxi, it-terminu ma għandux jintuza bħala sinonimu għall-kuntratt innifsu.

⁽¹¹⁰⁾ Id-Direttiva (UE) 2015/1535 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta’ Settembru 2015 li tistabbilixxi proċedura għall-ghoti ta’ informazzjoni fil-qasam tar-regolamenti tekniċi u tar-regoli dwar is-servizzi tas-Socjetà tal-Informatika (GU L 241, 17.9.2015, p. 1). Artikolu 1(b)(ii): “**b’mezzi elettronici**” tfisser illi fil-bidu s-servizz jintbagħat u jiġi rċevut fid-destinazzjoni tiegħu permezz ta’ tagħmir elettroniku għall-ipproċessar (inkluża kompressjoni diġitali) u l-hażna ta’ data, u dan jiġi trasmess, imwassal u rċevut għalkollox permezz ta’ wajers, bir-radju, b’mezzi ottici jew b’mezzi oħra elettro-manjetiċi.

⁽¹¹¹⁾ Xi kummerċjanti jipprezentaw prodotti oħrajn li l-konsumaturi “jistgħu joghghubhom” matul l-istadju finali tal-proċess tal-ordni, u dan jista’ jagħmilha diffiċli għall-konsumaturi li jirrieżaminaw l-ordni tagħhom, u jiżguraw li kollha ikun korrett. Meta l-preżentazzjoni tista’ tfixx lill-konsumatur u tippreveni l-fehim xieraq tal-elementi ewlenin tal-kuntratt qabel ma ssir l-ordni, tali Prattika tista’ tikkwalifika bħala qarrieqa skont l-Art. 6 jew 7 tal-UCPD.

L-ewwel nett, it-termini “immedjatament qabel” fl-Artikolu 8(2) għandhom ikopru l-**aspett temporali** u għandhom jiġu interpretati fis-sens ta’ “eżatt qabel”. Barra minn hekk, it-termini “b’mod evidenti” fl-Artikolu 8(2) u “vicinanza immedjata” fil-Premessa 39 jissuggerixxu rekwiżiti aktar b’saħħithom dwar il-**preżentazzjoni tal-informazzjoni** meta mqabblin marrekwiżiti ġenerali skont l-Artikoli 6(1) u 8(1). L-informazzjoni għandha tiġi ppreżentata b’mod li l-konsumatur fil-fatt ikun jista’ jaraha u jaqraha qabel ma jagħmel l-ordni mingħajr ma jkun obbligat li jitlaq mill-paġna li tintuża sabiex issir l-ordni.

Ir-rekwiżiti ta’ informazzjoni prekuntrattwali speċifiċi msemmijin fl-Artikolu 8(2) huma:

- (1) il-karatteristiċi ewlenin (l-Artikolu 6(1)(a));
- (2) il-prezz totali (l-Artikolu 6(1)(e));
- (3) it-tul ta’ żmien tal-kuntratt u l-kundizzjonijiet għat-terminazzjoni tiegħu (l-Artikolu 6(1)(o));
- (4) fejn applikabbli, it-tul minimu tal-kuntratt (l-Artikolu 6(1)(p)).

4.2.2. Buttuna ta’ konferma ta’ ordni

Artikolu 8

2. [...]

Il-kummerċjant għandu jggarantixxi li, meta ssir l-ordni, il-konsumatur jirrikonoxxi esplicitament li l-ordni timplika l-obbligu ta’ pagament. Jekk biex issir l-ordni jfisser li tiġi azzjonata buttuna jew funzjoni simili, il-buttuna jew il-funzjoni simili għandhom juru b’mod faċilment legġibbli l-kliem “ordni b’obbligu ta’ pagament” biss jew formulazzjoni korrispondenti inekwivokabbli li tindika li l-fatt li saret l-ordni jimplika obbligu li jsir pagament lill-kummerċjant. Jekk il-kummerċjant ma osservax dan is-subparagrafu, il-konsumatur ma għandux ikun marbut bil-kuntratt jew bl-ordni.

It-tieni subparagrafu tal-Artikolu 8(2) jeħtieġ li l-buttuna użata sabiex issir l-ordni fuq is-sit web tkun immarkata b’mod ċar. L-indikazzjoni (it-tikketta) rispettiva trid tkun fuq il-buttuna nnifisha jew hdeġha eżatt. Tista’ tiġi ddisinjata b’modi differenti dment li tagħti messaġġ ċar dwar l-obbligu ta’ hlas ⁽¹¹²⁾:

- *Pereżempju, termini bħal “ixtri issa”, “hallas issa” jew “ikkonferma x-xiri” jwasslu l-messaġġ meħtieġ minn din id-dispożizzjoni;*
- *Għall-kuntrarju, frażijiet bħal “irreġistra”, “ikkonferma” jew “aġmel l-ordni issa” kif ukoll frażijiet twal bla bżonn li jistgħu effettivament jaħbu l-messaġġ dwar l-obbligu tal-hlas, huma anqas probabbli li jissodisfaw dan ir-rekwiżit;*

Dan ir-rekwiżit japplika wkoll jekk il-kummerċjant ikun iddisinja l-preżentazzjoni tal-informazzjoni prekuntrattwali għall-konsumatur f’konformità mal-Artikolu 8(4).

4.2.3. Informazzjoni dwar ir-restrizzjonijiet fuq il-kunsinna u fuq il-mezzi ta’ pagamenti

Artikolu 8

3. Is-siti ta’ kummerċ elettroniku għandhom jindikaw b’mod ċar u legġibbli, tal-anqas fil-bidu tal-proċess tal-ordni, jekk japplikaw restrizzjonijiet għall-kunsinna u liema mezz ta’ pagament huma aċċettati.

Skont l-Artikolu 8(3), is-siti web kummerċjali jridu jinformaw lill-konsumaturi dwar ir-restrizzjonijiet għall-kunsinna, inklużi dawk ġeografiċi, billi joffru informazzjoni faċli sabiex tinftiehem, b’mod viżibbli u ċar. Pereżempju, din l-informazzjoni ma għandhiex tissemma biss fit-termini u fil-kundizzjonijiet ġenerali tal-kummerċjant jew biss fuq paġni web separati li ma humiex immarkati b’mod ċar u li, għalhekk, il-konsumaturi ma humiex probabbli li jaċċessaw matul is-sessjoni tax-xiri tagħhom.

L-informazzjoni dwar ir-“restrizzjonijiet għall-kunsinna” prevista fl-Artikolu 8(3) trid tikkorrispondi għall-informazzjoni dwar l-arranġamenti ta’ kunsinna pprovduti f’konformità mal-Artikolu 6(g) tas-CRD.

⁽¹¹²⁾ Wiehed jista’ jistenna gwida ulterjuri dwar l-interpretazzjoni tal-“formulazzjoni korrispondenti inekwivokabbli” fil-Kawża pendenti C-249/21 *Fuhrmann-2*, li indirizza il-kwistjoni ta’ jekk tali formulazzjoni tridxi tiġi vvalutata filwaqt li jitqiesu ċ-ċirkostanzi kollha li jirrigwardjaw proċess ta’ ordni jew ta’ prenotazzjoni, b’mod partikolari l-mod li bih il-proċess ta’ ordni huwa strutturat, jew biss il-lingwa użata sabiex tiġi ttikkettata l-buttuna/funzjoni simili.

Ir-restrizzjonijiet għall-kunsinna u għall-hlas huma soġġetti għar-Regolament (UE) 2018/302 ⁽¹¹³⁾ tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-Imblukkar Ġeografiku. B'mod partikolari, il-modifika awtomatika tal-informazzjoni dwar ir-restrizzjonijiet għall-kunsinna fuq il-bażi tal-lokalizzazzjoni ġeografika tal-utent tista' tinvolvi ksur tal-Artikolu 4 tar-Regolament dwar l-Imblukkar Ġeografiku, b'mod partikolari fejn tipprevjeni l-aċċess għall-oġġetti f'żona normalment moqdiya mill-kummerċjant.

— *Pereżempju, negozjant li joffri kunsinna fi Stat Membru partikolari skont il-kundizzjonijiet ġenerali applikabbli fuq is-sit “.com” internazzjonali tiegħu ma jistax jeskludi awtomatikament din l-għażla ta' kunsinna meta jsib konsumatur li jikkonnettja minn dak l-Istat Membru u li għalih ikun disponibbli wkoll sit web nazzjonali ddedikat.*

Fir-rigward tal-mezzi ta' pagament, l-Artikolu 5 tar-Regolament dwar l-Imblukkar Ġeografiku jipprojbixxi lill-kummerċjanti milli jillimitaw l-aċċettazzjoni tagħhom fuq il-bażi tan-nazzjonalità, tal-post ta' residenza jew tal-post ta' stabbiliment tal-klijent fl-UE, bħall-post tal-hruġ tal-karta bankarja.

4.2.4. Kuntratti konklużi fuq mezzi ta' komunikazzjoni mill-bogħod bi spazju jew b'hin limitat

L-Artikolu 8(4) jitratta mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod li jippermetti spazju jew hin limitat sabiex tintwera l-informazzjoni:

Artikolu 8

4. Jekk il-kuntratt jiġi konkluż permezz ta' mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod li jippermetti spazju jew hin limitat biex tintwera l-informazzjoni, il-kummerċjant għandu jipprovdi, fuq dak il-mezz partikolari, jew permezz tiegħu, qabel il-konkluzjoni ta' tali kuntratt, tal-anqas l-informazzjoni prekuntrattwali dwar il-karatteristiċi prinċipali tal-oġġetti jew tas-servizzi, l-identità tal-kummerċjant, il-prezz totali, id-dritt ta' reċess, it-tul ta' żmien tal-kuntratt u, fil-każ ta' kuntratti għal żmien indefinit, il-kundizzjonijiet ta' terminazzjoni tal-kuntratt, kif imsemmi, rispettivament, fil-punti (a), (b), (e), (h) u (o) tal-Artikolu 6(1), hliel il-mudell tal-formola ta' reċess kif stabbilit fl-Anness I(B) imsemmi fil-punt (h). L-informazzjoni l-oħra msemmija fl-Artikolu 6(1), inkluż il-mudell tal-formola ta' reċess, għandha tingħata mill-kummerċjant lill-konsumatur b'mod xieraq skont il-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu.”;

Għaldaqstant, l-Artikolu 8(4) jinkludi l-istess rekwiżiti ta' informazzjoni bħall-Artikolu 8(2), li magħhom iżid l-informazzjoni dwar:

- (1) l-identità tal-kummerċjant kif imsemmi fl-Artikolu 6(1)(b);
- (2) id-dritt ta' reċess kif imsemmi fl-Artikolu 6(1)(h), jiġifieri, informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet, il-limitu ta' żmien u l-proċeduri għall-eżerċitar ta' dan id-dritt.

L-Artikolu 8(4) ma jinkludix ir-rekwiżit fl-Artikolu 6(1)(p) li tiġi pprovduta informazzjoni dwar “iż-żmien minimu tal-obbligi tal-konsumatur skont il-kuntratt”. Madankollu, kif spjegat aktar kmieni fit-taqsima 3.2.7, kull perjodu minimu bħal dan huwa wkoll waħda mill-kundizzjonijiet ewlenin għat-terminazzjoni ta' kuntratt għal żmien indefinit jew ta' kuntratt li jiġġedded awtomatikament skont l-Artikolu 6(1)(o). Għalhekk, fil-prattika, dan l-element ta' informazzjoni għandu wkoll ikun kopert mill-Artikolu 8(4).

L-Artikolu 8(4) japplika għal kuntratti konklużi bl-użu ta' teknoloġiji bħal fuq it-**telefon**, permezz ta' **assistenti tax-xiri operati bil-vuċi**, permezz ta' **SMS**, jew permezz ta' mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod oħrajn li jimponu limiti tekniċi fuq l-ammont ta' informazzjoni li tista' tiġi ppreżentata lill-konsumatur ⁽¹¹⁴⁾. F'sitwazzjonijiet bħal dawn, id-Direttiva tippermetti lill-kummerċjant jipprovdi lill-konsumatur b'firxa aktar limitata ta' elementi ta' informazzjoni qabel ma jiġi konkluż il-kuntratt mill-bogħod, filwaqt li l-informazzjoni l-oħra meħtieġa mill-Artikolu 6(1) trid tiġi pprovduta minn sors ieħor b'lingwaġġ sempliċi u li jinftehem. (ara wkoll il-Premessa 36, li tirreferi għall-ghoti ta' “numru tat-telefon bla hlas jew *hypertext link għal paġna tal-web*”).

Id-Direttiva (UE) 2019/2161 emendat l-Artikolu 8(4) tas-CRD billi eskudiet mill-obbligi ta' informazzjoni l-obbligu li tiġi pprovduta l-formola standard ta' reċess stabbilita fl-Anness I(B). Għaldaqstant, il-komunikazzjoni ta' dik il-formola minn sors ieħor, b'lingwaġġ sempliċi u li jinftehem, hija biżżejjed ⁽¹¹⁵⁾. Wara li jiġi konkluż il-kuntratt, l-informazzjoni kompluta għandha tiġi inkluża fil-konferma tal-kuntratt ipprovduta fuq mezz li jservi għal żmien twil skont l-Artikolu 8(7).

⁽¹¹³⁾ Ir-Regolament (UE) 2018/302 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' Frar 2018 dwar l-indirizzar tal-imblukkar ġeografiku mhux ġustifikat u forom oħrajn ta' diskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità, tal-post tar-residenza jew tal-post tal-istabbiliment tal-klijenti fi hdan is-suq intern u li jemenda r-Regolamenti (KE) Nru 2006/2004 u (UE) 2017/2394 u d-Direttiva 2009/22/KE (ĠU L 60I, 2.3.2018, p. 1).

⁽¹¹⁴⁾ Ara wkoll il-Premessa 41 tad-Direttiva (UE) 2019/2161.

⁽¹¹⁵⁾ C-430/17, *Walbusch Walter Busch*, ECLI:EU:C:2019:47, il-punt 46.

Il-Qorti indirizzat l-applikazzjoni tal-Artikolu 8(4) fil-Kawża C-430/17 *Walbusch Walter Busch*, li kienet relatata mal-bejgħ mill-bogħod permezz ta' ordni postali (kupun tal-ordni tax-xiri distribwit permezz ta' gazzetti u rivisti).

Il-Qorti ddecidiet li “[l-]evalwazzjoni ta' jekk, f'każ konkret, il-mezz ta' komunikazzjoni jimponix limitazzjonijiet ta' spazju jew ta' hin għall-prezentazzjoni tal-informazzjoni, fis-sens tal-Artikolu 8(4) tad-Direttiva 2011/83, għandha ssir **filwaqt li jittiehed kont tal-karatteristiċi tekniċi kollha tal-komunikazzjoni kummerċjali tal-kummerċjant**. F'dak ir-rigward, huwa neċessarju li jiġi aċċertat jekk, filwaqt li jitqiesu l-isparju u l-hin okkupati mill-komunikazzjoni u d-daqs minimu tat-tipa li huwa xieraq għall-konsumatur medju fil-mira ta' dik il-komunikazzjoni, **l-informazzjoni kollha stabbilita fl-Artikolu 6(1) tas-CRD tistax tintwera b'mod oġġettiv** f'dik il-komunikazzjoni.

B'kuntrast ma' dan, **“l-għażliet magħmula mill-kummerċjant ikkonċernat dwar l-organizzazzjoni u dwar l-użu tal-isparju u tal-hin disponibbli skont il-mezz ta' komunikazzjoni li jkun iddeċieda li juża ma humiex rilevanti għall-finijiet ta' din l-evalwazzjoni”**.⁽¹¹⁶⁾

F'termini prattiċi, il-“mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod li jippermetti spazju jew hin limitat” imsemmi fl-Artikolu 8(4) huwa **dak li ma jippermettix l-ghoti ta' informazzjoni f'livelli differenti** (permezz, pereżempju, ta' intestaturi espansivi jew iperlinks, li jidderieġu lill-konsumaturi għal prezentazzjoni aktar dettaljata tal-informazzjoni rilevanti) – ara, f'dan ir-rigward, it-taqsim 3.1.1 dwar l-ghoti ta' informazzjoni lill-konsumatur b'mod ċar u li jinftehem.

L-smartphones ma jikkwalifikawx bħala “mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod li jippermetti spazju jew hin limitat biex tintwera l-informazzjoni”, peress li dejjem tista' tingħata informazzjoni addizzjonali lill-utenti ta' tali skrin permezz tal-espansjoni tas-sigħar tal-kontenut jew ta' paġni addizzjonali. Meta l-kummerċjant ikun speċifika l-kontenut u l-prezentazzjoni tal-interfaċċa online għal apparati bħal dawn, huwa jista' juża l-Artikolu 8(4) u l-gurisprudenza relatata bħala linja gwida għall-għażla tal-informazzjoni li għandha tiġi pprovduta bl-aktar mod prominenti. F'dawn il-każijiet, il-kummerċjant jista' jiffoka fuq l-elementi ta' informazzjoni meħtieġa mill-Artikolu 8(4), fejn xieraq f'format li jista' jespandi⁽¹¹⁷⁾, u jipprovidi l-bqija tal-informazzjoni obbligatorja permezz ta' paġni addizzjonali.

4.3. Kuntratti konklużi bit-telefon

Artikolu 8

5. Bla ħsara għall-paragrafu 4, jekk il-kummerċjant iċempel lill-konsumatur bil-għan li jikkonkludi kuntratt mill-bogħod, huwa għandu, fil-bidu tal-konverżazzjoni mal-konsumatur, jiżvela l-identità tiegħu u, jekk applikabbli, l-identità ta' dik il-persuna li f'isimha qed jagħmel it-telefonata, kif ukoll l-iskop kummerċjali tat-telefonata.

L-Artikolu 8(5) fih regola speċjali għall-kuntratti konklużi bit-telefon li jirrikjedu li l-identità tal-kummerċjant u l-iskop kummerċjali tat-telefonata jkunu ċari sa mill-bidu tal-konverżazzjoni. Peress li din ir-regola hija “*bla ħsara għall-paragrafu 4*”, il-kummerċjanti jistgħu jillimitaw l-informazzjoni pprovduta waqt it-telefonata f'konformità mal-Artikolu 8(4).

Artikolu 8

6. Meta kuntratt mill-bogħod jiġi konkluż bit-telefon, l-Istati Membri jistgħu jipprevedu li l-kummerċjant għandu jikkonferma l-offerta lill-konsumatur, li huwa marbut biss ladarba jiffirma l-offerta jew ikun bagħat il-kunsens tiegħu bil-miktub. L-Istati Membri jistgħu wkoll jipprevedu li tali konfermi għandhom isiru b'mezz li jservi għal żmien twil.

L-Artikolu 8(6) fih għażla regolatorja oħra disponibbli għall-Istati Membri. Xi Stati Membri użaw din l-għażla regolatorja b'mod aktar limitat, jiġifieri, applikaw ir-rekwiżiti addizzjonali rispettivi biss għall-kuntratti konklużi permezz ta' telefonata **mibdi** mill-kummerċjant.

⁽¹¹⁶⁾ *Ibid*, il-punt 39.

⁽¹¹⁷⁾ Il-kummerċjanti jistgħu jużaw l-approċċ ta' “werrej” bl-użu ta' intestaturi li jistgħu jespandu. Fl-ogħla livell, il-konsumaturi jistgħu jsibu s-sugġetti ewlenin, li kull wiehied minnhom jista' jiġi espandut bi klick fuqhom, sabiex il-konsumaturi jiġu diretti lejn prezentazzjoni aktar dettaljata tal-informazzjoni rilevanti. B'dan il-mod, il-konsumaturi jkollhom l-informazzjoni kollha meħtieġa f'post wiehied, filwaqt li jzommu kontroll fuq dak li għandhom jirrieżaminaw u meta.

“Mezz li jservi għal żmien twil” f’din id-dispożizzjoni tirreferi għall-karta u għal media oħra li sservi għal żmien twil kif spjegat fil-Premessa 23: “Il-mezzi li jservu għal żmien twil għandhom iħallu lill-konsumatur jahżen l-informazzjoni għal perġodu ta’ żmien sakemm hu neċessarju għalih sabiex iħares l-interessi tiegħi li jirriżultaw mir-relazzjoni tiegħu mal-[kummerċjant]. Tali mezz għandhom jinkludu b’mod partikolari karta, USB sticks, CD-ROMs, DVDs, kards tal-memorja jew il-hard disks tal-kompjuters kif ukoll l-posta.” Għalhekk, l-Istati Membri jistgħu jehtieġu li kemm il-konferma tal-kummerċjant tal-offerta u kemm il-kunsens tal-konsumatur ikunu fuq mezz li jservi għal żmien twil, li ma huwiex neċessarjament fuq karta u li jista’ jkun, pereżempju, skambju bil-posta elettronika.

4.4. Konferma tal-kuntratt

Artikolu 8

7. Il-kummerċjant għandu jipprovdi lill-konsumatur bil-konferma tal-kuntratt konkluz f’mezz li jservi għal żmien twil, fi żmien raġonevoli wara l-konkluzjoni tal-kuntratt mill-bogħod, u mhux iktar tard mill-kunsinna tal-oġġetti jew qabel ma tibda l-eżekuzzjoni tas-servizz. Dik il-konferma għandha tinkludi:

- (a) l-informazzjoni kollha msemmija fl-Artikolu 6(1) hlief jekk il-kummerċjant digà ta dik l-informazzjoni lill-konsumatur f’mezz li jservi fit-tul qabel il-konkluzjoni tal-kuntratt mill-bogħod, u
- (b) fejn applikabbli, il-konferma tal-kunsens esplicitu minn qabel tal-konsumatur u tal-avviż ta’ riċeviment tal-konsumatur skont il-punt (m) tal-Artikolu 16.

Il-kummerċjant għandu jipprovdi lill-konsumatur konferma tal-kuntratt inkluża l-informazzjoni kollha mehtieġa fl-Artikolu 6(1) hlief jekk din tkun digà giet pprovduta f’mezz li jservi għal żmien twil, bħal f’katalogu ta’ ordni bil-posta, f’SMS jew f’posta elettronika, qabel ma l-kuntratt ikun gie konkluz.

Id-definizzjoni ta’ “mezz li jservi għal żmien twil” giet eżaminata mill-Qorti fil-Kawża C-49/11 *Content Services* li tikkonċerna d-Direttiva 97/7/KE dwar il-Bejgħ mill-Bogħod, li wkoll kienet tehtieġ konferma ta’ kuntratt mill-bogħod fuq mezz li jservi għal żmien twil fl-Artikolu 5(1). Skont id-deċizzjoni tal-Qorti, sempliċi provvista tal-informazzjoni fuq sit web ma tikkonstitwix mezz li jservi għal żmien twil: “L-Artikolu 5(1) tad-Direttiva 97/7/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-20 ta’ Mejju 1997, dwar il-protezzjoni tal-konsumaturi in rigward ta’ kuntratti li jsiru mill-bogħod, għandu jiġi interpretat fis-sens li **prattika kummerċjali li tirrendi aċċessibbli l-informazzjoni prevista f’din id-dispożizzjoni unikament permezz ta’ hyperlink fuq is-sit Internet tal-impriza kkonċernata ma tissodisfax l-eżiġenzi tal-imsemmija dispożizzjoni**, u dan peress li din l-informazzjoni la hija “pprovduta” minn din l-impriza u lanqas “riċevuta” mill-konsumatur, fis-sens ta’ din l-istess dispożizzjoni, u li **sit Internet bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali ma jistax jitqies bħala “medium [...] li jservi” fis-sens tal-imsemmi Artikolu 5(1).**” ⁽¹¹⁸⁾.

Fl-istess hin, il-Qorti ma eskcludietx il-possibbiltà li ċerti siti web jikkwalifikaw bħala mezz li jservi għal żmien twil jekk jissodisfa r-rekwiżiti: “Issa, mill-proċess ma jirriżultax li s-sit Internet tal-bejjieġh li l-link indikata lill-konsumatur tibagħtu fiha tippermetti lil dan tal-aħhar sabiex jahżen informazzjoni li hija indirizzata lilu personalment b’mod tali li huwa jista’ jaċċedi għaliha u jirriproduciha mhux mibdula matul żmien adegwat mingħajr il-possibbiltà li jsiru emendi unilaterali fil-kontenut tagħha mill-bejjieġh.” ⁽¹¹⁹⁾.

Il-kunċett ta’ “mezz li jservi għal żmien twil” gie analizzat aktar fil-Kawża C-375/15 *BAWAG*, fir-rigward tad-Direttiva 2007/64/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹²⁰⁾ dwar is-servizzi ta’ hlas li kien fiha definizzjoni simili ta’ “mezz dejjiemi”. Il-Qorti ddecidiet li ċerti siti web jistgħu jiġu kklassifikati bħala “mezz dejjiemi”, soġġetti għal kundizzjonijiet speċifiċi:

- is-sit web jippermetti lill-konsumatur jahżen informazzjoni indirizzata lilu personalment b’tali mod li jkun jista’ jaċċessaha u jirreplikaha mhux mibdula għal perġodu adegwat, **mingħajr ma tkun possibbli xi modifika unilaterali tal-kontenut tiegħu mill-fornitur tas-servizz jew minn negozjant ieħor**; u
- jekk il-konsumatur ikun obligat jikkonsulta dak is-sit web sabiex isir jaf bl-informazzjoni, **it-trażmissjoni ta’ dik l-informazzjoni trid tkun akkumpanjata minn imġiba attiva min-naha tal-fornitur bl-għan li jiġbed l-attenzjoni tal-konsumatur lejn l-eżistenza u d-disponibbiltà ta’ dik l-informazzjoni fuq dak is-sit web** ⁽¹²¹⁾.

⁽¹¹⁸⁾ C-49/11, *Content Services Ltd*, ECLI:EU:C:2012:419, il-punt 51.

⁽¹¹⁹⁾ *Ibid.*, il-punt 46.

⁽¹²⁰⁾ Id-Direttiva 2007/64/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta’ Novembru 2007 dwar is-servizzi ta’ pagament fis-suq intern li temenda d-Direttivi 97/7/KE, 2002/65/KE, 2005/60/KE u 2006/48/KE u li tħassar id-Direttiva 97/5/KE (ĠU L 319, 5.12.2007, p. 1).

⁽¹²¹⁾ C-375/15, *BAWAG*, ECLI:EU:C:2017:38, il-punti 43–45.

Għaldaqstant, kont online privat ta' klijent mal-kummerċjant fejn il-kummerċjant itella' l-informazzjoni indirizzata lill-konsumatur u ma jkunx jista' jneħhiha u jbidilha unilateralment, jista' jitqies bħala mezz li jservi għal żmien twil għall-finijiet tad-Direttiva. Jekk tali kont ikun l-uniku mod kif il-kummerċjant jipprovi konferma tal-kuntratt, għandha tiġi żgurata l-**aċċessibbiltà kontinwa tiegħu għall-konsumatur** għal perjodu xieraq anki wara li jintemm il-kuntratt tal-konsumatur mal-kummerċjant.

Fir-rigward ta' dak li jikkostitwixxi "agir attiv" sabiex tingħibed l-attenzjoni lejn komunikazzjoni ġdida, il-QĠUE kkonfermat fil-kawża BAWAG li l-bgħit ta' posta elettronika fil-kaxxa postali personali tal-konsumatur jista' jkun biżżejjed, bil-kundizzjoni li: (i) il-kaxxa postali rispettiva tintuża regolarment mill-konsumatur sabiex jikkomunika ma' persuni oħrajn u (ii) il-partijiet qablu li jużawha fil-kuntratt ta' servizz rispettiv konkluz bejn il-kummerċjant u l-konsumatur. Madankollu, l-indirizz magħżul b'dan il-mod ma jistax ikun il-kaxxa postali assenjata lill-konsumatur fis-sit web ġestit mill-kummerċjant ⁽¹²²⁾.

Il-kummerċjant għandu jibqa' soġġett għall-obbligu fl-Artikolu 8(7) li jipprovi l-konferma tal-kuntratt fuq mezz li jservi għal żmien twil ukoll jekk l-informazzjoni prekontrattwali kienet ipprovduta lill-konsumatur f'konformità mal-Artikolu 8(4). Dan l-obbligu jista' jitqies bħala sodisfatt kif xieraq, fost l-oħrajn meta, bil-qbil tal-konsumatur, il-kummerċjant jibgħat konferma tal-kuntratt permezz ta' posta elettronika.

Fir-rigward tat-**twaqqit tal-konferma**, l-Artikolu 8(7) jehtieg li tintbagħat "fi żmien raġonevoli wara l-konkluzjoni tal-kuntratt mill-bogħod". Barra minn hekk, il-konferma trid tiġi pprovduta mhux aktar tard miż-żmien tal-kunsinna tal-oġġetti jew qabel ma tibda l-eżekuzzjoni tas-servizz.

Għas-**servizzi**, ma hemm ebda rekwiżit li tiġi pprovduta l-konferma qabel it-tmiem tal-perjodu ta' reċess (jekk l-eżekuzzjoni tal-kuntratt tibda wara li jintemm dan il-perjodu). Madankollu, ir-rekwiżit li l-konferma għandha tintbagħat fi "żmien raġonevoli" jimplika li din għandha tintbagħat kmieni biżżejjed sabiex il-konsumatur ikun jista' jeżerċita d-dritt ta' reċess. Id-deċiżjoni ta' jekk konferma tardiva titqies bħala irraġonevoli skont it-tifsira tal-Artikolu 8(7) għandha tittiehed fuq il-bażi ta' każ b'każ.

Ma hemm l-ebda skadenza esplicita assoluta għall-konferma ta' kuntratti għall-**provvista ta' utilitajiet pubbliċi u ta' kuntratti għal kontenut diġitali online**. B'analogija, ir-regoli dwar il-kuntratti tas-servizzi għandhom japplikaw għal dawn il-kuntratti, jiġifieri, il-konferma għandha tiġi pprovduta l-aktar tard qabel ma tibda l-eżekuzzjoni tal-kuntratt. Din l-analogija tidher li hija msahha mir-regoli komuni fid-Direttiva dwar il-kalkolu tal-perjodu tad-dritt ta' reċess għal dawn il-kuntratti f'konformità mal-Artikolu 9(2)(a) u (c).

Il-kuntratti għall-**kontenut diġitali online** normalment jiġu eżegwiti immedjatament, jiġifieri, qabel ma jiskadi l-perjodu tad-dritt ta' reċess, u l-aktar mezz komuni ta' konferma huwa l-posta elettronika. F'dan il-kuntest, mistoqsija rilevanti li wiehed jista' jistaqsi hija jekk il-kummerċjanti kkonċernati għandhomx jiżguraw li l-konsumatur realment jirċivix il-konferma bil-posta elettronika qabel ma jibda t-tniżżil jew l-istreaming tal-kontenut diġitali, jew jekk huwiex biżżejjed li l-kummerċjant jibgħat tali posta elettronika qabel ma tibda l-eżekuzzjoni tal-kuntratt.

Hawn ta' min jinnota li l-Artikolu 8(7) ma jirreferix għall-"wasla" tal-konferma għand il-konsumatur; minflok jehtieg li l-kummerċjant "jipprovi" wahda. It-tifsira tat-termini "[p]rovdut]" u "jirċievi" fil-kuntest tad-Direttiva 97/7/KE dwar il-Bejgħ mill-Bogħod giet ikkunsidrata mill-Qorti tal-Ġustizzja fil-Kawża C-49/11 *Content Services*. L-Artikolu 5(1) tad-Direttiva dwar Bejgħ mill-Bogħod jiddikjara li l-konsumatur jehtieglu **jirċievi** konferma bil-miktub fuq mezz ieħor li jservi għal żmien twil disponibbli u aċċessibbli għalih fil-hin sakemm it-tagħrif ma jkunx diġà gie **pprovdut** lilu qabel il-konkluzjoni tal-kuntratt bil-miktub jew inkella fuq mezz ieħor li jservi għal żmien twil.

Il-Qorti nnotat fis-sentenza tagħha li l-kunċetti bl-Ingliż ta' "given" (tradotta "ipprovduta" fis-sentenza) u "received" ("riċevuta") huma differenti mit-terminu "provided" ("ipprovduta"), li jintużaw f'dispożizzjonijiet oħrajn tad-Direttiva u li l-Qorti qieset bħala formulazzjoni "newtrali": "F'dan ir-rigward għandu wkoll jiġi rrilevat li, filwaqt li l-leġislatur tal-Unjoni, fl-Artikolu 4(1) tad-Direttiva 97/7, fil-parti l-kbira tal-verżjonijiet lingwistiċi, **għażel formulazzjoni newtra, skont liema formulazzjoni l-konsumatur għandu "jkun ipprovdut" bl-informazzjoni rilevanti, min-naha l-oħra, fl-Artikolu 5(1) ta' din id-Direttiva, huwa għażel frażi iktar vinkolanti għall-fornitur, fejn jingħad li l-konsumatur għandu "jirċievi" l-konferma tal-imsemmija informazzjoni. [...]**" ⁽¹²³⁾.

⁽¹²²⁾ *Ibid.*, il-punti 51 u 53.

⁽¹²³⁾ C-49/11, *Content Services Ltd*, ECLI:EU:C:2012:419, il-punt 35.

Ta' min jirrikonoxxi wkoll li l-kummerċjant ma jikkontrollax il-proċess ta' trażmissjoni tal-posta elettronika ta' konferma. Fid-dawl ta' dan, ir-rekwiżiti tal-Artikolu 8(7) jiġu ssodisfati jekk il-posta elettronika ta' konferma tintbaghat **immedjatament qabel** ma jiġi pprovdut il-kontenut diġitali, jiġifieri qabel ma jibda l-istreaming jew it-tniżżil.

5. **Dritt ta' reċess**

5.1. **Kalkolu tal-perjodu tad-dritt ta' reċess**

5.1.1. **Introduzzjoni**

Artikolu 9

1. *Hlief fejn japplikaw l-eċċezzjonijiet previsti fl-Artikolu 16, il-konsumatur għandu jkollu perjodu ta' 14-il jum biex jirreċedi minn kuntratt mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju, mingħajr ma jagħti raġuni, u mingħajr ma jgarrab spejjeż differenti minn dawk previsti fl-Artikolu 13(2) u l-Artikolu 14.*

1a. *L-Istati Membri jistgħu jadottaw regoli li taħthom il-perjodu ta' reċess ta' 14-il jum imsemmi fil-paragrafu 1 jiġi estiż għal 30 jum għal kuntratti konklużi fil-kuntest ta' żjarat mhux mitluba minn kummerċjant fid-dar ta' konsumatur jew vjaġġi promozzjonali organizzati minn kummerċjant bil-ghan jew bl-effett li jiġu promossi jew jinbiegħu prodotti lil konsumaturi [...];*

L-Artikolu 9 jagħti lill-konsumatur **14-il jum sabiex jirreċedi** minn kuntratt mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju mingħajr ma jagħti raġuni. Għall-kuntratti konklużi fil-kuntest ta' żjarat mhux mitlub minn kummerċjant fid-dar ta' konsumatur jew fil-kuntest ta' vjaġġi promozzjonali organizzati minn kummerċjant bil-ghan jew bl-effett li jippromwovi jew ibigh prodotti lill-konsumaturi, l-Istati Membri jistgħu jestendu l-perjodu ta' reċess minn 14-il jum għal 30 jum. L-applikazzjoni tal-għażliet regolatorji f'każ ta' żjarat jew ta' vjaġġi promozzjonali mhux mitlubin hija diskussa fit-taqsim 5.9.

Il-Premessa 41 tispeċifika li “[...] il-perjodi kollha li hemm f'din id-Direttiva għandhom jinftehimu bħala espressi **f'jiem ta' kalendarju**. Jekk perjodu espress f'jiem għandu jkun kkalkolat mill-mument li fih isir avveniment jew titwettag azzjoni, il-jum li fih ikun sar tali avveniment jew twettqet tali azzjoni għandhiex titqiesx inkluża fil-perjodu inkwestjoni.”

Għaldaqstant, “14-il jum”/“30 jum” f'din id-dispożizzjoni għandhom ifissru 14-il jum jew, rispettivament, 30 jum ta' kalendarju li jibdw mill-jum wara l-jum li fih isehh l-avveniment rilevanti (jiġifieri, il-konklużjoni tal-kuntratt jew il-kunsinna tal-oġġetti):

— *Pereżempju, jekk il-kunsinna tal-oġġetti ssir jew il-kuntratt ta' servizz jiġi konkluż fl-1 ta' Marzu, l-aħhar jum sabiex jiġi eżerċitat id-dritt ta' reċess għandu jkun il-15 ta' Marzu, jew, fil-każijiet previsti fil-paragrafu 1a, il-31 ta' Marzu.*

Il-Premessa 41 tindika li r-Regolament (KEE, Euratom) Nru 1182/71 tal-Kunsill (¹²⁴) japplika għad-Direttiva. Skont dan ir-Regolament (l-Artikolu 3(3)): “Il-perjodi kkonċernati għandhom jinkludu festi pubbliċi, *Hdud* u *Sibtijiet*, għajr fejn dawn huma esklużi b'mod ċar jew fejn il-perjodi huma msemmija bħala *granet tax-xogħol*.”

Għalhekk, il-festi pubbliċi, il-Hdud u s-Sibtijiet huma **inklużi** fl-14-il jum/fit-30 jum.

Madankollu, jekk il-perjodu ta' reċess **jispiċċa** f'wiehed minn dawn il-jiem, għandu jiġi estiż għall-jum ta' xogħol li jmiss minhabba li l-Artikolu 3(4) tar-Regolament 1182/71 jiddikjara li: “Meta l-aħhar ġurnata tal-perjodu li hemm referenza għalih għajr f'sigħat, taħbat festa pubblika, *Hadd* jew *Sibt*, il-**perjodu għandu jispiċċa fit-tmiem tal-aħhar siegħa tal-ġurnata tax-xogħol ta' wara.**”

Il-listi tal-jiem magħżula bħala festi pubbliċi mill-Istati Membri għall-finijiet tar-Regolament 1182/71 huma ppubblikati fil-ĠU (¹²⁵).

— *Pereżempju, jekk il-perjodu tad-dritt ta' reċess ta' 14-il jum għal kuntratt konkluż ma' konsumatur Rumen jispiċċa fl-25 ta' Diċembru 2021, għandu jiġi estiż sas-27 ta' Diċembru minhabba li l-25 u s-26 ta' Diċembru huma indikati bħala festi pubbliċi fir-Rumanija fl-2021.*

Għalkemm il-kummerċjanti għandhom jaċċettaw id-dritt tal-konsumatur li jirreċedi mill-kuntratt matul il-perjodu estiż ta' reċess, dawn ma għandhom l-ebda obbligu esplicitu li jinformaw lill-konsumatur li huwa possibbli li ssir estensjoni (ara wkoll il-“Mudell ta' istruzzjonijiet dwar ir-reċess” anness mad-Direttiva).

(¹²⁴) Ir-Regolament (KEE, Euratom) Nru 1182/71 tal-Kunsill tat-3 ta' Ġunju 1971 li jistabbilixxi r-regoli applikabbli għal perjodi, dati u limiti ta' żmien (ĠU L 124, 8.6.1971, p. 1).

(¹²⁵) Pereżempju, il-lista għall-2021 hija disponibbli fuq: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=CELEX%3AC2020%2F451%2F02&qid=1617356863154>.

5.1.2. Punt tal-bidu tal-perjodu ta' reċess

Artikolu 9

2. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 10, il-perjodu ta' reċess imsemmi fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu għandu jiskadi wara 14-il jum, jew, f'każijiet fejn l-Istati Membri jkunu adottaw regoli skont il-paragrafu 1a ta' dan l-Artikolu, 30 jum minn:

- (a) fil-każ ta' kuntratti ta' servizz, mill-jum tal-konklużjoni tal-kuntratt;
- (b) fil-każ ta' kuntratti ta' bejgħ, mill-jum li fih il-konsumatur jew parti terza minbarra l-kunsinnatur u indikata mill-konsumatur jikseb il-pussess fiżiku tal-oġġetti jew:
 - (i) fil-każ ta' oġġetti multipli ordnati mill-konsumatur permezz ta' ordni waħda u kkunsinnati separatament, mill-jum li fih il-konsumatur jew parti terza, differenti mill-kunsinnatur u indikata mill-konsumatur, jikseb il-pussess fiżiku tal-aħħar oġġett;
 - (ii) fil-każ ta' kunsinna ta' oġġett li jikkonsisti minn lottijiet jew biċċiet multipli, mill-jum li fih il-konsumatur jew parti terza, differenti mill-kunsinnatur u indikata mill-konsumatur, jikseb il-pussess fiżiku tal-aħħar lott jew biċċa;
 - (iii) fil-każ ta' kuntratti għall-kunsinna regolari ta' oġġett matul perjodu ta' żmien definit, mill-jum li fih il-konsumatur jew parti terza, differenti mill-kunsinnatur u indikata mill-konsumatur, jikseb il-pussess fiżiku tal-ewwel oġġett;
- (c) fil-każ ta' kuntratti għall-provvista ta' ilma, gass u elettriku, meta mhumix għall-bejgħ f'volum limitat jew fi kwantità fissa, għat-tishin distrettwali jew għall-kontenut digitali li mhuwiex fornut fuq mezz tangibbli, mill-jum tal-konklużjoni tal-kuntratt.

Il-jum li minnu jiġi kkalkolat il-perjodu tad-dritt ta' reċess ta' 14-il jum/30 jum jiddependi minn jekk il-kuntratt ikunx kuntratt ta' bejgħ, kuntratt ta' servizz, kuntratt għall-kontenut digitali online jew kuntratt għall-provvista ta' utilitajiet pubbliċi. Id-Direttiva tipprevedi żewġ punti tat-tluq:

- **il-jum tal-konklużjoni tal-kuntratt** – għall-kuntratti ta' servizzi, għall-kuntratti għall-provvista ta' utilitajiet pubbliċi u għall-kuntratti għall-kontenut digitali online;
- **il-jum tal-pussess fiżiku tal-oġġetti (il-kunsinna)** – għall-kuntratti ta' bejgħ iżda soġġett għal diversi regoli speċjali għal: (1) l-oġġetti multipli ordnati f'ordni waħda u kkunsinnati separatament; (2) il-prodotti li jikkonsistu f'lottijiet jew f'biċċiet multipli u li jiġu kkunsinnati separatament; u (3) il-kuntratti għall-kunsinna regolari ta' oġġetti matul perjodu ta' żmien definit.

Għall-oġġetti li jiġu kkunsinnati, il-perjodu ta' reċess jibda l-ghada li l-oġġetti jidhlu taht il-pussess fiżiku tal-konsumatur jew ta' persuna oħra indikata mill-konsumatur, għajr trasportatur (l-Artikolu 9(2)(b)). Dan ivarja mill-Artikolu 20, li jipprevedi li r-riskju jgħaddi lill-konsumatur hekk kif l-oġġetti jitwasslu lit-trasportatur jekk it-trasportatur gie kkummissjonat mill-konsumatur u mhux offrut mill-kummerċjant.

Jekk ikun hemm aktar minn kunsinna waħda, il-perjodu ta' reċess jibda l-ghada tal-kunsinna tal-**aħħar oġġett minn dawk ordnati f'ordni waħda iżda li ġew ikkunsinnati separatament** (l-Artikolu 9(2)(b)(i)). Din ir-regola hija gġustifikata mill-interess legittimu tal-konsumatur li jirċievi l-partijiet kollha ta' ordni waħda qabel ma jiddeċiedi jekk jirreċedix mill-kuntratt, pereżempju, għal:

- oġġett ewlieni u aċċessorji, bħal kamera u lenti, jew
- hwejjeġ bħal gakketta u qalziet, li kienu ordnati flimkien u mahsubin sabiex jintlibsu flimkien.

F'każijiet bħal dawn, għandu japplika perjodu ta' reċess wiehed mill-jum wara l-kunsinna tal-aħħar oġġett.

Kif iddikjarat fil-Premessa 40: "[...] il-konsumatur għandu jkun jista' jeżerċita d-dritt ta' reċess **qabel ma jikseb il-pussess fiżiku tal-oġġetti**". Barra minn hekk, xejn ma jzomm lill-konsumatur milli jirrifjuta li jiehu pussess tal-oġġetti f'dan il-każ:

- Pereżempju, wara li jordna oġġett mill-kummerċjant, X il-konsumatur isib offerta aħjar għall-istess oġġett mill-kummerċjant Y; għalhekk, il-konsumatur jinnotifika lill-kummerċjant X bl-eżerċizzju tad-dritt ta' reċess u ma jiġborx l-oġġett mill-uffiċċju postali.

5.2. Informazzjoni dwar id-dritt ta' reċess

L-Artikolu 6(1) jeħtieġ li l-kummerċjanti jipprovdu ċerta informazzjoni dwar id-dritt ta' reċess mill-kuntratti barra mill-post tan-negożju u mill-kuntratti mill-bogħod.

Artikolu 6(1)

- (h) f'każ li jeżisti dritt ta' reċess, il-kundizzjonijiet, it-termini u l-proċeduri għall-eżerċizzju ta' tali dritt skont l-Artikolu 11(1), kif ukoll il-formola standard ta' reċess stabbilita fl-Anness I(B);
- (i) fejn applikabbli, li l-konsumatur ikollu jgħarrab l-ispejjeż tar-ritorn tal-oġġetti fil-każ ta' reċess u, għall-kuntratti mill-bogħod, jekk il-oġġetti, minhabba n-natura tagħhom, ma jistgħux jiġu rritornati normalment bil-posta, l-ispiża tar-ritorn tal-oġġetti;
- (j) li, jekk il-konsumatur jeżerċita d-dritt ta' reċess wara li kien għamel talba skont l-Artikolu 7(3) jew l-Artikolu 8(8), il-konsumatur għandu jkun responsabbli li jhallas lill-kummerċjant l-ispejjeż raġonevoli skont l-Artikolu 14(3);
- (k) fejn dritt ta' reċess mhuwiex previst skont l-Artikolu 16, l-informazzjoni li l-konsumatur mhuwiex se jibbenefika minn dritt ta' reċess jew, jekk ikun il-każ, iċ-ċirkostanzi li fihom il-konsumatur jitlef id-dritt ta' reċess;[...]

Skont l-Artikolu 6(1), l-informazzjoni trid tkun ċara u tinftiehem. Skont l-Artikolu 6(4), il-kummerċjant jista' juża l-mudell ta' istruzzjonijiet dwar ir-reċess stipulati fl-Anness I(A) tad-Direttiva sabiex jipprovdi l-informazzjoni msemmija fil-punti (h), (i) u (j). Jekk l-informazzjoni timtela b'mod korrett u tinghata lill-konsumatur, il-kummerċjant ikun issodisfa dawn ir-rekwiżiti ta' informazzjoni.

Madankollu, dan il-mudell ta' istruzzjonijiet dwar ir-reċess fl-Anness I(A) mhuwiex obligatorju u l-kummerċjant jista' jaġġusta l-kliem tiegħu, pereżempju, bl-użu terminu "jien" minflok "ahna" jekk il-kummerċjant ikun intraprenditur individwali jew billi juri l-identità u d-dettalji ta' kuntatt tal-kummerċjant fil-parti ta' fuq tal-formola u jirreferi għal dawn id-dettalji fit-test.

B'kuntrast, jekk japplika d-dritt ta' reċess skont l-Artikolu 6(1)(h), il-kummerċjant għandu dejjem jagħti lill-konsumatur il-formola standard ta' reċess stabbilita fl-Anness I(B), anki jekk il-kummerċjant jagħti wkoll lill-konsumatur l-alternattiva li jimla u jibgħat formola fuq is-sit web tiegħu dwar id-dritt ta' reċess, f'konformità mal-Artikolu 11(3). Japplikaw regoli differenti dwar il-forniment tal-formola standard ta' reċess meta l-kuntratti jiġu konklużi permezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod bi spazju jew b'ħin limitat f'konformità mal-Artikolu 8(4) – ara t-taqsima 4.2.4.

Il-formola ta' reċess addizzjonali li l-kummerċjant jista' jagħżel li jipprovdi fuq is-sit web tiegħu f'konformità mal-Artikolu 11(3) tista' tkun differenti mill-formola standard ta' reċess stabbilita fl-Anness I(B) tas-CRD. Izda jekk il-kummerċjant jixtieq juża formola online bħal din sabiex jiġbor aktar informazzjoni mill-konsumatur, bħar-raġunijiet għar-reċess, il-mistoqsijiet kollha l-oħrajn ta' dan it-tip għandhom ikunu ppreżentati separatament u għandu jkun possibbli li tintbagħat il-formola mingħajr ma jitwiegħbu.

Meta tiġi pprovduta informazzjoni dwar il-limiti ta' żmien skont l-Artikolu 6(1)(h) għar-reċess mill-kuntratti ta' bejgħ skont l-Artikolu 9 (hlief għall-kuntratti għall-kunsinna regolari ta' oġġetti), jekk il-mod eżatt tal-kunsinna (singolu jew multiplu) ma jkunx magħruf minn qabel, il-kummerċjant jista' jinforma lill-konsumatur li l-perjodu ta' reċess jiskadi wara 14-il jum/30 jum mill-jum wara li l-konsumatur, jew parti terza indikata mill-konsumatur għajr it-trasportatur, tikseb il-pussess fiżiku tal-aħħar oġġett jew lott tal-ordni.

Meta tapplika waħda mill-eċċezzjonijiet mid-dritt ta' reċess ipprovduti fl-Artikolu 16, il-konsumatur għandu jiġi informat dwar l-eċċezzjoni skont l-Artikolu 6(1)(k).

Meta tapplika waħda mill-eċċezzjonijiet mhux kundizzjonali, għandha tiġi pprovduta l-informazzjoni meħtieġa skont l-Artikolu 6(1)(k) biss, mhux l-informazzjoni dwar id-dritt ta' reċess skont l-Artikolu 6(1)(h) u (i):

— Pereżempju, għall-oġġetti bħall-fjuri, koperti mill-eċċezzjoni fil-punt (d) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16, l-informazzjoni meħtieġa mill-Artikolu 6(1)(k) biss hija rilevanti, jiġifieri il-kummerċjant għandu jinforma lill-konsumatur li ma hemmx dritt ta' reċess mill-kuntratt għax dawn il-prodotti huma predisposti li jiddeterjoraw jew jiskadu malajr.

B'kuntrast, għall-eċċezzjonijiet li japplikaw biss f'ċerti ċirkostanzi, l-informazzjoni meħtieġa mill-Artikolu 6(1)(k) għandha tiġi pprovduta flimkien mal-informazzjoni meħtieġa fl-Artikolu 6(1)(h) u (j):

- *Pereżempju, meta joffri lentijiet tal-kuntatt jew xkupilja tas-snien, li l-imballaġġ tagħhom jikkostitwixxi “siġill” skont it-tifsira tal-punt (e) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16, il-kummerċjant għandu jinforma lill-konsumatur dwar il-kundizzjonijiet, il-limiti ta’ żmien, eċċ. għar-reċess kif meħtieġ skont l-Artikolu 6(1)(h). Il-kummerċjant għandu jinforma wkoll lill-konsumatur li, għal raġunijiet ta’ protezzjoni tas-saħħa u ta’ iġjene, il-konsumatur jitlef id-dritt ta’ reċess jekk jinfetħ l-imballaġġ tal-oġġetti.*

L-Artikolu 6(1)(i) jeħtieġ li l-kummerċjant jiddikjara **l-kost biex wiehed jirritorna l-oġġetti** li normalment ma jkunux jistgħu jiġu rritornati bil-posta:

- *Pereżempju, dan japplika għall-oġġetti goffi, bħall-ghamara u tagħmir kbir (friġġijiet, magni tal-hasil eċċ), li huma tipikament ikkunsinnati minn dar għal dar minflok jingħataw għad-dispaċċ f’uffiċċju postali.*

Il-Premessa 36 tispjega li dan ir-rekwiżit ta’ informazzjoni huwa ssodisfat, pereżempju, jekk il-kummerċjant jispeċifika trasportatur wiehed (pereżempju t-trasportatur assenjat biex jikkunsinna l-oġġetti) u prezz wiehed sabiex l-oġġetti jiġu rritornati.

Il-Premessa 36 tiddikjara wkoll li “meta l-kummerċjant ma jistax raġonevolment jikkalkula l-ispejjeż tar-ritorn tal-oġġetti bil-quddiem, pereżempju billi mhuwiex hu li jiehu hsieb ir-ritorn tal-oġġetti, għandu jipprovdi dikjarazzjoni li fiha jispeċifika li tali spiża tista’ tithallas mill-konsumatur u li l-ammont tagħha jista’ jkun għoli, **flimkien ma’ stima raġonevoli tal-ispiza massimu, li tista’ tkun ibbażata fuq l-ispiza tal-kunsinna lill-konsumatur**”.

Meta l-kummerċjant joffri metodi differenti ta’ kunsinna, il-kost tar-ritorn jista’ jiġi stmat abbażi tal-kost tal-metodu ta’ kunsinna speċifiku magħżul mill-konsumatur:

- *Pereżempju, jekk il-kunsinna tiġi organizzata sabiex tasal fl-indirizz tal-konsumatur, il-kost tar-ritorn jista’ jkun ibbażat wkoll fuq il-kost sabiex jingħabru l-oġġetti f’dak l-indirizz.*

L-obbligu li jiġi ddikjarat il-kost tar-ritorn jew li tiġi provduta stima ma għandux jeħtieġ li l-kummerċjant jipprovdi din l-informazzjoni għal xenarji ta’ ritorn possibbli differenti (bħal pereżempju r-ritorn ta’ għamara f’forma immuntata li għet ikkunsinnata mhux armata f’pakkett).

5.3. Eżerċizzju tad-dritt ta’ reċess

L-Artikolu 11 tad-Direttiva jipprevedi li l-konsumatur jista’ jirreċessa mill-kuntratt bl-użu tal-formola standard ta’ reċess jew billi jagħmel kwalunkwe dikjarazzjoni esplicita oħra. Il-Premessa 44 rilevanti tirreferi għar-“ritorn tal-oġġetti b’dikjarazzjoni ċara”: “[...] Madankollu, il-konsumatur għandu jibqa’ liberu li jirreċedi **bi kliemu stess, sakemm id-dikjarazzjoni tiegħu lill-kummerċjant li tistabbilixxi d-deċiżjoni tiegħu li jirreċedi mill-kuntratt tkun inekwivokabbli. Ittra, telefonata jew ir-ritorn tal-oġġetti b’dikjarazzjoni ċara jistgħu jissodisfaw dan ir-rekwiżit, iżda l-oneru tal-prova tar-reċess fi żmien it-termini stabbiliti fid-Direttiva għandu jkun fuq il-konsumatur. Għal din ir-raġuni, huwa fl-interess tal-konsumatur li jagħmel użu minn mezz li jservi għal żmien twil meta jgħarraf ir-reċess tiegħu lill-kummerċjant.**”

Għaldaqstant, ma għandux ikun possibbli li wiehed jirreċedi mill-kuntratt billi sempliciment jirritorna l-oġġetti mingħajr ebda dikjarazzjoni esplicita f’dan is-sens. Ir-rifjut tal-kunsinna jew jekk ma jingħabru l-oġġetti mill-uffiċċju postali ma jgħoddux bħala espressjonijiet validi ta’ reċess. B’dan il-mod, id-Direttiva tiżgura li l-kummerċjant ma jqisx b’mod żbaljat ir-ritorn ta’ pakkett bħala reċess, meta ma jkunx gie kkunsinnat lill-konsumatur għal xi raġuni teknika.

Min-naħa l-oħra, id-dikjarazzjoni użata mill-konsumatur sabiex jirreċessa mill-kuntratt mhux bilfors trid tirreferi għad-“dritt ta’ reċess” f’termini legali:

- *Pereżempju, dikjarazzjoni ta’ “terminazzjoni” jew “ritrattazzjoni” mill-kuntratt jew l-użu ta’ kliem simili għandu jitqies bħala “inekivokabbli” biżżejjed dment li l-konsumatur u l-kuntratt inkwistjoni jkun identifikabbli.*

Peress li l-konsumatur ikollu l-oneru tal-provi fir-rigward tal-eżerċizzju tad-dritt ta’ reċess, il-Premessa 44 tas-CRD tenfasizza l-benefiċċji tal-użu ta’ mezz li jservi għal żmien twil fil-każ li jkun hemm xi tilwim. Barra minn hekk, evidenza li ntbagħtet in-notifika ovvjament tipprovdi salvagwardja addizzjonali għall-konsumatur sabiex jipprova l-każ tiegħu:

- *Pereżempju, il-konsumatur jista’ jżomm kopja tal-posta elettronika mibgħuta jew tal-irċevuta għall-posta registrata.*

5.4. **Konsegwenzi tar-reċess fir-rigward tad-data**

L-Artikolu 13 tas-CRD jistabbilixxi l-obbligi tal-kummerċjant fil-każ ta' reċess. Id-Direttiva (UE) 2019/2161 emendat dak l-Artikolu billi introduċiet dispożizzjonijiet dwar il-konsegwenzi tad-dritt ta' reċess fir-rigward tal-immaniġġjar tad-data.

Artikolu 13

4. Fir-rigward tad-data personali tal-konsumatur, il-kummerċjant għandu jikkonforma mal-obbligi applikabbli taht ir-Regolament (UE) 2016/679.

5. Il-kummerċjant għandu jżomm lura milli juża kwalunkwe kontenut, għajr data personali, li jkun gie pprovdut jew mahluq mill-konsumatur meta juża l-kontenut diġitali jew is-servizz diġitali pprovdut mill-kummerċjant, hlief fejn tali kontenut:

- (a) ma jkollux utilità lil hinn mill-kuntest tal-kontenut diġitali jew tas-servizz diġitali fornut mill-kummerċjant;
- (b) huwa relatat biss mal-attività tal-konsumatur meta juża l-kontenut diġitali jew is-servizz diġitali fornut mill-kummerċjant;
- (c) gie aggregat ma' data oħra mill-kummerċjant u ma jistax jiġi diżaggregat jew biss bi sforzi sproporzjonati; jew
- (d) gie ġġenerat b'mod kongunt mill-konsumatur u oħrajn, u konsumaturi oħra jistgħu jkomplu jagħmlu użu mill-kontenut.

6. Hlief fis-sitwazzjonijiet imsemmija fil-punt (a), (b) jew (c) tal-paragrafu 5, il-kummerċjant għandu, fuq talba tal-konsumatur, iqiegħed għad-dispożizzjoni tal-konsumatur kwalunkwe kontenut, li mhuwiex data personali, li jkun gie pprovdut jew mahluq mill-konsumatur meta uża l-kontenut diġitali jew is-servizz diġitali pprovduti mill-kummerċjant.

7. Il-konsumatur għandu jkun intitolat li jirkupra dak il-kontenut diġitali mingħajr hlas, mingħajr tfixkil mill-kummerċjant, fi żmien raġonevoli u f'format ta' data li jintuża komunement u li jinqara mill-magni.[...]

Dawn id-dispożizzjonijiet huma identiċi għall-Artikolu 16(2)–(4) tad-Direttiva dwar il-Kontenut Diġitali ("DCD"). It-tnejn jindirizzaw il-konsegwenzi tat-terminazzjoni tal-kuntratt – is-CRD tindirizza t-terminazzjoni tal-kuntratt skont id-dritt ta' reċess filwaqt li d-DCD tindirizza t-terminazzjoni tal-kuntratt minhabba n-nuqqas ta' konformità.

Ir-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data (GDPR) jirregola **l-konsegwenzi tat-terminazzjoni tal-kuntratt fir-rigward tad-data personali**. Id-dispożizzjonijiet il-ġodda tal-Artikolu 13 tas-CRD (u l-Artikolu 16 tad-DCD) jindirizzaw id-data li l-konsumatur itella' jew jiġġenera permezz tal-użu tas-servizz diġitali u **li ma hijiex data personali**.

B'mod partikolari, skont l-Artikolu 13(6) tas-CRD, bi twegiba għat-talba tal-konsumatur, il-kummerċjant għandu l-obbligu li jipprovi d-data f'format li jinqara minn magna li jintuża b'mod komuni fiż-żmien meta l-kuntratt jiġi tterminat wara l-eżerċitar tad-dritt ta' reċess.

Jekk il-konsumaturi jeżerċitaw id-dritt tagħhom ta' reċess skont is-CRD (jew ir-rimedju għat-terminazzjoni tal-kuntratt skont id-DCD), **il-kwistjoni ta' valutazzjoni ta' jekk ir-reċess mill-kuntratt jikkostitwixxix ukoll ir-reċess tal-bażi ġuridika għall-proċessar ta' data personali taqa' taht il-GDPR**. F'hafna sitwazzjonijiet, huwa probabbli hafna li d-dikjarazzjoni tal-konsumatur li jeżerċita d-dritt ta' reċess u li jtermina l-kuntratt tista' tiġi interpretata **bħala li tinkludi reċess tal-bażi ġuridika**, inkluż ir-reċess tal-kunsens għal proċessar iehor ta' data personali li ma kienx neċessarju għall-eżekuzzjoni tal-kuntratt skont it-tifsira tal-GDPR. F'din is-sitwazzjoni, il-kummerċjant/il-kontrollur irid jivvaluta jekk għadx hemm bażi ġuridika valida għal tali proċessar iehor ta' dik id-data personali bħal, pereżempju, il-konformità ma' obbligu legali. Fin-nuqqas ta' bażi ġuridika valida, il-proċessar għandu jitwaqqaf.

Barra minn hekk, id-Direttiva (UE) 2019/2161 ziedet mar-regoli speċifiċi tas-CRD dwar **id-drittijiet tal-kummerċjant u l-obbligi tal-konsumatur fil-każ ta' reċess**. Dawn id-dispożizzjonijiet fl-Artikoli 13(8) u 14(2a) huma identiċi għall-Artikoli 16(5) u 17(1) tad-DCD.

Artikolu 13

8. F'każ ta' reċess mill-kuntratt, il-kummerċjant jista' jipprevjeni kwalunkwe użu ulterjuri tal-kontenut diġitali jew tas-servizz diġitali mill-konsumatur, b'mod partikolari billi jagħmel il-kontenut diġitali jew is-servizz diġitali inaċċessibbli għall-konsumatur jew jiddiżattiva l-kont tal-utent tal-konsumatur, minghajr preġudizzju għall-paragrafu 6.

Artikolu 14

2a. F'każ li jirreċedi mill-kuntratt, il-konsumatur għandu jżomm lura milli juża l-kontenut diġitali jew is-servizz diġitali u milli jaqiegħedhom għad-dispożizzjoni ta' partijiet terzi.

5.5. Dritt ta' reċess fir-rigward tal-oġġetti

5.5.1. Oġġetti multipli jew difettużi

Konsumatur jista' jkun irid li **jirreċessa parzjalment** minn kuntratt għal oġġetti multipli jekk jixtieq li jikkancella x-xiri ta' oġġett wieħed jew xi wħud minnhom.

Għalkemm id-Direttiva ma tipprevedix espressament tali dritt, lanqas ma tipprojbixxi lill-kummerċjant u lill-konsumatur milli jaqblu dwar **reċess parzjali** mill-kuntratt billi jiġi rritornat biss oġġett individwali jew diversi oġġetti mibjugħin taht ordni wahda. F'sitwazzjoni bħal din, meta l-oġġetti provduti fl-istess kuntratt jinkludu oġġetti promozzjonali, il-kummerċjant ma għandux ikun obligat li jaqbel mar-ritorn tal-oġġetti li nbieghu bi prezz shih biss.

Is-sitwazzjoni tkun differenti jekk il-konsumatur ma jkunx qabel li jirċievi rigal li l-kummerċjant xorta pprova. Tali rigal jista' jitqies bħala provvista ta' oġġetti mhux mitluba u, għalhekk, jaqa' taht ir-regoli dwar il-bejgħ mhux mitlub. L-Artikolu 27 tas-CRD u l-punt 29 tal-Anness I tad-Direttiva 2005/29/KE dwar Prattici Kummerċjali Zleali jipprojbixxu li l-kummerċjant "jitlob hlas immedjat jew **differit għar-ritorn jew għall-kustodja ta' prodotti** fornuti minnu, iżda mhux solleċitati mill-konsumatur [...]".

Jekk il-konsumatur ikun gie fornit b'oġġett difettuż, li ma jkunx konformi mal-kuntratt kif previst fid-Direttiva dwar il-Bejgħ ta' Oġġetti, il-konsumatur għandu jkollu l-għażla, fil-perjodu tad-dritt ta' reċess, li jinvoka r-rimedji skont dik id-Direttiva jew li jirreċessa mill-kuntratt.

5.5.2. Ritorn tal-oġġetti

Artikolu 14

1. Hlief jekk il-kummerċjant joffri li jiġbor l-oġġetti huwa stess, il-konsumatur għandu jibgħat lura l-oġġetti jew jagħtihom lill-kummerċjant jew lil persuna awtorizzata mill-kummerċjant biex tirċievi l-oġġetti, minghajr dewmien mhux dovut u f'kull każ mhux aktar tard minn 14-il jum minn dak li fih ikun ikkomunika d-deċiżjoni tiegħu li jirreċedi mill-kuntratt lill-kummerċjant skont l-Artikolu 11. It-terminu għandu jkun rispettat jekk il-konsumatur jibgħat l-oġġetti lura qabel ma jiskadi l-perjodu ta' 14-il jum.

Il-konsumatur għandu jgarrab biss l-ispiża diretta tar-ritorn tal-oġġetti hlief jekk il-kummerċjant ikun qabel li jgarrabha hu jew ikun naqas milli jinforma lill-konsumatur li din l-ispiża għandu jgarrabha hu.

Fil-każ ta' kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju li fihom il-oġġetti huma kkunsinnati d-dar tal-konsumatur fil-mument tal-konkluzjoni tal-kuntratt, il-kummerċjant għandu jiġbor il-oġġetti a spejjeż tiegħu jekk il-oġġetti, minhabba n-natura tagħhom stess, ma jkunux jistgħu jiġu rritornati normalment bil-posta.

L-Artikolu 14(1) jirrikjedi li l-konsumatur jirritorna l-oġġetti lill-kummerċjant billi jibgħathom lura fi żmien 14-il jum mill-jum wara l-konsumatur ikun innotifika lill-kummerċjant bir-reċess mill-kuntratt. Madankollu, billi l-konsumatur huwa responsabbli għall-immanigġjar tal-oġġetti u għall-valur imnaqqas tagħhom matul il-perjodu tad-dritt ta' reċess (ara wkoll it-taqsima 5.5.4), għandu jkun fl-interess naturali tal-konsumatur li jibgħathom lura kemm jista' jkun malajr, milli jistenna sakemm jiskadi ż-żmien.

Hemm eċċezzjoni għall-**kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju**. Jekk l-oġġetti jkunu ġew ikkunsinnati fid-dar tal-konsumatur fil-mument tal-konkluzjoni tal-kuntratt, **il-kummerċjant irid jiġbor** bi spejjeż tiegħu daww l-oġġetti, li "ma jkunux jistgħu jiġu rritornati normalment bil-posta".

Għalhekk, dan ir-rekwiżit huwa eċċezzjoni għar-regola ġenerali fl-Artikolu 6(1)(i) li tirrikjedi lill-kummerċjanti **jinformaw lill-konsumatur** dwar il-kost sabiex jiġu rritornati l-oġġetti li “ma jkunux jistgħu jiġu rritornati normalment bil-posta” (ara t-taqsimha 5.2).

Il-kost dirett għar-ritorn tal-oġġetti jithallas mill-konsumatur hlief jekk il-kummerċjant ikun naqas milli jinforma lill-konsumatur b'dan ir-rekwiżit skont l-Artikolu 6(1)(i) jew qabel li jgħarrab il-kost. Dawn iż-żewġ punti ta' informazzjoni huma inklużi wkoll fil-Mudell ta' istruzzjonijiet dwar ir-reċess fl-Anness I(A), li l-kummerċjanti jistgħu jużaw sabiex jissodisfaw l-obbligu tagħhom li jinformaw lill-konsumatur. Il-kunċett ta' “kost dirett” għandu jeskludi kull kost amministrattiv, tal-immaniġġjar jew ta' “riforniment” imgħarrab mill-kummerċjant inkonnessjoni mar-ritorn tal-oġġetti.

Offerta mill-kummerċjant sabiex “**jiġbor l-oġġetti huwa stess**” għandha torbot lill-konsumatur biss jekk il-kummerċjant offra wkoll li **jgħarrab il-kost**. Jekk dan ma jkunx il-każ u l-konsumatur isib metodu ta' ritorn aktar kosteffiċjenti u xorta affidabbli offrut minn fornitur ta' servizz rikonoxxut, il-konsumatur ma għandux ikun obligat skont id-Direttiva li jaccetta l-offerta tal-kummerċjant sabiex jiġbor l-oġġetti.

5.5.3. Rimborż tal-pagamenti riċevuti mill-konsumatur

Artikolu 13

1. Il-kummerċjant għandu jagħti rimborż għall-pagamenti kollha li rċieva mingħand il-konsumatur, inklużi, jekk ikun il-każ, l-ispejjeż tal-kunsinna mingħajr dewmien mhux dovut u f'kull każ mhux aktar tard minn 14-il jum minn dak li fih ikun infurmat bid-deċiżjoni tal-konsumatur li jirreċedi mill-kuntratt skont l-Artikolu 11.

Il-kummerċjant għandu jagħmel ir-rimborż imsemmi fl-ewwel subparagrafu bl-użu tal-istess mezz ta' pagament użat mill-konsumatur għat-tranzazzjoni inizjali, sakemm ma l-konsumatur ma jkunx qabel espressament mod iehor u fil-kundizzjoni li ma għandu jgħarrab l-ebda spiża oħra bħala konsegwenza ta' tali rimborż.

2. Minkejja l-paragrafu 1, il-kummerċjant ma għandux jintalab jirrimborża l-ispejjeż supplementari, jekk il-konsumatur ikun għażel espressament tip ta' kunsinna differenti mit-tip l-anqas għali ta' kunsinna standard offrut mill-kummerċjant.

3. Għajr jekk il-kummerċjant ikunx offra li jiġbor l-oġġetti hu stess, fir-rigward ta' kuntratti ta' bejgħ, il-kummerċjant jista' iżomm ir-rimborż sakemm ikun irċieva l-oġġetti, jew sakemm il-konsumatur ikun ipprova prova li bagħat l-oġġetti lura, skont liema minnhom isehh l-ewwel.

L-Artikolu 13(1) jirrikjedi li l-kummerċjant jagħmel ir-rimborż mingħajr dewmien bla bżonn u **mhux aktar tard minn 14-il jum** mill-jum meta l-konsumatur jinforma lill-kummerċjant dwar id-deċiżjoni li jirreċessa mill-kuntratt.

Għall-kuntratti ta' bejgħ, skont l-Artikolu 13(3), il-kummerċjant jista' biss **iżomm ir-rimborż lil hinn minn din l-iskadenza** sakemm ikun irċieva l-oġġetti jew tal-anqas tkun giet ipprovduta evidenza mill-konsumatur li l-oġġetti jkun ntbagħtu lura.

Jekk l-oġġetti jew l-evidenza jaslu wara li jiskadi l-perjodu ta' 14-il jum, il-kummerċjant għandu jirrimborża lill-konsumatur mingħajr dewmien żejjed. Dak li jikkostitwixxi “dewmien żejjed” irid jiġi vvalutat fuq bażi ta' każ b'każ; madankollu, f'ċirkostanzi normali l-proċessar tar-rifużjoni ma għandux jiehu aktar minn ftit jiem ta' xogħol.

Il-kunċett ta' “**prova li bagħat [l-oġġetti lura]**” huwa importanti għall-applikazzjoni tal-Artikolu 13(3). Fil-prinċipju, din il-“prova” għandha tintfieh bħala dikjarazzjoni bil-miktub minn fornitur ta' servizz ta' trasport jew tal-posta li tispeċifika l-mittent u r-riċevitur.

Fil-prinċipju, din il-prova mhux neċessarjament għandha tinvolvi garanziji lill-partijiet terzi li l-oġġetti inkwistjoni ġew spezzjonati u vverifikati. Tali servizzi żejda x'aktarx ikunu għaljin u jistgħu jiskoraġġixxu lill-konsumatur milli jeżerċita d-dritt ta' reċess, li huwa speċifikament prekluz mid-Direttiva (ara l-Premessa 47: “[...] L-obbligi tal-konsumatur fil-każ ta' reċess ma għandhomx jiskoraġġixxu lill-konsumatur milli jeżerċita d-dritt ta' reċess tiegħu”).

Għalkemm l-Artikolu 14(2) jintitola lill-kummerċjant iqis lill-konsumatur responsabbli għal kwalunkwe valur imnaqqas tal-oġġetti li jirriżulta mill-immaniġġjar hażin matul il-perjodu tad-dritt ta' reċess, skont l-Artikolu 13(3) il-kummerċjant jeħtieġli jirrimborża lill-konsumatur wara li jkun irċieva prova li l-oġġetti jkun ntbagħtu lura.

Jekk il-konsumatur jaċċetta l-offerta tal-kummerċjant sabiex jiġbor l-oġġetti, jew il-kummerċjant offra li jiġborhom bi spejjeż tiegħu, il-kummerċjant ma għandux ikun jista' jinvoka d-dritt li jzomm ir-rifużjoni skont l-Artikolu 13(3). Dan għandu jipprovdi inċentiv ieħor lill-kummerċjant sabiex jorganizza r-ritorn tal-oġġetti kemm jista' jkun malajr.

L-Artikolu 13(1) jirrikjedi speċifikament li l-kummerċjant juża **l-istess mezz ta' hlas** għar-rifużjoni bħal dawk li uża l-konsumatur għat-tranzazzjoni inizjali. B'mod partikolari, il-kummerċjant għandu jirrimborża l-ammont shih imhallas mill-konsumatur fil-munita tal-hlas:

- *Pereżempju, jekk il-konsumatur hallas billi ttrasferixxa EUR 50 fil-kont bankarju tal-kummerċjant, il-kummerċjant għandu jirrimborża lill-konsumatur billi jtrasferixxi l-istess ammont lura, u jkopri wkoll kwalunkwe tariffa mitluba għat-trasferiment tal-aħhar mill-bank tal-konsumatur.*
- *Madankollu, il-kummerċjant ma għandux ikollu jkopri t-tariffi tal-bank imhallsin mill-konsumatur għall-hlas inizjali.*
- *Jekk il-kont bankarju tal-konsumatur ikun f'munita waħda iżda l-hlas u r-rifużjoni jsiru f'munita differenti, il-kummerċjant ma għandux ikun responsabbli għat-telf li jirriżulta mill-kambju mwettaq mill-bank tal-konsumatur għar-rifużjoni.*

L-Artikolu 13(1) jippermetti wkoll lill-kummerċjant u l-konsumatur jaqblu espressament fuq **metodu differenti**, bħal pereżempju rimborż permezz ta' ċekk bankarju minflok trasferiment jew f'munita ohra milli dik ta' hlas, dment li l-konsumatur ma jgarrabx tariffi bħala riżultat tal-użu ta' metodu differenti:

- *Pereżempju, jekk il-kummerċjant jikseb il-qbil tal-konsumatur sabiex jaċċetta rifużjoni permezz ta' ċekk bankarju minflok trasferiment bankarju, il-kummerċjant għandu jgarrab kwalunkwe kost addizzjonali għall-konsumatur, pereżempju, il-kostijiet tal-kambju jew dawk bankarji, li jirriżultaw mill-użu mill-kummerċjant ta' metodu ta' hlas differenti.*

Il-Premessa 46 tiddikjara fir-rigward tal-użu ta' **vawċers**: “Ir-rimborż ma għandux isir permezz ta' vawċer, sakemm il-konsumatur ma jkunx uża vawċers għall-ewwel operazzjoni jew ikun espressament aċċettahom”.

5.5.4. Responsabbiltà tal-konsumatur għall-immaniġġjar hażin tal-oġġetti

Artikolu 14

2. Il-konsumatur għandu jkun responsabbli biss għal kwalunkwe valur imnaqqas tal-oġġetti li jirriżulta mill-manipulazzjoni tal-oġġetti minbarra dik meħtieġa biex tistabbilixxi n-natura, il-karatteristiċi u t-tħaddim tal-oġġetti. Il-konsumatur ma għandux, f'kull każ, ikun responsabbli għal valur imnaqqas tal-oġġetti fejn il-kummerċjant ikun naqas milli jipprovdi avvż tad-dritt ta' reċess skont il-punt (h), tal-Artikolu 6(1).[...]

5. **Hlief** kif dispost fl-Artikolu 13(2) u f'dan l-Artikolu, l-eżerċizzju tad-dritt ta' reċess ma twassal għal ebda responsabbiltà għall-konsumatur.

Kif spjegat fil-Premessa 47, il-konsumaturi jistgħu jirreċessaw mill-kuntratt irrispettivament minn kif l-oġġetti jkunu ġew immaniġġjati matul il-perjodu ta' reċess: “Uhud mill-konsumaturi jeżerċitaw id-dritt tagħhom ta' reċess wara li jkunu użaw il-oġġetti sa tali punt li jmur lil hinn minn dak meħtieġ biex jistabbilixxu n-natura, il-karatteristiċi u t-tħaddim tal-oġġetti. **F'dan il-każ il-konsumatur ma għandux jitlef id-dritt ta' reċess, iżda għandu jkun responsabbli għal kwalunkwe valur imnaqqas tal-oġġetti.** [...]”.

Madankollu, f'dawn il-każijiet l-Artikolu 14(2) jitfa' fuq il-konsumatur ir-responsabbiltà “għal **kwalunkwe valur imnaqqas tal-oġġetti** li jirriżulta mill-manipulazzjoni tal-oġġetti minbarra dik meħtieġa biex tistabbilixxi n-natura, il-karatteristiċi u t-tħaddim tal-oġġetti”. Il-Premessa 47 tkompli tispjega dan l-obbligu: “[...]. Sabiex jistabbilixxi n-natura, il-karatteristiċi u t-tħaddim tal-oġġetti, **il-konsumatur għandu biss joperah jew jispezzjonhom fl-istess mod kif ikun permess f'post fejn isir bejgħ bl-imnut.** Pereżempju, il-konsumatur għandu biss jipprova artiklu ta' lbies u mhuwiex permess li jilbsu fit-tul. B'konsegwenza, waqt il-perjodu ta' reċess il-konsumatur għandu jopera u jispezzjona l-oġġetti b'attenzjoni xierqa.”

Il-valur imnaqqas tal-oġġetti jista' jikkonsisti, b'mod partikolari, fil-kost għat-tindif u għat-tiswijiet u, jekk l-oġġetti ma jkunx jistgħu jerġgħu jinbiegħu bħala oġġetti godda, it-telf oġġettivament iġġustifikat ta' introjtu għall-kummerċjant meta jbigħ l-oġġett ritornat bħala oġġett użat.

Jekk l-ittestjar tal-konsumatur tal-oġġetti jkun mar lil hinn minn dak li huwa neċessarju sabiex jiġu stabbiliti n-natura, il-karatteristiċi u l-funzjonament tagħhom, ikollu jkun invvalutat fuq bażi ta' każ b'każ fil-każ ta' tilwima. It-tqabbil ma' dak li jista' normalment jagħmel il-konsumatur f'hanut tradizzjonali jservi bħala punt ta' referenza tajjeb, pereżempju:

- *Qabel ma jixtri apparat tal-awdjo/vidjo u ta' registrazzjoni, il-konsumatur normalment ikun jista' jittestja l-kwalità tal-istampa jew tal-hoss;*

- Meta wiehed jipprova l-hwejjegħ f'hanut ma jitnehhewx it-tikketti tal-manifattur;
- Il-konsumatur normalment ma jkunx jista' jittestja b'mod Prattiku t-tagħmir domestiku, b'ha-tagħmir tal-kċina, minhabba li l-użu reali tiegħu inevitabbilment iħalli t-traċċi;
- Il-konsumatur ma jkunx jista' jikkonfigura s-software fuq kompjuter; għalhekk, il-kostijiet raġonevoli għal kull risettjar ta' tali tagħmir jikkostitwixxi wkoll valur imnaqqas.
- Il-konsumatur jista' jittestja fwejjah u prodotti kozmetiċi simili, li normalment jistgħu jiġu ttestjati fil-ħwienet, permezz ta' tester liberu li l-kummerċjant jista' jinkludi mal-prodott. B'dak il-mod, il-konsumaturi ma jkollhomx bżonn jifhem l-imballaġġ tal-prodott sabiex jeżerċitaw id-dritt tagħhom li jstabbilixxu n-natura u l-karatteristiċi tiegħu (ċerti prodotti kozmetiċi jistgħu jiġu ssiġillati għal raġunijiet ta' protezzjoni tas-saħħa jew ta' iġjene – ara t-taqsima 5.11.4).

Ta' min ifakkar li "l-istabbiliment tal-funzjonament" tal-oġġetti f'dan il-kuntest huwa differenti mill-verifika li jkun bla difetti f'kull aspett. Jekk l-oġġetti jirriżultaw li jkun diffettużi fużu aktar tard, il-konsumatur ikun protett bid-Direttiva (UE) 2019/771 dwar il-Bejgħ ta' Oġġetti.

Fil-prinċipju, il-konsumatur għandu ikun jista' **jiftah l-imballaġġ** sabiex jaċċessa l-kontenut(i) fuq ġewwa jekk oġġetti simili jkun normalment murija fil-ħwienet f'kundizzjoni mhux ippakkjati. Għalhekk, il-ħsara kkawżata fl-imballaġġ meta semplicement jinfetħ ma hijiex raġuni għal kumpens. **Madankollu, kwalunkwe kisi protettiv applikat fuq l-oġġetti għandu jitneħħa biss meta dan ikun strettament neċessarju sabiex jiġi ttestjat.**

Ir-ritorn tal-oġġetti mingħajr l-imballaġġ originali ⁽¹²⁶⁾ (eż. il-kaxxa li jkun fiha apparat elettroniku), jew b'deprezzament anormali tal-imballaġġ, jista' jitleqq b'ha deprezzament tal-oġġetti.

Fil-Kawża C-681/17 *slewo*, il-QGUE ddeċidiet li **saqqijiet** miksi jin b'kisi protettiv ma jaqgħux taħt l-eċċezzjoni tad-dritt ta' reċess previst fl-Artikolu 16(e) rigward oġġetti li jkun ġew issiġillati għal raġunijiet ta' protezzjoni tas-saħħa jew ta' iġjene u li jkun tneħħielhom is-siġill mill-konsumatur. Il-Qorti kkunsidrat li s-saqqijiet jistgħu jiġu assimilati ma' hwejjegħ li għalihom id-dritt li wiehed jippruvah fuq huwa awtorizzat b'mod esplicitu. Għalhekk, is-saqqijiet bil-kisi protettiv tagħhom imneħħi u potenzjalment użati mill-konsumatur tqiesu xierqa sabiex jergħu jinbiegħu u jintużaw minn xerrej għid **sa fejn il-kummerċjant ikun f'pożizzjoni li jagħmel is-saqqijiet (jew il-hwejjegħ) xierqa għal użu għid minn parti terza, mingħajr preġudizzju għar-reqwiżiti tal-protezzjoni tas-saħħa jew tal-iġjene**, permezz ta' trattament b'ha tindif jew diżinfettar ⁽¹²⁷⁾.

Fl-istess hin, il-Qorti rreferiet b'mod speċifiku għall-eżistenza ta' suq għal saqqijiet użati ⁽¹²⁸⁾. Aktar importanti minn hekk, il-Qorti rreferiet ukoll **għar-responsabbiltà tal-konsumatur għal kwalunkwe valur imnaqqas tal-oġġetti** li jirriżulta minn trattament minbarra dak neċessarju sabiex jiġi stabbilit n-natura, il-karatteristiċi u l-funzjonament tagħhom f'konformità mal-Artikolu 14(2).

Għalhekk, fid-dawl ta' dawn il-konstatazzjonijiet, tali responsabbiltà tista' tinholq jekk **ikun neċessarju, għall-finijiet tal-protezzjoni tas-saħħa jew tal-iġjene, li jtnaddaf is-saqqi (jew il-hwejjegħ u l-oġġetti komparabbli)** sabiex jerga' jinbiegħ lil xerrej għid. Tista' tinholq ukoll meta **tali oġġetti mnaddfin ma jkunux jistgħu jinbiegħu b'ha oġġetti godda iżda biss b'ha oġġetti użati** bi prezz (ferm) aktar baxx. F'dan ir-rigward, il-kummerċjant jeħtieġli ma jqarraqx bix-xerrej il-għid tal-oġġetti mnaddfin fir-rigward tal-ispeċifikazzjoni tagħhom (għodda jew "użati"), peress li din hija parti importanti mill-karatteristiċi tal-prodotti, anke fil-kuntest tal-UCPD.

Fir-rigward tad-dritt ta' reċess skont id-Direttiva 97/7/KE dwar il-Bejgħ mill-Bogħod li giet issostitwita, il-Qorti ddeċidiet fil-Kawża C-489/07 *Pia Messner* ⁽¹²⁹⁾ li regola nazzjonali **li tqiegħed fuq il-konsumatur l-oneru tal-provi** li huwa ma użax dawk l-oġġetti matul il-perjodu ta' reċess b'mod li mar lil hinn dak li kien neċessarju sabiex jippermettilu jagħmel użu effettiv mid-dritt ta' reċess tiegħu, tkun taffettwa hażin l-effiċjenza u l-effettività tad-dritt ta' reċess.

Skont l-Artikolu 14(5), il-konsumatur ma jgħarrab l-ebda responsabbiltà b'ha konsegwenza tal-eżerċizzju tad-dritt ta' reċess, hliet kif previst fid-Direttiva. F'dan ir-rigward, is-sentenza fil-Kawża *Messner* ikkonfermat ukoll li bejjiegħ ma jistax jitleb kumpens għall-valur tal-użu derivat mill-konsumatur mill-oġġetti fil-perjodu *interim* qabel ir-ritorn tagħhom lill-kummerċjant ⁽¹³⁰⁾.

⁽¹²⁶⁾ Dan jikkonċerna l-imballaġġ imfassal għal dak il-prodott li huwa parti mill-prezentazzjoni tiegħu għall-kummerċjalizzazzjoni. Il-konsumaturi għandhom jithallew jissostitwixxu kwalunkwe imballaġġ komuni pprovdut biss għall-protezzjoni tal-oġġetti waqt it-tranzitu.

⁽¹²⁷⁾ C-681/17, *slewo*, ECLI:EU:C:2019:255, il-punti 43–46.

⁽¹²⁸⁾ *Ibid*, il-punt 42.

⁽¹²⁹⁾ C-489/07, *Messner*, ECLI:EU:C:2009:502, il-punt 27.

⁽¹³⁰⁾ *Ibid*, il-punti 22 – 24.

Is-CRD ma tirregolax l-**infurzar tar-responsabbiltà tal-konsumatur** għall-valur imnaqqas tal-oġġetti. B'mod partikolari, ma tgħidx jekk din ir-responsabbiltà timplikax biss li l-kummerċjant jista' jiftaħ proċeduri legali kontra l-konsumatur jew li l-kummerċjant jista' jitlob hlas unilateralment lill-konsumatur għall-hsara jew inaqas l-ammont tar-rimborz dovut lill-konsumatur sabiex jikkompensa għall-valur imnaqqas allegat tal-oġġetti.

Għalhekk, dawn il-kwistjonijiet huma soġġetti għal-liġijiet kuntrattwali u proċedurali ġenerali tal-Istati Membri, kif imsemmi fl-Artikolu 3(5). Pereżempju, l-Istati Membri jistgħu jippermettu lill-kummerċjanti jnaqqsu s-somma rimborzata għall-oġġetti ritornati sabiex ikopru l-valur imnaqqas tagħhom minhabba mmanigġjar hażin matul il-perjodu tad-dritt ta' reċess.

Skont l-Artikolu 14(2), il-*"konsumatur ma għandux, f'kull każ, ikun responsabbli għal valur imnaqqas tal-oġġetti fejn il-kummerċjant ikun naqas milli jipprova avvż tad-dritt ta' reċess skont il-punt (h), tal-Artikolu 6(1)."*

Konsegwenza oħra tan-nuqqas milli jiġi pprovdut dan l-avviż skont l-Artikolu 10 tad-Direttiva huwa li **l-perjodu ta' reċess huwa estiż sa 12-il xahar**. Dan ifisser li konsumatur jista' jirreċessa mill-kuntratt wara xi żmien konsiderevoli, li matulu kien qed juża l-oġġetti b'mod effettiv mingħajr ma jgarrab xi responsabbiltà għat-tkagħbir bl-użu li jirriżulta (ara wkoll it-taqsima 5.3 dwar il-konsegwenzi tan-nuqqas ta' informar lill-konsumaturi dwar id-dritt ta' reċess).

L-Artikolu 6(1)(h) ma fih l-ebda rekwiżit speċifiku sabiex il-konsumatur jiġi informat dwar ir-responsabbiltà għal valur imnaqqas tal-oġġetti mal-eżerċitar tad-dritt ta' ritorn. Madankollu, l-informazzjoni dwar il-valur imnaqqas tal-oġġetti hija inkluża fil-mudell ta' istruzzjonijiet dwar ir-reċess stabbilit fl-Anness I(A). L-ghoti ta' din l-informazzjoni jista' jkun utli kemm għall-konsumaturi kif ukoll għall-kummerċjanti anke meta l-kummerċjant ma jsegwix dan il-mudell tal-istruzzjonijiet.

5.5.5. Riskju meta l-oġġetti jiġu rritornati lill-kummerċjant

Id-Direttiva ma tirregolax min iġorr ir-riskju **għal hsara jew għal telf aċċidentali matul ir-ritorn tal-oġġetti** meta l-konsumatur jirreċessa mill-kuntratt. Għalhekk, din il-kwistjoni hija wkoll soġġetta għal-liġijiet nazzjonali, li jistgħu, pereżempju, jipprevedu li r-riskju matul ir-ritorn tal-oġġetti jaqa' fuq il-konsumatur ladarba jiġu ttrasferiti lil mal-kunsinna f'konformità mal-Artikolu 20.

Fil-prinċipju, meta jirritorna l-oġġetti, il-konsumatur għandu jiehu hsieb, pereżempju, li jagħzel fornitur ta' servizz tat-trasport jew tal-posta stabbilit, sabiex jiżgura li l-oġġetti jaslu għand il-kummerċjant u ma ssirillhomx hsara fit-tranżitu.

Meta l-konsumatur **qatt ma jkun ha pussess fiżiku tal-oġġetti**, eż. billi jirrifjuta li jiehu l-kunsinna, mingħajr l-ebda dikjarazzjoni esplicita jew b'dikjarazzjoni lill-kummerċjant dwar ir-reċess mill-kuntratt, il-kummerċjant ikompli jgħorr ir-riskju ta' telf jew ta' hsara minhabba li skont l-Artikolu 20 ma jkun sehh l-ebda trasferiment ta' riskju lill-konsumatur.

5.6. **Dritt ta' reċess minn kuntratti għal servizzi u għal utilitajiet pubbliċi**

5.6.1. Kunsens tal-konsumatur għal prestazzjoni immedjata

L-Artikolu 7(3) u l-Artikolu 8(8) tas-CRD jistabbilixxu rekwiżiti formali applikabbli meta l-konsumaturi jkunu jixtiequ jibdw l-eżekuzzjoni ta' kuntratti lil hinn mill-bini tan-negozju jew ta' kuntratti ta' servizz mill-bogħod għall-utilitajiet pubbliċi qabel l-iskadenza tal-perjodu tad-dritt ta' reċess. Iż-żewġ dispożizzjonijiet huma pprezentati f'termini identiċi, hlief li l-Artikolu 7(3) jirrikjedi li l-kummerċjant jikseb it-talba tal-konsumatur għal eżekuzzjoni immedjata fuq mezz li jservi għal żmien twil:

L-Artikolu 7(3) u l-Artikolu 8(8)

Fejn konsumatur irid li l-ghoti tas-servizzi jew il-provvista ta' ilma, gass jew elettriku, fejn dawn ma jkunux għall-bejgħ f'volum limitat jew fi kwantità fissa, jew ta' tishin distrettwali jibda matul il-perjodu ta' reċess previst mill-Artikolu 9(2), u l-kuntratt ipogħi lill-konsumatur taht obbligu li jhallas, il-kummerċjant għandu jesigi li l-konsumatur jagħmel tali () **talba esplicita** fuq mezz li jservi għal żmien twil u jitlob lill-konsumatur jirrikonoxxi li, ladarba tkun saret l-eżekuzzjoni totali tal-kuntratt min-naha tal-kummerċjant, il-konsumatur ma jkollux iżjed id-dritt ta' reċess.*

(*) tindika elementi addizzjonali fl-Artikolu 7(3)

Għalhekk, dawn id-dispożizzjonijiet japplikaw jekk il-konsumatur irid li s-servizz jew l-utilitajiet pubbliċi jibdw matul il-perjodu ta' reċess. Madankollu, dawn ir-regoli ma għandhomx iżommu lill-kummerċjant milli jipproponi b'mod attiv li l-konsumatur jagħmel talba bhal din. Fl-istess hin, il-kummerċjant ma huwiex obligat joffri din l-għażla jew li jaċċetta t-talba tal-konsumatur.

L-Artikolu 14(3) jippermetti lill-konsumatur jirreċessa mill-provvista ta' servizzi jew ta' utilitajiet pubbliċi **anke wara li jagħmel talba esplicita**. Dan huwa kkonfermat ukoll fil-Premessa 50: “il-konsumatur għandu jibbenefika mid-dritt tiegħu ta' reċess anke fil-każ li fih talab il-forniment tas-servizzi qabel it-tmiem tal-perjodu ta' reċess.”

Madankollu, fir-rigward tal-**kuntratti ta' servizz**, skont il-punt (a) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16, il-konsumatur jitlef id-dritt ta' reċess meta s-servizz jiġi eżegwit bis-shih, soġġett għal ċerti kundizzjonijiet:

Artikolu 16

“L-Istati Membri ma għandhomx jipprevedu d-dritt ta' reċess stabbilit fl-Artikolu 9 sa 15 għall-kuntratti mill-bogħod u lil hinn mill-post tan-negozju fir-rigward ta' dan li ġej:

- (a) kuntratti ta' servizz wara l-eżekuzzjoni totali tas-servizz iżda, jekk il-kuntratt iqiegħed lill-konsumatur f'obbligu li jhallas, **biss jekk l-eżekuzzjoni tkun inbdiet bil-kunsens esplicitu minn qabel tal-konsumatur u bir-rikonoxximent li huwa jitlef id-dritt tiegħu ta' reċess ladarba tkun saret l-eżekuzzjoni totali tal-kuntratt min-naħa tal-kummerċjant;**”

L-Artikoli 7(3) u 8(8) tas-CRD ġew emendati bid-Direttiva (UE) 2019/2161. L-emenda żgurat l-allinjament mal-punt (a) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16. Jiġifieri, l-Artikolu 7(3) u l-Artikolu 8(8) issa fihom l-istess żewġ rekwiżiti bħall-punt (a) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16: (1) it-talba tal-konsumatur għal eżekuzzjoni immedjata, u (2) ir-rikonoxximent tal-konsumatur li, ladarba l-kuntratt ikun ġie eżegwit bis-shih mill-kummerċjant, il-konsumatur ma jibqax ikollu d-dritt ta' reċess.

L-emendi ċċaraw ukoll li dawn ir-rekwiżiti japplikaw biss għal servizzi mhallsin. Dan kien neċessarju fil-kuntest tal-estensjoni tal-kamp ta' applikazzjoni tas-CRD fil-qasam tas-servizzi diġitali skont l-Artikolu 3(1a) ⁽¹³¹⁾.

In-nuqqas tal-kummerċjant li jikkonforma mar-rekwiżit li jikseb it-talba tal-konsumatur għal eżekuzzjoni immedjata jwassal għal konsegwenzi previsti fl-Artikolu 14(4)(a), jiġifieri d-dritt tal-konsumatur li ma jgarrabx il-kost tas-servizz jew tal-utilitajiet pubbliċi – ara t-taqsimha ulterjuri 5.8.

Il-*“kunsens [espress]”* tal-konsumatur fil-punt (a) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 għandu jiġi interpretat bħala t-*“talba esplicita”* mitluba fl-Artikoli 7(3) u 8(8).

B'analogija mar-regoli dwar il-hlasijiet addizzjonali skont l-Artikolu 22, it-termini “talba esplicita/kunsens espress” f'dan il-kuntest għandhom jiġu interpretati bħala li jimplikaw **azzjoni pożittiva mill-konsumatur**, bħal pereżempju billi jimmarka kaxxa fuq is-sit web. L-użu ta' kaxxa mmarkata bil-lest jew ta' klawsole fit-termini u l-kundizzjonijiet ġenerali għal dan l-għan ma jkunx jissodisfaw dawn ir-rekwiżiti ⁽¹³²⁾.

Il-kunsens u r-rikonoxximent espliciti tal-konsumatur **jistgħu jinkisbu qabel, matul, jew wara li jiġi konkluż il-kuntratt**, dment li l-konklużjoni ssehh qabel ma tibda l-eżekuzzjoni. It-talba u r-rikonoxximent tal-konsumatur jistgħu jiġu espressi f'daqqa. Ir-rekwiżiti tal-Artikoli 7(3) u 8(8) u tal-punt (a) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 jistgħu jiġu ssodisfati, pereżempju, bil-formula li ġejja:

— [...] B'dan jien nitlob [eżekuzzjoni immedjata jew eżekuzzjoni fi/minn data speċifika matul il-perjodu ta' reċess] tal-kuntratt ta' servizz u nirrikonoxxi li jien se nitlef id-dritt tiegħi ta' reċess mill-kuntratt ladarba l-kuntratt ta' servizz jiġi eżegwit bis-shih.

Għal kuntratt lil hinn mill-post tan-negozju soġġett għall-Artikolu 7(3), ir-rekwiżit għal “mezz li jservi għal żmien twil” jiġi ssodisfat meta t-talba u r-rikonoxximent tal-konsumatur jiġu rrekordjati fuq strument li jippermetti lill-partijiet jaħżnu l-informazzjoni b'mod aċċessibbli għal referenza futura u li jippermetti r-riproduzzjoni mhux mibdula (ara t-taqsimha 4.4 għal aktar informazzjoni). B'mod ġenerali, l-immarkar ta' kaxxa mill-konsumatur fuq id-dokument tal-ordni huwa biżżejjed jekk it-talba u r-rikonoxximent jiġu riprodotti b'mod adegwat fil-kopja pprovduta lill-konsumatur.

⁽¹³¹⁾ Ara l-Premessa 42 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 fir-rigward tal-htieġa għall-allinjament.

⁽¹³²⁾ Pereżempju, fil-Kawża C-673/17 *Planet49*, ECLI:EU:C:2019:801, il-punt 65, dwar il-proċessar ta' data personali, il-Qorti sostniet li r-rekwiżiti għall-kunsens ma jkunx issodisfati meta l-kaxxa rilevanti tkun ġiet immarkata minn qabel mill-kontrollur.

5.6.2. Obbligu ta' kumpens tal-konsumatur

Artikolu 14

3. Jekk konsumatur jeżerċita d-dritt ta' reċess wara li jkun għamel talba f'konformità mal-Artikolu 7(3), jew mal-Artikolu 8(8), il-konsumatur għandu jhallas lill-kummerċjant ammont proporzjonali għal kemm gie fornuta sal-mument li fih il-konsumatur ikun informa lill-kummerċjant bl-eżerċizzju tad-dritt ta' reċess, meta mqabbel mal-kopertura totali tal-kuntratt. L-ammont proporzjonali li l-konsumatur għandu jhallas lill-kummerċjant huwa kkalkolat fuq il-bażi tal-prezz totali maqbul fil-kuntratt. Jekk dan il-prezz totali huwa eċċessiv, l-ammont proporzjonali għandu jkun ikkalkolat fuq il-bażi tal-valur tas-suq ta' dak li gie fornuta.

Jekk il-konsumatur jirreċessa mill-kuntratt matul il-perjodu tad-dritt ta' reċess wara li jitlob l-eżekuzzjoni immedjata tiegħu, l-Artikolu 14(3) jirrikjedi li l-konsumatur ihallas lill-kummerċjant **ammont proporzjonali** għal dak li kien ipprovdut fuq il-bażi tal-prezz totali miftiehem:

— Pereżempju, konsumatur li jirreċessa minn kuntratt ta' servizzi telefoniċi mobbli wara li jkun uża s-servizz għal 10 ijiem ikollu jhallas lill-kummerċjant terz tal-abbonament fix-xahar ⁽¹³³⁾ flimkien mal-prezz ta' kull servizz addizzjonali li jkun wasallu matul dak il-perjodu.

Meta l-provvista ta' servizzi tinvolvi kostijiet ta' darba lill-kummerċjant sabiex jagħmilhom disponibbli lill-konsumatur, il-kummerċjant jista' jinkludihom fil-kalkolu tal-kumpens:

— Pereżempju, il-kummerċjant jista' jinkludi l-kost tax-xogħlijiet ta' installazzjoni fil-post tar-residenza tal-konsumatur li jitwettqu bħala parti minn kuntratt għal servizzi ta' komunikazzjoni elettronika fissa qabel ma l-konsumatur jirreċessa mill-kuntratt.

Madankollu, il-kumpens għandu jkun ibbażat fuq il-**valur tas-suq** ta' dak li gie pprovdut jekk il-prezz totali jkun eċċessiv. Spjegazzjonijiet utli ta' kif jiġi ddeterminat il-valur tas-suq huma pprovduti fil-Premessa 50, li tiddikjara: "[...] Il-kalkolu tal-ammont proporzjonali għandu jkun ibbażat fuq il-prezz maqbul fil-kuntratt sakemm il-konsumatur juri li l-prezz totali stess huwa sproporzjonat, u f'dan il-każ l-ammont li għandu jithallas jiġi kkalkolat abbażi tal-valur tas-suq tas-servizz li gie fornuta. Il-valur tas-suq għandu jkun definit permezz ta' tqabbil mal-prezz ta' servizz ekwivalenti mogħti minn kummerċjanti oħrajn fid-data ta' konklużjoni tal-kuntratt. [...]"

Il-Premessa 14 tirreferi għall-applikazzjoni tar-regoli tal-Istati Membri dwar "prezzijiet eċċessivi jew esaġerati", li jistgħu jkun rilevanti fl-applikazzjoni tal-Artikolu 14(3).

Fil-Kawża C-641/19 *PE Digital*, il-QĠUE ċċarat li meta jiġi applikat l-**Artikolu 14(3)** sabiex jiġi ddeterminat l-**ammont proporzjonat li għandu jithallas mill-konsumatur** lill-kummerċjant, meta dak il-konsumatur jirreċessa minn dak il-kuntratt wara li jkun talab b'mod espliċitu li l-eżekuzzjoni tas-servizz tibda matul il-perjodu ta' reċess, **huwa xieraq li, fil-prinċipju, jitqies il-prezz miftiehem fil-kuntratt għad-durata shiha tiegħu u li jiġi kkalkolat l-ammont dovut pro rata temporis**.

Huwa **biss meta** l-kuntratt jipprovd b'mod espliċitu li: (i) wiehed jew aktar mis-servizzi għandhom jiġu pprovduti **bis-shih mill-bidu tal-eżekuzzjoni tal-kuntratt** (ii) għal prezz li jrid **jithallas separatament**, li għandu jitqies il-prezz shih għal tali servizz fil-kalkolu tal-ammont dovut lill-kummerċjant skont l-Artikolu 14(3) ⁽¹³⁴⁾.

Il-Qorti ċċarat ukoll f'*PE Digital* li t-test għall-eċċessività tal-kumpens mitlub mill-kummerċjant huwa bbażat fuq is-suq. Skont l-Artikolu 14(3) tas-CRD, moqri fid-dawl tal-Premessa 50 tagħha, f'din l-analizi għandu jitqies il-prezz tas-servizz offrut mill-kummerċjant lil konsumaturi oħrajn taht l-istess kundizzjonijiet u l-prezz ta' servizz ekwivalenti fornita minn kummerċjanti oħrajn fiż-żmien tal-konklużjoni tal-kuntratt ⁽¹³⁵⁾.

⁽¹³³⁾ Ara wkoll l-Artikolu 3(2)(d) tar-Regolament (KEE, Euratom) Nru 1182/71, li jiddikjara li "jekk perjodu jinkludi partijiet minn xhur, ix-xahar għandu, sabiex jiġi kkalkulat xhur bħal dawn, ikun ikkunsidrat bħala li għandu tletin ġurnata."

⁽¹³⁴⁾ C-641/19 *PE Digital*, ECLI:EU:C:2020:808, il-punti 29 u 32.

⁽¹³⁵⁾ *Ibid*, il-punt 37.

Meta s-servizzi **jiġu provduti f'kuntratt ta' bejgh**, il-Premessa 50 tiddikjara dan li ġej: “[...] **Għall-kuntratti li għandhom bħala oġġetti tagħhom kemm il-oġġetti kif ukoll is-servizzi, ir-regoli dwar ir-ritorn tal-oġġetti msemmijin f'din id-Direttiva japplikaw għall-aspetti relatati mal-oġġetti filwaqt li r-regim ta' kumpensazzjoni għas-servizzi japplika għall-aspetti relatati mas-servizzi**”.

Ir-regim ta' kumpens għas-servizzi eżegwiti matul il-perjodu tad-dritt ta' reċess huwa stabbilit fl-Artikolu 14(3) u (4)(a) - ara wkoll it-taqsim 5.8.2. Għalhekk, f'sitwazzjonijiet li fihom is-servizz jiġi pprovdut matul il-perjodu tad-dritt ta' reċess mill-kuntratt ta' bejgh (eż. servizz ta' installazzjoni jiġi pprovdut immedjatament wara kunsinna tal-oġġetti), il-kummerċjant għandu jkseb ukoll it-**talba espliċita tal-konsumatur għall-eżekuzzjoni tas-servizz** matul il-perjodu tad-dritt ta' reċess, jekk il-kummerċjant ikun jixtieq li jiġi kkompensat għal dak is-servizz fil-każ li l-konsumatur jirreċessa mill-kuntratt ta' bejgh:

— *Pereżempju, kuntratt ta' bejgh mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju jista' jipprevedi l-kunsinna u l-installazzjoni ta' apparat domestiku. Jekk il-konsumatur jitlob b'mod espliċitu lill-kummerċjant sabiex jinstalla l-apparat immedjatament mal-kunsinna tiegħu, iżda mbagħad jiddeciedi li jirreċessa mill-kuntratt fil-perjodu ta' dritt ta' reċess (14-il jum mill-kunsinna), il-kummerċjant ikun intitolat għal kumpens għall-kostijiet tal-installazzjoni (minbarra kwalunkwe kumpens għall-valur imnaqqas tal-apparat, jekk applikabbli).*

L-obbligu għall-kummerċjant li jitlob lill-konsumatur jirrikonoxxi li, ladarba l-kuntratt ikun eżegwit bis-shih mill-kummerċjant, il-konsumatur ma jibqax ikollu d-dritt ta' reċess, li żdied mal-Artikolu 7(3) u 8(8) mid-Direttiva (UE) 2019/2161, **ma jkunx rilevanti fil-każ ta' servizzi pprovduti taht kuntratti ta' bejgh**. Dan l-obbligu jikkonċerna biss kuntratti ta' servizz, peress li kuntratti ta' servizz biss huma soġġetti għall-eċċezzjoni mid-dritt ta' reċess prevista fil-punt (a) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16.

5.7. **Dritt ta' reċess minn kuntratti għal kontenut diġitali online**

Id-dritt ta' reċess minn kuntratti għal servizzi diġitali huwa diskuss fit-taqsim 5.6 li tittratta l-kuntratti ta' servizzi b'mod ġenerali.

Ir-restrizzjonijiet speċifiċi fuq id-dritt ta' reċess minn **kuntratti għal kontenut diġitali online** huma stabbiliti fil-punt (m) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16.

Id-Direttiva (UE) 2019/2161 emendat din id-dispożizzjoni billi ziedet it-tielet kundizzjoni li l-kummerċjant jehtieglu jissodisfa sabiex il-konsumatur jitlef d-dritt ta' reċess mill-kuntratt. Dan huwa allinjat mal-kundizzjonijiet fl-Artikolu 14(4)(b) li jitratta l-konsegwenzi tan-nuqqas ta' rispett tar-rekwiżiti formali/ta' informazzjoni.

Artikolu 16

L-Istati Membri ma għandhomx jipprevedu d-dritt ta' reċess stabbilit fl-Artikolu 9 sa 15 għall-kuntratti mill-bogħod u lil hinn mill-post tan-negozju fir-rigward ta' dan li ġej:

[...] (m) kuntratti għall-forniment ta' kontenut diġitali li mhuwiex furnut fuq mezz tangibbli jekk l-eżekuzzjoni tkun inbdiet u, jekk il-kuntratt iqiegħed lill-konsumatur f'obbligu li jhallas, fejn:

- (i) il-konsumatur ikun ta l-kunsens espliċitu minn qabel biex tinbeda l-eżekuzzjoni matul il-perjodu tad-dritt ta' reċess;*
- (ii) il-konsumatur ikun irrikonoxxa li b'dan huwa jitlef id-dritt tiegħu ta' reċess; u*
- (iii) il-kummerċjant ikun ipprova l-konferma f'konformità mal-Artikolu 7(2) jew mal-Artikolu 8(7).*

Il-punt (m) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 għandu objettiv simili għal dak tar-regola fil-punt (i) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 li teżenta lit-trasportaturi tangibbli ssiġillati tad-*data* (CDs, DVDs, eċċ.) mid-dritt ta' reċess jekk il-konsumatur inehhilhom is-siġilli. Dan ifisser li f'dawn iż-żewġ każijiet, kuntrarjament għal dak tar-reċess mill-forniment ta' servizzi (ara t-taqsim 5.6), il-**konsumatur ma għandux dritt li “jittestja” l-kontenut diġitali** matul il-perjodu tad-dritt ta' reċess.

Għaldaqstant, il-konsumatur jitlef id-dritt ta' reċess hekk kif l-eżekuzzjoni tal-kuntratt tkun bdiet bil-kunsens tiegħu jew tagħha u bir-rikonoxximent tat-telf ta' dan id-dritt jekk il-kummerċjant ikun ipprova l-konferma tal-kuntratt. Kif previst fl-Artikolu 7(2) dwar kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju u fl-Artikolu 8(7) dwar kuntratti mill-bogħod, dik il-konferma trid tinkludi wkoll konferma tal-kunsens espress u tal-konferma minn qabel tal-konsumatur (ara wkoll it-taqsim 4.4 dwar il-konferma tal-kuntratt).

L-eżekuzzjoni tibda bit-tniżżil jew bl-istreaming ta' fajl vidjo jew awdjo. Jekk kummerċjant jipprovdi web link għall-varar tal-istreaming jew tat-tniżżil, il-konsumatur jitlef biss id-dritt ta' reċess wara l-attivazzjoni ta' dak il-link.

Il-kunsens espress u l-konferma tal-konsumatur jistgħu jinkisbu qabel, matul, jew wara li jiġi konkluż il-kuntratt, dment li l-konklużjoni ssehh qabel ma tibda l-eżekuzzjoni. L-Artikolu 7(2) u l-Artikolu 8(7) tas-CRD jehtieġu b'mod esplicitu li l-konferma tal-kuntratt tinkludi l-konferma tal-kunsens espress u tal-konferma minn qabel tal-konsumatur f'konformità mal-punt (m) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16. Għalhekk, meta l-konsumatur jipprovdi kunsens għal eżekuzzjoni u għal rikonoxximent immedjati wara li l-kummerċjant diġà jkun bagħat konferma tal-kuntratt, il-kummerċjant jehtieġu jipprovdi lill-konsumatur b'konferma addizzjonali separata ta' daww il-kunsens u l-konferma qabel ma tibda l-eżekuzzjoni.

Għall-finijiet tal-Artikolu 16(m), il-kunsens u r-rikonoxximent "espress[i]" għandhom jiġu interpretati b'analogija għar-regoli dwar il-kunsens espress previst fl-Artikolu 22 dwar il-pagamenti addizzjonali għas-servizzi addizzjonali. Dan ifisser li l-konsumatur irid jiehu **azzjoni pożittiva**, bħal pereżempju jimmarka kaxxa fuq is-sit web tal-kummerċjant. L-espressjoni tal-kunsens u tal-konferma permezz ta' kaxxa mmarkata minn qabel jew l-aċċettazzjoni tat-termini u l-kundizzjonijiet generali ma tkunx tissodisfa r-rekwiżiti tal-punt (m) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16.

Il-kunsens espress u l-konferma tal-konsumatur jistgħu jingħataw f'dikjarazzjoni waħda, u jipprovdu wkoll informazzjoni dwar l-eċċezzjoni mid-dritt ta' reċess kif mehtieġ skont l-Artikolu 6(1)(k), pereżempju:

— [...] B'dan jien nagħti l-kunsens tiegħi għall-eżekuzzjoni immedjata tal-kuntratt u nikkonferma li jien se nitlef id-dritt tiegħi ta' reċess mill-kuntratt ladarba jibda t-tniżżil jew l-istreaming tal-kontenut diġitali.

Il-kummerċjant irid jikkonforma mal-obbligi ta' informazzjoni dwar id-dritt ta' reċess skont l-Artikolu 6(1)(h). Biss fil-każ ta' kuntratti għal kontenut diġitali online li **jiġu eżegwiti immedjatament** meta l-konsumatur jipprovdi kunsens u konferma **li jwassal għall-bidu tal-eżekuzzjoni** tal-kuntratt, il-kummerċjant ma għandux għalfejn jipprovdi l-informazzjoni skont l-Artikolu 6(1)(h), inkluż il-formola standard ta' reċess stabbilit fl-Anness I(B).

5.8. **Konsegwenzi tan-nuqqas ta' informar dwar id-dritt ta' reċess**

Skont l-Artikolu 6(1), il-kummerċjant jehtieġu jipprovdi lill-konsumatur b'informazzjoni prekuntrattwali b'mod ċar u li jinftehem. B'mod partikolari, fejn jeżisti id-dritt ta' reċess, l-Artikolu 6(1)(h) jirrikjedi li l-kummerċjant jagħmel lill-konsumatur konxju mill-kundizzjonijiet, mit-terminu u mill-proċeduri għall-eżerċizzju ta' tali dritt u mill-formola standard ta' reċess stabbilita fl-Anness I(B) ⁽¹³⁶⁾. In-nuqqas ta' konformità ma' dawn l-obbligi jwassal għall-konsegwenzi skont l-Artikolu 10(1), li jipprevedi **estensjoni tal-perjodu tad-dritt ta' reċess** għall-kuntratti kollha. Jekk il-kummerċjant ma jipprovdi din l-informazzjoni, il-perjodu ta' reċess jiġi estiż bi 12-il xahar.

Artikolu 10

1. Jekk kummerċjant ma jipprovdi lill-konsumatur bl-informazzjoni tad-dritt ta' reċess kif rikjest mill-punt (h) tal-Artikolu 6(1), il-perjodu ta' reċess għandu jiskadi tnax-il xahar mit-tmiem tal-perjodu ta' reċess inizjali, kif determinat skont l-Artikolu 9(2).

L-Artikolu 10(2) jindirizza s-sitwazzjoni meta l-kummerċjant jipprovdi l-informazzjoni mehtieġa fl-Artikolu 6(1)(h) b'dewmien **fi żmien 12-il xahar** mit-tmiem tal-perjodu inizjali ta' reċess ikkalkolat skont l-Artikolu 9(2). F'dan il-każ, il-perjodu ta' reċess **jiskadi 14-il jum wara l-jum li fih il-konsumatur jirċievi dik l-informazzjoni**.

Artikolu 10

2. Jekk il-kummerċjant ikun ipprova lill-konsumatur bl-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu fi żmien 12-il xahar mill-jum imsemmi fl-Artikolu 9(2), id-dritt ta' reċess għandu jiskadi 14-il jum, jew, f'każijiet fejn l-Istati Membri jkun adottaw regoli skont l-Artikolu 9(1a), 30 jum wara l-jum li fih il-konsumatur jirċievi dik l-informazzjoni.

⁽¹³⁶⁾ Soġġett għar-regoli speċifiċi tal-Artikolu 8(4) – ara t-taqsima 5.2.3.

5.8.1. *Konsegwenzi fir-rigward tal-oġġetti*

Minbarra l-estensjoni msemmija hawn fuq tal-perjodu ta' reċess, **fil-każ ta' oġġetti**, l-Artikolu 14(2) jipprevedi li l-konsumaturi **ma humiex responsabbli għal kwalunkwe valur imnaqqas tal-oġġetti** jekk il-kummerċjant ikun naqas milli jinformatom dwar id-dritt ta' reċess f'konformità mal-Artikolu 6(1)(h).

Artikolu 14

2. Il-konsumatur għandu jkun responsabbli biss għal kwalunkwe valur imnaqqas tal-oġġetti li jirriżulta mill-manipulazzjoni tal-oġġetti minbarra dik meħtieġa biex tistabbilixxi n-natura, il-karatteristiċi u t-tħaddim tal-oġġetti. Il-konsumatur ma għandux, f'kull każ, ikun responsabbli għal valur imnaqqas tal-oġġetti fejn il-kummerċjant ikun naqas milli jipprovi avviż tad-dritt ta' reċess skont il-punt (h), tal-Artikolu 6(1).

Fir-rigward ta' oġġetti personalizzati jew oġġetti li jithassru malajr (ara t-taqsimiet 5.11.2 u 5.11.3) li huma **eżentati minghajr kundizzjoni mid-dritt ta' reċess skont il-punti (c) u (d) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 16**, is-CRD ma tistabbilixxix il-konsegwenzi tan-nuqqas ta' konformità mill-kummerċjant mar-rekwiżit ta' informazzjoni dwar in-nuqqas tad-dritt ta' reċess f'konformità mal-Artikolu 6(1)(k). Madankollu, in-nuqqas ta' informazzjoni lill-konsumatur dwar in-nuqqas tad-dritt ta' reċess f'sitwazzjoni bħal din jista' jammonta għal prattika kummerċjali żleali (ommissjoni qarrieqa) ipprojbita mid-Direttiva 2005/29/KE dwar Prattiki Kummerċjali Żleali jekk iwassal lill-konsumatur sabiex jiehu deċiżjoni tranżazzjonali li ma kienx jiehu f'sitwazzjoni ohra.

5.8.2. *Konsegwenzi fir-rigward tas-servizzi u tal-utilitajiet pubbliċi*

Għas-servizzi (inklużi s-servizzi diġitali) u għall-utilitajiet pubbliċi, l-Artikolu 14(4)(a) jistipula li l-konsumatur ma jgarrab l-ebda kost, jiġifieri l-konsumatur huwa intitolat jew għal rifużjoni tal-ammont imħallas jew li ma jhallasx, **jekk il-kummerċjant ma jkunx ipprova l-informazzjoni meħtieġa dwar id-dritt ta' reċess skont l-Artikolu 6(1)(h) jew (j) jew jekk il-konsumatur ma jkunx talab b'mod espliċitu li s-servizz jibda matul il-perjodu ta' reċess f'konformità mal-Artikolu 7(3) jew mal-Artikolu 8(8).**

Artikolu 14

4. Il-konsumatur ma għandu jehel l-ebda spiża għal:

- (a) twettiq ta' servizzi, jew il-provvista ta' ilma, gass u elettriku, meta mhum iex għall-bejgħ f'volum limitat jew fi kwantità fissa, jew it-tishin distrettwali, kompletament jew parzjalment, matul il-perjodu ta' reċess, meta:
 - (i) il-kummerċjant naqas milli jipprovi l-informazzjoni f'konformità mal-Artikolu 6(1), il-punti (h) u (j); jew
 - (ii) il-kummerċjant ma talabx espressament li l-eżekuzzjoni tibda matul il-perjodu ta' reċess f'konformità mal-Artikolu 7(3) u mal-Artikolu 8(8); [...]

Għaldaqstant, f'dawn il-każijiet, il-konsumatur jista' jirreċessa mill-kuntratt ta' servizz jew mill-kuntratt għall-utilitajiet pubbliċi li **l-eżekuzzjoni tagħhom tkun bdiet u tkun għadha għaddejja** matul il-perjodu estiż ta' **12-il xahar** mit-tmiem tal-perjodu inizjali ta' reċess ikkalkolat skont l-Artikolu 9(2) u ma jgarrabx **kostijiet** għas-servizzi pprovduti.

Jekk **il-kummerċjant jinforma lill-konsumatur dwar id-dritt ta' reċess fi żmien 12-il xahar** mit-tmiem tal-perjodu ta' reċess inizjali kkalkolat skont l-Artikolu 9(2), il-konsumatur jista' jirreċessa fi żmien 14-il jum wara l-jum li fih ikun irċieva l-informazzjoni, **minghajr ma jgarrab l-ebda kost għas-servizzi pprovduti sal-mument meta gie informat dwar id-dritt ta' reċess.**

Il-konsumatur ma jgarrab l-ebda kost għal dak li jkun gie pprovdut anke meta l-forniment ta' servizzi jew ta' utilitajiet pubbliċi **jkun tlesta (twettaq bis-shih)** qabel l-eżerċitar tad-dritt ta' reċess, inkluż matul il-perjodu estiż skont l-Artikolu 10, hlief fejn il-kummerċjant ikun ikkonforma mar-rekwiżiti formali tal-Artikolu 7(3) jew 8(8) li jirriżulta fit-telf tad-dritt ta' reċess mill-konsumatur f'konformità mal-punt (a) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 (ara t-taqsimi 5.6.1 għal aktar informazzjoni).

5.8.3. *Konsegwenzi fir-rigward tal-kontenut diġitali online*

Fir-rigward tal-kuntratti għall-kontenut diġitali online, jekk xi waħda mit-tliet kundizzjonijiet previsti fil-punt (m) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 ma tiġix issodisfata (ara t-taqsima 5.7), u l-konsumatur jeżerċita d-dritt ta' reċess, ikun japplika l-Artikolu 14(4)(b) u dan jagħti d-dritt lill-konsumatur li jew ma jhallasx għall-kontenut riċevut jew li jigi rimborzat għall-ammonti mhallsin:

Artikolu 14

4. *Il-konsumatur ma għandu jehel l-ebda spiża għal:*

(...)

(b) *il-provvista, kompletament jew parzjalment, tal-kontenut diġitali li mhuwiex fornutt fuq mezz tanġibbli meta:*

(i) *il-konsumatur ma jkunx ta l-kunsens espress tiegħu rigward il-bidu tal-eżekuzzjoni qabel it-tmiem tal-perjodu tal-14-il jum li hemm riferiment għalih fl-Artikolu 9;*

(ii) *il-konsumatur ma rrikonoxxiex li huwa jitlef id-dritt ta' reċess tiegħu meta jagħti l-kunsens tiegħu; jew*

(iii) *il-kummerċjant naqas milli jipprovi l-konferma f'konformità mal-Artikolu 7(2) jew l-Artikolu 8(7).*

5.9. *Terminazzjoni tal-kuntratt wara l-eżerċizzju tad-dritt ta' reċess*

Artikolu 12

[...]

(a) *L-eżerċizzju tad-dritt ta' reċess għandu jgħaddi l-obbligi tal-partijiet: li jwettqu l-kuntratt mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju; jew*

(b) *li jikkonkludu l-kuntratt mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju, f'każijiet fejn l-offerta saret mill-konsumatur.*

L-Artikolu 12 jiddikjara li l-eżerċitar tad-dritt ta' reċess jgħaddi l-obbligi tal-partijiet li jeżegwixxu l-kuntratt, b'mod partikolari l-obbligu tal-konsumatur li jhallas jew li jikkonkludi l-kuntratt jekk il-konsumatur ikun għamel l-offerta.

Madankollu, skont l-Artikolu 3(2), din ir-regola ma taffettwax regoli tal-UE oħrajn speċifiċi għas-settur dwar it-terminazzjoni tal-kuntratti.

— *Pereżempju, id-Direttiva (UE) 2019/944 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁽¹³⁷⁾ dwar is-suq intern għall-elettriku u d-Direttiva 2009/73/KE dwar is-suq intern tal-gass⁽¹³⁸⁾ jipprevedu li jekk klijent, filwaqt li jirrispetta l-kundizzjonijiet kuntrattwali, jixtieq jibdel il-fornitur, l-operatur(i) kkonċernat(i) jehtieglu/jehtigilhom jagħmel/jagħmlu l-bidla fi żmien tliet ġimgħat.*

Għalhekk, jekk konsumatur jiddeċiedi li jirreċessa minn kuntratt għall-elettriku jew għall-gass u jaqilbu għal fornitur ġdid, il-fornitur preċedenti u l-konsumatur jistgħu jkomplu jkunu marbutin bil-kuntratt tagħhom sa tliet ġimgħat, b'deroga mir-regoli fl-Artikolu 14(3) dwar il-kumpens għal dak li jkun ġie pprovdut sa qabel ma jsir ir-reċess.

⁽¹³⁷⁾ Id-Direttiva (UE) 2019/944 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Ġunju 2019 dwar regoli komuni għas-suq intern għall-elettriku u li temenda d-Direttiva 2012/27/UE (GU L 158, 14.6.2019, p. 125), l-Artikolu 12(1): "Il-bdil ta' fornitur jew ta' partecipant tas-suq involut f'aggregazzjoni għandu jsir fl-iqsar żmien possibbli. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li klijent li jixtieq jibdel il-fornitur jew il-partecipanti tas-suq impenjati fl-aggregazzjoni, filwaqt li jirrispetta l-kundizzjonijiet kuntrattwali, jkun intitolat għal tali bidla fi żmien massimu ta' tliet ġimgħat mid-data tat-talba. [...]"

⁽¹³⁸⁾ Id-Direttiva 2009/73/KE, l-Artikolu 3(6): "L-Istati Membri għandhom jiżguraw li:

(a) *meta konsumatur, filwaqt li josserva l-kundizzjonijiet kuntrattwali, jixtieq jibdel il-fornitur, il-bidla ssir mill-operatur(i) ikkonċernat(i) fi żmien tliet ġimgħat; u*
(b) *il-konsumaturi jkunu intitolati li jircievu d-data kollha dwar il-konsum.*"

5.10. Kuntratti anċillari

Artikolu 15

1. Bla hsara għall-Artikolu 15 tad-Direttiva 2008/48/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' April 2008 dwar ftehim ta' kreditu għall-konsumatur, jekk il-konsumatur jeżerċita d-dritt tiegħu ta' reċess minn kuntratt mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju skont l-Artikoli 9 sa 14 ta' din id-Direttiva, kull kuntratt anċillari għandu jntem awtomatikament, mingħajr ebda spiza għall-, hliet kif previst fl-Artikolu 13(2) u fl-Artikolu 14 ta' din id-Direttiva.

2. L-Istat Membri se jistipulaw regoli dettaljati dwar it-tmiem ta' kuntratti bħal dawn.

L-Artikolu 2(15) jiddefinixxi kuntratt anċillari bħala: "kuntratt li bih il-konsumatur jakkwista oġġetti jew servizzi relatati ma' kuntratt mill-bogħod jew kuntratt lil hinn mill-post tan-negozju u fejn dawk l-oġġetti jiġu pprovduti jew is-servizzi jiġu forniti mill-kummerċjant jew minn parti terza fuq il-bażi ta' arrangament bejn dik il-parti terza u l-kummerċjant", pereżempju:

- kuntratt ta' kunsinna, ta' manutenzjoni jew ta' installazzjoni,
- ftehim ta' assigurazzjoni u ta' kreditu għall-finanzjament tax-xiri;
- garanzija kummerċjali addizzjonali.

Għalkemm generalment esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva permezz tal-Artikolu 3(3)(d), kull kuntratt ta' assigurazzjoni u ta' kreditu anċillari jiġi tterminat skont l-Artikolu 15.

Għandha tiġi vvalutata r-relazzjoni bejn il-kuntratti separati marbutin sabiex jiġi ddeterminat liema huwa l-kuntratt ewlieni u liema huwa dak anċillari:

- Pereżempju, fejn, permezz ta' kuntratti separati mal-istess kummerċjant, konsumatur jixtri servizzi tat-telefonija mobbli u smartphone mobbli li jithallas f'pagamenti parzjali, fatturati fuq bażi ta' kull xahar flimkien mal-prezz ewlieni tal-abbonament, il-kuntratt ta' servizz għandu jitqies bħala l-kuntratt ewlieni. Dan ma għandux jipprojbixxi lill-konsumatur milli jirreċessa separatament mill-kuntratt ta' bejgħ anċillari biss filwaqt li jżomm il-kuntratt ta' servizz.

Meta l-kuntratt anċillari jkun soġġett għad-Direttiva (pereżempju, kuntratt ta' kunsinna jew ta' installazzjoni), il-konsumatur għandu jikkompensa lill-kummerċjant għall-kost ta' dak li ġie pprovdut f'konformità mal-Artikoli 13(2) u 14.

Min-naħa l-oħra, jekk il-kuntratt anċillari jkun generalment barra mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva (bħal kuntratt ta' assigurazzjoni jew kuntratt ta' kreditu), il-konsegwenzi tat-terminazzjoni jkun soġġetti għar-regoli tal-liġi kuntrattwali generali jew speċifiċi għas-settur tal-Istati Membri.

Ir-regoli dettaljati dwar it-terminazzjoni ta' kuntratti anċillari għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri. Dawn jistgħu jinkludu, pereżempju, l-obbligu tal-kummerċjant li jinforma lil kull kummerċjant rilevanti ieħor meta jiġi informat mill-konsumatur bid-deċiżjoni tal-konsumatur li jirreċessa mill-kuntratt ewlieni.

5.11. Eċċezzjonijiet mid-dritt ta' reċess

L-Artikolu 16 jelenka 13-il kuntratt/sitwazzjoni li fihom il-konsumatur ma jkollux dritt ta' reċess jew jitlef dan id-dritt taht certi kundizzjonijiet.

Barra minn hekk, id-Direttiva (UE) 2019/2161 introduċiet żewġ għażliet regolatorji għall-Istati Membri f'każ ta' kuntratti konklużi fil-kuntest ta' żjarat mhux mitlubin organizzati minn negozjant lejn id-dar ta' konsumatur jew ta' vjaġġi promozzjonali u f'każ ta' tiswijiet speċifikament mitlubin mill-konsumatur.

Is-sitwazzjonijiet jew il-kuntratti li ġejjin jisthoqqilhom attenzjoni partikolari. L-eċċezzjonijiet rigward il-kuntratti ta' servizz u l-kuntratti għall-kontenut diġitali online eżegwiti bis-shiħ huma indirizzati separatament fit-taqsimiet 5.6 u 5.7, rispettivament.

5.11.1. Oġġetti jew servizzi li għalihom il-prezz jiddependi fuq iċ-ċaqliq fis-suq finanzjarju

Artikolu 16

(b) il-forniment ta' oġġetti jew servizzi li l-prezz tagħhom jiddependi fuq varjazzjonijiet fis-suq finanzjarju li ma jistax ikun ikkontrollat mill-kummerċjant u li jistgħu jsejtnu waqt il-perjodu ta' reċess;

Il-Premessa 43 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 iċċarat li l-kuntratti għal kunsinni individwali ta' enerġija mhux tan-network għandhom ikunu eżentati mid-dritt ta' reċess skont il-punt (b) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 peress li "l-prezz tagħha jiddependi fuq varjazzjonijiet fis-swieq tal-komoditajiet jew fis-swieq tal-enerġija li ma jistgħux jiġu kkontrollati mill-kummerċjant u li jistgħu jsejtnu fil-perjodu ta' reċess."

5.11.2. Ogġetti li saru skont l-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew personalizzati b'mod ċar

Artikolu 16

(c) *il-forniment ta' ogġetti li saru għall-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew personalizzati b'mod ċar;*

"Ogġett li sar skont l-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur" huwa ddefinit fl-Artikolu 2 tas-CRD bħala "kwalunkwe ogġett li ma jiġi prefabbrikat u sar fuq il-bażi ta' għażla jew deċiżjoni individwali tal-konsumatur". Il-Premessa 49 tas-CRD tirreferi għal "purtieri magħmulin apposta" bħala eżempju ta' ogġetti magħmulin skont l-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew li huma personalizzati b'mod ċar.

Peress li din ir-regola hija eċċezzjoni mir-regola aktar ġenerali tas-CRD li tagħti lill-konsumaturi d-dritt ta' reċess mill-kuntratti mill-bogħod/lil hinn mill-post tan-negozju, għandha tiġi interpretata b'mod restrittiv.

Għalhekk, din l-eċċezzjoni għandha tkopri, pereżempju:

- ogġetti, li għalihom il-konsumatur ikun ipprova speċifikazzjonijiet, bħall-kejl għall-ghamara jew id-daqs ta' drapp;
- ogġetti, li għalihom il-konsumatur ikun talab karatteristiċi personalizzati speċifiċi, bħal disinn partikolari għal karozza li hija magħmula skont l-ordni jew komponent speċifiku għal kompjuter, li għandu jiġi akkwistat individwalment għal dik l-ordni partikolari u li ma kienx parti mill-offerta ġenerali tal-kummerċjant lill-pubbliku;
- tikketti tal-indirizz bl-informazzjoni ta' kuntatt tal-konsumatur.

F'dan il-kuntest, speċifikazzjoni/personalizzazzjoni għandha titqies li tfisser li l-ogġetti, fil-prinċipju, huma uniċi u manifatturati skont ix-xewqat u l-htigijiet individwali ddikjarati mill-konsumatur u miftehmien mal-kummerċjant.

B'kuntrast ma' dan, meta l-konsumatur sempliċement johloq l-ogġetti billi jagħzel mill-għażliet standard (prestabbiliti) ipprovduti mill-kummerċjant, ma għandux ikun possibbli li wiehed jitellem fuq "speċifikazzjoni" jew fuq "personalizzazzjoni" fis-sens ristrett ta' din id-dispożizzjoni. Għalhekk, l-eċċezzjoni ma tapplikax fl-eżempji li ġejjin:

- l-għażla ta' għamara b'kulur jew b'konsistenza speċifika billi jintgħażlu mill-katalgu tal-manifattur;
- karozza b'taġmhir addizzjonali, magħzula mill-katalgu tal-manifattur;
- sett ta' għamara fuq il-bażi ta' elementi standard.

Barra minn hekk, l-eċċezzjoni ma tapplikax għal **kuntratti ta' servizz li jwasslu għal eżiti tanġibbli**. Fil-Kawża C-208/19 NK (*Proġett ta' dar individwali (detached)*), il-Qorti sostniet li l-kuntratt bejn perit u konsumatur, skont liema tal-ewwel huwa meħtieġ li jhejji d-disinji għall-konstruzzjoni ta' bini ġdid, ma jistax jitqies li jaqa' taħt l-Artikolu 16(c) tas-CRD. Għalkemm id-disinji jistgħu jiġu pprovduti f'forma tanġibbli (fuq karta jew diġitali), is-sugġett tal-kuntratt huwa servizz intellettuali – disinn arkitettoniku, u l-kunsinna sussegwenti għandha biss funzjoni anċillari ⁽¹³⁹⁾.

Dan ir-raġunament tal-QGUE jenfasizza l-importanza tal-proċess kreattiv għall-okkorrenza tar-riżultat tanġibbli bħala fattur deċiżiv għall-klassefikazzjoni tal-kuntratt. Raġunament simili jista' jiġi applikat għal servizzi intellettuali oħrajn (eż. l-ghoti ta' pariri kontabilistiċi jew legali, jew ta' fotografija tal-avvenimenti tal-familja) li r-riżultati tagħhom jistgħu jiġu ppreżentati f'forma tanġibbli.

B'kuntrast ma' dan, meta tkun tapplika l-eċċezzjoni, ir-restrizzjoni fuq ir-reċess minn kuntratti għall-forniment ta' ogġetti li saru għall-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew personalizzati b'mod ċar hija assoluta u **ma tiddependix fuq jekk il-kummerċjant ikunx beda jahdem fuq l-ordni jew le**. Dan ġie kkonfermat fil-Kawża C-529/19 *Möbel Kraft*, li kieku l-Qorti osservat li din hija l-unika interpretazzjoni tal-Artikolu 16(c) tas-CRD li tista' tiżgura ċertezza legali, li hija wiehed mill-oġettivi tad-Direttiva, kif innotat fil-Premessi 7 u 40 tagħha ⁽¹⁴⁰⁾. L-eżistenza tad-dritt ta' reċess tal-konsumatur tkun

⁽¹³⁹⁾ C-208/19, NK (*Proġett ta' dar individwali (detached)*), ECLI:EU:C:2020:382, il-punti 58 – 59.

⁽¹⁴⁰⁾ C-529/19, *Möbel Kraft*, ECLI:EU:C:2020:846, il-punti 27 – 29.

ikkonċernata jekk tkun tiddependi fuq l-istat ta' progress tal-eżekuzzjoni tal-kuntratt mill-kummerċjant, stat ta' progress li, bħala regola ġenerali, l-konsumatur ma jkunx informat dwaru u li fuqu ma jkollu, *a fortiori*, l-ebda kontroll. Barra minn hekk, interpretazzjoni bħal din ma tkunx rikonċiljabbli mal-obbligu tal-kummerċjant li jipprovi informazzjoni prekontrattwali ċara.

5.11.3. Ogġetti li jistgħu jiddeterjoraw jew jiskadu malajr

Artikolu 16

(d) *il-forniment tal-ogġetti li huma predisposti għal deterjorament jew jiskadu b'mod mgħaġġel;*

Il-karatteristika “li huma predisposti għal deterjorament jew jiskadu b'mod mgħaġġel” hija karatteristika ogġettiva tal-ogġett ikkonċernat. Xi whud mill-eżempji ovvjati ta' ogġetti li jistgħu jiddeterjoraw jew jiskadu malajr imsemmijin fil-punt (d) huma:

— *Ikel u xorb li jiskadu malajr, inklużi dawk li jridu jinżammu fil-frigġ;*

— *Kunsinni tar-ristoranti “take-away”;*

— *Fjuri friski.*

Madankollu, fil-każ ta' **kuntratti ta' abbonament għal kunsinni regolari ta' ristoranti “take-away”**, filwaqt li ma jkun hemm l-ebda dritt ta' reċess mill-kunsinna attwali, il-konsumatur xorta wahda jista' jhassar l-abbonament skont ir-regoli dwar id-dritt ta' reċess għal “kunsinna regolari ta' ogġett” f'konformità mal-Artikolu 9(2)(b)(iii), jiġifieri 14-il jum mill-wasla tal-ewwel kunsinna.

Il-**pjanti**, min-natura tagħhom, għandhom hajja limitata li matulha jiġu ppreservati l-karatteristiċi tagħhom. Fil-prinċipju, ir-rekwizit għal intervent attiv minn xi hadd (eż. kumpanija tal-kunsinni, konsumatur) sabiex jiġu ppreservati l-karatteristiċi tagħhom jagħmel lil dawn l-impjanti ogġettivament differenti minn ogġetti oħrajn (tessuti, tagħmir elettroniku, eċċ.). Dawk il-prodotti l-oħra ma humiex “predisposti għal deterjorament jew jiskadu b'mod mgħaġġel” jekk jinħażnu f'kundizzjonijiet xierqa u l-konsumatur huwa sempliciment meħtieġ li joqgħod lura milli jesponihom għal kundizzjonijiet anormali qabel ma jibgħathom lura, sabiex jevita r-responsabbiltà implikata mill-Artikolu 14(2).

Għalhekk, hija meħtieġa valutazzjoni ta' każ b'każ filwaqt li titqies il-kura neċessarja għall-pjanti sabiex iżommu l-karatteristiċi tagħhom fuq perjodu itwal, inkluż fil-każ ta' ritorn mill-konsumatur. Għalhekk, huwa biss meta l-pjanti rispettivi ma jkunux “predisposti għal deterjorament jew jiskadu b'mod mgħaġġel”, li għandu japplika d-dritt ta' reċess.

5.11.4. Ogġetti ssiġillati għall-protezzjoni tas-saħħa ta' raġunijiet ta' iġjene

Artikolu 16

(e) *il-forniment ta' ogġetti ssiġillati li mhumix adatti biex jiġu rritornati minhabba raġunijiet iġienici jew marbutin mal-protezzjoni tas-saħħa u nfethu wara l-kunsinna;*

Sabiex ogġett ikun eżentat mid-dritt ta' reċess skont il-punt (e), għandu jkun hemm raġunijiet ġenwini ta' protezzjoni tas-saħħa jew ta' iġjene għall-użu ta' ssiġill, li jista' jikkonsisti fi tgeżwir jew f'kisi protettiv. Din l-eċċezzjoni tista' tapplika, pereżempju, għall-ogġetti li ġeġjin jekk ma jkunux issiġillati mill-konsumatur wara l-kunsinna:

— *Prodotti kozmetiċi bħal lipsticks;*

— *Xkupilji tas-snien, magni tat-tqaxxir u ogġetti ta' iġjene personali simili.*

Il-Qorti ddecidiet fil-Kawża C-681/17 *slewo* li din l-eċċezzjoni ma tapplikax għas-saqqujiet. B'mod partikolari, il-Qorti ddikjarat li hija n-natura tal-ogġetti li tista' tiġġustifika li l-imballaġġ tagħhom jiġi ssiġillat għal raġunijiet ta' protezzjoni tas-saħħa jew ta' iġjene u li, għaldaqstant, in-nuqqas ta' ssiġillar tal-imballaġġ iċahhad lill-merkanzija minn ġewwa l-garanzija f'termini ta' protezzjoni tas-saħħa jew ta' iġjene ⁽¹⁴¹⁾.

⁽¹⁴¹⁾ C-681/17, *slewo*, ECLI:EU:C:2019:255, il-punt 37.

Ghaldaqstant, l-eċċezzjoni għad-dritt ta' reċess skont il-punt (e) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 tapplika biss jekk, wara li l-imballaġġ ikun tnehhieu s-sigill, l-oġġetti li jinsabu fih **ma jibqgħux definittivament f'kundizzjoni sigillabbli minhabba raġunijiet ġenwini ta' protezzjoni tas-saħħa jew ta' iġjene**, minhabba li n-natura proprja tal-oġġetti tagħmilha impossibbli jew eċċessivament diffiċli, għall-kummerċjant sabiex jiehu l-miżuri neċessarji li jippermettu l-bejgħ mill-ġdid minghajr ma jkun affettwat xi wiehed minn daww ir-rekwiżiti ⁽¹⁴²⁾.

5.11.5. Oġġetti li jithalltu b'mod inseparabbli ma' oġġetti oħrajn

Artikolu 16

(f) *il-forniment ta' oġġetti li, wara l-kunsinna, jirrizultaw, minhabba n-natura tagħhom, inseparabbilment imħallta ma' oġġetti oħrajn;*

Il-Premessa 49 tas-CRD tirreferi għall-provvista ta' "fjuwil" bħala eżempju ta' oġġetti mħalltin inseparabbilment ma' oġġetti oħrajn.

5.11.6. Kuntratti b'data speċifika jew b'perjodu speċifiku ta' eżekuzzjoni

Artikolu 16

(l) *il-forniment ta' akkomodazzjoni għal skopijiet mhux residenzjali, trasport tal-oġġetti, servizzi tal-kiri tal-karozzi, kejtoring jew servizzi relatati ma' attivitajiet ta' divertiment jekk il-kuntratt jipprevedi data speċifika jew perjodu speċifiku ta' eżekuzzjoni;*

Sabiex tkun tapplika din l-eċċezzjoni, il-kuntratt għandu jistipula "data speċifika jew perjodu speċifiku ta' eżekuzzjoni". Għal darb'ohra, peress li din hija eċċezzjoni, għandha tiġi interpretata b'mod restrittiv ⁽¹⁴³⁾. Għalhekk, għandha tiġi applikata filwaqt li wiehed iżomm f'moħħu r-raġunijiet mogħtijin fil-Premessa 49: "[...] L-ghoti ta' dritt ta' reċess lill-konsumatur jista' ukoll ma jkunx xieraq fil-każ ta' ċerti servizzi li għalihom **il-konkluzjoni tal-kuntratt timplika li tiġi riservata kapaċità** li għaliha l-kummerċjant jista' jsibha diffiċli jsib sostituzzjoni, kieku kellu jiġi eżerċitat id-dritt ta' reċess. Dan ikun il-każ pereżempju tar-riservazzjonijiet f' lukandi jew relatati ma' djar tal-vaganzi, avvenimenti kulturali jew sportivi." Għalhekk, ir-restrizzjoni fuq id-dritt ta' reċess skont il-punt (l) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 ma għandhiex tapplika għal kuntratti għal attivitajiet ta' divertiment li ma għandhomx limitazzjoni tal-kapaċità.

Il-Premessa 49 tagħti l-eżempji li ġejjin li fihom tkun tapplika l-eċċezzjoni skont il-punt (l) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16:

- *prenotazzjonijiet f'lukandi u fi djar tal-vaganzi;*
- *avvenimenti kulturali jew sportivi, kif ukoll prestazzjonijiet teatrali f'data speċifika;*
- *catering f'data speċifika f'festin ta' għeluq is-snin jew tat-tieg.*

Bl-istess mod, il-frazi "trasport tal-oġġetti" għandha tiġi interpretata b'mod wiesa'. Fil-Kawża C-336/03 *easyCar* li tikkonċerna d-Direttiva 97/7/KE dwar il-Bejgħ mill-Bogħod, il-QGUE ddecidiet li t-"trasport" jinkludi wkoll il-fatt li l-mezz tat-trasport jitqiegħed għad-dispożizzjoni tal-konsumatur ⁽¹⁴⁴⁾. Skont din l-interpretazzjoni, il-kiri ta' trakkijiet għat-trasport ta' oġġetti f'data speċifika jista' jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tal-eċċezzjoni prevista fil-punt (l) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 għat-"trasport ta' oġġetti".

Finalment, għalkemm il-punt (l) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 ikopri l-kuntratti għat-trasport ta' oġġetti, huwa ma jkunx japplika għas-servizzi ta' ħzin, anke meta jkunu pprovduti f'dati speċifiċi.

⁽¹⁴²⁾ *Ibid*, il-punt 40. Ara wkoll it-taqsima 6.5.4 bid-dettalji dwar il-Kawża C-681/17.

⁽¹⁴³⁾ Aktar gwida dwar id-dritt ta' reċess fir-rigward tal-attivitajiet ta' divertiment hija mistennija mill-Kawża pendenti C-96/21, *CTS Eventim* li tittratta s-sitwazzjoni li fiha kummerċjant ma jipprovdix direttament lill-konsumatur is-servizz relatat mal-attivitajiet ta' divertiment iżda biss jerga' jbigħ lill-konsumatur id-dritt ta' aċċess għal tali servizz.

⁽¹⁴⁴⁾ Ara C-336/03, *easyCar*, ECLI:EU:C:2005:150, il-punti 26 u 31, b'mod partikolari.

5.11.7. Tiswijiet mitlubin mill-konsumatur

Artikolu 16

(h) kuntratti li għalihom il-konsumatur speċifikament talab żjara mill-kummerċjant għall-iskop li jagħmel tiswija jew manutenzjoni urgenti. Jekk fl-okkażjoni ta' din iż-żjara, il-kummerċjant jipprovdi servizzi flimkien ma' daww speċifikatament mitluba mill-konsumatur jew oġġetti minbarra parts ta' sostituzzjoni użati bi hteġa fit-tweqqi tal-manutenzjoni jew fit-tiswijiet, id-dritt ta' reċess għandu japplika għal daww is-servizzi jew oġġetti addizzjonali;

L-eċċezzjoni mid-dritt ta' reċess ipprovdut mill-punt (h) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 tas-CRD tkopri tiswijiet u manutenzjoni urgenti.

Għat-tiswijiet l-oħrajn kollha li ma humiex “urgenti”, il-konsumaturi għandhom id-dritt ta' reċess u l-kummerċjanti jridu jinformawhom, fost affarijiet oħrajn, dwar dan id-dritt. Jekk il-kummerċjanti ma jkunux ipprovdew lill-konsumaturi bl-informazzjoni dwar id-dritt ta' reċess jew ipprovdew lill-konsumaturi b'dewmien, ikunu japplikaw l-Artikolu 10 u l-Artikolu 14(4)(a). Il-konsumaturi jistgħu jeżerċitaw id-dritt tagħhom ta' reċess fi żmien 14-il jum wara l-konklużjoni tal-kuntratt. Madankollu, fkonformità mal-punt (a) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16, il-konsumatur jitlef id-dritt ta' reċess meta s-servizz (tat-tiswija) jiġi eżegwit bis-shih. Sabiex tapplika din il-limitazzjoni, il-kummerċjant jehtieglu jikseb: (1) il-kunsens espress minn qabel tal-konsumatur u (2) il-konferma tal-konsumatur dwar it-telf tad-dritt ta' reċess mal-eżekuzzjoni shiha. Dawn iż-żewġ kundizzjonijiet sabiex tibda l-eżekuzzjoni tas-servizz qabel ma jiskadi l-perjodu tad-dritt ta' reċess huma stipulati fl-Artikoli 7(3) għal kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju u 8(8) għal kuntratti mill-bogħod.

Artikolu 16

Fil-każ ta' kuntratti ta' servizz li jqiegħdu lill-konsumatur fobblig li jhallas fejn il-konsumatur ikun talab speċifikament żjara mill-kummerċjant bil-ghan li jagħmel tiswijiet, l-Istati Membri jistgħu jipprovdut li l-konsumatur jitlef id-dritt ta' reċess wara li s-servizz ikun twettaq b'mod shih sakemm l-eżekuzzjoni tkun inbdiet bil-kunsens espliċitu minn qabel tal-konsumatur.

Din l-ghazla regolatorja fit-tielet paragrafu tal-Artikolu 16 introdotta bid-Direttiva (UE) 2019/2161 ⁽¹⁴⁵⁾ tagħti l-possibbiltà lill-Istati Membri li jidderogaw mill-kundizzjonijiet tat-telf tad-dritt ta' reċess skont il-punt (a) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16 billi jistipulaw li, għat-tiswijiet koperti mit-tielet paragrafu tal-Artikolu 16, huwa biżżejjed li l-kummerċjant jikseb il-kunsens espress minn qabel tal-konsumatur sabiex jibda l-eżekuzzjoni. Għaldaqstant, f'dan il-każ il-kummerċjant ma jkunx mehtieġ li jikseb ukoll ir-rikonossiment tal-konsumatur dwar it-telf tad-dritt ta' reċess skont l-Artikolu 7(3) jew skont l-Artikolu 8(8).

5.12. **Għażliet regolatorji f'każ ta' żjarat jew ta' vjaġġi promozzjonali mhux mitlubin**5.12.1. *Introduzzjoni*

Id-Direttiva (UE) 2019/2161 emendat kemm il-UCPD kif ukoll is-CRD billi ppermettiet lill-Istati Membri jadottaw dispożizzjonijiet sabiex jipproteġu l-interessi legittimi tal-konsumaturi fir-rigward ta' prattiki ta' kummerċjalizzazzjoni jew ta' bejgħ aggressivi u qarrieqa fil-kuntest ta' żjarat mhux mitlubin minn kummerċjant fid-dar ta' konsumatur jew ta' vjaġġi promozzjonali organizzati minn kummerċjant bl-ghan jew bl-effett li jippromwovi jew ibigh prodotti lill-konsumaturi, meta tali dispożizzjonijiet ikunu proporzjonati, mhux diskriminatorji u ġġustifikati għal raġunijiet ta' protezzjoni tal-konsumatur. Ir-raġunament tad-dispożizzjonijiet huwa spjegat fil-premessi 54–57 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 li jenfasizzaw il-prinċipju tas-sussidjarjetà u l-oġġettiv li jiġi ffaċilitat l-infurzar.

Il-UCPD fiha dispożizzjoni ġenerali li tippermetti lill-Istati Membri jadottaw dispożizzjonijiet nazzjonali proporzjonati, mhux diskriminatorji u ġustifikati sabiex jipproteġu lill-konsumaturi minn żjarat u/jew minn vjaġġi promozzjonali aggressivi jew qarrieqa mhux mitlubin organizzati minn kummerċjant (għal aktar dettalji ara t-taqsima 1.1 tal-Gwida dwar il-UCPD).

⁽¹⁴⁵⁾ Ara l-Premessa 42 tad-Direttiva (UE) 2019/2161.

Minbarra d-dispożizzjoni ġenerali tal-UCPD, is-CRD emendata tippermetti lill-Istati Membri jadottaw dispożizzjonijiet nazzjonali li jipprevedu regoli aktar favorevoli dwar id-dritt ta' reċess. Għal dan l-ghan, fil-kuntest tal-Artikoli 9(1a), 10(2), 14(4) u 16 tas-CRD, l-Istati Membri jistgħu jipprevedu dritt itwal ta' reċess ta' 30 jum (minflok 14) jew jidderogaw minn diversi eċċezzjonijiet eżistenti mid-dritt ta' reċess f'każ ta' żjarat jew ta' vjaġġi promozzjonali mhux mitlubin.

L-Artikolu 29(1) tas-CRD jirrikjedi li l-Istati Membri jinnotifikaw lill-Kummissjoni, sat-28 ta' Novembru 2021, dwar miżuri nazzjonali li jidderogaw mid-dritt ta' reċess u kwalunkwe emenda sussegwenti, jiġifieri permezz ta' notifika speċifika li tispjega d-dispożizzjonijiet nazzjonali eżatti kkonċernati u mhux biss bħala parti min-notifika ġenerali tal-miżuri ta' traspożizzjoni.

5.12.2. Estensjoni tal-perjodu tad-dritt ta' reċess

L-Artikolu 9(1a) jipprevedi li l-Istati Membri jistgħu jestendu l-perjodu ta' reċess ta' 14-il jum għal 30 jum għal kuntratti konklużi fil-kuntest ta' żjarat mhux mitlubin minn kummerċjant fid-dar ta' konsumatur jew ta' vjaġġi promozzjonali organizzati minn kummerċjant bl-ghan jew bl-effett li jippromwovi jew ibigh prodotti lil konsumaturi.

Artikolu 9

1a. L-Istati Membri jistgħu jadottaw regoli li taħthom il-perjodu ta' reċess ta' 14-il jum imsemmi fil-paragrafu 1 jiġi estiż għal 30 jum għal kuntratti konklużi fil-kuntest ta' żjarat mhux mitluba minn kummerċjant fid-dar ta' konsumatur jew vjaġġi promozzjonali organizzati minn kummerċjant bil-ghan jew bl-effett li jiġu promossi jew jinbieghu prodotti lil konsumaturi għall-fini li jipproteġu l-interessi leġittimi tal-konsumaturi fir-rigward ta' prattiki ta' kummerċjalizzazzjoni jew bejgħ aggressivi jew qarrieqa. Tali regoli għandhom ikunu proporzjonati, mhux diskriminatorji u ġustifikati għal raġunijiet ta' protezzjoni tal-konsumatur.

L-Artikolu 6(4), l-Artikolu 9(2), l-Artikolu 10(2) u l-Artikolu 14(4) li jirreferu għall-perjodu tad-dritt ta' reċess ġew emendati wkoll bid-Direttiva (UE) 2019/2161 sabiex jirriflettu l-estensjoni possibbli ta' dan il-perjodu għal 30 jum.

Artikolu 6(4)

4. L-informazzjoni msemmija fil-punti (h), (i) u (j) tal-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu tista' tkun ipprovduta permezz tal-formola tal-istruzzjonijiet dwar ir-reċess stabbilita fl-Anness I(A). Il-kummerċjant għandu jkun issodisfa r-rekwiżiti ta' informazzjoni stabbiliti fil-punti (h), (i) u (j) tal-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu jekk il-kummerċjant ikun ippreżenta dawn l-istruzzjonijiet lill-konsumatur, mimlija kif suppost. **Ir-referenzi għall-perjodu ta' reċess ta' 14-il jum fil-formola tal-istruzzjonijiet dwar ir-reċess stabbilita fl-Anness I(A) għandhom jiġu sostitwiti b'referenzi għal perjodu ta' reċess ta' 30 jum f'każijiet fejn l-Istati Membri jadottaw regoli skont l-Artikolu 9(1a).**

Artikolu 9(2)

2. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 10, il-perjodu ta' reċess imsemmi fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu għandu jiskadi wara 14-il jum, **jew, f'każijiet fejn l-Istati Membri jkunu adottaw regoli skont il-paragrafu 1a ta' dan l-Artikolu, 30 jum minn:**

Artikolu 10(2)

2. Jekk il-kummerċjant ikun ipprova lill-konsumatur bl-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu fi żmien 12-il xahar mill-jum imsemmi fl-Artikolu 9(2), id-dritt ta' reċess għandu jiskadi 14-il jum, **jew, f'każijiet fejn l-Istati Membri jkunu adottaw regoli skont l-Artikolu 9(1a), 30 jum** wara l-jum li fih il-konsumatur jirċievi dik l-informazzjoni;

Artikolu 14(4)

4. Il-konsumatur ma għandu jehel l-ebda spiża għal:

- (b) il-provvista, kompletament jew parzjalment, tal-kontenut diġitali li mhuwiex fornut fuq mezz tangibbli meta:
 - (i) il-konsumatur ma jkunx ta l-kunsens esplicitu minn qabel għall-bidu tal-eżekuzzjoni qabel it-tmiem tal-perjodu ta' 14-il jum **jew ta' 30 jum imsemmi fl-Artikolu 9**

5.12.3. Derogi mill-eċċezzjonijiet mid-dritt ta' reċess

Artikolu 16

L-Istati Membri jistgħu jidderogaw mill-eċċezzjonijiet għad-dritt ta' reċess stabbilit fil-punti (a), (b), (c) u (e) tal-ewwel paragrafu għal kuntratti konklużi fil-kuntest ta' żjarat mhux mitluba minn kummerċjant fid-dar ta' konsumatur jew vjaġġi promozzjonali organizzati minn kummerċjant bil-għan jew bl-effett li jiġu promossi jew jinbiegħu prodotti lil konsumaturi għall-fini li jipproteġu l-interessi legittimi tal-konsumaturi fil-konfront ta' prattiki ta' kummerċjalizzazzjoni jew bejgħ aggressivi jew qarrieqa. Tali dispożizzjonijiet għandhom ikunu proporzjonati, mhux diskriminatorji u ġustifikati għal raġunijiet ta' protezzjoni tal-konsumatur.

Fil-każ ta' kuntratti konklużi fil-kuntest ta' żjarat mhux mitluba minn kummerċjant fid-dar ta' konsumatur jew fil-kuntest ta' vjaġġi promozzjonali organizzati minn kummerċjant bil-għan jew bl-effett li jippromwovi jew ibigh prodotti lill-konsumaturi, l-Istati Membri jistgħu jidderogaw mill-eċċezzjonijiet li ġejjin mid-dritt ta' reċess:

- kuntratti ta' servizz wara li s-servizz ikun gie eżegwit bis-shih (il-punt (a) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16);
- il-forniment ta' oġġetti jew ta' servizzi li l-prezz tagħhom jiddependi fuq varjazzjonijiet fis-suq finanzjarju li ma jistgħux ikunu kkontrollati mill-kummerċjant u li jistgħu jsejtnu waqt il-perjodu ta' reċess (il-punt (b) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16);
- il-forniment ta' oġġetti li saru għall-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew personalizzati b'mod ċar (il-punt (c) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16);
- il-forniment ta' oġġetti sigillati li ma humiex adatti sabiex jiġu rritornati minhabba raġunijiet iġġenji jew marbutin mal-protezzjoni tas-saħħa u li nfethu wara l-kunsinna (il-punt (e) tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 16);

Id-deroga **mhux neċessarjament tfisser in-nuqqas ta' applikazzjoni shiha tal-eċċezzjoni** mid-dritt ta' reċess. Tista' tikkonsisti wkoll f'modifika tal-eċċezzjoni eżistenti sabiex issir aktar favorevoli għall-konsumatur filwaqt li jiġi żgurat li tkun proporzjonata (anke fir-rigward tal-interessi legittimi tal-kummerċjanti), mhux diskriminatorja u ġustifikata għal raġunijiet ta' protezzjoni tal-konsumatur.

6. Kunsinna

Artikolu 18

1. Sakemm il-partijiet ma jkunux qablu mod ieħor dwar it-terminu tal-kunsinna, il-kummerċjant għandu jwassal il-oġġetti billi jittrasferixxi l-pussess fiżiku jew il-kontroll tal-oġġetti lill-konsumatur mingħajr dewmien żejjed wara, iżda mhux iktar tard minn 30 jum minn dak li fih gie konkluż il-kuntratt.

2. Meta l-kummerċjant ikun naqas milli jissodisfa l-obbligu tiegħu biex iwassal tal-beni fit-terminu miftiehem mal-konsumatur jew fit-terminu stabbilit fil-paragrafu 1, il-konsumatur għandu jitolbu jagħmel il-kunsinna f'perjodu ta' żmien addizzjonali xieraq għaċ-ċirkostanzi. Jekk il-kummerċjant jonqos milli jwassal il-oġġetti f'dak il-perjodu ta' żmien addizzjonali xieraq, il-konsumatur għandu jkollu d-dritt iġib il-kuntratt fit-tmiem.

L-ewwel subparagrafu ma għandux japplika għall-kuntratti ta' bejgħ jekk il-kummerċjant irrifjuta li jwassal il-oġġetti jew fejn il-kunsinna matul il-perjodu miftiehem tal-kunsinna jkun essenzjali fid-dawl ta' ċirkostanzi kollha li jakkumpanjaw il-konkluzjoni tal-kuntratt jew jekk il-konsumatur jinforma lill-kummerċjant, qabel il-konkluzjoni tal-kuntratt, li l-kunsinna sa jew fid-data speċifikata hija essenzjali. F'tali każijiet, jekk il-kummerċjant jonqos milli jwassal il-oġġetti fil-mument miftiehem mal-konsumatur jew fl-iskadenza stabbilita fil-paragrafu 1, il-konsumatur għandu jkun intitolat jitermina il-kuntratt immedjatament.

3. Mat-terminazzjoni tal-kuntratt, il-kummerċjant għandu, mingħajr dewmien żejjed, jirrimborża l-ammonti kollha mħallsa għall-eżekuzzjoni tal-kuntratt.

4. Minbarra li jintemm il-kuntratt f' konformità mal-paragrafu 2, il-konsumatur jista' jirrikorri għal rimedji oħra previsti mil-leġislazzjoni nazzjonali.

L-Artikolu 18 japplika biss għall-kuntratti ta' bejgħ, kif iddikjarat espressament fl-Artikolu 17(1). Id-dispożizzjonijiet fl-Artikolu 18 dwar iż-żmien tal-kunsinna huma marbutin mar-rekwiżit fl-Artikolu 5(1)(d) u fl-Artikolu 6(1)(g) li jiġi indikat iż-żmien għall-kunsinna tal-oġġetti.

Skont l-Artikolu 6(1)(g) dwar il-**kuntratti mill-bogħod u lil hinn mill-post tan-negozju** l-kummerċjant jeħtieġu jinforma lill-konsumatur bid-*“data sa meta l-kummerċjanti jimpenja ruhu jikkunsinna l-oġġetti”*. Għall-**kuntratti fil-post tan-negozju** skont l-Artikolu 5(1)(d), din l-informazzjoni trid tiġi pprovduta *“fejn applikabbli”*.

Konsegwentement, fil-**kuntratti fil-post tan-negozju**, din l-informazzjoni ma għandhiex tiġi pprovduta jekk l-oġġetti jiġu kkunsinnati jew is-servizz jiġi eżegwit immedjatament. Għall-kuntratti fil-post tan-negozju, din l-informazzjoni lanqas ma għandha tiġi pprovduta jekk il-bejjiegh jippjana li jikkunsinna l-oġġetti fil-limitu ta' żmien ta' 30 jum speċifikat fl-Artikolu 18(1) (ara wkoll it-taqsim 3 dwar ir-rekwiżiti ta' informazzjoni prekuntrattwali).

Huwa importanti li wiehed jinnota li d-Direttiva m'għandha l-ebda regola speċifika dwar il-kuntratti ta' servizzi jekk il-kummerċjant jonqos milli jindika d-data għall-eżekuzzjoni tas-servizzi. Il-konsegwenzi ta' tali ommissjoni jistgħu jiġu rregolati fil-liġi nazzjonali.

Skont l-Artikolu 18(2), jekk il-kummerċjant ma jikkunsinnax f'dan il-limitu ta' żmien jew fil-limitu ta' żmien indikat lill-konsumatur, il-konsumatur irid jaqbel mal-kummerċjant dwar estensjoni tal-perjodu tal-kunsinna. Jekk il-kummerċjant xorta ma jikkunsinnax qabel ma tiskadi l-estensjoni, il-konsumatur ikun intitolat li jitttermina l-kuntratt.

Madankollu, jekk il-perjodu ta' kunsinna indikat jew il-perjodu prestabbilit ta' 30 jum huwa essenzjali (eż. għall-kunsinna ta' libsa tat-tiegħ – ara l-Premessa 52) u l-kummerċjant jonqos milli jikkunsinna l-oġġetti fil-hin, il-konsumatur għandu jkun intitolat li jitttermina l-kuntratt immedjatament malli jiskadi l-limitu ta' żmien miftiehem inizzjalment.

Il-liġijiet nazzjonali jistgħu jirregolaw il-mod kif il-konsumatur għandu jinnotifika lill-kummerċjant bit-terminazzjoni tal-kuntratt (ara l-Premessa 52).

Skont l-Artikolu 18(4) il-liġijiet nazzjonali jistgħu jipprovdu rimedji ohra lill-konsumatur; eżempji tagħhom huma mogħtija fil-Premessa 53: *“Barra mid-dritt tal-konsumatur li jitttermina il-kuntratt jekk il-kummerċjant ma jkunx ottempera għall-obbligi tiegħu tal-kunsinna tal-oġġetti skont din id-Direttiva, il-konsumatur jista', skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali applikabbli, jagħmel rikors għal rimedji ohrajn, bħal jikkonċedi perjodu ta' żmien supplementari għall-kunsinna lill-kummerċjant, jesigi l-eżekuzzjoni tal-kuntratt, jisspendi l-pagament, u jitlob kumpens għad-danni.”*

Skont l-Artikolu 18(3), jekk il-kuntratt jiġi tterminat, il-kummerċjant jeħtieġu jirrimborża s-somom kollha mħallsin mingħajr dewmien żejjed. Id-Direttiva ma tispeċifikax limitu ta' żmien għar-rimborż. Jekk ikun hemm tilwima bejn il-konsumatur u l-kummerċjant dwar iż-żmien tar-rifużjoni, il-korpi u l-qrati nazzjonali kompetenti ikollhom jagħmlu valutazzjoni każ b'każ. Fil-prinċipju, ftit jiem ta' xogħol għandhom ikunu biżżejjed sabiex il-kummerċjant jipproċessa r-rifużjoni.

7. Trasferiment tar-riskju

Artikolu 20

Fil-kuntratti li fihom il-kummerċjant jibgħat il-oġġetti lill-konsumatur, ir-riskju ta' telf jew hsara għall-oġġetti għandu jiġi trasferit lill-konsumatur meta huwa jew parti terza indikata mill-konsumatur u differenti mill-kunsinnatur jikseb/tikseb il-pussess fiziku tal-oġġetti. Madankollu, ir-riskju għandu jkun trasferit lill-konsumatur mal-kunsinna lill-kunsinnatur, jekk il-konsumatur ikun inkariga lill-kunsinnatur bit-trasport tal-oġġetti u dik l-għażla ma tkunx giet offruta mill-kummerċjant, bla hsara lid-drittijiet tal-konsumatur fil-konfront tal-kunsinnatur.

Skont l-Artikolu 20, ir-riskju jgħaddi wkoll lill-konsumatur mal-kunsinna lil trasportatur jekk it-trasportatur jintgħażel mill-konsumatur u ma jkunx offrut mill-kummerċjant.

Il-kunsinna regolari ta' oġġetti ordnati permezz tal-kummerċ elettroniku, l-ordnijiet bil-posta eċċ. ta' spiss issehh mingħajr spezzjoni immedjata mill-konsumatur tal-oġġetti kunsinnati. Skont id-Direttiva, ir-riskju jgħaddi lill-konsumatur malli jiehu pussess fiziku tal-oġġetti irrispettivament minn jekk dawn ikunx ġew spezzjonati għal difetti. Madankollu, hemm rekwiżit għall-kunsinna bla hsara fid-Direttiva (UE) 2019/771 dwar il-Bejgħ ta' Oġġetti. L-Artikolu 11 ta' dik id-Direttiva jistabbilixxi r-regoli dwar l-oneru tal-provi fir-rigward ta' kwalunkwe nuqqas ta' konformità.

8. Tariffi għall-użu tal-mezz ta' pagament

Artikolu 19

L-Istati Membri għandhom jipprojbixxu lill-kummerċjanti milli jimponu lill-konsumaturi, fir-rigward tal-użu ta' mezz speċifiku ta' pagament, tariffi li jaqbz u dawk imġarrba mill-kummerċjant għall-użu ta' tali mezzi.

8.1. Introduzzjoni

L-Artikolu 19 japplika għall-użu ta' "mezzi ta' pagament". Peress li dawn it-termini ma humiex iddefiniti b'xi mod, l-Artikolu 19 għandu japplika għal kull mezz ta' pagament, inklużi l-flus kontanti.

Ta' min jinnotta li "servizzi ta' pagament" bħala tali jaqgħu fil-kategorija ta' "servizzi finanzjarji" li huma esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tas-CRD f'konformità mal-Artikolu 3(3)(d) tagħha. B'riżultat ta' dan, il-fornituri ta' servizzi ta' pagament ma humiex soġġetti għar-rekwiżiti tad-Direttiva. L-obbligu skont l-Artikolu 19 ma huwiex indirizzat lill-fornituri tas-servizzi ta' pagament iżda lil kummerċjanti oħrajn li jidhlu f'kuntratti mal-konsumaturi li huma koperti mis-CRD. Id-dispożizzjoni tipprobixxi lill-kummerċjanti milli jitolbu hla lill-konsumaturi, fir-rigward tal-użu ta' mezz speċifiku ta' pagament, għal tariffi li jaqbz u dawk imġarrbin mill-kummerċjant għall-użu ta' tali mezzi.

Il-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 19 tnaqqas b'mod sinifikanti bid-Direttiva riveduta dwar is-Servizzi ta' Pagament ("PSD2") applikabbli mit-13 ta' Jannar 2018. L-Artikolu 62(4) tal-PSD2 speċifikament jipprojbixxi hla addizzjonali għal:

- strumenti ta' pagament li għalihom it-tariffi tal-interkambju ⁽¹⁴⁶⁾ huma rregolati skont ir-Regolament (UE) 2015/751 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁴⁷⁾ dwar it-tariffi tal-interkambju għat-tranzazzjonijiet ta' pagament permezz ta' kard (IFR); din il-projbizzjoni tikkonċerna pagamenti b'kards ta' debitu u ta' kreditu tal-konsumatur użati f'aktar minn 95 % tat-tranzazzjonijiet fis-suq tal-kards tal-UE;
- servizzi ta' pagament li għalihom japplika r-Regolament SEPA (UE) Nru 260/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁴⁸⁾, jiġifieri trasferimenti ta' kreditu u debiti diretti bl-euro;

B'riżultat ta' dan, l-Artikolu 19 tas-CRD jibqa' rilevanti biss għall-kards "mhux limitati", jiġifieri kards kummerċjali bħall-kards tal-kumpaniji u l-kards mahruġin mill-hekk imsejnin skemi ta' tliet partijiet li permezz tagħhom il-kards jinħarġu mill-iskema nnifisha, li jkunu jikkwalifikaw fl-istess hin bħala bank, u għall-pagamenti fi flus kontanti.

Madankollu, għandu jiġi nnotat li l-Artikolu 62(5) tal-PSD2 jagħti lill-Istati Membri l-għażla li jipprojbixxu jew jillimitaw il-hla addizzjonali għall-istrumenti ta' pagament speċifiċi li ma humiex koperti mill-IFR, bħall-kards kummerċjali msemmijin hawn fuq u l-kards mahruġin minn skemi ta' tliet partijiet.

8.2. Definizzjoni ta' "tariffi"

L-Artikolu 19 għandu japplika għal kull tip ta' tariffi li huma marbutin ma' mezz ta' pagament, irrispettivament minn kif jiġu pprezentati lill-konsumaturi.

- *Pereżempju, it-tariffi msejnin bħala **tariffi amministrattivi, ta' prenatalizzjoni jew ta' ġestjoni**, għandhom ikunu koperti mill-Artikolu 19 jekk ikunu jistgħu jiġu evitati bl-użu ta' mezz speċifiku ta' pagament.*

L-iskontijiet mogħtijin lill-konsumaturi għall-użu ta' ċerti mezzi ta' pagament, normalment għad-debitu dirett, ma għandhomx jitqiesu awtomatikament bħala "tariffi" mitlubin għall-użu ta' mezz ta' pagament oħrajn disponibbli, skont it-tifsra tal-Artikolu 19. Dan huwa minhabba li l-"iskont" jista' jkun ibbażat fuq l-interess legittimu tal-kummerċjant sabiex ihegġegħ l-użu ta' ċerti mezzi ta' pagament li huma aktar effiċjenti fir-rigward tal-istruttura tan-negozju tiegħu ⁽¹⁴⁹⁾.

⁽¹⁴⁶⁾ It-Tariffi tal-Interkambju Multilaterali (MIFs) huma tariffi miftiehma multilateralment pagabbli bejn il-Fornituri ta' Servizzi ta' Pagament (PSPs) tal-pagatur/tal-konsumatur u tal-benefiċjarju/tal-kummerċjant.

⁽¹⁴⁷⁾ Ir-Regolament (UE) 2015/751 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2015 dwar it-tariffi tal-interkambju għat-tranzazzjonijiet ta' pagament permezz ta' kard (GU L 123, 19.5.2015, p. 1).

⁽¹⁴⁸⁾ Ir-Regolament (UE) 260/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Marzu 2012 li jistabbilixxi rekwiżiti tekniċi u tan-negozju għat-trasferimenti ta' kreditu u debiti diretti bl-euro u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 924/2009 (GU L 94, 30.3.2012, p. 22).

⁽¹⁴⁹⁾ B'mod partikolari, id-debitu dirett jippermetti lill-kummerċjant jipprevedi l-fluss tal-flus. Għalhekk, l-iskont għall-użu tad-debitu dirett jista' jingħata mhux għall-użu ta' mezz speċifiku ta' pagament iżda aktar sabiex ihegġegħ lill-konsumatur iħallas b'mod regolari f'data speċifikata.

Madankollu, ma jistax jiġi eskluż li l-hlas addizzjonali, skont it-tifsira tal-Artikolu 19, jista' jinkiseb bl-ghoti ta' skontijiet identici jew differenti għal mezzi differenti ta' pagament filwaqt li jithalla, pereżempju, metodu ta' pagament 1 jew 2 barra mill-iskema ta' skontijiet. Kull skema ta' skontijiet ikollha tiġi vvalutata għall-kompatibbiltà mal-Artikolu 19 fuq il-bażi ta' każ b'każ.

L-Artikolu 19 jirregola t-“tariffi” imposti fir-rigward tal-użu ta' mezz partikolari ta' pagament. Ma jwaqqafx lill-kummerċjanti milli jitolbu prezzijiet differenti għall-istess oġġetti jew servizzi meta jinbieghu permezz ta' kanali differenti ta' bejgh.

— Pereżempju, prezz oghla jista' jkun impost għal biljett ta' kunċert mahruġ direttament fit-teatru u prezz anqas f'xi bini iehor tal-bejgh.

8.3. Definizzjoni tal-“kost” imġarrab mill-kummerċjant

8.3.1. It-Tariffa għas-Servizzi tan-Negożjant u kostijiet diretti oħrajn

Id-Direttiva la tiddefinixxi u lanqas ma tagħti dettalji tal-kunċett tal-“kost imġarrab mill-kummerċjant” imsemmi fl-Artikolu 19.

Għall-biċċa l-kbira tal-kummerċjanti, it-**tariffa għas-servizz tan-negożjant (“MSC”)** hija l-akbar komponent waħdieni tal-kost sabiex wiehed jaċċetta l-pagamenti bil-kards. L-**MSC** generalment tinkludi:

- (1) it-tariffa tal-interkambju mħallsa mill-bank tal-kummerċjant (il-bank akkwirent) lill-emittent tal-kard ⁽¹⁵⁰⁾;
- (2) it-tariffi mħallsin mill-bank tal-kummerċjant lill-iskema (eż. Visa jew MasterCard); u
- (3) il-marġni miżmum mill-bank tal-kummerċjant sabiex ikopri l-kostijiet u l-profitt.

Għat-tranzazzjonijiet bil-kards ta' kreditu, l-**MSC** tipikament tkun stabbilita f'perċentwal tal-valur tat-tranzazzjoni, filwaqt li għat-tranzazzjonijiet bil-kards ta' debitu huwa aktar komuni, għalkemm mhux universali, li tkun rata fissa. L-**MSC** tvarja konsiderevolment skont il-fatturat, is-settur tan-negożju u karatteristiċi oħrajn tal-kummerċjant.

Barra minn hekk, **jista' jkun hemm tariffi għat-tranzazzjoni jew għall-ispejjeż ġenerali mħallsin mill-kummerċjant lill-bank akkwirent jew lil xi intermedjarju ta' servizz ta' pagament.**

L-intermedjarji tas-servizzi ta' pagament jghinu lil xi whud mill-bejjiegha bl-imnut jaċċettaw pagamenti siguri u jistgħu jitolbu hlas għall-provvista ta' funzjonalitajiet ta' hlas, għall-kxif tal-frodi u għas-servizzi ta' ġestjoni u/jew għal servizzi normalment ipprovduti mill-banek akkwirenti ⁽¹⁵¹⁾.

8.3.2. Kostijiet ġenerali tat-tmexxja ta' negozju

Il-kummerċjanti normalment iġarrbu kostijiet ta' negozju oħrajn, li jistgħu jkunu relatati indirettament mal-aċċettazzjoni jew mal-proċessar ta' pagamenti fuq il-bażi tal-mezzi użati. Dawn huma prinċipalment kostijiet amministrattivi, tariffi tal-installazzjoni u tal-konfigurazzjoni ta' tagħmir, u kostijiet li jirriżultaw mill-ġestjoni tal-frodi u tar-riskji.

8.3.3. Kostijiet eligibbli li jiġġustifikaw tariffa għall-użu ta' mezz ta' pagament

Huma biss it-**tariffi li jithallsu direttament mill-kummerċjant** għall-użu ta' mezz ta' pagament li għandhom jitqiesu bħala l-“kost” ta' dak il-mezz ta' pagament skont it-tifsira tal-Artikolu 19.

Il-kostijiet għall-kummerċjant li jistgħu jitqiesu b'mod legittimu sabiex jiġġustifikaw t-tariffi għall-konsumaturi huma **l-**MSC** u t-tariffi għat-tranzazzjoni jew għall-ispejjeż ġenerali li jithallsu lill-intermedjarji għas-servizzi tal-kummerċjant kollha jew għal xi whud minnhom li normalment jiġu pprovduti mill-banek akkwirenti.** F'dawn il-każijiet, l-intermedjarju tipikament jittratta l-bank akkwirent u jaġixxi bħala punt ta' kuntatt għall-bejjiegha bl-imnut, u jimponi mark-up fuq it-tariffi tal-bank akkwirent għas-servizzi rilevanti.

⁽¹⁵⁰⁾ Ir-Regolament (UE) 2015/751 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2015 dwar it-tariffi tal-interkambju għat-tranzazzjonijiet ta' pagament permezz ta' kard (ĠU L 123, 19.5.2015, p. 1) jillimita t-tariffi tal-interkambju għal 0.2 % tal-valur tat-tranzazzjoni għall-kards ta' debitu tal-konsumatur u għal 0.3 % għall-kards ta' kreditu tal-konsumatur. Dan jiddetermina b'mod ċar parti waħda mill-kost imġarrab mill-kummerċjant.

⁽¹⁵¹⁾ L-intermedjarji tas-servizzi ta' pagament jghinu lil xi whud mill-bejjiegha bl-imnut jaċċettaw pagamenti siguri online jew f'sitwazzjonijiet oħrajn li fihom id-“detentur tal-kard ma jkunx preżenti” bħal pereżempju permezz taċ-ċentri telefoniċi jew il-bejgh bil-korrispondenza. L-intermedjarji jistgħu jimponu hlas għal: (i) provvista ta' tagħmir u ta' servizzi meħtieġa sabiex jiġu aċċettati pagamenti online u pagamenti oħrajn mill-bogħod, bħal pereżempju l-funzjonalità tal-pagament għas-siti web tal-bejjiegha bl-imnut; u/jew (ii) provvista ta' kxif tal-frodi u ta' servizzi ta' ġestjoni (li fihom jispjeczjalizzaw xi intermedjarji); u/jew provvista tas-servizzi tal-kummerċjant kollha jew uħud minnhom li normalment jiġu pprovduti mill-banek akkwirenti, sal-proċessar shih tat-tranzazzjonijiet. F'dawn il-każijiet, l-intermedjarju tipikament jittratta mal-bank akkwirent u jaġixxi bħala punt ta' kuntatt għall-bejjiegha bl-imnut, u jimponi mark-up fuq it-tariffi rilevanti tal-akkwirent.

Huwa l-kummerċjant li jiddeċiedi jekk jinkarigax lil sottokuntrattur, pereżempju, bil-provvista tal-oġġetti/tas-servizzi li ġejjin:

- l-akkwist u l-manutenzjoni ta' tagħmir fil-punt tal-bejgħ bħall-apparat biċ-ċipp u bil-pin;
- il-monitoraġġ tal-frodi u ż-żamma tal-konformità mal-Istandards tas-Sigurtà tad-Data fl-Industrija tal-Kards tal-Hlas (PCI DSS) sabiex jgħin fl-evitar tal-frodi, kif meħtieġ mill-networks il-kbar kollha tal-kards;
- l-iżvilupp u t-tmexxija tal-infrastruttura għall-immaniġġjar tal-pagamenti bil-kards, bħall-funzjonalità ta' pagament għas-siti web jew għaċ-ċentri telefoniċi; u
- tahrig tal-persunal.

Il-kostijiet tat-tagħmir ta' pagament, ta' detezzjoni tal-frodi u tas-servizzi ta' ġestjoni (jew simili) għandhom jitqiesu minflok bħala kostijiet ġenerali tat-tmexxija ta' negozju, irrispettivament minn jekk jiġġarrbux mill-kummerċjant direttament jew jiġux esternalizzati. Jekk jiġu esternalizzati, ġeneralment jiġu ċċarġjati separatament mit-"tariffi għall-ispejjeż ġenerali" ewlenin jew mill-MSK.

Il-proċessar tal-pagamenti u l-immaniġġjar tal-flus jinvolvu **kostijiet tal-persunal** li huma diffiċli li jiġu kkwantifikati minhabba li spiss ikunu inklużi fil-kostijiet amministrattivi kumplessivi. Il-kostijiet li jirriżultaw mill-**ġestjoni tal-frodi u tar-riskju** jvarjaw b'mod sinifikanti bejn is-setturi u l-kummerċjanti, iżda ġeneralment jitqiesu li qed jonqsu grazzi għall-introduzzjoni ta' teknoloġiji ġodda ta' pagament elettroniku. Peress li dawn il-kostijiet huma inerenti għall-attività kummerċjali rispettiva (anki fejn imġarrba sabiex tiġi żgurata l-konformità regolatorja), għandhom jibqgħu esklużi wkoll mill-kunċett ta' "kost fir-rigward tal-użu ta' mezz partikolari ta' pagament" skont l-Artikolu 19 u, minflok, għandhom jitqiesu bħala parti mill-kost ġenerali tat-tmexxija ta' negozju.

Dan l-argument huwa partikolarment validu għan-negozji li jbigħu l-oġġetti jew jipprovdu servizzi online biss u li jaċċettaw biss mezzi elettronici ta' pagament. Għal dawn in-negozji, il-kostijiet tal-persunal imġarrbin fil-proċessar ta' pagamenti elettronici u l-kostijiet li jirriżultaw mill-ġestjoni tal-frodi jew tar-riskju huma elementi fundamentali tal-mudell tan-negozju tagħhom.

Barra minn hekk, minn perspettiva aktar Prattika, l-inklużjoni tal-elementi kollha possibbli li jistgħu jkunu assoċjati saħansitra b'mod indirett ma' mezz ta' hlas fil-kunċett ta' "kost" **tkun tagħmel l-Artikolu 19 diffiċli sabiex jiġi infurzat u ttiprobixxih milli jkollu effett Prattiku ("effet utile")**. Dan huwa veru peress li, pereżempju, f'tit li xejn hemm informazzjoni disponibbli għall-pubbliku dwar il-kostijiet amministrattivi u l-kost eżatt tat-tagħmir u/jew tal-installazzjoni jista' jiġi kkalkolat biss billi l-ammont jiġi diviż fuq għadd mhux magħruf ta' tranżazzjonijiet. Għalhekk, il-kummerċjanti għandhom jirkupraw dawn il-kostijiet permezz tal-prezz tal-oġġetti jew tas-servizzi tagħhom minflok billi jitolbu tariffi addizzjonali lill-konsumaturi fir-rigward tal-użu ta' mezz ta' pagament.

8.4. **Pagamenti fi flus kontanti barranin**

Il-hlas fi flus kontanti f'valuta barranija huwa wkoll "mezz ta' pagament", skont it-tifsira tal-Artikolu 19. Għalhekk, kummerċjant ma għandux juża l-konverżjoni tal-valuta bħala metodu ta' impożizzjoni ta' hlasijiet addizzjonali fuq il-konsumatur li ma jkunux iġġustifikati mill-kostijiet attwali mġarrbin sabiex joffri l-għażla li l-pagament isir fi flus barranin (b'mod partikolari, il-kostijiet imġarrbin mill-kummerċjant sabiex isarraġ il-flus li jkun irċieva).

- *Pereżempju, meta kummerċjant li jopera ristoranti f'żona remota jaċċetta, bħala eċċezzjoni, hlas fi flus kontanti minn turist f'munita barranija, ir-rata tal-kambju applikata tista' tkun f'tit oghla minn dik attwali, sabiex tkopri l-kost straordinarju tal-vjaġġ tal-kummerċjant lejn l-eqreb bank u kwalunkwe tariffa applikata mill-bank għall-kambju.;*
- *Madankollu, l-applikazzjoni ta' rata tal-kambju eċċessiva fix-xenarju ta' hawn fuq tkun tikser l-Artikolu 19 peress li d-dhul minn tali tranżazzjoni jkun jaqbeż sostanzjalment il-kostijiet straordinarji;*
- *B'kuntrast ma' dan, meta l-aċċettazzjoni ta' flus kontanti barranin bħala mezz ta' pagament tkun Prattika kummerċjali standard għall-kummerċjant, it-tariffi tal-kambju applikabbli biss x'aktarx ikunu kostijiet eliġibbli. Din tkun, pereżempju, sitwazzjoni ta' ristoranti li jinsab f'żona ta' resort li ta' spiss jaqdi turisti li jhallsu bi flus barranin.*

9. Komunikazzjoni bit-telefon

Artikolu 21

L-Istati Membri għandhom jiggarantixxu li, fejn il-kummerċjant juża linja telefonika għall-iskop li jikkuntattja lill-konsumatur bit-telefon dwar il-kuntratt konkluż, il-konsumatur mhuwiex marbut iħallas aktar mit-tariffa bażika, meta jikkuntattja lill-kummerċjant.

L-ewwel subparagrafu Dan huwa bla hsara għad-dritt tal-operaturi ta' servizzi ta' telekomunikazzjoni li japplikaw tariffa għal dawn it-telefonati.

L-oġġettiv ta' din id-dispożizzjoni huwa li tipproteġi lill-konsumaturi kontra imposti addizzjonali jekk ikollhom bżonn ieċċempju lill-kummerċjant li miegħu jkun kkonkludew kuntratt, pereżempju, jekk ikollhom ilment. Tali telefonati ma jistgħux jirrikjedu li l-konsumatur iħallas aktar mir-“rata bażika”. Id-Direttiva (UE) 2019/2161 emendat l-Artikolu 3(3)(k) tas-CRD billi estendiet il-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 21 sabiex ikopri wkoll is-servizzi tat-trasport tal-passiġġieri.

Għalkemm is-CRD ma tagħtix definizzjoni esplicita tar-rata bażika, il-bażi loġika tagħha hija li tobbliga lill-kummerċjanti jiżguraw li l-konsumaturi ma jhallsux aktar mill-**kost pur** tas-servizz ta' komunikazzjoni elettronika għat-telefonati soġġetti għall-Artikolu 21. Dan gie kkonfermat mill-Qorti fil-Kawża C-568/15 li nnotat li r-“rata bażika” tikkorrispondi għall-kost standard ta' telefonata ordinarja li konsumatur ikun jistenna li jgarrab u li għaliha kummerċjant ma jkunx mehtieġ jinforma lill-konsumatur dwar l-ammont tagħha ⁽¹⁵²⁾. Fi kliem iehor, it-tariffi tat-telefonati ma jistgħux jaqbuż l-kost ta' telefonata għal **linja fuq l-art (ġeografika) standard jew għal numri tat-telefon ċellulari**.

In-numri mhux ġeografiċi li l-fornituri ta' servizzi ta' komunikazzjoni elettronika normalment jinkludu fl-offerti tagħhom ta' “pakketti” ta' minuti bi prezz fiss fix-xahar, u numri iċċarġjati b'mhux aktar mir-rati għat-telefonati għan-numri ġeografiċi huma wkoll eżempji ta' numri ċċarġjati bir-rata bażika.

B'kuntrast ma' dan, il-meded ta' numri li normalment ikunu soġġetti għal **reġim tariffarju speċjali** x'aktarx li ma jikkonformawx mar-rekwiżit tar-“rata bażika”. Tipikament, l-hekk imsejha **numri tas-Servizz tar-Rata Primjum (PRS)** jippermettu lill-utenti (kummerċjanti) tagħhom jiffinanzjaw jew jikkontribwixxu għall-kostijiet taċ-ċentri telefoniċi jew jiksibu dħul addizzjonali minn dawn it-telefonati permezz ta' kondiviżjoni tad-dħul mal-operaturi tat-telekomunikazzjoni. Fil-prattika, it-telefonati lin-numri tat-telefon PRS x'aktarx li ma jgħux iċċarġjati bir-“rata bażika”. Fl-istess hin, il-Qorti ċċarat ukoll fil-Kawża C-568/15 li, sakemm tiġi rrispettata r-regola tar-“rata bażika”, ma tagħmilx differenza jekk il-kummerċjant jagħmilx profitt minn tali telefonati ⁽¹⁵³⁾.

Għalkemm l-Artikolu 21 jillimita l-kost tat-telefonati, il-prezz attwali tat-telefonata lill-kummerċjant għall-finijiet koperti mill-Artikolu 21 ikompli jvarja għal konsumaturi differenti skont il-fornitur ta' servizz tal-komunikazzjoni elettronika magħżul għat-telefonata.

Il-kunċett tar-“rata bażika” għall-finijiet tas-CRD ma għandux jinftehem bħala li jobbliga lill-kummerċjanti jużaw l-hekk imsejha numri “freephone”, li ġeneralment ikunu mingħajr hlas għal min ieċċempel. Lanqas ma għandu jiġi interpretat bħala li jobbliga lill-kummerċjant jagħmel furnitur tat-telekomunikazzjoni partikolari jew jaqleb mit-telefonija mobbli għat-telefonija fissa jew viċi versa.

L-Artikolu 21 ma għandux jaffettwa d-differenzi li jeżistu bejn ir-rati tat-telefonati roaming domestiċi, internazzjonali u mobbli mitlubin mill-fornituri ta' servizzi ta' komunikazzjoni elettronika. Għalhekk, konsumatur li jċempel lil bejjiegh ibbażat fi Stat Membru differenti jista' jhallas aktar għal dik it-telefonata mill-klijenti domestiċi ta' dak il-kummerċjant.

Is-sentenza tal-Qorti fil-Kawża C-332/17 *Starman* ⁽¹⁵⁴⁾ indirzzat is-sitwazzjoni li fiha l-kummerċjant jagħmel disponibbli għall-konsumaturi tiegħu, għall-finijiet koperti mill-Artikolu 21, kemm numru ċċarġjat b'rata bażika kif ukoll numru speed dial iċċarġjat b'rata oġġla mir-rata bażika meta wiehded ieċċempel mill-mobiles. Il-Qorti ddecidiet li, anke f'sitwazzjoni bħal din, l-Artikolu 21 jipprekludi kummerċjant milli jitlob rata oġġla mir-rata bażika mingħand konsumatur. Dan japplika irrispettivament minn jekk il-kummerċjant ikunx informa lill-konsumatur b'mod li jinftehem u faċilment aċċessibbli dwar l-eżistenza ta' numru tat-telefon alternattiv iċċarġjat bir-rata bażika u l-konsumatur ikun xorta għażel minn jeddu li juża numru iehor għall-finijiet tal-Artikolu 21:

⁽¹⁵²⁾ C-586/15, *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main*, ECLI:EU:C:2017:154, il-punt 22.

⁽¹⁵³⁾ *Ibid.*, il-punti 31 u 32.

⁽¹⁵⁴⁾ C-332/17, *Starman*, ECLI:EU:C:2018:721.

“[L-Jewwel paragrafu tal-Artikolu 21 tad-Direttiva 2011/83 għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi li, jekk kummerċjant ikun poġġa fid-dispożizzjoni tal-klijenti tiegħu kollha numru tat-telefon speed dial wiehed jew diversi suġġetti għal tariffa oghla mit-tariffa bażika, il-konsumatur li jkunu kkonkludew kuntratt ma’ dan il-kummerċjant iħallsu iktar mit-tariffa bażika meta huma jikkuntattjaw lill-imsemmi kummerċjant, bit-telefon, dwar dan il-kuntratt.” ⁽¹⁵⁵⁾.

Għaldaqstant, anke jekk il-konsumatur ikun uża (bi zball) in-numru tat-telefon alternattiv aktar għali minflok in-numru ċċarġjat bir-“rata bażika”, dan il-konsumatur xorta jkun intitolat li jhallas biss ir-“rata bażika” għat-telefonata kkonċernata. Sabiex jiġi żgurat l-eżerċizzju tad-dritt previst fl-Artikolu 21 f’każ bħal dan, il-konsumatur jehtieġli jkollu aċċess, skont il-liġi nazzjonali tal-Istat Membru kkonċernat, għal rimedji xierqa, jiġifieri l-possibbiltà li jitlob kumpens għall-prezz imhallas li jaqbeż ir-rata bażika.

Is-sentenza tal-Qorti minnha nnifisha ma tipprojbixxix lill-kummerċjanti milli jużaw tipi differenti ta’ numri għal finijiet oħrajn għajr dawk koperti mill-Artikolu 21, eż. għall-prenotazzjoni. Madankollu, meta jagħmlu dan, kummerċjanti bħal dawn għandhom jagħtu attenzjoni partikolari sabiex jiżguraw li l-konsumatur jużaw in-numru t-tajeb, jiġifieri n-numru ċċarġjat bir-rata bażika meta jagħmlu telefonati għall-finijiet koperti mill-Artikolu 21.

10. Pagamenti addizzjonali

Artikolu 22

Qabel ma l-konsumatur ikun marbut bil-kuntratt jew bl-offerta, il-kummerċjant għandu jfittex il-kunsens espress tal-konsumatur għal kwalunkwe hlas addizzjonali li jizdied mal-pagament miftiehem għall-obbligu kuntrattwali ewlieni tal-kummerċjant. Jekk kummerċjant ma jkunx kiseb il-kunsens espress tal-konsumatur iżda ddeduċieh bl-użu ta’ alternattivi prestabbiliti li l-konsumatur obbligat li jirrifjuta biex jevita hlas addizzjonali, il-konsumatur għandu jkun intitolat għal rimborż ta’ dan il-hlas.

Skont l-Artikolu 3(3)(k), il-projbizzjoni fl-Artikolu 22 dwar l-użu ta’ kaxxi diġà mmarkati għall-provvista u għall-impożizzjoni għal oġġetti/servizzi addizzjonali tapplika wkoll għas-servizzi ta’ trasport tal-passiġġieri. Barra minn hekk, hija tapplika irrispettament minn jekk is-servizz addizzjonali innifsu jkunx generalment soġġett għad-Direttiva. Il-kaxxi diġà mmarkati pprojbiti mill-Artikolu 22 jistgħu jikkonċernaw, pereżempju:

- għażla ta’ kunsinna express jew kuntratt ta’ manutenzjoni max-xiri ta’ tagħmir tal-IT;
- kuntratt tal-assigurazzjoni meta wiehed jixtri biljett tal-ajru.

11. Infurzar

11.1. Infurzar pubbliku u privat

Skont l-Artikolu 23, l-Istati Membri jehtieġilhom jiżguraw li jkunu **jeżistu mezzi adegwati u effettivi** sabiex jinfurzaw il-konformità mad-dispożizzjonijiet tad-Direttiva.

Artikolu 23

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jeżistu mezzi adegwati u effettivi sabiex jiżguraw konformità ma’ din id-Direttiva.
2. Il-mezzi msemmija fil-paragrafu 1 għandhom jinkludu dispożizzjonijiet li bihom korp wiehed jew aktar minn dawn li ġejjin, kif stabbilit mil-liġi nazzjonali, jista’/jistgħu jiehu/jieħdu azzjoni skont il-liġi nazzjonali quddiem il-qrati jew quddiem il-korpi amministrattivi kompetenti sabiex jiżguraw li d-dispożizzjonijiet nazzjonali li jittrasponu din id-Direttiva jiġu applikati:
 - (a) korpi pubbliċi jew ir-rappreżentanti tagħhom;
 - (b) organizzazzjonijiet tal-konsumaturi li jkollhom interess legittimu li jiproteġu lill-konsumaturi;
 - (c) organizzazzjonijiet professjonali li jkollhom interess legittimu li jaġixxu.

⁽¹⁵⁵⁾ Ibid., il-punt 33.

Diversi dispożizzjonijiet tas-CRD jipprevedu rimedji diretti fil-każ li fih il-kummerċjant ma jikkonformax mal-obbligi rispettivi. Speċifikament, l-Artikolu 6(6), l-Artikolu 10, l-Artikolu 18(2) u l-Artikolu 22 tas-CRD jipprevedu rimedji speċifiċi għall-konsumaturi filwaqt li l-Artikolu 21 jipprojbixxi lill-kummerċjant milli jitlob lill-konsumatur iħallas aktar mir-“rata bażika” għal mistoqsijiet bit-telefon wara l-kuntratt u l-Artikolu 27 jeżenta lill-konsumatur mill-obbligu li jipprovdli kwalunkwe korrispettiv f’każ ta’ bejgh mhux mitlub. Kif speċifikat fil-Premessa 14 tas-CRD, dan ma jaffettwax il-liġi nazzjonali fil-qasam tad-dritt kuntrattwali għall-aspetti tad-dritt kuntrattwali li ma humiex irregolati b’din id-Direttiva, inkluż id-dritt nazzjonali fir-rigward tar-rimedji legali kuntrattwali ġenerali. Għaldaqstant, l-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu rimedji kuntrattwali addizzjonali fid-dritt nazzjonali.

Il-konsumaturi jistgħu jsegwu tali rimedji permezz ta’ azzjonijiet individwali. Barra minn hekk, id-Direttiva (UE) 2020/1828 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁵⁶⁾ dwar azzjonijiet rappreżentattivi għall-protezzjoni tal-interessi kollettivi tal-konsumaturi introduċiet fl-Istati Membri kollha l-possibbiltà li anki s-CRD tiġi infurzata permezz ta’ **azzjonijiet rappreżentattivi**. Tali azzjonijiet jistgħu jitressqu minn entitajiet kwalifikati, li jfittxu miżuri ta’ inibizzjoni u ta’ rimedju f’isem il-konsumaturi affettwati ⁽¹⁵⁷⁾.

11.2. *Applikazzjoni għal kummerċjanti ta’ pajjiżi terzi*

L-applikazzjoni tas-CRD għal kummerċjanti mhux tal-UE hija soġġetta għar-Regolament (KE) Nru 864/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁵⁸⁾ dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali (Ruma II) u għar-Regolament (KE) Nru 593/2008 dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet kuntrattwali (Ruma I). Kemm Ruma I kif ukoll Ruma II huma applikabbli f’tilwim ċivili jew kummerċjali. Is-CRD tipprovdli kemm għal obbligi mhux kuntrattwali (b’mod partikolari, rekwiżiti ta’ informazzjoni prekuntrattwali, projbizzjoni ta’ kaxxi “mmarkati minn qabel” eċċ.) kif ukoll għal obbligi kuntrattwali (b’mod partikolari, id-dritt ta’ reċess, ir-regoli dwar il-kunsinna tal-oġġetti u l-konferma tal-kuntratt).

Għall-obbligi mhux kuntrattwali, b’mod partikolari r-rekwiżiti ta’ informazzjoni prekuntrattwali skont is-CRD, id-dritt applikabbli kif iddeterminat skont ir-Regolament Ruma II ikun id-dritt tal-kuntratt li jkun japplika għalih li kieku gie konkluz il-kuntratt ⁽¹⁵⁹⁾. Għalhekk, jintuża l-istess sett ta’ kriterji sabiex jiġi ddeterminat id-dritt applikabbli għall-obbligi mhux kuntrattwali bħal dawk għall-obbligi kuntrattwali fi kwistjonijiet ċivili u kummerċjali skont ir-Regolament Ruma I. **Dan ifisser li d-dritt applikabbli kemm għall-obbligi kuntrattwali kif ukoll għal dawk mhux kuntrattwali jkun l-istess** sakemm ma jkunx miftiehem mod ieħor bejn il-partijiet għall-kuntratt. Madankollu, il-ftehimiet dwar l-għażla tal-liġi huma soġġetti għal limitazzjonijiet kif stabbiliti fir-Regolamenti Ruma I u Ruma II.

Skont l-Artikolu 6(1)(b) tar-Regolament Ruma I, meta konsumatur jikkonkludi kuntratt ma’ kummerċjant f’pajjiż ieħor li, bi kwalunkwe mezz, jimmira l-attivitajiet kummerċjali tiegħu lejn il-pajjiż ta’ residenza tal-konsumatur, id-dritt tal-pajjiż fejn il-konsumatur ikollu r-residenza abitwali tiegħu ġeneralment jirregola l-kuntratt. Il-kunċett ta’ “mmirar” tal-attivitajiet kummerċjali jew professjonali lejn il-pajjiż tal-konsumatur huwa spjegat aktar fit-taqsima 3.1.8 ta’ din il-gwida.

Skont l-Artikolu 6(2) tar-Regolament Ruma I, jekk il-partijiet kuntrattwali jagħzlu li jkun japplika dritt differenti, l-għażla ma tistax iċċaħhad lill-konsumatur mill-protezzjoni mogħtija mid-dispożizzjonijiet legali tal-pajjiż tar-residenza abitwali tal-konsumatur li l-partijiet ma jistgħux jidderogaw minnhom fil-kuntratt tagħhom.

Id-drittijiet u l-obbligi previsti fis-CRD jikkostitwixxu tali “dispożizzjonijiet obligatorji” peress li l-Artikolu 25 jistipula li l-konsumaturi ma jistgħux jirrinunzjaw id-drittijiet mogħtijin lilhom mill-miżuri nazzjonali li jittrasponu din id-Direttiva. Għaldaqstant, kull meta kummerċjant ta’ pajjiż terz jimmira lejn konsumaturi fi Stat Membru wiehed jew aktar tal-UE, dak il-kummerċjant jeħtieġu jikkonforma mar-rekwiżiti tas-CRD, b’mod partikolari r-rekwiżiti ta’ informazzjoni prekuntrattwali u d-dritt ta’ reċess minn kuntratt.

⁽¹⁵⁶⁾ Id-Direttiva (UE) 2020/1828 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta’ Novembru 2020 dwar azzjonijiet rappreżentattivi għall-protezzjoni tal-interessi kollettivi tal-konsumaturi, u li tassar id-Direttiva 2009/22/KE (ĠU L 409, 4.12.2020, p. 1).

⁽¹⁵⁷⁾ Ara l-Artikolu 4 tad-Direttiva (UE) 2020/1828.

⁽¹⁵⁸⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 864/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta’ Lulju 2007 dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali (Ruma II) (ĠU L 199, 31.7.2007, p. 40).

⁽¹⁵⁹⁾ L-Artikolu 12(1) tar-Regolament Ruma I.

11.3. Penali

L-Artikolu 24 tas-CRD jitratta penali għall-ksur tar-regoli nazzjonali li jittrasponu d-Direttiva. Il-paragrafu 1 jirrikjedi li l-Istati Membri jistabbilixxu r-regoli dwar il-penali applikabbli għall-ksur tad-dispożizzjonijiet nazzjonali adottati skont is-CRD. Ihalli lill-Istati Membri jiddeċiedu dwar it-tip ta' penali disponibbli u jiddeterminaw il-proċeduri għall-impożizzjoni ta' penali, dment li jkun effettivi, proporzjonati u dissważivi.

Ir-regoli dwar il-penali huma differenti minn u komplementari għar-regoli msemmin hawn fuq dwar ir-rimedji kuntrattwali individwali għall-konsumaturi individwali affettwati.

Id-Direttiva (UE) 2019/2161 ziedet rekwiżiti addizzjonali mal-Artikolu 24. L-ewwel nett, tipprovdi lista indikattiva mhux eżawrjenti ta' kriterji għall-applikazzjoni tal-penali (il-paragrafu 2). It-tieni nett, tistabbilixxi regoli aktar speċifiċi (il-paragrafi 3 u 4) dwar multi għal ksur transfruntier serju li huwa soġġett għal azzjonijiet ta' infurzar koordinati skont ir-Regolament (UE) 2017/2394 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁶⁰⁾ dwar il-kooperazzjoni fil-protezzjoni tal-konsumatur ("ir-Regolament CPC").

Il-Premessa 15 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 thegġegħ lill-Istati Membri "jikkunsidraw li jtejb u l-protezzjoni tal-interess generali tal-konsumaturi kif ukoll interessi pubbliċi protetti oħrajn" fl-allokazzjoni tad-dhul mill-multi.

Il-paragrafu 5 jirrikjedi li l-Istati Membri jinnotifikaw lill-Kummissjoni bir-regoli nazzjonali dwar il-penali u kwalunkwe emenda sussegwenti, jiġifieri permezz ta' notifika speċifika li tispjega d-dispożizzjonijiet nazzjonali eżatti kkonċernati u mhux biss bħala parti min-notifika generali tal-miżuri ta' traspożizzjoni.

11.3.1. Kriterji għall-impożizzjoni ta' penali

L-Artikolu 24(2) jistabbilixxi lista ta' sitt kriterji mhux eżawrjenti u indikattivi li l-awtoritajiet kompetenti u l-qrati tal-Istati Membri għandhom iqisu meta jimponu l-penali. Japplikaw fuq bażi "fejn xieraq" għall-ksur kollu, kemm f'sitwazzjonijiet domestiċi kif ukoll f'dawk transfruntiera.

Artikolu 24

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-kriterji mhux eżawrjenti u indikattivi li ġejjin jitqiesu għall-impożizzjoni ta' penali, fejn xieraq:

- (a) in-natura, il-gravità, l-iskala u t-tul ta' żmien tal-ksur;
- (b) kwalunkwe azzjoni meħuda mill-kummerċjant biex itaffi jew jirrimedja d-dannu mgarrab mill-konsumaturi;
- (c) kwalunkwe ksur preċedenti mill-kummerċjant;
- (d) il-benefiċċji finanzjarji miksuba jew telf evitat mill-kummerċjant minhabba l-ksur, jekk id-data rilevanti tkun disponibbli;
- (e) penali imposti fuq il-kummerċjant għall-istess ksur fi Stati Membri oħra f'każijiet transkonfinali fejn informazzjoni dwar tali penali tkun disponibbli permezz tal-mekkaniżmu stabbilit mir-Regolament (UE) 2017/2394 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill;
- (f) kwalunkwe fattur aggravanti jew mitiganti applikabbli għaċ-ċirkostanzi tal-każ.

Il-Premessa 7 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 tispjega xi wħud mill-kriterji. Il-Premessa 8 tiċċara li "jistgħu ma jkunux rilevanti fid-deċiżjoni dwar penali fir-rigward ta' kull każ ta' ksur, b'mod partikolari fir-rigward ta' ksur mhux serju." Barra minn hekk, "[j] enhtieg li l-Istati Membri jikkunsidraw ukoll prinċipji generali oħrajn tal-liġi applikabbli għall-impożizzjoni ta' penali, bħal pereżempju l-prinċipju ta' non bis in idem."

In-natura intenzjonata tal-ksur hija rilevanti għall-applikazzjoni tal-kriterji stabbiliti fil-punti (a) u (f). Madankollu, l-intenzjoni **ma hijiex** kundizzjoni meħtieġa għall-impożizzjoni ta' penali f'każ ta' ksur.

Il-kriterju stabbilit fil-punt (c) ikopri l-istess ksur preċedenti jew ksur differenti tal-kummerċjant rilevanti tas-CRD.

⁽¹⁶⁰⁾ Ir-Regolament (UE) 2017/2394 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru 2017 dwar il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi u li jhassar ir-Regolament (KE) Nru 2006/2004 (ĠU L 345, 27.12.2017, p. 1).

Il-kriterju stabbilit fil-punt (e) jikkonċerna każijiet li fihom isehh l-istess ksur f'diversi Stati Membri. Japplika biss meta, permezz tal-mekkanizmu ta' kooperazzjoni stabbilit skont ir-Regolament CPC, tkun disponibbli informazzjoni dwar il-penali imposti minn Stati Membri oħrajn fir-rigward tal-istess ksur.

Skont iċ-ċirkostanzi tal-każ, kwalunkwe penali imposta fuq l-istess kummerċjant fi Stat Membru ieħor jew fi Stati Membri oħrajn għall-istess ksur tista' tindika kemm skala akbar kif ukoll gravità akbar skont il-punt (a) u/jew tikkwalifika bħala "ksur preċedenti" skont il-punt (c). Għalhekk, il-penali imposti għall-istess ksur fi Stati Membri oħrajn jistgħu jkunu fattur aggravanti. L-impożizzjoni ta' penali fi Stati Membri oħrajn għall-istess ksur tista' titqies ukoll flimkien ma' ċirkostanzi "aggravanti" oħrajn koperti mill-kriterji l-oħrajn fil-punt (f) li ġeneralment jirreferi għal "kwalunkwe" ċirkostanza aggravanti jew mitiganti. Madankollu, penali imposta minn Stat Membru ieħor fuq l-istess kummerċjant għall-istess ksur tista' tkun rilevanti wkoll għall-applikazzjoni tal-prinċipju ta' *non bis in idem* f'konformità mad-dritt nazzjonali u mal-Artikolu 10(2) tar-Regolament CPC ⁽¹⁶¹⁾.

11.3.2. Penali fil-kuntest ta' azzjonijiet ta' infurzar koordinati tas-CPC

L-Artikolu 24(3) u (4) jipprovdi regoli addizzjonali u aktar preskrittivi (meta mqabblin mar-regola ġenerali fil-paragrafu 1) rigward penali li jridu jkunu disponibbli skont id-dritt nazzjonali għal **ksur li huwa soġġett għal azzjonijiet koordinati skont ir-Regolament CPC**.

L-Artikolu 21 tar-Regolament CPC jirrikjedi li l-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri kkonċernati mill-azzjoni koordinata **jieħdu miżuri ta' infurzar, inkluża l-impożizzjoni ta' penali, b'mod effettiv, effiċjenti u kkoordinat kontra l-kummerċjant responsabbli għal każ ta' ksur mifrux jew għal każ ta' ksur mifrux b'dimensjoni tal-Unjoni**. "Każ ta' ksur mifrux" u "każ ta' ksur mifrux b'dimensjoni tal-Unjoni" huma ksur transfruntier iddefinit fl-Artikolu 3(3) u (4) tar-Regolament CPC ⁽¹⁶²⁾.

Għal din il-kategorija ta' ksur, l-Artikolu 24(3) jirrikjedi li l-Istati Membri jipprevedu **l-possibbiltà li jimponu multi u l-ammont massimu ta' multa jrid ikun tal-anqas 4 % tal-fatturat annwali tal-kummerċjant**. Għaldaqstant, l-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu l-limitu tal-multa massima wkoll oghla minn 4 % tal-fatturat annwali tal-kummerċjant. Huma jistgħu jagħzlu wkoll li japplikaw il-multa bbażata fuq fatturat ta' referenza akbar, bħall-fatturat dinji tal-kummerċjant. Bl-istess mod, jistgħu jestendu l-penali disponibbli fil-każ ta' azzjonijiet koordinati tas-CPC għal tipi oħrajn ta' ksur, bħal dawk domestiċi.

Meta l-informazzjoni dwar il-fatturat annwali tal-kummerċjant ma tkunx disponibbli, pereżempju, fil-każ ta' kumpaniji stabbiliti reċentement, l-Artikolu 24(4) jirrikjedi li l-Istati Membri jipprevedu l-possibbiltà li tiġi imposta **multa massima ta' mill-inqas EUR 2 miljun**. Għal darb'ohra, l-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu l-limitu tal-multa massima flivell oghla minn EUR 2 miljun ukoll.

Din l-armonizzazzjoni tar-regoli nazzjonali dwar il-multi għandha l-għan li tiżgura li l-miżuri ta' infurzar ikunu possibbli u koerenti fl-Istati Membri kollha li jipparteċipaw f'azzjoni ta' infurzar koordinata tas-CPC.

⁽¹⁶¹⁾ Artikolu 10(2) tar-Regolament CPC: "L-implimentazzjoni u l-eżerċizzju tas-setgħat stabbiliti fl-Artikolu 9 b'applikazzjoni ta' dan ir-Regolament għandhom ikunu proporzjonati u jikkonformaw mal-liġi tal-Unjoni u dik nazzjonali, inkluż mas-salvagwardji proċedurali applikabbli u mal-prinċipji tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea. Il-miżuri ta' investigazzjoni u infurzar, adottati fl-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament għandhom ikunu adegwati għan-natura u għall-hsara effettiva jew potenzjali b'mod ġenerali tal-ksur tal-liġijiet tal-Unjoni li jipproteġu l-interessi tal-konsumaturi."

⁽¹⁶²⁾ Artikolu 3(3) tar-Regolament CPC: "Każ ta' ksur mifrux" tfisser: (a) kwalunkwe att jew ommissjoni li jmorru kontra l-liġijiet tal-Unjoni li jipproteġu l-interessi tal-konsumaturi li jkunu għamlu hsara, ikunu qed jagħmlu hsara jew x'aktarx ser jagħmlu hsara lill-interessi kollettivi tal-konsumaturi li huma residenti f'mill-inqas żewġ Stat Membri apparti l-Istat Membru fejn: (i) l-att jew l-ommissjoni originaw jew sehew; (ii) il-kummerċjant responsabbli għall-att jew l-ommissjoni ikun stabbilit; jew (iii) ikunu jinstabu l-evidenza jew l-assi tal-kummerċjant relattivi għall-att jew ommissjoni; jew (b) kwalunkwe att jew ommissjoni li jmorru kontra l-liġijiet tal-Unjoni li jipproteġu l-interessi tal-konsumaturi li jkunu għamlu hsara, ikunu qed jagħmlu hsara jew x'aktarx ser jagħmlu hsara lill-interessi kollettivi tal-konsumaturi u li jkollhom karatteristiċi komuni, inklużi l-istess Prattika illegali, l-istess interess li qed jinkiser u li jkunu qed jokkorru fl-istess hin, jitwettqu mill-istess kummerċjant, f'mill-inqas tliet Stati Membri". Artikolu 3(4) tar-Regolament CPC: "Każ ta' ksur mifrux b'dimensjoni tal-Unjoni" tfisser ksur mifrux li jkun għamel hsara, ikun qed jagħmel hsara jew x'aktarx ser jagħmel hsara lill-interessi kollettivi tal-konsumaturi f'mill-inqas żewġ terzi tal-Istati Membri, li flimkien jammontaw għal mill-inqas żewġ terzi tal-popolazzjoni tal-Unjoni."

L-impożizzjoni ta' multi f'konformità mal-Artikolu 24(3) u (4) hija soġġetta għall-kriterji komuni stabbiliti fl-Artikolu 24(2), inklużi b'mod partikolari "[n]-natura, il-gravità u t-tul jew l-effetti temporali tal-ksur". **Il-multa attwali imposta mill-awtorità kompetenti jew mill-qorti f'każ speċifiku tista' tkun anqas** mill-ammonti massimi deskritti hawn fuq, skont in-natura, il-gravità u karatteristiċi rilevanti oħrajn tal-ksur.

Soġġetta għall-obbligi ta' koordinazzjoni skont ir-Regolament CPC, l-awtorità kompetenti jew il-qorti tista' tiddeċiedi li timponi multi perjodiċi (bħal multi ta' kuljum) sakemm il-kummerċjant iwaqqaf il-ksur. Tista' tiddeċiedi wkoll li timponi l-multa b'mod kundizzjonali jekk il-kummerċjant jonqos milli jwaqqaf il-ksur sat-terminu stipulat minkejja r-rimedju b'mandat ta' inibizzjoni għal dak l-ghan.

Il-**fatturat rilevanti** li għandu jitqies għall-kalkolu tal-multa huwa l-fatturat iġġenerat fl-Istat Membru li jimponi l-multa. Madankollu, l-Artikolu 24(3) jagħmilha wkoll possibbli li tiġi stabbilita l-multa bbażata fuq il-fatturat tal-kummerċjant iġġenerat **fl-Istati Membri kollha kkonċernati mill-azzjoni koordinata** jekk il-koordinazzjoni tas-CPC tirriżulta fi Stat Membru wiehed li jimponi l-multa fisem l-Istati Membri parteċipanti.

Il-Premessa 10 tad-Direttiva (UE) 2019/2161 tiċċara li "[f]ċerti każijiet, il-kummerċjant jista' jkun ukoll grupp ta' kumpaniji". Għaldaqstant, meta l-**kummerċjant responsabbli għall-ksur ikun grupp ta' kumpaniji**, il-fatturat kombinat tal-grupp tiegħu fl-Istati Membri rilevanti jitqies għall-kalkolu tal-multa.

Id-Direttiva ma tiddefinixxi is-sena ta' referenza għad-definizzjoni tal-fatturat annwali. Għalhekk, sabiex tiġi stabbilita l-multa, l-awtoritajiet nazzjonali jistgħu jużaw, pereżempju, **l-aħhar data disponibbli dwar il-fatturat annwali** fiż-żmien tad-deċiżjoni dwar il-penali (jiġifieri s-sena kontabilistika preċedenti).

ANNEX

**Lista ta' kawżi tal-Qorti msemminjati f'dan l-Avviż
(imqassmin skont is-sena tas-sentenza)**

Numru u isem tal-Kawża	Kwistjoni(jiet)	Taqsimu/Taqsimiet fl-Avviż
1999		
C-423/97 – Travel-Vac	Id-Direttiva 85/577/KEE – Kamp ta' applikazzjoni – Kuntratti ta' time-share – Dritt ta' rinunzja	2.1. Kuntratti konklużi barra mill-post tan-negozju tal-kummerċjant
2005		
C-20/03 – Burmanjer	Bejgħ itineranti – Konklużjoni ta' abbonamenti f'perjodiċi – Awtorizzazzjoni meħtieġa minn qabel	1.4. Kuntratti b'diversi skopijiet
2009		
C-489/07 – Messner	Direttiva 97/7/KE – Protezzjoni tal-konsumaturi – Kuntratti li jsiru mill-bogħod – Eżerċizzju tad-dritt ta' rtirar mill-konsumatur – Kumpens għall-użu li għandu jithallas lill-bejjiegh	5.5.4. Responsabbiltà tal-konsumatur għall-immaniġġjar hażin tal-oġġetti
2012		
C-49/11 – Content Services	Direttiva 97/7/KE – Kuntratti li jsiru mill-bogħod – Informazzjoni tal-konsumatur – Informazzjoni pprovduta jew riċevuta – Medium li jservi – Kunċett – Hyperlink fuq is-sit Internet tal-fornitur – Dritt ta' rtirar	4.4. Konferma tal-kuntratt
2016		
C-149/15 – Wathelet	Direttiva 1999/44/KE – Bejgħ u garanziji ta' oġġetti ta' konsum – Kamp ta' applikazzjoni – Kunċett ta' 'bejjiegh' – Intermedjarju – Ċirkustanzi eċċezzjonali	3.2.2. Identità u dettalji ta' kuntratt tal-kummerċjant
2017		
C-375/15 – BAWAG	Direttiva 2007/64/KE – Servizzi ta' hlas fis-suq intern – Kuntratti qafas – Informazzjoni ġenerali minn qabel – Obbligu li din l-informazzjoni tiġi pprovduta fuq karta jew fuq mezz dejjiemi iehor – Informazzjoni trażmessa permezz ta' kaxxa postali elettronika integrata f'sit tal-Internet ta' servizzi bankarji online	4.4. Konferma tal-kuntratt
C-586/15 – Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main	Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 21 – Komunikazzjoni permezz tat-telefon – Użu ta' linja tat-telefon minn kummerċjant sabiex il-konsumatur ikun jista' jikkuntattjah fir-rigward ta' kuntratt konkluż – Projbizzjoni milli tiġi applikata tariffa oghla mit-tariffa bażika – Kunċett ta' 'tariffa bażika'	9. Komunikazzjoni bit-Telefon
2018		
C-105/17 – Kamenova	Direttiva 2005/29/KE – Artikolu 2(b) u (d) – Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 2(2) – Kunċetti ta' "kummerċjant" u ta' "prattiki kummerċjali"	1.1. Id-definizzjonijiet ta' "kummerċjant" u ta' "konsumatur" 3.4.2. Status tal-parti kuntrattwali

C-332/17 – Starman	Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 21 – Kuntratti konklużi mal-konsumaturi – Komunikazzjoni bit-telefon – Prattika ta' fornitur ta' servizzi ta' telekomunikazzjoni li tikkonsisti f'li jiġi offrut lill-klijenti tiegħu li jkunu diġà kkonkludew kuntratt numru ta' assistenza speed dial sugġett għal tariffa oghla mit-tariffa bażika	9. Komunikazzjoni bit-Telefon
C-485/17 – Verbraucherzentrale Berlin	Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 2(9) – Kuncett ta' 'post tan-negozju' – Kriterji – Kuntratt ta' bejgħ konkluż fl-istand miżmum minn kummerċjant fl-okkażjoni ta' fiera kummerċjali	2.1. Kuntratti konklużi barra mill-post tan-negozju tal-kummerċjant

2019

C-430/17 – Walbusch Walter Busch	Direttiva 2011/83/UE – Kuntratti mill-bogħod – Artikolu 6(1)(h) – Obbligu ta' informazzjoni dwar id-dritt ta' rtirar – Artikolu 8(4) – Kuntratt konkluż b'mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod li jimponi limitazzjonijiet ta' spazju jew ta' hin għall-preżentazzjoni tal-informazzjoni – Il-kuncett ta' 'limitazzjonijiet ta' spazju jew ta' hin għall-preżentazzjoni tal-informazzjoni' – Prospett inkluż f'rivista – Karta postali li fiha hyperlink li twassal għall-informazzjoni dwar id-dritt ta' rtirar	4.2.2. Rekwiżiti għall-buttuna tal-konferma tal-ordni 5.2. Informazzjoni dwar id-dritt ta' recess
C-649/17 – Amazon EU	Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 6(1)(c) – Obbligi ta' informazzjoni dwar il-kuntratti mill-bogħod u l-kuntratti konklużi lil hinn mill-post tan-negozju – Obbligu tal-kummerċjant li jipprovdi n-numru tat-telefon u n-numru tal-faks 'fejn ikun disponibbli'	3.1.2. Ċarezza tal-informazzjoni u r-rabta mal-UCPD 3.2.2. Identità u dettalji ta' kuntatt tal-kummerċjant 5.2. Informazzjoni dwar id-dritt ta' recess
C-681/17 – slewo	Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 6(1)(k) u Artikolu 16(e) – Kuntratt konkluż mill-bogħod – Dritt ta' rtirar – Eċċezzjonijiet – Kuncett ta' "oġġetti ssiġillati li ma jistgħux jiġu rritornati minhabba raġunijiet ta' protezzjoni tas-saħħa jew ta' iġjene u li tneħħielhom is-siġill mill-konsumatur wara l-kunsinna" – Saqqu li l-protezzjoni tiegħu tneħħiet mill-konsumatur wara l-kunsinna	5.4.4. Responsabbiltà tal-konsumatur għall-immaniġġjar hażin tal-oġġetti
C-465/19 – B & L Elektrogeräte	Direttiva 2011/83/UE – l-Artikolu 2(8)(c) u (9) – Kuntratt lil hinn mill-post tan-negozju – Kuncett ta' "post tan-negozju" – Kuntratt konkluż fl-istand ta' fiera kummerċjali immedjament wara li l-konsumatur li kien jinsab fi spazju komuni tal-fiera ġie avviċinat mill-kummerċjant	2.2. Kuntratti konklużi wara li l-konsumatur jiġi avviċinat barra mill-post tan-negozju
C-673/17 – Planet49	Direttiva 95/46/KE – Direttiva 2002/58/KE – Regolament (UE) 2016/679 – Ipproċessar ta' data personali u protezzjoni tal-ħajja privata fis-settur tal-komunikazzjonijiet elettronici – Cookies – Kuncett ta' kunsens tas-sugġett tad-data – Dikjarazzjoni ta' kunsens permezz ta' kaxxa tal-immarkar immarkata minn qabel	5.6.1. Kunsens tal-konsumatur għal prestazzjoni immedjata

2020		
C-583/18 – DB Vertrieb GmbH	Direttiva 2011/83/UE – Kamp ta' applikazzjoni – Kuntratt ta' servizz – l-Artikolu 2(6) – Kuntratt li jirrigwarda servizzi ta' trasport ta' passiġġieri – l-Artikolu 3(3)(k) – Kards li jagħtu d-dritt li wiehed jibbenefika minn tnaqqis fil-prezzijiet meta sussegwentement jiġu konkluzi kuntratti ta' trasport ta' passiġġieri – Bejgh online ta' tali kards mingħajr informazzjoni lill-konsumatur dwar id-dritt ta' rtirar	1.7.5. Trasport ta' passiġġieri
C-208/19 – NK (Proġett ta' dar individwali (detached))	Direttiva 2011/83/UE – Kamp ta' applikazzjoni – Artikolu 3(3)(f) – Kunċett ta' 'kuntratti li jirrigwardaw il-kostruzzjoni ta' bini ġdid' – Artikolu 16(c) – Kunċett ta' 'oġġetti li saru skont l-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew personalizzati b'mod ċar' – Kuntratt bejn perit u konsumatur li jirrigwarda t-tfassil ta' pjanta ta' dar għal familja wahda ġdida	1.7.1. Kuntratti ta' kiri u kuntratti ta' bini 5.11.2. Oġġetti li saru skont l-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew personalizzati b'mod ċar
C-266/19 – EIS	Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 6(1)(c) u (h) u (4) – Punt A, Anness I – Dritt ta' rtirar – Informazzjoni li għandha tiġi pprovduta mill-kummerċjant dwar il-kundizzjonijiet, it-terminu u l-modalitajiet ta' eżerċizzju tad-dritt ta' rtirar – Obbligu, għall-kummerċjant, li jindika n-numru tat-telefon tiegħu 'jekk disponibbli' – Portata	5.2. Informazzjoni dwar id-dritt ta' reċess
C-329/19 – Condominio di Milano, via Meda	Direttiva 93/13/KEE – Klawżoli ingusti fil-kuntratti konkluzi mal-konsumaturi – Artikolu 1(1) u Artikolu 2(b) – Kunċett ta' 'konsumatur' – Condominium ta' proprjetà immobbli	1.1. Id-definizzjonijiet ta' "kummerċjant" u ta' "konsumatur"
C-380/19 – Deutsche Apotheker	Direttiva 2011/83/UE – Soluzzjoni extraġudizzjarja ta' tilwim – Artikolu 13(1) u (2) – Informazzjoni obbligatorja – Aċċessibbiltà għall-informazzjoni	3.3.4. Mekkanizmi ta' rimedju barra mill-qorti
C-529/19 – Möbel Kraft	Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 16(c) – Dritt ta' rtirar – Eċċezzjonijiet – Oġġetti li saru skont l-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew ippersonalizzati b'mod ċar – Oġġetti li l-produzzjoni tagħhom inbdiel mill-kummerċjant	5.11.2. Oġġetti li saru skont l-ispeċifikazzjonijiet tal-konsumatur jew personalizzati b'mod ċar
C-641/19 – PE Digital	Direttiva 2011/83/UE – Punt 11 tal-Artikolu 2, Artikolu 14(3) u Artikolu 16(m) – Kuntratt mill-bogħod – Provvista ta' kontenut diġitali u ta' servizzi diġitali – Dritt ta' rtirar – Obbligi tal-konsumatur f'każ ta' rtirar – Determinazzjoni tal-ammont li għandu jithallas mill-konsumatur għas-servizzi pprovduti qabel l-eżerċizzju tad-dritt ta' rtirar – Eċċezzjoni għad-dritt ta'rtirar f'każ ta' provvista ta' kontenut diġitali	1.5. Distinzjoni bejn is-servizzi diġitali u kontenut diġitali online 5.6.2. Obbligu ta' kumpens tal-konsumatur
2021		
C-922/19 – Stichting Waternet	Direttiva 97/7/KE – Artikolu 9 – Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 27 – Direttiva 2005/29/KE – Artikolu 5(5) – Punt 29 tal-Anness I – Prattiċi kummerċjali żleali – Kunċett ta' 'provvista mhux mitluba' – Distribuzzjoni ta' ilma tajjeb għax-xorb	1.2. Il-kunċett ta' "kuntratt"

C-536/20 – Tiketa	Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 2(2) – il-kunċett ta' negozjant – Artikolu 8(1) – rekwiżiti ta' informazzjoni	3.1.2. Ċarezza tal-informazzjoni u r-rabta mal-UCPD 3.2.2. Identità u dettalji ta' kuntatt tal-kummerċjant
C-96/21 – CTS Eventim	Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 16(1) – Dritt ta' rtirar ta' avveniment kulturali – intermedjarju online	5.11.6. Kuntratti b'data speċifika jew b'perjodu speċifiku ta' eżekuzzjoni
C-179/21 – Victorinox	Direttiva 2011/83/UE – Artikolu 6(1)(m) – informazzjoni dwar il-garanzija kummerċjali	3.2.6. Garanziji u servizzi ta' wara l-bejgħ
C-249/21 – Fuhrmann-2	Direttiva 2011/83/UE – it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 8(2) – “tikketta” tal-buttuna ta' konferma tal-ordni jew tal-funzjoni simili	4.2.1. Informazzjoni li għandha tiġi ppreżentata direttament qabel ma ssir l-ordni